

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

TÜM SINAVLARA YÖNELİK

20 GÜNDE

ZEMİN

HAZIRLA

PARAGRAF

Anlam Bilgisi

Soru Bankası

TÜRKÇE SAATİ

Z
ZEDUVA
YAYINLARI

ZEDUVA YAYINLARI

Öğretmenlerin Hayatını

COĞRAFYANIN KODLARI

BİOSEM BİYOLOJİ

FİZİK FİNİTO

MESCHEMY KİMYA

SML MATEMATİK

ARDIÇ TARİH

TÜRKÇE SAATİ

GEOTOPYA

MERKEZE TEGET

ZEDUVA İLE EĞİTİM HER YERDE

TÜM SINAVLARA YÖNELİK

20 GÜNDE

ZEMİN

HAZIRLA

PARAGRAF

Anlam Bilgisi

Soru Bankası

TÜRKÇE SAATİ

Z
ZEDUVA
YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeli
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım;
Her cerîhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

MEHMET ÂKİF ERSOY

ZEDUVA

Türkçe Saati

Zemin Hazırla Paragraf - Anlam Bilgisi

Soru Bankası

ISBN

978-625-96866-4-6

Zeduva Eğitim Bilişim ve Yayıncılık

Ticaret Limited Şirketi

Yayımcı Sertifika No: 80043

Yazar

Öznur Saat Yıldırım

Dizgi-Grafik

Dizgi Ekibi

Kapak Tasarım

Taner Gökbülak

Baskı ve Cilt

Hazar Reklam Matbaacılık

Kazım Karabekir Cad.

Kültür Çarşısı No: 56-57

İskitler - Altındağ / ANKARA

Matbaa Sertifika No: 48999

Copyright © Tüm hakları saklıdır.
Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın
elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt
sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz,
kopyalanamaz.

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

TEST 1 Sözcükte Anlam Özellikleri-I.....	5
TEST 2 Sözcükte Anlam Özellikleri-II	7
TEST 3 Sözcükte Anlam Özellikleri-III	9
TEST 4 Sözcükte Anlam Özellikleri-IV	11
TEST 5 Sözcükte Anlam Özellikleri-V.....	13
TEST 6 Sözcükler Arası Anlam İlişkileri	15
TEST 7 Sözcükte Mecaza Dayalı Anlam Olayları-I.....	17
TEST 8 Sözcükte Mecaza Dayalı Anlam Olayları-II	19
TEST 9 Parçada Boş Bırakılan Yere Sözcük Yerleştirme	21
TEST 10 Cümlede Boşluk Tamamlama	23
TEST 11 Kalıplaşmış Söz Öbekleri (İkileme-Deyim-Atasözü) -I.....	25
TEST 12 Kalıplaşmış Söz Öbekleri (İkileme-Deyim-Atasözü) -II.....	27
TEST 13 Kalıplaşmış Söz Öbekleri (İkileme-Deyim-Atasözü) -III	29
TEST 14 Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-I	31
TEST 15 Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-II.....	33
TEST 16 Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-III	35
TEST 17 Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-IV	37
TEST 18 Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-V.....	39
TEST 19 Sözcükte Anlam - Karma - I.....	41
TEST 20 Sözcükte Anlam - Karma - II	43
TEST 21 Sözcükte Anlam - Karma - III	45

ÜNİTE 2

CÜMLEDE ANLAM

TEST 22 Cümle Yorumlama-I	47
TEST 23 Cümle Yorumlama-II	49
TEST 24 Cümle Yorumlama-III.....	51
TEST 25 Cümle Yorumlama-IV.....	53
TEST 26 Cümle Yorumlama-V	55
TEST 27 İki Cümle Analizi	57
TEST 28 Cümle Birleştirme	59
TEST 29 Cümlede Anlam İlişkileri-I	61
TEST 30 Cümlede Anlam İlişkileri-II.....	63
TEST 31 Cümlede Anlam İlişkileri-III	65
TEST 32 Cümlede Kanıtlanabilirlik.....	67
TEST 33 Cümlede Anlatım Özellikleri-I	69
TEST 34 Cümlede Anlatım Özellikleri-II.....	71
TEST 35 Cümle Oluşturma	73
TEST 36 Cümlede Kavram ve Duygular-I	75
TEST 37 Cümlede Kavram ve Duygular-II.....	77
TEST 38 Cümlede Kavram ve Duygular-III	79
TEST 39 Cümlede Kavram ve Duygular-IV	81
TEST 40 Cümlede Kavram ve Duygular-V.....	83
TEST 41 Cümlede Kavram ve Duygular-VI.....	85

ÜNİTE
3

> ANLATIM BİLGİLERİ

TEST 42 Anlatım Özellikleri	87
TEST 43 Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları-I.....	89
TEST 44 Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları-II.....	91
TEST 45 Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları-III	93

ÜNİTE
4

> PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

TEST 46 Paragrafta Akışı Bozan Cümle	95
TEST 47 Paragrafı İkiye Bölme	97
TEST 48 Paragrafta Yer Değiştirmesi Gereken Cümleler	99
TEST 49 Paragraf Oluşturma	101
TEST 50 Paragraf Tamamlama	103
TEST 51 Paragrafa Cümle Yerleştirme	105
TEST 52 Paragrafın Hangi Soruya Karşılık Yazıldığını Bulma.....	107
TEST 53 Diyalog Tamamlama / Röportaj Tekniği-I.....	109
TEST 54 Diyalog Tamamlama / Röportaj Tekniği-II	111
TEST 55 Paragrafta Konu-Ana Düşünce-I	113
TEST 56 Paragrafta Konu-Ana Düşünce-II.....	115
TEST 57 Paragrafta Konu-Ana Düşünce-III	117
TEST 58 Paragrafta Konu-Ana Düşünce-IV	119
TEST 59 Paragrafta Konu-Ana Düşünce-V	121
TEST 60 Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-I	123
TEST 61 Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-II	125
TEST 62 Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-III	127
TEST 63 Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-IV	129
TEST 64 Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-V	131
ANLAM SORULARINDA SIKÇA KARŞILAŞTIĞIMIZ SÖZCÜKLER SÖZLÜĞÜ	133

TEST
1

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Anlam Özellikleri-I

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "tutmak" sözcüğü parantez () içindeki anlamıyla kullanılmamıştır?
- A) Yetkililerden bir cevap gelene kadar çocuğu ben tutarım. (Yanında bulundurmak, alıkoymak)
- B) Tavan arasını düzenli tutuyorum ki bazen kafamı dinlemek için oraya çıkabileyim. (Herhangi bir durumda kalmasını sağlamak)
- C) Kendini ifade etme tarzını tuttum zannetme, anlayış göstermeye çalışıyorum. (Beğenmek)
- D) Tatalım ki zarar herhangi bir kötü niyetten değil, dikkatsizlikten kaynaklandı. (Varsaymak, farz etmek)
- E) Hastanın rahatlaması için odanın ısısını belli bir seviyede tutmalısınız. (Elde bulundurmak, ele almak)
2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmamıştır?
- A) Tartışma zemininden gitgide uzaklaşıp bir sohbet bağı kurmuştuk.
- B) Aranızda yıllardır var olan gönül mesafesinin bir yanılsanışmaya dayandığı belli.
- C) Acil servis nöbetleri bünyemi iki haftadır iyice sarsmıştı.
- D) Cemberden çıkabiliyoruz için ikna edici bir açıklama yapmak zorundayız.
- E) Yeni bir kararın eşiğinde birbirimizin düşüncesini tahmin etmeye çalışıyorduk.
3. Hüsn ü Aşk'ta sufilere aşk bahsindeki (konusundaki) I bütün tasavvurları halkın zihnine ve muhayyilesine II (hayal dünyasına), aşk aleyhtarı (karşıtı) ahlakçıların III fikirleriyle birlikte akseder ve iki anlayışın (düşünme) IV biçiminin) tuhaf karışımından beşerî (kabul edilebilir) V olmakla beraber, sevgililerin genellikle birbirlerine kavuşamadıkları aşk hikâyelerindeki anlayış doğar. Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisinin anlamı parantez () içindeki açıklamayla uyusmamaktadır?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. • **parça:** Bir bütünden kopma, kırılma, yırtılma vb. yoluyla ayrılmış bölüm, lime
- **çevre:** Kişinin içinde bulunduğu toplumu oluşturan ortam
- **hafif:** Etkisi az olan
- Aşağıdakilerin hangisinde "parça, çevre, hafif" sözcükleri belirtilen anlamları karşılayacak şekilde kullanılmıştır?
- A) Kendinizi bir süre hafif işlerle oyalayın. Ticari çevrenizde sözünüze güvenilir kimse yok. Dolap parçalarının monte edilmesi zaman alacak.
- B) Takıların arasındaki üç parça çok kıymetlidir. Paketler hafif olsaydı sizden yardım istemeyiz. Sahanın çevresinde rengârenk banklar vardı.
- C) Çevresi onun hemen her ihtiyacına koşardı. Bizim aile için 84 parça yemek takımı fazla. Kilidi hafif bir aydınlıkta açmaya çalıştık.
- D) Edebiyat çevreleri yeni bir tartışmanın içinde. İhtiyaç listesini sarı bir kâğıt parçasına yazdı. Hafif bir yokuştan sonra düzlüğe ulaştım.
- E) Şu anda hafif bir ağırlık kesici yeterli olacaktır. Telefon ekranının yere düşen parçası kayıp. Kişiliğimizi şekillendiren çevre hoşgörüsüzdü.
5. Aktif engelleme, kişinin kendi düşüncelerini ve duygularını bilinçli olarak geride bırakması (arka plana atması) demektir. Kişide fiziksel sorunlara da neden olan aktif engellemede tipik olarak (karakteristik biçimde) olayı bütünleştirici bakış açısıyla muhakeme etmekten (kabullenmekten) uzak dururuz. Engellenmiş olayı kelimelere de dönüştürmeyiz. Bu, bizi olayı anlamaktan ve özümlemekten (içselleştirmekten) uzaklaştırır. Aktif engellemenin zıddı olan yüzleşme ise kişiyi yaşadıklarını tahlil etmeye (çözümlemeye) çağırır.
- Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez içindeki açıklamayla uyusmamaktadır?
- A) I B) II C) III D) IV E) V

Sözcükte Anlam Özellikleri-I

6. Çağın, anlatının formu üzerindeki güçlü etkisi düşünülürse dizi uyarlamasının kitaba nazaran daha çok izleyiciye

ulaşacağı muhtakkak. Kuşkusuz her form kendi dinamikleri

ve kendi imkânları ile gelir. Görsel formlarda karakterlerin

dönüşüm ve erginleşmelerine dair içsel derinliğin, romana

nazaran daha sığ ya da dolaylı olduğunu düşünürsek tarihsel kimliğinden koparılıp yeniden kurgulanan karakterlerin biraz daha köksüzleştikleri söylenebilir.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. sözcüğün yerine "kıyasla" getirilebilir.
B) II. sözcük, öngörünün kesin olduğuna işaret etmektedir.
C) III. sözcük, soyut anlamlıdır.
D) IV. sözcük, anlamsal açıdan niceldir.
E) V. sözcük, terim anlamlıdır.

7. • **karşı:** Ayrı şeyleri temsil edenlerin her birine göre diğeri.
• **önce:** İlk olarak, başlangıçta.
• **takip etmek:** izinden gitmek, uymak.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "karşı, önce, takip etmek" sözcükleri belirtilen anlamlarını karşılayacak şekilde kullanılmıştır?

- A) İnsanların gözünde pek çok meslektan önce gelen akademisyenlikte karşı düşüncelerle ilgili yeni araştırmaları takip etmek önemlidir.
B) Film sahnelerini takip ederken önce kendi hatalarını yüzleşecek, sonra cezalandırmaya karşı merhametin önemini hayretle fark edeceksin.
C) Konuşmacının seri cümlelerini takip etmeye çalışırken karşı duvarda asılı duran ve hikâyesini yıllar önce öğrendiğim fotoğrafı fark etmişim.
D) Söyleşide mantıklı bir fikri tuhaf bir yorumun takip etmesi dikkatimi çekmeden önce ana fikre karşı farklı bir görüş savunmayı planlamışım.
E) Artık söz konusu ekolü takip etmeyi makul buluyorum ama önce yol haritamızı netleştirip karşı bir strateji üretmek için hazırlanmalıyız.

Aşağıda "çizmek" sözcüğünün TDK Türkçe Sözlük'teki anlam açıklaması verilmiştir. 8 ve 9. soruları bu açıklamaya göre cevaplayınız.

çizmek

1. -i Çizgi çekmek.
2. -i Bir şeyin resmini yapmak:
"Ben sizi yazar olarak değil, insan olarak çizmek istiyorum." - Halide Edip Adivar
3. nesnesiz Çizgiler hâlinde belirtmek, desenini yapmak:
"Bir gün yine onlara görünmeden krokiler çiziyordum." - Bedri Rahmi Eyüboğlu
4. -i Çizgi biçiminde yaralamak:
İğne elimi çizdi.
5. -i Yüzeyi çizgi biçiminde bozmak:
"Termal kamerayı bile çizmişler komutanım." - Hakan Evrensel
6. nesnesiz Geçersiz kılmak için üzerine çizgi çekmek:
Şu iki kelime gereksizdir, çiziniz.
7. -i, mecaz Kişiyi ilgiyi kesmek, bağı koparmak.

8. Buna göre "çizmek" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde sözlükteki altıncı anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Konu iyi anlaşılсын diye tahtaya sıklıkla kapsamlı şemalar çiziyordum.
B) Çivinin ucu elini çizerse bir süre ince ince bir sızı hissedersin.
C) Yüz hatlarımı sanki aslında olduğundan biraz daha keskin çizmişsin.
D) Çocuklar oyun için iki grup belirleyip beton zemini ortadan çecek.
E) Etiketlerdeki fiyatları şimdiden çizelim; yarına kalmaz, yeni fiyatlar bildirilir.

9. Buna göre "çizmek" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Projeyi çizdikten sonra hataları tespit etmesi için tecrübeli bir arkadaşına danışalım.
B) Belgedeki olmazsa olmaz birkaç cümleyi kafanıza göre çizmişsiniz.
C) Yüzünde cam parçalarının çizdiği yerlere hemen pansuman yapacağız.
D) Dostum dediği insanı bir anda çizmesinin elbette mantıklı bir açıklaması vardır.
E) Bir insanı komik şekillerde çizerek saygısız bir tavır sergilemek istemem.

TEST
2

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Anlam Özellikleri-II

1. Bilhassa etrafımdaki tartışmalara taraf olmadığım o
I
mesut zamanlarda fark ettim ki insanlar kavramların
II
değil; kendi zihinlerindeki muğlak ve taraflı, çoğu kez
III
öylesine didiklenmiş ve şüphe edilmemiş temsilleri
IV V
üzerinde kavga ediyorlar.
- Bu parçada numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**
- A) I. sözcük, "özellikle" anlamındadır.
B) II. sözcük, anlamca soyuttur.
C) III. sözcük, "anlaşılmaz, çapraşık" anlamındadır.
D) IV. sözcük, bir eylemin ciddiye alınmadan yapıldığını ifade etmektedir.
E) V. sözcük, "benzerleri" sözcüğüyle yakın anlamlıdır.

2. • Açıklığını yitirmek, anlaşılması güçleşmek
• İlgilenmek, müdahale etmek, el atmak
• Duruluğunu yitirmek, bulanmak
• Bir araya gelmek, katılmak
- Aşağıdakilerden hangisinde "karışmak" sözcüğünün bu anlamlarından herhangi birine örnek yoktur?**
- A) Pırıl pırıl bir ilkbahar günü sahilde sohbet ediyorken hafiften başlayıp şiddetlenen rüzgârla birlikte hava karışmıştı.
B) Sağlığına kavuşup bir an önce ekibin coşkulu faaliyetlerine karışmaktan başka bir şey düşünmemişti.
C) Başlangıçta belli bir düzende art arda sıralanan bu cümleler, göreceksiniz ki konuşma uzadıkça epey karışacak.
D) Sizin sorumluluğunuzdaki projeye izin almadan karışırsam beni yanlış anlayacağınızdan endişe ettim.
E) Çekmeceye düzgünce yerleştirdiğim dosyadaki kâğıtlar nasıl olur da böyle karışır, anlam veremedim.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. (I) Patolojik durumda olan nostaljik ruh hâlinde kişi, hatıralara fazlaca odaklanmıştır. (II) Bu odaklanma, kişinin o hatıralarla neredeyse "bir" olması şeklindedir. (III) Yani aslında gerçekliğe dair algısı, bariz bir biçimde bozulmuştur. (IV) Kişi şimdide yaşaması gerekirken aslında geçmişi şimdide taşımak istemektedir. (V) Daimî bir ısrarla hatıralarını tekrar canlandırma eğilimindedir.
- Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "belirgin" anlamında bir sözcük vardır?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V
4. Kurmaca dışı ortaya konan eserde okurla yapılan hayalî sözleşme, net bir meseledir. Kimi okuyucu bu kesinliği talep eder (ister). Yazar sınırları çizili bir doğruyu okura
I
aktararak (benimseterek) inandığı bir alanı paylaşır. Ne
II
anlattıklarını ne de okuru hafife alır (küçümser). Okur da
III
esere zihinsel olarak müdahale edemez (karışamaz).
IV
Bu durum bir anlamda okurla yazarın yakınlaşmasını
V
(aralarında bağ oluşmasını) sağlar.
- Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içindeki açıklamayla uyusmamaktadır?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V
5. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de eğitim ve öğretimle ilgili köklü çözüm arayışları tartışılıp
I II
konuşulurken felsefe kitaplarının bu anlamda önemli bir gereksinimi karşıladığı aşikâr. Çocukları ezberci
III IV
eğitimden kurtarıp düşünen ve üreten bireyler olarak yetiştirme çabaları her ülkenin ortak arzusu.
V
- Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi mecaz anlamıyla kullanılmıştır?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

Sözcükte Anlam Özellikleri-II

6. Determinist öğretiyeye sıkı sıkı bağlı kalmak insanın, geçmişte yaşadığı talihsiz olayların ve ızdırapların bir kurbanı olduğu ve bunları çözmeksizin kendisi için bir kurtuluş olamayacağı yolunda tartışmalı bir görüşü bize sunar. Hâlbuki hayatın ilerleyen dönemlerinde karşılaştığı olumlu yaşantılar, insan için geriye dönük olarak sağaltıcı bir işlev gösterebilmektedir.

Bu parçada altı çizili sözcüğü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Olumlu ya da olumsuz olarak nitelendirilen duyguların tümü, insan doğasının gereğidir.
B) Dünyayla ilgili temelden farklı bir bakış açısını özümseyebilmek, uzun zaman ister.
C) Sesin ruh ve beden rahatsızlıklarını iyileştiren etkisi, antik topluluklardan bu yana kullanılır.
D) Evrenin bütünlüğüne uymayan her şeyin insana düş kırıklığı yaşatması kaçınılmaz bir durum.
E) Yaşarken anlamlı olan süreçler, kavramlarla ifade edilmek istendiğinde şaşırtıcı biçimde yok olur.

7. • **ara:** İki olguyu, iki olayı birbirinden ayıran zaman, fasıla
• **tanımak:** Daha önce görmüş olmak, ilişkisi bulunmak, bilmek
• **denk gelmek:** Rastlamak

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "ara, tanımak, denk gelmek" sözcükleri belirtilen anlamları karşılayacak şekilde kullanılmıştır?

- A) Öğle arasında sizin ekipten birine denk gelince projenin nihayete erdirilmesinde bize tanınan sürenin gözden geçirilmesini istedim.
B) Teknik direktör, her devre arasında ve denk gelen her fırsatta futbolcularına centilmenliklerini öne çıkarmalarını salık vermesiyle tanınır.
C) Bir süredir aramız bozuk olsa da şirkette sadece beni tanıdığı için denk geldikçe uğrayıp konuyla ilgili sorular sorarak benden bilgi alır.
D) Görüşmelerden sonraki on beş dakikalık arada çocukluk yıllarından tanıdığım bir arkadaşına denk gelmek şaşırtıcı olmuştur.
E) Biraz ara bıraktıktan sonra sayfanın sonunda konuya da denk gelen bir yerde yakından tanıdığım bu ilginç mekanizmayı detaylıca açıklarım.

8. taşmak

1. *nesnesiz* Sıvı maddeler, içinde bulundukları kaba sığmayacak kadar çoğalma ve kabarma yüzünden kenarları aşmak:
"Musluk akşamdan açık kalmıştı. Sabaha doğru da su gelince kaptan kaccaktan lavabonun deliği tıkanmış, su önce mutfığa taşmıştı." - Rifat Ilgaz
2. *nesnesiz* Akarsu, yatağından çıkarak çevresini kaplamak.
3. *nesnesiz* Bir yere veya şeye sığmamak:
"Kasketinden taşmış siyah saçları yakına gelince çok kırçillaştı." - Sait Faik Abasıyanık
4. *nesnesiz* İnsan, nesne vb. çokça bulunmak, sayısı artmak:
Gösteri o kadar güzeldi ki seyirciler salondan taşmıştı.
5. *nesnesiz*, mecaz Öfke, sabırsızlık veya heyecan yüzünden kendini tutamamak:
"Acaba bizim taşıp köpürmelerimizi pek çocukça mı bulmuştu?" - Yakup Kadri Karaosmanoğlu

TDK Türkçe Sözlük'ten alınan bu maddeye göre "taşmak" sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde sözlükteki 4. anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Sükûnetimi epeyce korumuş olmama rağmen bir an geldi ki kontrolümü kaybedip taşım.
B) Ekmek hamuru, iki saate kalmaz mayası geldiğinde bu kaptan taşacaktır.
C) Fındık bu yıl da üreticiyi güldürmek istercesine ocakları doldurmuş taşıyordu.
D) Tombul parmakları, annesinin giydirdiği terlikten taşarak görenleri gülümsetmişti.
E) Yağmur şiddetini artırınca derenin taşması hiç de sürpriz bir gelişme olmayacak.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içindeki sözle aynı anlama gelen bir ifadeye yer verilmemiştir?

- A) Ciddi bir hastalık geçiriyor olmama rağmen kendimi nispeten iyi hissediyorum. (Bir dereceye kadar)
B) Konu hayati olsa da üst yönetimle direkt bir iletişim kurma imkânı, ne yazık ki yoktu. (Aracısız)
C) Sel ve yangın ciddi kayıplara sebep olur, keza depremde de büyük hasarlar ortaya çıkabilir. (Aynı biçimde)
D) Tüm önerileri ciddiyetle ele alıp sistemde topyekûn bir değişime gideceğiz. (Bir plan dâhilinde)
E) Terk edilmiş, karanlık ve tekinsiz sokaklarda aheste aheste yürüyordu. (Güvenilir olmayan)

TEST
3

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Anlam Özellikleri-III

1. I. Tehlikeyi önlemek istiyorsanız bir arada duran o insanları bir an önce dağıtmalısınız.
II. Şişenin kapağını şimdi cevirsen gazoz büyük ihtimalle dışarı taşacak.
III. Bitkilerin ve çiçeklerin çeşitlerini tümüyle tanıyor, özelliklerini dahi düşünmeden söyleyiveriyordu.

Bu cümlelerde altı çizili sözcüklerin anlamı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) I. Yenilgiye uğratmak
II. Geri göndermek
III. İdrak etmek, farkına varmak
B) I. Farklı bir yere yönlendirmek
II. Yönünü değiştirmek
III. Daha önce görmüş olmak
C) I. Birbirinden uzaklaştırmak
II. Döndürerek hareket ettirmek
III. Bilip ayırmak
D) I. Kurulu düzeni bozmak
II. Çevresini sarıp kuşatmak
III. Akılda tutmak, bellemek
E) I. Ayır ayrı yerlere göndermek
II. Başka bir duruma dönüştürmek
III. Varlığını kabul etmek

2. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "davranışının gerekçesini ve nasıl sonuçlanacağını bilmeden, düşünüp taşınmadan" anlamında bir söz vardır?**

- A) Doğayı mahvetme faturasının gelecek nesillere kesileceğini konuşup dursak da "her koşulda ilerleme" fikrini körü körüne takip ediyorduk.
B) İnsan, seçimlerinin doğru olup olmadığı konusundaki kaygılarını bir an önce yatıştırmak için çoğu zaman hummalı bir arayış içindedir.
C) Modern toplumun bir sorunu da gelecek yıllar içinde neler olabileceğine dair iyi kötü bir fikir yürütmenin son derece zor olmasıdır.
D) Bugün dahi hikâyeler, anlatıcısı ve muhatabı anlamamış olsa bile bilinç dışımızı şekillendiren arketiplerden izler taşır.
E) Bir sanatçının belirli bir renk ya da ses bileşimini bayağı ve yavan bularak kullanmaktan kaçınması mümkündür.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. **sarsmak**

1. -i Birdenbire ve güçle kımıldatmak; sallamak, silkelemek, titretmek:

"Kalkın bakalım diye çocukların karyolarlarını sarsıyorlardı."
- Çetin Altan

2. -i, mecaz Zarar verecek yolda etkilemek:

"Her hadisenin rüzgârı onun gergin sinirlerini derin derin sarsmıştır." - İbrahim Alâeddin Gövsa

TDK Türkçe Sözlük'te yer alan bu maddeye göre "sarsmak" sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Baygınlık geçiren adamı, kendine gelmesi için biraz sarsmam doğru olur muydu?
B) Deprem çok şiddetli olmasa da kitaplığın kapaklarını iyice bir sarsmıştı.
C) İyi niyetin karşısında yanlış anlaşılıp bir de suçlanmak insanı elbette sarsacaktır.
D) Caddeden geçen büyük araçların hemen hepsi beşinci kattaki evimizi sarsıyordu.
E) Her soruyu cevapsız bırakınca elimde olmayarak onu biraz da hışımla sarsmışım.

4. • **çözmek:** Bir sorun vb.nin bilinmeyen, gizli noktasını bulup açıklamak, sonuca bağlamak.
• **geçmek:** Bir yerden başka bir yere gitmek.
• **öte:** Bir şeyin arkadan gelen bölümü, devamı.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "çözmek, geçmek, öte" sözcükleri belirtilen anlamlarını karşılayacak şekilde kullanılmıştır?

- A) Parkın ötesinde fenalaşıp yere düşen adamın gömlek düğmelerinden birkaçını çözdükten sonra adamı oradan geçen bir araca bindirdiler.
B) Saha çizgisinin ötesi, takımındaki aksaklığı çözmekten yoksun hâlde hakeme itiraz edip duran, inadından geçmekte zorlanan insanlarla dolu.
C) Odasına geçip epey kafa yorarak meseleyi çözdükten sonra bu işin yalnızca başını değil ötesini de ciddiye aldığını göstermeye karar verdi.
D) Yardımsever bir insan rolüne geçerek çocuğun elindeki ipin düğümünü çözmek için elimi uzattığımda iyilikten öte gösteriş peşindeydim.
E) Dükkânın biraz ötesinde bankta oturan ihtiyar adamların niye üzgün oldukların çözdüğünüzde bir anda kendi sohbetinizden geçersiniz.

Sözcükte Anlam Özellikleri-III

5. Sözlerinin arasındaki boşluklarda asıl söylenmek istenenleri barındıran o suskunluk anları, onun da iç dünyasına işliyor; ikisini de tarifsiz bir hisse sürüklüyordu.
- "İşlemek" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu cümledeki anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Müessesemiz tüm zorluklara rağmen işleyerek üzerine düşeni yerine getirmeye çalışmıştır.
- B) Çocuğun, gözlerini yere doğru çevirip boynunu büküşü, insana öyle bir işliyordu ki tarif edilemez.
- C) Bir insanı yanlış ve taraflı yönlendirmelerle işlemek, hiç de iyi niyetli bir tavır değil.
- D) Depodan dışarı çıkarılan ve geri getirilen aletleri deftere dakikası dakikasına işleyeceksiniz.
- E) Kullanılmadığı için neredeyse eskimeye başlayan makine, siz geldikten sonra işlemeye başladı.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük nicel anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Vedalaşırken ses tonunda ve yüz ifadesinde hafif bir serzeniş hissetmiştim.
- B) Önemli meselelere omuz vermişken küçük hesaplar yapılmasına üzülüyorum.
- C) Tarlaya yakın bir kulübede tek başına vakit geçirmekten hoşlanır olmuştum.
- D) Dışinizdeki ağrıyı ufak bir müdahaleden sonra artık hissetmeyeceksiniz.
- E) Yüksek ideallerimden zamanla vazgeçmek zorunda kalmak istemem.

7. Bilginin adeta bir sağanak hâlinde yağdığı günümüz dünyasına bakınca durup düşünüyorum.

Bu cümlede altı çizili sözü anlamca karşılayacak bir kullanım aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Nedensiz bir şekilde, orada çarpıcı bir gerçeği hayatımda ilk kez fark etmiştim.
- B) Çarpıcı bir gerçeği ilk kez fark etmem, hayatımın neredeyse en kritik eşiğiydi.
- C) İkisinden birini seçmek zorunda olmadığımı ilk kez o gün adamakıllı kavırıyordum.
- D) Amacımız, meşgul olduğumuz her neyse onunla dikkat çekip takdir görmektir çoğu kez.
- E) Sıra dışı olmaya çalışırken kaçırdıklarınızı belki sonra daha iyi anlayacaksınız.

8. "Yetiştirmek" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Taksi sürücüsünden beni on beş dakika içinde havaalanına yetiştirmesini rica ettim.
- B) Kargoya verilmesi gereken ürünleri ancak beş altı güne yetiştirirsiniz.
- C) Başı dönüp de bayılacak gibi olan adama tuzlu ayrıntı yetiştirmen iyi olmuş.
- D) Fındık toplayan yevmiyecilere hava şartları sebebiyle suyu zor yetiştiriyoruz.
- E) Basit anlaşmazlıkları ve şikâyetleri ilk fırsatta idareye yetiştirmek hiç hoş değil.

9. Hayatın asli kaidesi (birincil kuralı) ve kadim hayat bilgisi

I

bize hayatın tabii seyri (doğal ilerleyişi) içinde ulaşan

II

şeylerde aranıp bulunmalı. Çünkü aslında hayatça konuşan sadece hayatın kendisi. Daimi müşteri (sürekli

III

alıcı) olarak ilişki kurduğumuz sanal gerçekliklerse -adları üstünde (isimlerinden belli olduğu gibi)- bize

IV

o "hakikat"ın dönüştürülmüş ve cazibeleri artırılmış tasarımlarını sunuyor. Biz de gayriihtiyari (bile isteye)

V

bunların peşine düşüyoruz.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içinde verilenle uyuşmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içindeki sözcüğe anlamca karşılık gelecek bir ifade yoktur?

- A) Can sıkıcı bir kıyaslamadan vazgeçip kendini yalnızca kendi koşullarında değerlendirmeliydin. (Mukayese)
- B) Aylardır süren yoğun koşuşturmalarıyla ilgili herhangi bir soruya cevap vermemekte kararlıydı. (İnziva)
- C) Günlük hayatımızın neredeyse hiçbir anında sükûnu bulamadığımız için sürekli olarak gerginiz. (Mütemadiyen)
- D) Sizin meselenizdeki son karar için aklıselim insanlara danışmamız şart gibi görünüyordu. (Nihai)
- E) Tek başına böylesine tehlikeli şartlarla baş edeceğini iddia etmen takdir edilecek bir şey değil. (Vahim)

TEST
4

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Anlam Özellikleri-IV

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

1. "Bağışlamak" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- A) Bağışladığınız arazide çocukların bitki yetiştirmesine yönelik bir proje gerçekleştirilecek.
- B) Evi yenilemek için aldığı eşyalardan bir kısmını bağışlamaya karar vermiş.
- C) İhmalkârlığı bağışlarsan benzer bir durumla karşılaşma ihtimalin artacaktır.
- D) Aile yadigarı olan saati, tanımadığın insanlar için bağışlayan herkesi duyulandırdı.
- E) Kütüphaneye bağışladığı kitaplar arasında el yazması eserler de dikkat çekiyor.

2. Bağışıklık kavramı, salgın hastalıklar sebebiyle

I

tüm varoluşun etrafında döndüğü bir kilit nokta ve bir

II

endişe gerekçesi hâline geldi. Hayatımız hangi yönden

III

-biyolojik, sosyal, politik- sorgulanırsa sorgulansın
zorunluluk mevzusu nerede olursa olsun bulaşmayı

IV

önlemek oldu. Daha önce hiçbir zaman mesafe koyma ile gerçekleştirilemeyen bağışıklama, arkasına sığınabilecek tek çözüm olarak insanlar tarafından da kabul edildi.

V

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisi mecaz anlamlıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük terim değildir?

- A) Katarakt, doğal göz merceğinin saydamlığını kaybederek matlaşmasıdır.
- B) Basketbolda topun hedefindeki çember olan potâ, yerden 3,05 metre yüksekliktedir.
- C) Sera etkisi olmasaydı gezegen yüzeyinin sıcaklık ortalaması -18°C'nin üzerinde olurdu.
- D) Bilirkişi, şüpheli veya sanık dışındaki kimselerin de bilgilerine başvurulabilir.
- E) Gelir düzeyi, meslek ve eğitim seviyesi gibi etkenler kalp sağlığını etkiliyor.

4. Rüyadayım. Kocaman kanat hışırtıları önümde,

I

arkamda ve aklımda oluyor. Sesleri kesinlikle sese benzemiyor meleklerin. O kadar ki ben onların sesi diye hızla akıp giden otomobillerin homurtusunu dinliyorum

II

sanki; onların sesi diye duman duman tüten caddelerin uğultusunu, duvarların duruşunu, kışını, apartmanların

III

yüksekliğini, şangır şungur inen kepenklerin gürültüsünü

IV

ya da bütün bunlarla birlikte bunların gerisinde kalan şeylerin renklerini, melodilerini ve birbirlerine olan

V

uzaklıklarını dinliyorum.

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi yansıma kökenli değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz mecaz anlamı değildir?

- A) Teknik yönetim, transfer konusunda epey makul bir yol haritası belirlediğini bugün açıkladı.
- B) Başımı bile kaldıramadığım şu ekmek kavgası arasında çocuklara vakit ayıramadım.
- C) Eksikleri fark ettiği andan itibaren bol kepçe harcama yapmaktan hiç geri durmadı.
- D) Kurallara göre gözü kapalı oyuncu diğer oyuncuları yakalamaya çalışacaktır.
- E) İlk günler başı yerde biri izlenimi verenlerin çoğu, zamanla ortama uyum sağladı.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz diğerleriyle yakın anlamı değildir?

- A) Bir sözleşmeyi, maddeleri şöyle bir okuyarak imzalamak başı ağrıtabilir.
- B) Bir davranışın arka planını açıklarken gelişigüzel bir yoruma sığınmak yanlış olur.
- C) Şöyle böyle bir gayretle umduğumuzdan daha güzel bir işe vesile olduk.
- D) Elimden gelen bir işi baştan savma yaparak sizi zor duruma düşürmek istemem.
- E) İş görüşmesinde yapılan önemli hatalar arasında koşulların özensizce konuşulması da vardır.

Sözcükte Anlam Özellikleri-IV

7. Hayatı derinliğine idrak edecek (kavrayacak) bir
I
seviyeye erismeyi (ulaşmayı) hiç denemediğimiz
II III

(tecrübe etmediğimiz) için dilimiz, hayatın gündelik
ihtiyaçlarına kâfi gelecek (yetecek) bir seviyede
IV

kilitlenip (odaklanıp) kalıyor.
V

**Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin
anlamı parantez () içinde verilen açıklamayla
uyuşmamaktadır?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. "Hesapsız" **sözcüğü** aşağıdaki cümlelerin hangisinde
"Herhangi bir sorunu çözmeyi kafasına koyarsa hesapsız
alternatifler üretmekte pek mahirdir." cümlesindeki
anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Alışverişlerin hesapsız yapılması, kimin gereksiz
harcama yaptığına dair bir karışıklığa sebep olur.
B) Her şey yolunda gibi görünse de hesapsız bir adım,
sana beklemediğin sıkıntılar çıkarabilir.
C) Çevresindeki insanlara hesapsız iyiliği olduğunu onu
taniyan hemen herkesten duyarsınız.
D) Planlama görevinin hesapsız olarak bilinen bir
arkadaşa verilmesi eleştiriye sebep oldu.
E) Hesapsız bir insanın, kazandığı parayı dengeli
harcamasını beklemek pek anlamlı olmaz.

9. Fikir alışverişi denen bu bir araya gelmelerin hep aynı
gündem etrafında dönüp durmasından bunalmış olmamı
sanırım akli başında hiç kimse yadırgamazdı.

**Bu cümledeki "bunalmak" sözcüğüne anlamca karşılık
gelebilecek bir sözcük aşağıdakilerin hangisinde
vardır?**

- A) Neden böyle tuhaf davrandığını anlamak için beyhude
ısrar edip durdum.
B) Daha açık konuşmaya çekindiği için daha ilk anda bile
pişman olmuştu.
C) İçerlediğini hissettiğim anda soru sormayı bırakıp
kendimden söz açardım.
D) Bütün bu olup bitenler karşısında öfkelenildiği,
gözlerinden anlaşıyordu.
E) Konu değişecek gibi olup her defasında yine aynı yere
gelince darlanıyordu.

10. Yapıtlarını ve poetikasını sorgularken söylenecek ilk şey,
yazarın hiçbir metninde büyük bir mutlulukla yürüttüğü
imtiyazlı (özenli) memur hayatına gölge düşürecek
I

herhangi bir netameli (tehlikesi olduğu düşünülen) meseleye
II

değinmemesidir. Memur olmanın zorluklarından bahsettiği
başlıklar ise iktidara karşı bir eleştiriden ziyade (daha çok)
III

insan doğasının zayıflığına dair tespitlerdir. Başka bir
deyişle o, mevcut (var olan) sisteme doğrudan bir tenkit
IV V

(eleştiri) şöyle dursun alegoriyle, ironiyle ya da karakterin
karşıt görüşleri üzerinden olsa dahi ses etmemiştir.

**Bu parçada numaralanmış sözcüklerden
hangisinin anlamı parantez () içindeki açıklamayla
örtüşmemektedir?**

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. Aşağıdaki dizelerin hangisinde "geçmek" **sözcüğü**
diğerlerindeki farklı bir anlamda kullanılmıştır?

- A) Gönül hiç usanmak yok mudur sende
Bahar yazın geçti kışlanmadın mı
B) Ben yine zâlime gönül bağlarım
Bu yollarda geçti gençlik çağlarım
C) Âşık vuslat bulur serden geçerse
Arifler yurdunda şerbet içerse
D) Daha geçti devrân sürmek sırası
Âşk okunun merhem bulmaz yarası
E) Sensiz geçen ömrün farkı yok selden
Lütfeyle kapından ayırma beni

12. Kendisine şimdiden birkaç başyapıt borçlu olduğumuz
yazar, ününe yaraşır bir ustalıkla kotarılmış bu yeni
I II

romanında, karakterlerini yediden yetmiş herkesin
III

anlayabileceği bir atmosferde soluk alan, hatları alenen
IV V

çizilmiş kişilerden seçmeye özen göstermiş.

**Bu parçada numaralanmış sözlerle ilgili
aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) I'incinin yerine "layık" sözcüğü getirilebilir.
B) II'nci, "hazırlanmak" sözcüğüyle ilişkilendirilebilir.
C) III'üncü, mecazlı bir ifadedir.
D) IV'üncü, gerçek anlamıyla kullanılmıştır.
E) V'inci, "açıkça" anlamındadır.

TEST
5

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Anlam Özellikleri-V

1. Günümüzde de her bilimin kendine has bir söz dağarcığı
I
vardır ve bu bilimi öğrenmek o söz dağarcığını bellemek
II
demektir. Collingwood gibi filozoflar bile çağdaş bilim
hakkındaki sözlerinde safsataya düşmemek (boş, temelsiz
III
konuşmamak), dolayısıyla da gülünç olmamak için azami
IV
dikkat göstermek gerektiğine sıkça işaret etmişlerdir.
V

Bu parçada numaralanmış sözlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I'inci, terim özelliğindedir.
B) II'ncinin yakın anlamlısı parça içinde vardır.
C) III'üncü, anlamca parantez içindeki açıklamayla uyusmaktadır.
D) IV'üncüde "yeteri kadar" anlamı vardır.
E) V'incinin yerine "dikkat çekmek" sözü getirilebilir.

2. Halk, kendi düşüncesini yansıtan sözleri derhâl söyleyişine dâhil eder. Halk arasında yaygınlaşan bu sözler ortak bir duyusu, müşterek bir bakış açısını yansıtmaktadır. Bu sözler zamanla "hiçbir özelliği olmayan, sıradan sözler" olarak da görülebilir. Ancak herhangi bir edebî söz, harciâlem olduğu gerekçesiyle sanatsal ifade biçimleri arasından dışlanamaz.

Bu parçadaki altı çizili sözcüğü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Dar kapsamlı bir teknik eğitim, mesleği öğrenme sürecini olumsuz etkileyecek.
B) Anne ve babanın bebekle kurduğu iletişimde yineleyici yaşantılar öne çıkar.
C) Duygusallığın irade zayıflığı ve denetimsiz ruh dünyası ile açıklanması yanlıştır.
D) "Kendini sev." gibi hiçbir özelliği olmayan, alelade cümleler insana yol göstermez.
E) Güvensizlik duygusunun yol açtığı mutsuzluk, kişiyi maddi nesnelere yönlendirir.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükler somutluk-soyutluk yönünden aynı özelliğe sahiptir?
- A) Tüm dikkatini telefonun ekranına vermiş olması, bir çeşit hipnozda olduğunu düşündürebilir.
B) Zihnindeki kalabalığın huzursuzluğundan beni kurtardığı için ona büyük bir minnettarlık duyuyordum.
C) Bacada ince ince tütmeye başlayan dumanları fark eden çocuk, heyecanını açığa vurup koşmaya başlıyor.
D) Sonbaharın ilk günlerinde yağmur her yağdığında çatıdan damlamaya başlayan sular, caresizlik hissini iyice artırır.
E) Bahçeye çıktığınızda ılık esintinin getirdiği taze bir neşe, ruhunuzu sarıp sarmalayıp sizi gülümsetecektir.
4. Arketip, çıkış noktası felsefe olmakla birlikte özelde
I
psikoloji veya ruh bilimi, genelde sosyoloji ve edebiyat
II III
gibi bilim ve sanat dallarında da önemli, sembolik bir unsurdur. En genel manasıyla zihinsel ilk örnekler, şekiller veya kolektif bilinç dışı âleme ait imge olan ilk örnek
IV
kavramı, (bilindiği kadarıyla) ilk olarak Jung'un geliştirdiği bilinç dışı kuramı çerçevesinde tanıtılmaktadır.
V VI
- Bu parçada numaralanmış sözlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
- A) I. söz, "bir şeye başlanan yer" anlamındadır.
B) II ve III. sözcüklerden biri diğerine göre daha genel anlamlıdır.
C) IV. sözcük, birden çok unsurun bir araya gelmesine işaret etmektedir.
D) V. söz, soyut bir kavramı karşılamaktadır.
E) VI. sözcük, düşünce alanının sınırlandırılmasını ifade etmektedir.

Sözcükte Anlam Özellikleri-V

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz anlamca parantez () içindeki ifadeyle uyuşmamaktadır?

- A) Zamana ve şartlara acımasızca maruz kalmak insanın hayatın zorlukları karşısında güçlenmesini sağlar. (Karşı karşıya gelmek)
- B) İnsanın insana minnet duyması hissi, aradaki insani bağların gelişmesi için gayet uygun bir fırsattır. (Kendini borçlu saymak)
- C) Hiçbirinizi vazifenin ağırlığından muaf tutmak gibi bir niyetimiz olmadığını hatırlatmak isterim. (Ayrıcalık tanımak)
- D) İyileşme sürecinde kendinize düzenli vakit ayırmanızı salık vermekten başka elimizden bir şey gelmiyor. (Tavsiye etmek)
- E) İyi niyetlerle tesis edilmiş incelikli bir faaliyeti böyle tarumar etmek emeğe saygı duyan insanların işi değil. (Küçümsemek)

6. Ortam kısa bir süre sonra böylesi ciddi kongreler için kanıksanmış törensel otumlardan çok daha farklı bir hâle büründü.

Bu cümledeki altı çizili sözü anlamca karşılayacak bir kullanım aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Çocukların ne tip faaliyetlere yatkın olduğu, hangi durumlarda sıkıldıkları küçük yaşlardan itibaren gözlenmelidir.
- B) Aşkın söz aracılığıyla sahiplenilmesi ve nicelleştirilmesi, onun çok renkli ve çok dilli olması özelliğine aykırıdır.
- C) İnsanların, konu ayırt etmeksizin kendilerini uyduruk ve zorlama sözlerle ifade etmesi alışıldık bir görünüm arz etmemeliydi.
- D) Artık iletişimi kolaylaştırarak üretim verimini artırma ve çabuk kâr sağlama uğruna, daha az sözcük kullanılıyor.
- E) Çok basit şeyleri unutsak da bir anıdaki renkleri, sesleri, duyguları aynı canlılıkla kayıt altına alan bir bellek sistemimiz var.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içindeki ifadeye anlamca karşılık olabilecek bir kullanımdan söz edilemez?

- A) Gerçeklerle yüzleşmek yerine ütopyaların peşinde vakit öldürmeyi yeğlemek, şaşkınlığımızın temel sebebi. (Tercih etmek)
- B) Yerli bir film çekmek için çıktığımız yolda Amerikan klişelerine öykünmemiz acıklı bir durumdu. (Taklit etmek)
- C) Gayretlerinin hor görülmesi, onu kendi işini kurma konusunda nihayet tetikleyecek gibi görünüyor. (Harekete geçirmek)
- D) Sözleri derindi, söylediklerine nüfuz edemesem de hakikate dair sahil bir şeyler söylediğini kavramıştım. (İnceliğine varmak)
- E) Etrafındakilere bambaşka bir âlemden seslenen birini anlamak ve benimsemek elbette kolay değildir. (İnşa etmek)

8. Meselenin boyutları çoğumuzun zannettiğinden

I

(varsaydığından) çok daha ciddi. Üstesinden gelmek

II

(istenen şekilde sonuçlandırmak) üzere çaba gösterilmediği sürece sonraki nesillerin, sadece kendilerine dikte edilene (zorla kabul ettirilene)

III

inanacakları, kendilerine has bir düşünce

üretmeyecekleri (çoğaltamayacakları) ve hür düşünce

IV

diye bir kavramın artık anlaşılmaz derecede "lüks" olacağı bir ortamda yaşamaya mahkûm olmaları (mecbur

V

kalmaları) işten bile değil. Zira kelimeler anlamını yitirdiğinde her şeyin anlamı da yavaşça silinmeye başlayacaktır.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangilerinin anlamı parantez () içindeki açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) I ve III
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) IV ve V

TEST
6

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükler Arası Anlam İlişkileri

1. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcükler eş anlamlı değildir?

- A) Maddi bunalımı aşmamıza az kaldı.
Melankoli, depresyonun bir çeşididir.
- B) Kolay bir mutluluk hayali kuruyorsunuz.
Gerçek saadet, sonsuz bir şey olmalı.
- C) Cihazlardan bir kısmı işlevini yitirmiş.
Üstteki düşmenin hiçbir fonksiyonu yok.
- D) İlk safhada amatörlik heyecanı öne çıktı.
Kulübün kuruluş evrelerini anlatıyordum.
- E) Alternatifleri değerlendirmek isteriz.
Hep bir seçenek bombardımanı altındayız.

2. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcükler "eş seslilik" özelliğine örnek gösterilebilir?

- A) Tahammülünde aşılması zor bir eşik var.
Avluya girişte ilk eşik hayli geniş tasarlanmış.
- B) Kararını ekibine duyduğu güven belirler.
Kendine güven ki ilk adımın sağlam olsun.
- C) Son dönemde dolu yağışlarında artış var.
Papatya dolu yamaçları seyre dalmışsınız.
- D) Şimdiki oyun, el becerilerine yönelik olacak.
Oyun fark edilirse itibarınız yerle bir olur.
- E) Bir kuru teşekkür ile memnun olmayı bilir.
Bitkinin kuru yaprakları ufalanıp saklanıyor.

3. Aşağıdakilerden hangisi altı çizili sözcüklerin kendi aralarındaki anlam ilişkileri bakımından farklıdır?

- A) Oturduğunuz ev sağlam mı, öğrenin.
Temelin zayıf olması ihtimali varmış.
- B) Doğu bölgelerinde yükselti fazladır.
Güzergâh batı istikametinde ilerleyecek.
- C) Mütevazı kişiliği ile gönüllerde taht kurdu.
Artık alçak gönüllü insana rastlamak zor.
- D) Futbol faaliyetlerimiz amatör düzeyde.
Profesyonel birinden destek alalım.
- E) Evim iş yerime çok da uzak değildir.
Eczane, merkezdeki lokantaya çok yakın.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. Bir sözcüğün anlamı, yer aldığı cümleye göre değişebildiği için sözcükler arasındaki anlam ilişkilerinde cümledeki anlama dikkat edilmelidir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde altı çizili sözcükler yakın anlamlıdır?

- A) Sorularıma ağırbaşlı cevaplar veriyor.
Ciddi bir tehlikeyle karşı karşıyayız.
- B) Su yüzeyi gergin bir zarı andırır.
Huzursuz bir yerde bulunmak istemem.
- C) Kendini etkili cümlelerle ifade eder.
Film, çarpıcı bir sahneyle sona eriyor.
- D) Herkes rahat koşullarda yaşamak ister.
Gamsız biri olduğumu düşünmeyin.
- E) Öncelikle güvenilir bilginin peşinde ol.
Çocukların sağlıklı olmasını önemseriz.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün zıt anlamlısı yoktur?

- A) İnsanlara dert anlatmak güç, yorulduk.
- B) Güneş arka cepheyi hiç ısıtmıyormuş.
- C) Dairenin kaba işi bir iki güne biter.
- D) Önce işin teslim tarihini belirleyelim.
- E) Ağrı kolayca geçeceğe benzemiyor.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birbirinin karşıtı anlam içeren sözcüklere yer verilmemiştir?

- A) Duvarın bazı yerlerindeki siyah, ince fırça izlerini iki üç kat beyaz boyayla kapatabilirsiniz.
- B) İşe başladığı ilk günkü çekingenliğini görevinin son günündeki öz güveniyle unutturdu.
- C) Üç beş kilometre ileride bir benzinlik olduğunu söylediler de geriye dönmeyi tercih edecek.
- D) Birtakım zorlukların art arda gelmesiyle yıldıgım bir anda kolaylıkları fark etmeye başladım.
- E) Sağlam bir bina inşa etmek, dayanıklı malzemenin yanı sıra hesap kitap da gerektirir.

Sözcükler Arası Anlam İlişkileri

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcüğün eş seslisi yoktur?

- A) Beşinci alay, eğitimlere başladı.
- B) Çürütülmesi zor bir tez öne sürdün.
- C) Göç, zorluklarla dolu bir yolculuktur.
- D) Her şerde bir hayır olduğuna inanırım.
- E) Dekorda soluk renkler güzel durmadı.

8. "Bağ" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde temel anlamı "bir şeyi başka bir şeye veya birçok şeyi topluca birbirine tutturmak için kullanılan ip, sicim, şerit, tel vb. düğümlenebilir nesne" olan "bağ" sözcüğünün sesteşidir?

- A) Aranızda güçlü bir bağ olduğu belli oluyor.
- B) Bağ birazdan çözülünce tekne akıntıya kapılır.
- C) Bağ, geçen yıla göre çok ürün verecektir.
- D) Çuvalları bir bağ ile düzenli ve dik tutabildik.
- E) Buzdolabında iki bağ nane daha olmalıydı.

9. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde altı çizili sözler yakın anlamlıdır?

- A) Ortak hatıralarımızı ve mutlu çocukluk yıllarımızı kimseyi ignelemeden, akrabalarımızı da hiçbirini kötülemeden yad ettik.
- B) Ruhumuza işleyen, renkleriyle hayatımıza bir parça estetik ilave eden bir sergiden çıktığımızda etraf sanki daha bir aydınlıktı.
- C) Az rastlanan yeteneğini sergileme imkânına kavuşması ve karşılığında az da olsa kazanç ve takdir elde etmesi sevindirici.
- D) Çözülmesi gereken problemleri örttüğüne ve yaşayabileceği güzel günleri sınırladığına onu ikna etmemiz zor olacak.
- E) Caddenin sonundaki bijuteri dükkanını geçtiğimde yarım saat sonra geri dönmem gereken yerden uzaklaştığımı anlamıştım.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "klasik" sözcüğü "alışılmış" ile yakın anlamlı değildir?

- A) Klasik bir ziyaretten sonra eve döndük.
- B) İkramlar klasik bir tarzda hazırlanmıştı.
- C) Sorunu klasik yöntemlerle çözemeyiz.
- D) Sizden klasik bir cevap beklemiyordum.
- E) Klasik sanat üzerine bir konferanstayız.

11. Sözcükler cümleden cümleye farklı anlamlarda kullanılabildiği için bir sözcüğün karşıt anlamlısı belirlenirken sözcüğün cümlede kazandığı anlama dikkat edilmelidir. Örneğin "Sen iyi birisin." cümlesindeki "iyi" sözcüğünün karşıtı "kötü" iken "İşte iyi gelir elde ettim." cümlesindeki "iyi" sözcüğünün karşıtı "az"dır.

Bu açıklamaya göre "açık" sözcüğü,

- I. Eleştiriye açık bir insan olduğuma dair izleniminiz pek doğru değil.
- II. Çocuklar, açık garaj kapısından içeri girip kendilerine bir oyun alanı kurmuştu.
- III. Eczanenin cumartesi günleri de açık olduğunu bir ihtiyaç durumunda öğrenmiştim.
- IV. Kendisini ifade ederken açık konuşmanın avantajlı olacağını söyler dururdu.
- V. Giysilerinde hep açık renkleri tercih etmesi, iç dünyasının bir yansıması gibiydi.

cümlelerinin hangisinde "Sokak lambasının sarı aydınlığı, kapalı perdelerden sızıp oturma odasındaki duvara yansıyor." cümlesindeki "kapalı" sözcüğünün karşıtıdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

12. • Sınırı belirlemek için uzun bir ip gerekli.
• Şirket, zamanla karanlık işlere bulaşmıştı.
• İlk önce çocukları dışarı çıkarmanız gerekir.
• Dar zamanda yapılacak pek bir şey yok.
• Kötü bir niyetiniz olmadığını fark ettim.

Aşağıdakilerin hangisinde bu cümlelerde altı çizili sözcüklerden birinin karşıt anlamlısı vardır?

- A) Aydınlık bir bekleme odasının girişindeydik.
- B) Kar da yağmur da geçen yıl iyi yağmıştı.
- C) On dakika sonra içeri girmek üzere talimat bekleyin.
- D) Parkı ilerideki geniş alana kursanız daha çok çocuğu sevindirirsiniz.
- E) Stajyerlere kısa bir bilgi verdikten sonra binayı tanıtacağız.

**TEST
7****SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM**

Sözcükte Mecaza Dayalı Anlam Olayları-I

**ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI**

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ad aktarmasına (mecazımürsel) örnek gösterilemez?
- A) Sadece ekranlardan bildiğimiz bazı önemli insanları yakından tanımak istedik.
- B) Mesai saatlerine uymayan birkaç isme maaş kesintisi cezası uygulandı.
- C) Kişilik özellikleri açısından klasik kalıplara sıkıştırılamayacak denli farklı biriydi.
- D) Otobüs durağının yanındaki büfe, kavgayı kameraya alıp habercilere ulaştırmış.
- E) Fabrika, çalışma koşulları ile ücretin dengesinde adaleti baştan beri gözetiyor.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde benzetmeye yer verilmemiştir?
- A) Beyaz yüzü ve çakır gözlerinde bir harp gemisi hışımıyla üzerime doğru yürümüştü.
- B) Zamanı bir ip yumağıymışçasına yuvarlayıp ortadan kaldıracabileceğimizi düşünüyoruz.
- C) Sessizlik, akış ve ritmin ortasına bir ses bombası gibi düşen cep telefonu sesine alıştık.
- D) Reddettiğimiz seçenekler, tüm albenileriyle bize uzaktan göz kırpmaya devam ediyor.
- E) Tavırlarındaki kayıtsızlık zırhını, ruhunun yaralarını gizlemek için kullanırdı.

3. Kimseye, gerçeği yavaş yavaş bozdurup harcamak pahasına insana hiçbir mutluluk getirmeyen bir yarış kazanmasını öğütlemeyin.

Bu cümlede "gerçek" sözcüğü, "bozdurulup harcanmak" yönüyle "para"ya benzetilmiş ancak kendisine benzetilen unsur olan "para" söylenmemiştir.

Buna göre cümlede aşağıdaki anlam olaylarından hangisi vardır?

- A) Eğretilme (istiare) B) Teşbihbeliğ
C) Tenviye D) Kinaye
E) Mecazımürsel

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecazlı bir söze yer verilmemiştir?
- A) Final maçının belkemiği olacağı düşünülen futbolcu, on beşinci dakikada sakatlandı.
- B) Şikâyet ettiğimiz sistemi besleyerek aslında tam bir kısır döngüye sebep olmuştuk.
- C) Sorumlu kişinin tam bir başağrısı olarak tanınması bizi tedirgin etmeye yetmişti.
- D) Kendini, sözlük karıştırmayı alışkanlık edinen az sayıda insandan biri olarak tanıttı.
- E) Annemle ilgilenen çiçeği burnunda hemşire, güler yüzüyle ne de hoş biriydi.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde duyu aktarması yoktur?
- A) Yemekten önce ekşimsi bir meyve yiyerek iştahını dengeleyeceğini düşünüyor.
- B) Umutsuzluğu aşan, gürül gürül bakışlarıyla yeni bir heyecanın arifesindesin.
- C) Karşılama sırasındaki serin yüz ifadesini konuşma boyunca sürdürdü.
- D) Zor zamanlarda aydınlık sözler duymaya ihtiyacınız olduğu muhakkak.
- E) Türküye eşlik eden pırl pırl sesin sahibini kimse tanıımıyormuş.
6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde doğadaki bir özellik insana aktarılmıştır?
- A) Çocukluğunu eski bir harita gibi önümüze açıp merakla üzerine eğilirdi.
- B) Aralarında yüzünde çiçekler açmış, uzun saçlı, minik bir kız çocuğu da vardı.
- C) Şimdiki zamanın içinde boy gösteren, yarı uyuklu bir geleceği ciddiye mi alsaydı?
- D) Hiçbir işe yaramayacağını bildiği hâlde hayal gücünün kurguladığı görüntüleri izledi.
- E) Göz kamaştırıcı bir dünyadan başka bir dünyaya sessiz sedasız göçmüş gibiydi.

Sözcükte Mecaza Dayalı Anlam Olayları-I

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde soyut bir durumun ifade edilmesi için somut bir varlıktan yararlanılmıştır?

- A) Davranışlar çoğu kez beklenmedik durumlara gösterilen yalın tepkilerden ibaret kalıyor.
- B) İnsan olma sürecine çoğu zaman ruh dünyasındaki zelzeleler de eşlik etmektedir.
- C) Çocuklar, sezgileri aracılığıyla çevrelerinde olagelen hemen her şeyi fark eder.
- D) İlk izlenimlerin kısa sürede oluşmasına rağmen genelde doğru olması ilginçtir.
- E) Çocuktaki temel güven duygusunun oluşumunda annenin tutarlılığı çok önemlidir.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "dolaylama"ya örnek gösterilemez?

- A) Yıllarca karmaşanın hâkim olduğu Kara Kıta'ya dair artık güzel haberler de alıyoruz.
- B) Makber şairi, daha hayatta iken "Dâhi-i Âzam", "Şair-i Âzam" ünvanlarıyla anılmıştır.
- C) Hindistan sineması, çok kimlikli ve gökkuşağı tabiatlı Doğu'nun modern temsilcisidir.
- D) Filenin sultanları, set üstünlüğünü koruyamadı ve sahadan 3-2'lik mağlubiyetle ayrıldı.
- E) Türk futbolunun efsanesi olarak anılan Taçsız Kral, kariyerine 1952 yılında adım atmıştı.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişileştirmeye örnek gösterilemez?

- A) Şapkası alnını kapatmış, atkısı ise boynunu tastamam kucaklamış bir hâlde içeriye girdi.
- B) Sabah güneşi, uyanmam için beni ikna ettikten sonra bulutların arkasına çekiliyor.
- C) Epeydir yalnızca kendimle ilgili oluşuma içerleyen menekşe bile solmuş.
- D) İlk damla bülbülün beni suçlayıp pencereye konmasından hemen sonra düştü.
- E) Ela gözlerindeki daimî şüphe ve o gurur dolu bakış, bir süre sonra çözülecek.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içindeki anlam olayına örnek yoktur?

- A) Radyodaki neşeli ve canlı ses; adımı, yaşıma ve mesleğimi sordu. (Ad aktarması)
- B) Hakikatin peçesini topluluk önünde açmadığını söyler dururdu. (İstiare)
- C) Selamımızı alan yüz elli yıllık çınar ağacının dibine oturduk. (Kişileştirme)
- D) Serin bir rüzgâr başlayınca sandalyeleri toparlayıp içeri girdik. (Duyu aktarması)
- E) İş hayatımın sıkıntılarla dolu ilk beş yılı yedi tepeli şehirde geçti. (Dolaylama)

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içindeki ifadeye örnek yoktur?

- A) Başını hafifçe geriye atıp telaşlı bir esintinin dalgalandığı saçlarını düzeltti. (Kişileştirme)
- B) Bir mayıs günü çobanı olduğu sürüden bir koyun, bir kuzu alıp ortadan kaybolmuş. (Dolaylama)
- C) Çenelerini göğü yutacakmışçasına ayırıp esneyen bu insanlar kimseyi görmüyordu. (Mübalağa)
- D) Kayıt evraklarını koridordaki üçüncü oda sizden bir imza karşılığında teslim alacak. (Mecazımürsel)
- E) Ömrü, bulutsuz bir gökte seyrini yapan bir güneş rahatlığında geçiyordu. (Somutlama)

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içindeki anlam olayına örnek yoktur?

- A) Düşünce ufkundaki yoğun sis, bir süre kendi içine çekilmesi gerektiğini hissettirdi. (Somutlama)
- B) Bilinçaltından ellerini uzatıp şuura tutunmak için gayret eden bir hakikatten söz ediyorum. (Kişileştirme)
- C) Kulağına çalınan notalar, hatıralarını tazeleyip onu bir anda geçmişe götürdü. (Ad aktarması)
- D) Sekiz yüzün üzerinde yayınevi ve sivil toplum kuruluşunun yer aldığı fuar açıldı. (Dolaylama)
- E) Amansız hastalığın tedavisindeki umut verici gelişmelerden söz edelim. (Güzel adlandırma)

TEST
8

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Mecaza Dayalı Anlam Olayları-II

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözde insandan doğaya aktarma vardır?
- A) Bacayı daha iki hafta evvel, karlı tipili bir havada tamir ettirip sobayı yakabilmişim.
- B) Ahşap bir tepsiye yerleştirdiği ince belli bardaklara özenle çay dolduruyor.
- C) Bir anın bu kadar uzun bir zaman parçası olduğunu o gün öğrendim.
- D) Dallarda cıvıldaşan yapraklar sonbaharla birlikte dökülmeye başlar.
- E) Hâl hatır soranlara bakışlarında fark edilen, pihtılaşmış bir ümitle cevap veriyordu.

2. Brezilya'da düzenlenen Dünya Gençler Halter Şampiyonası'nda henüz on altı yaşındayken ilk dünya rekorunu kıran ve böylece katıldığı ilk uluslararası turnuvada dünya şampiyonluğunu elde eden Cep Herkülü, toplamda dokuz kez dünya rekoru ve beş kez olimpiyat rekoru kırmıştır.

Bu parçadaki altı çizili sözde aşağıdaki anlam olaylarından hangisi vardır?

- A) Dolaylama
B) Mecazımürsel
C) Mübalağa
D) Kişileştirme
E) Güzel adlandırma

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişileştirmeye örnek vardır?

- A) Tapınak sütunlarının arasından bakarken bize uçsuz bucaksız görünen bu denizlerin birbiriyle bağıni izliyorum.
- B) Kıyı şeridinde, dışarıdan gelenin, adını sanını hayli zaman harcayarak öğrenebileceği yüzlerce koy vardır.
- C) Başımı her kaldırışında karlı zirveleriyle göz göze geldiğim Toroslar'ın beni ısrarla çağırışını duyarım.
- D) Küçük boz tepeler ve karlı zirveler arasında toprak yol kâh alçalıp kâh sarplaşarak bizi yaylalara ulaştırıyor.
- E) Platonun engebeli düzlüğü, bir kaya denizini andıran görünümüyle bölgenin karstik yapısının tipik özelliklerini sergiliyor.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecazımürsel (ad aktarması) yoktur?
- A) Köy, etrafı dağlarla çevrili, çoğu zaman bulutlu bir ovanın ortasında sayılırdı.
- B) Mülakat teklifimizi kabul eden ünlü krampon, sorularımıza samimi cevaplar verdi.
- C) On beş dakika sonra sağdaki büyük odaya girip dosyayı üçüncü masaya onaylattım.
- D) Market, ürün değişimine yönelik talebimizi anlayışla karşılayarak sorunu çözdü.
- E) Evde üç boğaz, küçük bir çocuğun akşam getireceği ekmeğin yolunu gözlüyordu.

5. Beklerdim, aşklar birer türküydü!
Bir kızak, sanki saplanmış kara;
Hiçbir şey kimildamaz, öyle dururdu,
Annemsi bir sessizlik çökmüş duvara

Bu dizelerde altı çizili sözler aşağıdakilerden hangisine örnektir?

- A) Duyu aktarması
B) Dolaylama
C) Ad aktarması
D) Mübalağa
E) Benzetme

6. Anlamı ve çağırışını korkutucu, sevimsiz, tiksindirici ögeler taşıyan sözcükler yerine, bu çağırışları engelleyecek başkaca sözcüklerin kullanılmasına "güzel adlandırma" denir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisinde ikinci cümlede güzel adlandırmaya örnek gösterilemez?

- A) – Bu tarlada çok yılan olur.
– O yerdegezenden korkarım ben.
- B) – Ahlaksızın biridir.
– Bana da mezhebi genişler, demişlerdi.
- C) – Bunağın biri işte.
– Dedem akıllı olduğu belli.
- D) – Kim ölmüş?
– Komşumuz Ali amca ahiret yolcusu.
- E) – Mevlana'yı bilir misin?
– Gönüller Sultanı'nı okudum tabii.

Sözcükte Mecaza Dayalı Anlam Olayları-II

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde teşbih (benzetme) vardır?

- A) Sağ yanı uçurum, sol tarafı dik bir yamaç olan dar yolda ilerlemek ürktüğüydü.
- B) Yine bir kahkaha ile noktalanın bu saçma konuşma hoşuma gitmemişti.
- C) Yorgun kalabalık, ağır ağır dağılan bir duman gibi salınarak sağa sola yalpalıyor.
- D) Avcılar tarafından vurulmuş bir dağ tavşanı, vicdanlı her insanın içini burkacaktır.
- E) Beşinci kata kadar asansörü değil, merdivenleri kullandığımdan nefesim iyice kesilmişti.

8. Ve giderek aynada nedensiz kırılmalar;
Dil bitti!.. Söz susuyor!.. Bende bulutlanmalar...

Bu dizelerde şair, kendindeki bir duyguyu "bulutlanma"ya benzetmiş ancak benzeyen unsur olan "duygu"ya değil, "kendisine benzetilen unsur" olan "bulutlanma"ya yer vermiştir. O hâlde "bulutlanma" sözcüğü ---- yoluyla mecazlı kullanılmıştır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) mecazımürsel B) mübalağa
- C) istiare D) dolaylama
- E) teşbih

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içindeki anlam olayı yoktur?

- A) Lezzetli bir musikinin insanı gevşettiğini defalarca tecrübe etmişti. (Duyu aktarması)
- B) Kırmızı ve turuncu rengin fışkırdığı bahçeye merakla girdim. (Doğadan doğaya aktarma)
- C) İçindeki yangın öyle kolay kolay söneceğe benzemiyordu. (İstiare)
- D) Bir korkuda binlerce umudun gizli olduğunu fark etmişti. (Kişileştirme)
- E) Gözlerini yumsa akacak yaşlar bir ırmağa dönüşecekti. (Mübalağa)

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içindeki anlam olayına örnek gösterilemez?

- A) Bu anlamsız bilmede her iki taraf da zarar görmemek için sessiz kalacaktı. (Eğretileme)
- B) O ışsız korkuyla yüzleşip eşiği aşma vaktine azar azar yaklaşıyorduk. (Somutlama)
- C) Bilgi vermek için aradığını söyleyen numaranın dolandırıcı olma ihtimali vardı. (Ad aktarması)
- D) O zamanlar gönlü, küreği ve yelkeni kırık, terk edilmiş bir sandaldı. (Kişileştirme)
- E) Çölün kumları ipek halılar gibi önüne serildiğinde ne hissedeceğimi bilemedim. (Benzetme)

11. Mahallenin ağız karalarından biri olan adam, kahveye girdiğinde genç, yaşlı birçok kişi onun çevresine toplanırdı.

Bu cümlede, sevimsiz bir söz olan "dedikoducu" yerine "ağız kara" sözünün kullanılması aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilir?

- A) Dolaylama
- B) Ad aktarması
- C) Güzel adlandırma
- D) Kişileştirme
- E) Mübalağa

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde insandan doğaya aktarma yoktur?

- A) Tünelin ağzındaki kalabalık, araçların geçişini engelleyerek uzun bir araç kuyruğu oluşmasına sebep oldu.
- B) Biraz soluklanmak niyetiyle izin isteyip dışarı çıksa güneşin altında kalıp bunalması da kaçınılmazdı.
- C) Toplantı sonrasında merdivenin başında karşılaşınca akşam yemeğini birlikte yemeye karar verdik.
- D) Yeni tip kapı kilitlerinin dili plastik malzemeden üretildiği için kilitleme esnasında çıkan ses daha az oluyor.
- E) Savaşın, hayatı kuşattığı bir zaman ve iklimde zaman zaman ümitsizliğe düşmek de normal sayılırdı.

TEST
9

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Parçada Boş Bırakılan Yere Sözcük Yerleştirme

1. Ortaya çıkışından bu yana sosyal biliş perspektifinde insanların dünyayı nasıl algıladığına ve anlamlandırdığına ---- çeşitli metaforlar kullanılmış ve benimsenmiştir. Sosyal biliş modellerine ---- oluşturan temel metafor, insanı bir bilgi işlemcisi olarak görmektir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) göre - engel
B) benzer - alaka
C) dair - karşıtlık
D) ilişkin - dayanak
E) bakılırsa - kaynak

2. Biliş dışı sürekli ---- durumdadır. İçindeki malzemeyi, geleceğe yararlı olacak şekilde karıştırıp yoğurur. Bilişli zihin gibi o da ---- çeşitli karışımlar meydana getirir ancak hem incelik hem de kapsam bakımından bilişli kombinasyonlarına göre çok üstündür. Yanlış yöne yöneltilme tuzağına karşı durabilmesi koşuluyla biliş dışı, insana önemli bir ---- olabilir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) etkin - ileriye yönelik - kılavuz
B) aktif - tekdüze - alternatif
C) faal - nadiren - problem
D) kapsamlı - yüzeysel - delil
E) yetkin - aşamalı olarak - yönerge

3. Onun sözleri mirî malı olarak kabul edilmişse o sözlerin evrensel anlamlar içerdiğini de düşünebiliriz. Hem her zaman herkesin ---- hikmetler içermesi hem de her duruma ---- bakımından bu sözler genelgeçerliğini daima korumaktadır. Elbette Mevlâna'dan bahsediyoruz.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) yoluna taş koyacak - alternatif önermesi
B) içini ferahlatacak - tepki vermesi
C) işine yarayabilecek - uyarlanabilmesi
D) kafasını karıştırabilecek - dâhil edilebilmesi
E) ufkunu genişletecek - yüz çevirmesi

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. Kadim olanı ----, yeni olanı ortaya koymaktan belki daha güç ve fakat çok daha asil bir çabadır. Tarih, bugüne değin, kadim olanı arayıp bulmak için ---- hiçbir toplumun yeni bir şey ortaya koyabildiğine tanıklık etmedi.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) fark etmek - umut vermeyen
B) keşfetmek - çaba göstermeyen
C) şekillendirmek - ilgili olmayan
D) ciddiye almak - sesini çıkarmayan
E) benimsemek - karşı çıkmayan

5. Dünyanın bir bölümünü küreselleştirince tümünün küreselleşeceği iddiasını ----, bunu yaparken dünyayı ikiye bölüp kendilerinden olmayanları ----, hem evrenin bütünlüğü gerçeğine terstir hem de tarih bilincinden yoksun olmanın bir göstergesidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) savununların - kucaklamaları
B) yalanlayanların - küçümsemeleri
C) benimseyenlerin - fark etmeleri
D) reddedenlerin - hor görmeleri
E) dayatanların - yok saymaları

6. Sosyal etki, çok genel anlamda insanların birbirlerini etkilemesidir. ---- insanların birbirlerini etkilediklerini söylemek çok sıradan bir belirleme gibi görünebilir. Çünkü "İnsan sosyal bir varlıktır." dendiğinde ---- insanların da kaçınılmaz biçimde birbirlerini etkilediği ima edilmiş olur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ne var ki - hatta
B) Böylece - hemen hemen
C) Aslında - zaten
D) Birtakım - yine
E) Sonuçta - çoğunlukla

Parçada Boş Bırakılan Yere Sözcük Yerleştirme

7. İnsan --I-- özellikleri ve donanımıyla kocaman bir muamma. Çoğu zaman, değil karşımızdaki insanı çözmek, içimizdeki "ben"i anlamak dahi başlı başına bir çaba ve özel bir--II-- gerektiriyor.

Bu parçada numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II
A)	makul	deha
B)	edilgen	merak
C)	gerçek	aymazlık
D)	muazzam	maharet
E)	aleni	tutum

8. ---- bizim çevrede böyle asılsız bir imaj oluşmuşsa da bilim insanları, ön yargı ve inançlarından gayet tabii olarak etkilenmelerinden ---- tam bir objektif araştırma yapabilme imkânından uzaktır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Her ne kadar - ötürü
B) Bildiğimiz kadarıyla - başka
C) Aslında - beri
D) Yine de - hareketle
E) Ne olursa olsun - bağımsız

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde boş bırakılan yerlere sırasıyla parantez () içindeki sözcükler getirilemez?

- A) Bazen insan kendisini, ---- içinde birlikte olduğu kişilerden kopuk ve ortama tümüyle ---- hissedebilir. (topluluk - yabancı)
B) İnsan, potansiyel olarak birçok katmanı ---- görür ancak bunların hiçbirini ---- anlayamaz. (aynı anda - tümüyle)
C) Çocukluk travmaları, ---- yaşadığımız herhangi bir duruma ---- olacak biçimde ortaya çıkabilir. (hâlihazırda - egemen)
D) Psikoterapist ile hastası, bir terapi beraberliği ---- kimi zaman tek zihin olup ---- kimliği paylaşırlar. (esnasında - aynı)
E) İnsanlarla iyi geçinmek ---- hoşlanmadığımız kişilere gerçek duygularımızı belli etmemek ---- bir gerekliliktir. (yerine - gitgide)

10. • "Bir futbol ülkesiyiz." klişesiyle yıllardır uyutulduğumuz için aslında işin ruhundan --I-- uzakta bir yerde durduğumuz gerçeğiyle yüzleşmemiz zor olacaktır.
• Karmaşık veya kaotik sistemlerin belli bir zaman sonra nasıl davranacaklarını --II-- kestirebilmek imkânsızdır.

Bu cümlelerde numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) I. yalan yanlış B) I. fersah fersah
II. belli oranda II. tamı tamına
C) I. yalap şalap D) I. açık seçik
II. belli belirsiz II. az çok
E) I. uçsuz bucaksız
II. derli toplu

11. Çoğu zaman, sorunlu bir durumdan ---- dolaşırken sarf ettiğimiz enerji ve zaman, ona "uygulanabilir" bir çözüm arama yolunda ---- harcayacağımız enerji ve zamandan daha fazladır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) vazgeçerek - gayret ederken
B) yakınlık - çaba gösterirken
C) uzaklaşarak - güç biriktiren
D) şikâyet ederek - kaçınırken
E) ders alarak - direktör

12. I. Sosyal gerçekliğin ---- olduğu durumlarda insanlar karar almak ve harekete geçmek için o sosyal gerçekliği tanımlamak zorundadır.
II. Verili düzenin korunması, toplumsal yaşamın sürekliliği için ne kadar ---- ise sosyal değişim de bir o kadar kaçınılmazdır.

Bu cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) I. sınırlı B) I. belirsiz
II. değişken II. elzem
C) I. yoğun D) I. dağınık
II. önemsiz II. güçlü
E) I. anlamlı
II. gerekli

**TEST
10****SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM****Cümlede Boşluk Tamamlama**

1. Okur ile metin ilişkisinde okuru bağımsız bir özne, metni ise öznenin üzerine eğildiği dural bir nesne olarak değil, her ikisini de ---- görmek gerekir.
Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
- A) yazarın düşünce sistemine aykırı detaylar
B) yaratım sürecinin önemsiz birer ayrıntısı kapsamında
C) tek başlarına var olan başat öğeler biçiminde
D) anlamlandırma sürecinin arka planda kalan aşamaları şeklinde
E) etkileşim süreci içinde oluşan bir bütün olarak
2. İnsanlar, ---- yüz yüze gerçekleşen ilişkileri sürdürmek zor olduğundan çevrim içi yaşanan sanal ilişkilere rağbet ediyorlar.
Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
- A) hayatlarının büyük kısmını sosyal medya alanlarına açsalar da
B) gerçek ve doğal sosyal ilişki ihtiyacını yoğun biçimde hissetseler de
C) kendilerine uzun vadede anlamsız ve ulaşılmaz hedefler belirleseler de
D) kendi dünyalarındaki karmaşayı tek başına çözebilseler de
E) varoluşun yüküyle henüz tam olarak yüz yüze gelmemiş olsalar da
3. Bir insan, "iyi bir insan" olmayı kötülük yapma imkânı olmadığı için başarabiliyorsa imkânlar bollaşınca ---- istemediği bir insana dönüşme tehlikesiyle karşı karşıya kalır.
Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
- A) şahsi gayretini fark edebilmesinden ötürü
B) tekrarlayan hatalarını dikkatle gözden geçirerek
C) kendisiyle mücadelesini kazanmış olduğundan
D) içindeki kötülükle başa çıkamaz hâle geldiği için
E) fırsatları elinden kaçırmamasına bağlı olarak

**ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI**

4. Film, müzik dünyasında hemen her kesim tarafından bilinen ünlü şarkıcı ve hırçınlığı ile nam salan menajer arasında filizlenen uyumu, ---- resmederek inandırıcı bir atmosfer yakalamayı başarmış.
Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
- A) abartılı tasvirler yerine yalın gerçeklikle
B) hayal dünyasının sınırsız evreninde
C) tesadüflerle dolu bir olay örgüsü eşliğinde
D) olay akışında tutarlılığı gözetmeksizin
E) olağan dışı unsurlara çok yer vermek suretiyle
5. Bir film jeneriğinin izleyiciyi az sonra izleyeceği filme hazırlaması gibi kapak tasarımı da okuru ----, belli belirsiz bir iz barındırmalıdır.
Bu cümlede boş bırakılan yere
- I. metnin dünyasına çağırarak,
II. yazarın kurduğu atmosfere çekecek,
III. anlatının gizemini açık edecek
- ifadelerinden hangileri getirilebilir?**
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III
6. Öyle zannediyorum ki her devirde toprakların ve kaynakların ---- ve bu uğurda insanların binlerce yıldır amansız bir mücadele sürdürmesini anlayamamış, bunu yadırgamış insanlar olmuştur.
Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?
- A) hayata dair farklı bakış açılarını alttan alta önemsizleştirmesini
B) her insanın ortak faydasına hizmet edecek şekilde değerlendirilmesini
C) kendi başlarına bir anlam taşımaktan uzak olmasını
D) belli birtakım kurallar dâhilinde iyi niyetle zenginleştirilmesini
E) farklı topluluklar arasında yapay sınırlarla bölünmesini

Cümlede Boşluk Tamamlama

7. Kurucu bir irade tarafından bilinçli bir şekilde inşa edilmiş bir dil olmayan argo, bu anlamda ---- iç içe yaşamanın sağladığı doğal ortam çerçevesinde saptanır ve benimsenir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) onu kullanan grubun özelliklerini reddederek
B) kendiliğindenlik özelliği taşımakla birlikte
C) belli bir denetim mekanizmasına tabi olup
D) resmî bir söyleyiş özelliği kazanma yönüyle
E) yazılı kaynaklar üzerinden yayılma şeklinde

8. Dijital imkânların, üretkenlik yaşına gelen gençler için aileyle bağlarını da koparmadan onlara ---- büyük avantajlar sağlayabileceğini düşünüyoruz.

Bu cümlede boş bırakılan yere,

- I. birey olma süreçlerini hızlandırarak hayatta bir yer edinme açısından,
II. sistemin kendi kendini organize etme kapasitesine ikna olma yönüyle,
III. kolay ve sancısız şekilde kendini ispat edip yönünü belirleme konusunda

ifadelerinden hangileri getirilebilir?

- A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve III
D) II ve III
E) I, II ve III

9. ---- bir metinden ne elde etmek istediğimizi bilemeyeceğimiz gibi başlangıçta, metne nasıl yaklaşacağımıza ilişkin bir yöntem de belirleyemeyiz.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Teorilerin bir felsefe üzerine inşa edildiğini anlıyorsak
B) Anlamanın ön koşulları olan ön yargılara sahip değilsek
C) Tüm zihinsel edimlerimiz iç tutarlılığı olan bir amaca yönelikse
D) İnsan bilincini aşan bir iddiaya mesafeli durmayı başardıysak
E) Kavramları yerli yerinde kullanma alışkanlığı kazandıysak

10. Hikâye yazarı olarak bize kendini açmak konusunda her gün biraz daha gönülsüzleşen dünyayı yorumlama yeteneğimizi onu ---- hikâye de bizden uzaklaşır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) doğru anlamlandırıp hakkıyla yaşarsak
B) itibarsızlaştıranların karşısında durursak
C) tam olarak bakışımızın odağına yerleştirirsek
D) başka açılardan görme çabamızı artırırsak
E) gözlemleyip ifade etme şevkimizi yitirirsek

11. Çeşitli sebeplerle hekim ile hastanın --I-- engel olan durumları aşabilmek için bazı gelişmiş ülkeler, toplum hekimliği çerçevesinde, eski "aile doktoru modeli"ni yeniden canlandırma çabasında olsalar da bu nostaljik olgunun --II-- mümkün görünmüyor.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) I. birbirine söz hakkı vermesine
II. geçmişte olduğu gibi dışlanması
B) I. gerçek bir paylaşımda bulunmasına
II. tıp bilimine olan güveni azaltması
C) I. belli bir meslek grubuna dâhil olmasına
II. geçmişteki hataları telafi edebilmesi
D) I. samimi bir iletişim kurmasına
II. ısmarlanarak yaşanabilmesi
E) I. üstün nitelikler kazanmasına
II. eski koşullarda uygulanabilmesi

12. İnkâr edilemeyecek bir olgu olan "gerçeklik" hakkında biraz fikrimiz olduğuna ve gerçekliğin içinde olup onun dışına çıkamadığımıza göre yapabileceğimiz tek şey, ---- .

Bu cümle düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanmalıdır?

- A) tanımlanabilecek anlaşılır bir gerçeklik olmadığını iddia etmektir
B) gerçek olduğu iddia edilen her şeyi görmezden gelmektir
C) gerçekliğin varlığını yadsıyacak verileri bir araya getirmektir
D) bilinen diğer her şeyi gerçeklikten ayrı bir zeminde değerlendirmektir
E) gerçekliği, kendi idrak edebildiğimiz çerçevede tanımlamaktır

TEST
11

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Kalıplaşmış Söz Öbekleri (İkileme-Deyim-Atasözü) -I

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme yoktur?

- A) Patika zorlu da olsa biraz daha gayret edip gece çökmeden kulübeye varmalıydık.
- B) İnsanın, kendi hayatını da öyle böyle zorlaştırması kaçınılmaz görünüyor.
- C) Rüzgâr, tek tük yağmuru ve Haliç'in esintisini çamların kenarlarına biriktiriyor.
- D) Arada sırada tepki vermeye yeltense de gücü tükendiğinden vazgeçiyor.
- E) Söylediklerinin aslı astarı yoksa bile o sözler duyanlarda bir şüphe kırıntısı bırakacaktı.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim yoktur?

- A) Kedinin ayağıma sürünmesi, bir an boş bulunmamdan ötürü olacak, beni haddinden fazla korkutmuştu.
- B) Söylediğine bakılırsa "İşletelim." diye kandırıp aldığı ve üstüne yattığı altınlar, zenginliğinin temeliydi.
- C) O insanları hastane koridorundaki bir uykusuzluk gecesinde oradan oraya koşuşan birer gölge gibi görmüştüm.
- D) Çoğumuzun unuttuğu hikâyeyi telleyip pulluyor, sonra da önüne gelen herkesin yakasını avuçlayıp anlatıyordu.
- E) Mücadele azmi, akıntıya kürek çektiğine dair kolaycı yorumları duydukça günden güne azalıyordu.

3. Atasözleri genel bir yargı üzerinden çoğunlukla öğretici bir yön ve nasihat içeren, tecrübeye dayalı sözlerdir. Atasözleri çoğunlukla mecaz anlamı olarak kullanılsa da bir kısmı sadece gerçek anlam taşır.

Buna göre aşağıdaki atasözlerinden hangisi gerçek - mecaz anlam yönünden farklıdır?

- A) Gün varken davranını eve götür.
- B) Hasta yatan ölmez, eceli yeten ölür.
- C) Ölmüş eşek kurttan korkmaz.
- D) Canı kaymak isteyen mandayı yanında taşır.
- E) Her damardan kan alınmaz.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. İkilemeler anlamı güçlendirmenin yanı sıra içinde yer aldığı tümcelerin anlamına abartma, birliktelik, sıralama, çoğaltma, yaklaşma, belirsizlik, alaycılık gibi anlamlar katmaktadır. Böylece bazı durumlar, çok söz yerine ikilemelerle anlatılır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer alan ikileme parantez () içindeki anlama örnek değildir?

- A) Yalanlarınızın haddi hesabı yokmuş. (Anlamı güçlendirme)
- B) Hekimlikteki tecrübesi derya denizdir. (Abartma)
- C) Davete cümbür cemaat icabet etmiştik. (Beraberlik, bütünlük)
- D) İstanbul'u oldum olası sevmem. (Belirsizlik)
- E) Personel öyle zırt pırt izin alamazdı. (Devamlılık)

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim yoktur?

- A) Vakit daraldığı için kısa kesmek niyetiyle "Yarın detayları uzun uzun anlatırım." dedi.
- B) Kasabada hemen hemen herkes zamanla onu sevip benimsemeye başlamıştı.
- C) İçini dökmek isteyen, dertli bir adam gibi gözlerini yerden ayırmadan konuştu.
- D) Böyle aydınlık sabahlarda içi içine sığmadığından ne yapacağını da pek bilemezdi.
- E) Kutlama akşamı meydanın dolup taşacağı öngörüldüğü için ciddi önlemler alındı.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme diğerlerinden farklı bir şekilde oluşturulmuştur?

- A) Ankara'nın sisli puslu akşamlarından birinde nöbetçi eczane aradığımı hatırlarım.
- B) Dipsiz bucaksız bir savrulma hissiyle mücadele ederken sırtını dayayacağı bir yer aradı.
- C) Şimdi konuyu açsa sorgu sualin arkası kesilmeyeceğinden susmayı tercih edecekti.
- D) Derme çatma bir kulübenin çatlamış penceresinden dışarıya cılız bir ışık sızıyor.
- E) Görev emrinin bugün yarın geleceği tahmin edildiği için izinler askıya alındı.

Kalıplaşmış Söz Öbekleri (İkileme-Deyim-Atasözü) -I

7. Aşağıdaki deyimlerden hangisinin anlamı parantez () içindeki açıklamayla örtüşmez?

- A) Kırk dereden su getirmek (Bahane üretmek)
- B) Canına okumak (Perişan etmek)
- C) Kılı kırk yarmak (Çok titizlenmek)
- D) Geceyi gündüze katmak (Aralıksız olarak çalışmak)
- E) İki ayağını bir pabuca sokmak (İhtiyacı olmak)

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikilemeye yer verilmemiştir?

- A) Kendimizle ilgili algı ve kabullerimiz büyük oranda birtakım alışkanlıklardan besleniyor.
- B) Dosyalanmış belgeleri satır satır inceleyen kurul, herhangi bir usulsüzlüğe rastlamadı.
- C) Ölçüyü fazlasıyla aşan zehir zemberek eleştiriler, yapıcı bir tavır ve iyi niyetle bağdaşmaz.
- D) Kalabalığın içinden selamsız sabahsız geçip kendine pencere kenarında bir yer buldu.
- E) Bu sabah uykudan bölük pörçük bir rüyanın anlamsız can sıkıcılığıyla uyanmışım.

9. Bir sözcüğün farklı deyimler içinde yer alması sık görülen bir durumdur. Örneğin bir suçlu birine yüklemek anlamındaki "üstüne atmak", hakkı yokken bir şeyi

I

kendine mal etmek, bir şeyi alıp vermemek anlamındaki "üstüne yatmak", güçlüklerin birinin omuzuna

II

yüklenmesi anlamındaki "üstüne kalmak" deyimlerinde

III

"üst" sözcüğü kullanılmıştır. Ayrıca bir şeyin veya kimsenin kusurlu olabileceğinin kabul edilmemesi için kullanılan "üstüne toz kondurmamak" ve bir kimseye ait

IV

her davranışın hor görülüp küçümsendiğini ifade etmek için söylenen "üstüne yıkmak" deyimlerinde de aynı

V

sözcük vardır.

Bu parçada numaralanmış deyimlerden hangisinin açıklaması yanlıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Aşağıdaki atasözlerinden hangisi "söz dinlemeyen, aksi bir insanın kendi tutumu sebebiyle büyük zarar görmesi"ne yönelik bir uyarı niteliğindedir?

- A) Vakitsiz öten horozun başını keserler.
- B) Körler memleketinde şaşılabilir padişah olur.
- C) İrmaktan geçerken at değiştirilmez.
- D) Şeytanla ortak buğday eken samanını alır.
- E) Gem almayan atın ölümü yakındır.

11. Bir işin başına birden fazla kişinin getirilmesi, kişilerin anlaşmazlığa düşmesine ve işin aksamasına sebep olur. Tecrübelerle ulaşılan bu sonucu Türkçede ifade eden farklı atasözleri mevcuttur. --I-- ve --II-- şeklindeki atasözleri bunlardan ikisidir.

Bu parçada numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) I. Değirmen iki taştan, muhabbet iki baştan.
II. İki arslan bir posta sığmaz.
- B) I. İki deliye bir uslu koymuşlar.
II. Yedi adım yolun, bir yudum suyun hakkı vardır.
- C) I. İki kaptan bir gemiyi batırır.
II. Dokuz at bir kazığa bağlanmaz.
- D) I. Ağaç yaprağıyla gürler.
II. Sağır için iki kere keramet olmaz.
- E) I. Bir koltuğa iki karpuz sığmaz.
II. Bir deli kuyuya bir taş atar, kırk akıllı çıkaramazmış.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili bölüm deyim değildir?

- A) İşin başında kalabalıkların sesi yerine bilgilerinkine kulak verseydik doğru bir bakış açısı belirlemiş olurduk.
- B) Dönemin bilinen isimleri sosyal sorunları açıkça yansıtmak yerine uzak bir hayal dünyasına çekilmiştir.
- C) Görünürde cazip bir fırsat dahi yokken tuhaf bir iş teklifini kabul etmek maceraya atılmaktan başka nasıl açıklanır?
- D) Eleştirmenler İkinci Yeni şiirinin, şiir dilini zorlayarak şiiri okurdan kopardığını ve halk şiirine sırt çevirdiğini söyler.
- E) Desteğinizi bir zaman sonra başka kakacaksınız belki de yola en baştan tek başıma çıkmayı tercih etmeliyim.

TEST
12

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Kalıplaşmış Söz Öbekleri (İkileme-Deyim-Atasözü) -II

1. Deyimler, bir durumu kısa ve çoğunlukla mecazlı olarak ifade eden kalıplardır.

Buna göre

- I. Dostlar alışverişte görsün.
- II. Ekmek elden su gölden.
- III. Dokuz körün bir değneği.
- IV. Başım gözüm üstüne.
- V. Düşün dernek, hep bir örnek.

kalıplarından hangisi

- kendisi çalışmayıp başkasının kazancıyla geçinme,
- olayların veya yapılan işlerin hep birbirine benzemesi,
- belirtilen istekleri içtenlikle yapmayı kabul etme,
- birçok kimsenin tek yardımcısı, tek dayanağı olma

durumlarından herhangi birini ifade etmek için kullanılamaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Atasözleri, insanların hayat tecrübelerini yıllar içinde belirginleştirerek genelleyen, yol gösterici nitelikte yargılardır. Yargıyı biçim ve içerik açısından farklı şekillerde aktarabilen atasözlerinin bu anlamda kendi aralarında çeşitli özellikler taşıdığından söz edilebilir:

- I. Mantığa dayanarak doğrudan doğruya ahlak dersi ve öğüt verme
Hocanın dediğini yap, yaptığını yapma.
- II. Sosyal olayların nasıl olageldiklerini -uzun bir gözlem ve deneme sonucu olarak- yansızca bildirme
Biri yer biri bakar, kıyamet ondan kopar.
- III. Çeşitli inançları ifade etme
Ağılda oğlak doğsa ovada otu biter.
- IV. Töre ve gelenekleri bildirme
Her yokuşun bir inişi, her inişin bir yokuşu vardır.
- V. Bir durumu temsilî olarak ifade etme
Ak koyunu gören, içi dolu yağ sanır.

Bu açıklamaya göre numaralanmış bölümlerden hangisinde atasözü, verilen özelliğe örnek gösterilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Atasözleri biçimsel yönden ve söz sanatları açısından değerlendirildiğinde şu özellikler dikkat çeker:

- I. Bazı atasözleri kısa bir öykü biçimindedir, yani bir olay aktarımına dayanır:
Ağaca balta vurmuşlar, "sapı bedenimden" demiş.
- II. Bir atasözünde karşıt kavram içeren sözcüklerin yer almasıyla tezat sanatı kullanılmış olabilir:
İyiliğe iyilik her kişinin kârı, kötülüğe iyilik er kişinin kârı.
- III. Birden çok yargı içeren, art arda sıralanmış cümleler biçiminde atasözleri vardır:
Karıncadan ibret al, yazdan kışı karşılar.
- IV. Bazı atasözlerinde ad aktarması kullanılır:
Kelle sağ olsun da külah bulunur.
- V. Bazı atasözlerinde asıl yargı yani yüklem kullanılmadığı için eksiltili cümle özelliği dikkat çeker:
Koşa boynuzu yük değil.

Bu parçada numaralanmış açıklamalardan hangisi bir arada bulunduğu atasözleriyle örneklendirilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Türkçede içinde "damar" sözcüğünün geçtiği deyimlerden bazıları ve anlamları şöyledir: Kötü huyu ve aksiliği depreşen, inatlaşan insanlar için "damarı tutmak", bir

I

duygusu ya da huyu güçlü bir biçimde ortaya çıkan insanlar için "damarı kabarmak" deyimleri kullanılır.

II

Bir kötü huyun insana vazgeçilmez biçimde yerleştiğini ifade etmek için kullanılan, "damarına işlemek" deyimini

III

vardır. "Damarına çekmek" deyimini kişiyi en çok etkileyecek

IV

noktadan konuya girmek, "damarına basmak" deyimini ise

V

birini duyarlı olduğu bir konuda kızdırmak anlamlarında kullanılmaktadır.

Bu parçada numaralanmış deyimlerden hangisi yanlış açıklanmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Kalıplaşmış Söz Öbekleri (İkileme-Deyim-Atasözü) -II

5. Tesadüf bu, Ali'yi fabrikanın bulunduğu istasyon civarındaki mahalleye bekçi yaptılar. Yani artık Ali'nin görevi, işe yaramadığı için çıkarıldığı fabrikanın da bulunduğu koca mahalleyi kollayarak "yedekler değişirken" amele arasında "vukuat" olmasın, işsiz takımı, ustalara, kâtiplere sataşmasın diye mahalleye ---- idi.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki deyimlerden hangisinin getirilmesi uygundur?

- A) göz atmak
B) diş geçirmek
C) baş göz olmak
D) kulak kabartmak
E) göz kulak olmak

6. Atasözlerinin bir kısmı yüzyıllardır süregelen gelenek ve anlayışları, kültürel olarak benimsenen davranışları ifade eder.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bu açıklamaya örnek gösterilebilir?

- A) Öksüz hırsızlığa çıkarsa ay ilk akşamdan doğar.
B) Ağır kazan geç kaynar.
C) Ağalık (beylik) vermekle, yiğitlik vurmakla.
D) Taze bardağın suyu soğuk olur.
E) Cefayı çekmeyen safanın kadrini bilmez.

7. Deyim, bir kavramı belirtmek için bulunmuş özel bir anlatım kalıbıdır. Genel kural niteliğinde bir söz özelliği taşımaz. Deyimi atasözünden ayıran en önemli özellik de budur. Deyimlerin amacı, bir kavramı ya özel bir kalıp içinde ya da çekici, hoş bir anlatımla belirtmektir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi deyim değildir?

- A) Elini veren kolunu alamaz.
B) Ayrarım budur, yarısı sudur.
C) Adı çıkmış dokuza, inmez sekize.
D) Köre renkten bahs olunmaz.
E) Laf olsun, âdet yerini bulsun.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ikileme yoktur?

- A) Oltayla beraber derinliklere doğru önce hızlıca, sonra da ağır aksak dalmaya başladığım düşüncesine kapıldım.
B) Ertesi sabah benzi uçmuş hâlde şehir kahvesine döndüğü zaman onu tekrar nutuk vermeye zorlardık.
C) Yıllardır üzerinde olan kül rengi, eski mantosunu verip borç harç da olsa bir ceket almaya karar verdi.
D) Bugünkü heybetli hâlimi görenler on iki yaşına kadar kara kuru bir çocuk olduğuma asla inanmazdı.
E) Lokantadaki ziyafetin bedelini cebimdeki kuruşlarla güç bela ödeyebilmeme üzülmüş gibi davrandınız.

9. "Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur." şeklindeki atasözü aşağıdaki durumların hangisinde kullanılabilir?

- A) Yakın ilişki içindeki kişilerin birbirlerinin beklentilerine göre davranış geliştirmesi
B) Çocukların, anne ve babalarından gördüklerini uygulamaya özenmesi
C) İnsanlar arasındaki anlaşmazlıkların çözülmesinde yaşa hürmetin rol oynaması
D) Bir olayın birbirlerini tanıyan çocukları farklı derecelerde yönlendirmesi
E) Beklenti sahibi bir kişinin çoğu zaman umduğundan azıyla yetinmek zorunda kalması

10. Türkçede bir durumu ifade etmek için çoğunlukla mecazlı, kısa kalıplar kullanmak yaygındır. Mesela aynı amaç peşindeki insanların birbirini engelleyecek biçimdeki düzensiz çabalarını ifade etmek için "kör dövüşü" denir.

Genellikle hoş karşılanmayan bir durumun aşırılığını "dik âlâsı" sözü karşılar. "Dış kapının mandalı" sözü;

II

III

uzaktan bir akrabayı ya da önemsiz durumu ifade eder. Birinin kendisini diğer insanlardan üstün gördüğü durumlarda "pabuç pahalı" sözü kullanılır. Bir şeyin

IV

eksikliğini, bulunamayacak oluşunu anlatmak için kullanılan "Hak getire" kalıbı da yaygındır.

V

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisi yanlış kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

TEST
13

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Kalıplaşmış Söz Öbekleri (İkileme-Deyim-Atasözü) -III

1. • Dalgınlık sebebiyle fark etmemek
• Uzaklaşmak
• Bir şeyi duymazlıktan gelmek
• Gerekli bir sözü tam zamanında ve yerinde söyleyerek karşısındaki kimseyi susturmak

Bu anlamlardan herhangi birine karşılık gelebilecek bir deyim aşağıdakilerin hangisinde kullanılmamıştır?

- A) Söylenenler karşısında biz kalakalmışken sırada bekleyen adam taşı gedğine koymakta gecikmedi.
B) Pek çoğunuz gibi ben de eleştirilere kulaklarımı tıkayıp görevimi sürdürmeyi tercih ettim.
C) Yoğun iş hayatından benim de el ayak çekmemin artık vakti gelmiş gibi görünüyordu.
D) Kısa sürede dizginleri ele alıp konağın eskiden beri sahibiymiş gibi davranmaya başladı.
E) Zaman zaman düzlüğün öteki noktalarında beliren gölgeleri gözden kaçıırıyordum.

2. **Aşağıdakilerin hangisinde yer alan atasözleri anlamca aynı doğrultuda değildir?**

- A) Kuzguna yavrusu anka görünür.
Karga yavrusuna bakmış "benim ak pak evladım" demiş.
B) Kasap ekmeği yavan yer.
Terzi kendi söküğünü dikemez.
C) Keskin sirke küpüne zarar.
Öfkeyle kalkan ziyanla oturur.
D) Altın yere düşmekle pul olmaz.
Küheylan at, çul içinde de bellidir.
E) Kuşkulu uyku evin bekçisidir.
Korkulu rüya görmektense uyanık yatmak evladır.

3. "Değerli bir şeyden her zaman istenen verim alınmaz." anlamındaki atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ala keçi her vakit püsküllü oğlak doğuramaz.
B) Bin tasa bir borç ödememez.
C) İrmaktan geçerken at değiştirilmez.
D) Bostana dadanan eşiğin kuyruğu, kulağı olmaz.
E) Boş çuval ayakta durmaz.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. Uygun bir kiralık ev bulması için daha vakit varken bile endişeliydi. Zaman daraldıkça da ümidini kesmeye başlamıştı. Tam da memlekete dönüş yolu görünmüştü ki arkadaşının annesi telefon edip "Alt kattaki daireyi kiralamaya karar verdim, istersen gel sen otur." deyince şaşkınlığıyla sevinci birbirine karıştı. İşte... "----"

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki atasözlerinden hangisi getirilebilir?

- A) Lafla peynir gemisi yürümez.
B) Sirkesini, sarımsağını sayan paçayı yiyemez.
C) Kul sıkışmayınca Hızır yetişmez.
D) Elde bulunan beyde bulunmaz.
E) Taşıma su ile değirmen dönmez.

5. • Elden kaçırılan fırsat gözde büyütülür.
• İnsan, arkadaşlık ettiği kişiden etkilenir.
• Edepsiz kimse ile uğraşmamak için onun bulunduğu yerden uzaklaşmak gerekir.
• Talihsiz kişi, her an kendisine saldıracak güçlü kimselerle yan yana bulunur.

Aşağıdaki atasözlerinden hangisi bu açıklamalardan biriyle ilişkilendirilemez?

- A) Tatarın kılavuza ihtiyacı yoktur.
B) Kutsuz kuşun yuvası doğan yanında olur.
C) Kaçan balık büyük olur.
D) Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan.
E) Köpeğe dalaşmaktan çalıyı dolanmak yeğdir.

6. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisi anlamca parantez () içindeki tema ile ilişkilendirilemez?**

- A) Deve büyüktür amma beşini bir eşek yeder. (Akıllı olma)
B) Cambaz iptte, balık dipte gerek. (Gayret gösterme)
C) İki dinle bir söyle. (Az konuşma)
D) Harman döven öküzün ağzı bağlanmaz. (Emeğin karşılığını verme)
E) Bir elin nesi var, iki elin sesi var. (Birlik olma)

7 ve 8. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

O; samimiyetten uzak, soğuk tekerlemelerden öteye geçmeyen, yerimizde saymamıza sebep olan, bizi

I

dönüştürmeyen hissiz, kalpsiz dualarımız ve yüreğimize giden yolu bilmeyen, içimize işlemeyen, ruhumuzu

II

temizlemeyen kelimelerimiz üzerinde bir kez daha kafa yormamızı sağlıyor ve "söz meclisten içeri"

III

keskinliğinde önce bizi irkiliyor. "Konuşmuyorsunuz!"

diyen yazar ardından sağırılığımızdan da dem vuruyor.

IV

Ayrıca gürültüye alışmamız konusunda bizi uyarıyor.

V

7. Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisi deyim değildir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Bu parçada "söz meclisten içeri" ifadesiyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konuşulanların başka bir toplulukta rahatça anlatıldığı
B) İnsanların toplulukta dikkatli konuşmaya özen gösterdiği
C) Söylenenlerin topluluktaki bir ya da birkaç kişiyle ilgili olduğu
D) Sosyal ortamlarda fikir alışverişlerinin belli konularla sınırlandırıldığı
E) Kişilerin topluluklarda sır saklamaya mesafeli davrandığı

9. "Sen bütün büyük laflarına ve ---- zekâna rağmen asla ciddi bir insan olamayacaksın, dedi." **cümlesinde boş bırakılan yere aşağıdaki deyimlerden hangisi getirilirse kişinin herkes tarafından konuşulan bir zekâyâ sahip olduğu anlaşılır?**

- A) zülfüyâre dokunan
B) dillere destan olan
C) lafı ağzında çeviren
D) mangalda kül bırakmayan
E) lügat paralayan

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim ile açıklama uyuşmamaktadır?

- A) Güvenilmeyecek birine saklaması için bir şey bırakmak "kediye peynir (ciğer) ısmarlamak" deyimıyla ifade edilir.
B) Sır saklama ve dilini tutma konusunda kendisine itimat edilemeyen kişiler için "ağzında bakla ıslanmamak" deyimini kullanılır.
C) "Atla arpayı dövüştürmek" deyimini; fesat çıkarma, birbirine çok yakın insanların arasını bozma durumu için kullanılır.
D) "Deveye hendek atlatmak" deyimini; "birine yapılması çok zor, hemen hemen imkânsız olan işleri yaptırabilmek" demektir.
E) Umutsuz olarak girilen bir işin, iyi sonuç vermesi gibi bir durum "havanda su dövmek" deyimini ile ifade edilebilir.

11. Aşağıdakilerden hangisinde tırnak işareti (" ") içindeki atasözü, parçanın içeriğine uygun değildir?

- A) Uzaktan eğitim sistemi mecburi hâle gelince aylardır çocukların elinde gezen tableti geri aldık. Format attırıp düzenledik. Artık çocuklara yasak olan eşyalar arasında yer alacak. Öyle. "Aş taşınca kepçeye paha olmaz."
B) Bize çektirdiklerinin onda birini bile ona yapamazdı. Hatta onu uzaktan görsün, bir sakinlik, bir efendi tavırlar... Eee! "Deli deliyi görünce çomağını saklar."
C) Çayından bir yudum daha aldı ve sakin sakin anlatmaya devam etti:
– Daha dün yanında gördüğüm o kaba saba insanlar seni olumsuz etkileyecek diye endişeliyim. "Topalla gezen, aksamak öğrenir."
D) İnsanlara eziyet etme. Senin de ailen ve sevdiklerin var. Başkasına yaşattığın sıkıntıları yaşama ihtimalin seni korkutmalı. "Alma mazlumun ahını, çıkar aheste aheste."
E) Bazen nasihatlerine biraz somurtsam bile neticede daima yelkenleri suya indirmek lazım gelir. Niçin? İnsan, birini sevmek felaketine uğradı mı esir gibi bir şey oluyor. "Bin nasihatten bir musibet yeğdir."

TEST
14

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-I

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

1. Zihninizde bir mevcudiyete dair bir şema yok ise varlığın üyesi olan herhangi bir mevcudun mefhumunu tanımlamanız, ona anlamsal açıdan hudut çizmeniz mümkün değildir.

Bu cümledeki altı çizili söz aşağıdaki anlamlardan hangisini karşılar?

- A) Değer atfetmek
B) Niteliklerini fark etmek
C) Kapsamını genişletmek
D) Anlam vermek
E) Sınırlarını belirlemek

2. O, kendi kulvarındaki hassas kalpler arasında biriciktir. Onun duyarlığını, muhayyilesini anlamak ve tatmak için sadece aklın değil, kalbin de terlemesi gerekir.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güçlü duyguları açıkça dile getirmek
B) Birtakım durumlara karşı hissizleşmek
C) Kırgınlık duygusunu yoğun hissetmek
D) Duyguları hissetme çabasıyla yorulmak
E) Hislerdeki aşırılıkla mücadele etmek

3. Yolunu ve asrını şaşırmış bir derviş gibi, onu çok yadırgayan hoyrat bir çevrenin içinde bir gün sızlanmadan, kimseyi bir an töhmet altında bırakmadan, olgun bir hoşgörü ile sessiz sedasız yaşadı.

Bu cümledeki altı çizili söz, anlatılan kişiyle ilgili aşağıdaki özelliklerden hangisini ifade etmektedir?

- A) Toplumda yaygın olan kötü davranışlarla mücadele etmesi
B) Dâhil edildiği sosyal sınıfı kabul etmemesi
C) Kendisinden beklenen davranış kalıplarına karşı çıkması
D) Çevresindeki insanlarla iletişim kuramaması
E) Çağın beklentilerine, gereklerine uygun olmaması

4. Temel meselemiz, kendimiz kalarak bugünün ihtiyaçlarına cevap verebilecek bir söylem oluşturmak. Bunu basit, siyasi sloganlara dönüştürmeden, daha fazla çalışarak, daha fazla üretmek yapmamız mümkün.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireysel varlığı anlamlı hâle getirmek
B) Daha öncekinden farklı bir duruş sergilemek
C) Benliği oluşturan unsurları keskinleştirmek
D) Şahsiyeti oluşturan temel değerleri korumak
E) Farklı bakış açılarını kapalı kalmakta ısrar etmek

5. Üsküp'teki bir ara sokakta o duvar yazısını gördükten sonra filme verilen ismin çıkış noktasını hemen fark ediyorsunuz. Fakat bu sert geçiş, çok eğreti kalmasıyla rahatsız ediyor. Zorlama iklim değişikliği, filmin finaline kadar sıkıcı bir tat bırakıyor.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Beklenenden fazlasını ortaya koymak
B) Yerine tam oturmamış olmak
C) Düşünceyi eksik ifade etmek
D) Değişme ihtimalini öne çıkarmak
E) Tarafsızlığa vurgu yapmak

6. Edindiği bilgileri ve tecrübelerini konfora çevirmek, etrafına bir emniyet çemberi çekmek ister insan. Daha sonra ise bu emniyet çemberinin kurbanı olur. Zira zarara uğramayacağına dair inancı, onu dışarıdan gelecek tehlikelere karşı güçsüz hâle getirir.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güvende olacağı bir alan oluşturmak
B) İtimat edilen bir insana dönüşmek
C) Değerinin bilineceği bir ortam hazırlamak
D) Güvenilir bilgilerle yeni bir sistem kurmak
E) Rahata alışmak ihtimalinden kaçınmak

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-I

7. Yazarın öyle cümleleri var ki okuyup geçtikten hemen sonra tekrar okuma ihtiyacı hissedebiliyorsunuz. Alışlagelen duygu, davranış ve düşüncelerimize dair "acaba" dedirten cümleler bunlar. Öykü bir yandan akıp giderken zihninizin bir kısmı o cümleyle meşgul olmayı sürdürüyor.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çaresizlik hissettirmek
- B) Şüphe uyandırmak
- C) Güveni perçinlemek
- D) Sorgulamaktan kaçınmak
- E) Kuşkulardan kurtulmak

8. İnsanların aynı şeyleri aynı kelimelerle konuşup tartıştığı bir yerde fasit dairenin dışına çıkmaya meyiletmek küçümsenecek bir adım mıdır? Yerinde sayma alışkanlığından kurtulmanın vakti gelmemiş midir?

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Basmakalıp fikirlerin boyunduruğuna girmek
- B) Yaygınlaşmış kuralları aşmak için uğraşmak
- C) Kısır döngüden kurtulmaya niyetlenmek
- D) Klişeleri yeni sözlermiş gibi sunmaya yeltenmek
- E) Yinelenen düşünceleri anlamaya çalışmak

9. Bizden epey farklıdır. Konuşurken de yazarken de önceliği üstümüze boca edilen hadiseleri didiklemek değil, sükûnet içinde keşfedilmeyi bekleyen bir hayatın sırrına kafa yormaktır.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnatla savunduğumuz düşüncelerle ilgili şüpheye düşmek
- B) Telaş hâlinde üstlendiğimiz vazifeleri yerine getirmek
- C) Mecburen uyguladığımız davranış kalıplarını benimsemek
- D) Karşı karşıya bırakıldığımız olayları uzun uzun irdelemek
- E) Beklenmedik şekilde yaşadığımız çatışmaları kabullenmek

10. Topyekûn bir millet olarak siyasette, sanatta, edebiyatta ve mimaride estetik duyarlılığı, kaliteyi yitirmiş gibi görünüyoruz. Siyasetimiz dedikodudan, sanatımız yozluktan, edebiyatımız kasıttan, mimarimiz toprağın bağrına hançer gibi saplanmış betondan ibaret. Bu koşullarda niceliğin egemenliğinde niteliğin yitişine şahit olmak üzüntü verici. Her şey çok, varlık içinde yüzüyoruz ama yaşantımızda yüksek bir kültürün ve medeniyetin iz düşümü yok.

Bu parçada altı çizili sözle ifade edilen durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İçeriğindeki yoğunluğun alımlayıcıları arasında karşılık bulması
- B) Miktarı artmasına rağmen ulaşabildiği kitlenin azalması
- C) Sayıca çok olma üstünlüğünün yanı sıra kalitenin düşmesi
- D) Çok kişi tarafından bilinmesine bağlı olarak değerinin küçümsenmesi
- E) Üzerinde fazla konuşulması sebebiyle günlük dile malzeme olması

11. I. Hayatı algılayışında ve başına gelen her hadiseyi itinayla yorumlayışında Anadolu tasavvuf geleneğinden kadim esintilere rastlamak mümkün.
II. Derleme sürecinde, nabız atmayan ama hane halkının büyükleri tarafından anlatılan birtakım âdetlerle ilgili bilgilere de ulaştık.

Bu cümlelerde altı çizili sözlerle anlatılmak istenenler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) I. Köklü değişimleri açıkça fark etmek
II. Dar bir alana sıkışmış olan
- B) I. Eskiye dair belli belirsiz izlerle karşılaşmak
II. Halk içinde artık uygulanmayan
- C) I. Yaygınlaşmış inanışlara tesadüf etmek
II. Manasını kaybedip şekilde kalan
- D) I. Geçmişin değerlerini yeniden biçimlendirmek
II. Geniş bir kitle tarafından tanınmayan
- E) I. Benimsenmiş fikirlerle karşı karşıya gelmek
II. Kültür aktarımı sürecine dâhil edilmeyen

TEST
15

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-II

1. İnsanın yapısındaki üstünlük, güç, kudret, egemenlik arayışı; şuurun kapsamına girdiğinde istikrarlı bir kötülüğe yol açabilir.

Bu cümlede "şuurun kapsamına girmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Baskı altında oluşmak
B) Farkındalığı aşmak
C) Bilinçli bir hâl almak
D) İstem dışı gerçekleşmek
E) Çevreyle desteklenmek

2. Herhangi bir insanın bile tüm hayatı boyunca yekpare karakter gösterdiğini söyleyemeyiz. Nasıl fiziki yapısı değişiyorsa karakteri, kişiliği, düşünce yapısı, duygu durumu da yenilenir. İnsan, sabit değil; dinamik.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eğilimlerinde çağın beklentisine ayak uydurma
B) Tavırlarında kendisine has özellikler taşıma
C) Genel tutumlarında çelişkili davranma
D) Belli davranış kalıplarını duruma göre gizleme
E) Kişilik özelliklerinde sürekli aynı çizgide olma

3. İnsan ancak kendine dışarıdan bakınca hakikati fark edebilir. Romanın kahramanı da kırk yaşında kendini tanımaya, içinde yer aldığı düzeni sorgulamaya, kendine dışarıdan bakmaya başlıyor. Gerçeği de o zaman anlıyor ve oyunun dışına çıkmaya karar veriyor.

Bu parçada "oyunun dışına çıkmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başlangıç noktasına dönmek
B) Alışlagelen hayat akışını terk etmek
C) Dünyevi olanın peşine düşmek
D) Bulunulan konumu sağlamlaştırmak
E) Kişisel değişimleri reddetmek

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. Kelimelerin mana kökenlerini öğrenip ifade zenginliğimizi artırmaya yönelik göstereceğimiz her çaba, zihnimizin zenginliğine doğrudan katkı yapacaktır. Buna mukabil, kelimeleri zihnimizde altı boş ezberler olarak depolamak, anlam evrenini son derece dar ve sınırlı hâle getirir.

Bu parçada altı çizili sözle "kelimeler"e dair anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Köken bağlantısından uzak bir kullanım alanı oluşturmak
B) Zor ezberlenen anlam birimleri olarak kayda geçirmek
C) Anlaşılması zor kavramlarla benzer bağlamlarda kullanmak
D) Anlamsal arka planı oluşturulmamış kalıplar şeklinde biriktirmek
E) Dilin kurallarına anlamsız ses toplulukları olarak dâhil etmek

5. Filmde son ana kadar, ana karakterin kim olduğuna dair hiçbir işaret bulunmuyor. Seyircinin filmin sonuna dair tahminlerini havada bırakan bu tercih, dış sesin ve

I

sessizliğin de katkılarıyla gerginliği kapanış jeneriğine kadar had safhada tutmayı fazlasıyla başarıyor.

II

Bu parçada altı çizili sözlerle anlatılmak istenenler aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) I. Belirsiz bırakmak
II. Belli bir sınırdan kalmak
B) I. Beklenmedik şekilde çeşitlendirmek
II. Tekrar etmesini sağlamak
C) I. Büyük oranda değiştirmek
II. İlgiyi üzerinde toplamak
D) I. Sonuca ulaşmamak
II. Üst seviyede kalmasını sağlamak
E) I. Önemsizleştirmek
II. Artmasını engellemek

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-II

6. Cinnet atmosferini sinemada betimlemek kolay iş değildir. Zira gerçekçilik adına olayları tümüyle, olduğu gibi yansıtmak ile sinemasal tasvirin gücü arasında bir denge kurmak gerekir. Dengeyi şaşıp metaforlara boğulmak da ayrı bir tehlikedir.

Bu parçada altı çizili söz aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Mecazları abartarak aktarılacak isteneni gölgelemek
- B) Öğretici bir anlatım tarzını belirginleştirmek
- C) Görselliği, verilmek istenen mesajın gerisinde bırakmak
- D) İmgelerdeki etkileyciliği azaltmak
- E) Teknik altyapıda yenilikten uzak durmak

7. Filmleri kendi özelinde ele almak yerine filme başka bir yerden bakıp alegori avcılığı yapmak veya içinde bulunduğu dönemdeki genel iklimle kıyaslamak doğal bir durum. Fakat mutlak doğru değil.

Bu parçada altı çizili söz "filmler"le ilgili aşağıdaki tutumlardan hangisini ifade etmektedir?

- A) Ana mesajının kaynağını ortaya çıkarmak
- B) Etkilendiği gelenekle ilişkisini belirlemek
- C) Temsil edilen değerlerin kusurlarını bulmak
- D) Simgesel unsurları bulmaya çalışmak
- E) Geniş bir perspektiften değerlendirmek

8. İkinci filmde tam on iki yıl sonra çekilen üçüncü film ne yazık ki aynı etkiyi oluşturamadı. İzleyicinin nostaljik bir hatırla alakadar olduğu yapım, serinin yenilikçi diline ters düşerek sıradan bir bilim kurgu olarak tarihteki yerini aldı.

Bu parçada "nostaljik bir hatırla alakadar olmak" sözünün izleyicinin tavrıyla ilgili ifade ettiği durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geçmişe duyulan özlemi gidermek istemek
- B) Eksiklerin giderilmesi talebinde bulunmak
- C) Sarsıcı bir konu sebebiyle takip etmek
- D) Eskisine hürmetinden dolayı ilgi göstermek
- E) Tepkisini uygun bir dille ifade etmek

9. Aslında hiçbirimizin, çağımızdaki bu sığıltan, ucuzluktan hoşnut olmadığı belli. Ama hep bizi kendimizden uzaklaştıran şeylerle meşgul oluyor ya da kasıtlı olarak meşgul ediyoruz. Ve hayatımızı enine boyuna sarmış bu türedi meşguliyetler yüzünden hep anlamsız bir telaş içindeyiz.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kısa sürede yaygınlaşan, hayatı kolaylaştıran alışkanlıklar
- B) Çok çalışmaya teşvik eden, güdüleyici söylemler
- C) Belli bir plana dâhil olmayan, beklenmedik ilerlemeler
- D) Beklenmedik zamanlarda beliren, ufuk açıcı fikirler
- E) Ortaya nasıl çıktığı belli olmayan, değersiz uğraşlar

10. Dürüst olalım; insan, yazıyor ve yayımlıyorsa bunun sebebi alkışa talip olması ile açıklanır.

Bu cümlede altı çizili söz aşağıdakilerden hangisine işaret etmektedir?

- A) Beğenilerini ifade etmek
- B) Takdir edilmeyi istemek
- C) Gündemde kalmaya çabalamak
- D) Anlaşılmayı beklemek
- E) Beklentileri karşılamayı ummak

11. Onun şiirinin amacı, kendisini ve biz okurları "şiir hâli"ne sokmak olarak hûlasa edilebilir. Modern dünyadan kaçarak sığınabileceğiniz, kendinizi iyi hissedebileceğiniz, burukluğun inceliklerini keşfedebileceğiniz adalar, dehlizler, çilehaneler, kuyular vardır. Asaf Halet Çelebi'nin şiiri böyle bir mekân duygusudur benim için.

Bu parçada altı çizili sözle yazar aşağıdakilerin hangisinden söz etmektedir?

- A) Duygusal çöküşlerin olumsuz etkilerinden kurtulmaktan
- B) Hayatla ilgili bir umutsuzluğu ortadan kaldırmaktan
- C) Birtakım üzüntüleri hiç yaşanmamış gibi hissetmeyi başarmaktan
- D) Kırgınlıklardan etkilenmeyecek bir ruhsal olgunluğa ulaşmaktan
- E) Gücenmeye sebep olan durumların ardındaki anlamları fark etmekten

TEST
16

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-III

1. Bir spor kulübünü desteklemek, esasen içimizdeki baskın gelme dürtüsünün (zorlukla mücadele etme I çabasının) de taraftar maskesi altında, uygun şartlarda diş a yansımasından (davranışlarla görünür hâle II gelmesinden) ibaret. Bu dürtünün, zamanla bir şekilde tahammülsüzlük noktasına sıçraması (katlanma III gücünün kaybedilmesi), farklı renklerin bir araya gelmesinin önüne geçiyor ve hayata tek renkten bakan taraftarların bir diğer taraftar kitlesini ötekileştirmesi ile yoluna devam ediyor.
- Bu parçada numaralanmış sözlerden hangilerinin anlamı parantez () içindeki açıklamayla örtüşmemektedir?**
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

2. Bugün Tanpınar için "Batı'ya karşı duyduğu eziklik affedilir gibi değil." diyenler var. Bu, tuhaf ve insafsız bir bakış. O devirden bu yana o nesilden bazılarının ezik ve bükük durması, çökkünlükleri, süresiz melalleri bizi bugün boynumuzu doğrultabilir tuttu. "Sağ olsunlar, bizim yerimize çektiler." diyeceğimize o vaktin adamını bugünün seheri ile karşılayıp, burun kıvrıp burukluklarına hürmet etmemek pek merhametsizliktir.
- Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Kendi devrinde öne çıkan bir insanı günümüzde de hatırlamak
B) Eski dönemde yaşamış bir kişiyi şu anki koşullarla değerlendirmek
C) Zamana kendini adanmış bir insanı zaman üzerinden eleştirmek
D) Yaşadığı çağı sahiplenen bir kişiyi bugünkü koşullara adapte etmek
E) Günün koşullarından etkilenmiş bir kişiyi anlayışla karşılamak

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Hepimiz birbirimize ne yazık ki fazlaca benzedik. Hayat güzergâhında hep aynı talimatnameyi okuyup hep gösterilen istikamete yürüdük. Ne zaman bir hayat çıkıntısında sendelesek dönüp diğerlerinin ne yaptığına baktık.
- Bu parçada "hayat çıkıntısında sendelemek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Hayatın doğasında var olan farklılıkları kabul etmekte zorlanmak
B) Ömür boyunca sergilenen davranışlarla ilgili olarak dengeyi şaşırmak
C) Yaşam sürecinde karşılaşılan beklenmedik bir durumda sarsılmak
D) Sıradan, gündelik olayların etkisiyle ince düşünme yetisini kaybetmek
E) Yaşamdaki zorlukların ve belirsizliklerin sebebini yanlış yerlerde aramak
4. Edinilen üst kimliklerin diliyle konuşarak yazıp ürettiğini bir "meta" gibi öne süren, bunu gerçekleştirirken de jest ve mimiklerin diliyle üstten konuşan bir duruş... Sözlerinin anlamı da bu "ben"de olan "başka"larında yok demenin ayıbını taşıyor aslında.
- Bu parçada altı çizili söz yazarla ilgili aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?**
- A) Dikkatleri kendi üzerinden alıp başka yöne çevirmek istediğini
B) Yazdıklarında bir üstünlük ve benzersizlik iddiasında bulunduğunu
C) Kendisini diğer yazarlardan birkaç adım geride gördüğünü
D) Kendi kusurlarını ortaya çıkarıp eleştirilmekten haz aldığını
E) Görünenin ardında başka şeyler olmasından rahatsızlık duyduğunu

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-III

5. Etrafımızdaki verilerin çokluğu bizde "bilgili olma" yanılması yaratıp her birimizi biraz daha ukalalaştırırken zihnimizin yorgunluğunu da gizliyor. Bu karmaşa, sadece meslek olarak bilgiyle uğraşan insanları ezmiyor; bugünün şehirli insanı, artık kaçınılmaz bir şekilde bu yaylın ateşi içinde yaşamak zorunda.

Bu parçada altı çizili söz "veriler"le ilgili aşağıdaki durumlardan hangisine işaret etmektedir?

- A) Düşünme yöntemlerini çeşitlendirme
B) Zihne yoğun biçimde hücum etme
C) Algılama hızında artış sağlama
D) Haksız bir eleştiriyi belirginleştirme
E) Tercih etme mecburiyetinde bırakma

6. İnce bir işçilikle örülen yoğun metinlerin; ciddiyetini

I

koruyan ama akıcılığını öngörüldüğü gibi zedelemeyen, debisi kuvvetli olsa da kendi iç ritmini hiç bozmayan güçlü

II

yapısı işimizi bir hayli kolaylaştırıyor.

Bu cümlede altı çizili sözlerin karşıladıkları anlamlar aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) I. Uzun süreçte yazılmış olma
II. Geniş bir kitleye hitap etse bile mütevazı bir anlatımı sürdürme
B) I. Konuyu detaylarıyla ele alma
II. Okuru ilk anda sarsacak nitelikte olmakla birlikte pek bilinmeme
C) I. Titiz bir emekle üretilmiş olma
II. Etkileyici içeriğinin belirginliğine rağmen belli bir düzeni koruma
D) I. Olay örgüsünün arka planına yer verme
II. Yüksek bir üslup içermesinin yanı sıra okuru dinginleştirme
E) I. Israrlı bir çaba sonunda ortaya konma
II. İçerdiği mesajın vuruculuğuna karşılık sakin bir üslupla yazılma

7. Dergilerde veya başka mecralarda yazmak kitaba göre daha kolay. Çünkü çoğunlukla güncel bir konuda, kısa yazılar yazıyorsunuz. Kitap yazarken düşüncenin katmanlarında gezinmeniz, çok okumanız gerekiyor. Düşünceyi dinlendirmeniz, sonra da metne ince ince dokumanız gerekiyor. Bu da ister istemez zaman alıyor.

Bu parçada altı çizili sözde ifade edilen eylem, aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Metindeki kapsamın genişlemesiyle
B) Düşüncenin güncellikten sıyrılmasıyla
C) Aktarılabilecek olayların çeşitlenmesiyle
D) Verilecek mesajın olgunlaşmasıyla
E) Okur kitlesinin bilinçlenmesiyle

8. Şunu anladım ki insan edebiyatta, iş hayatında ya da insan ilişkilerinde yol haritasını yırtınca daha güzel bir yere ulaşabiliyor. Çünkü beklenmedik olanla karşılaşmak, üretkenliğe ve hayat coşkusuna katkı yapan bir durum.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birikimlerini farklı şekilde ele almak
B) Hedef noktasını kesinleştirmek
C) Planlı bir güzergâhın dışına çıkmak
D) Engellerle mücadelede kararlı olmak
E) Alışkanlıklarını gözden geçirmek

9. Ondaki şiir anlayışının bağımsızlık üzerine kurulduğunu yakından bilirim. Bir eleştirmen onun şiirini pekâlâ herhangi bir ekole bağlayabilir. Çok somut, reddi kabil olmayan deliller de ileri sürebilir. Ama bunları onun şiirine eğri büğrü kafesler giydirmek olarak değerlendiririm.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uygun olmayan bir kalıba yerleştirmek
B) Suçlayıcı bir üslup kullanarak yorumlamak
C) Takdir görmesinin önüne geçmek istemek
D) Her türlü sınırlamadan kurtarmaya çalışmak
E) Gerçek niteliğini ifade edenlere karşı çıkmak

TEST
17

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-IV

1. Sadece anlamın frekansına ayarlı, görme duyusunu aşan, hayatın vitrine koyduklarına değil, unutulmuş çekmecelerde bıraktıklarına bakan geniş açılı bir objektif... İhtiyacımız olan tam olarak bu.

Bu parçada altı çizili söz

- I. önemliymiş gibi göstermek,
- II. kıymetten düşürmek,
- III. göz önüne yerleştirmek

açıklamalarından hangileriyle ilişkilendirilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. İnsanların kendilerini güvende hissetmesi ve haksızlıklar karşısında dik durması konusunda sağlıklı bir mesafe kaydetmek, toplumun en önemli meseleleri arasındadır. Bu hedef de toplumsal denetimlerin ve müeyyidelerin herkese aynı mesafeden yürürlüğe konması ile mümkündür.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ortak bir kararla tatbik edilmek
B) Tüm insanlar tarafından onaylanmak
C) Ayrım gözetmeksizin uygulanmak
D) Kişisel sınırları doğru belirlemek
E) Ayrıcalıklı durumları detaylandırmak

3. Dünya, giderek vasata kilitleniyor. İnsanı, insanlığı zihinsel, ruhsal, kültürel anlamda bulunduğu noktadan ötelere taşıyacak olan yetenekler artık rağbet görmüyor.

Bu parçada "vasata kilitlenmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hareket edeceği alan kısıtlanmak
B) Seçim hakkından mahrum kalmak
C) Ne iyi ne kötü olana odaklanmak
D) Düzene karşı olmaya yönlendirilmek
E) Kendini sorgulamaktan vazgeçmek

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. Ayağını hakikat zeminine basmayan iddiaların peşine düşmemeliyiz. Biz, insanlığın söküklerini hikmetle, akliselimle dikmekle var olabiliriz ancak.

Bu parçada altı çizili söz, bahsi geçen "iddialar"ın özelliğiyle ilgili aşağıdakilerden hangisini ifade etmektedir?

- A) Gizli bir kaynağa dayanmasını
B) Her koşulda aynı kalmasını
C) Değişime kapalı kalmasını
D) Gelişmeye karşı çıkmasını
E) Gerçeklikten uzak olmasını

5. Yazıya başlarken içten içe "anlam" kelimesine bir atıf yapma ihtiyacı hissettim çünkü onun dikkat çekici dizelerine açılan kapılardan biri burası. Çünkü şiirlerinde, aklın tornasına baş eğmeyen bir isyan havası egemen. Ya da şöyle diyebiliriz: Her şeyin hep bir mantığa dayandırılmasına öfke duyarcasına bir içe dönüş tavrı hâkim.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mantıksal çıkarımları benimsemek
B) Sorgulayıcı tavırlara itiraz etmek
C) Aklın önemsizleştirilmesine muhalif olmak
D) Düşünce çeşitliliğinden yana olmak
E) Akla dayandırılan kalıplara karşı çıkmak

6. Elbette bu türe kendisini adanmış, teoride ve pratikte öykü evreninin kilitli kapılarını zorlayan birçok kalem hâlen mevcut. Ayrıca modern zamanlarda pratik bir okuma tatmini sağlıyor olması da öykünün "yükseliş"ini hızlandırdı.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belirgin ifade biçimlerini şekillendirmek
B) Kendini tekrar eden süreçlerini yıkmak
C) Sabır gerektiren detaylarını azaltmak
D) Keşfedilmemiş alanlarından uzak durmak
E) Geçit vermeyen sınırlarını aşmaya çalışmak

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-IV

7. Babaannemin sert ama kırılğan yüzünü, pürüzsüz bakan, lekesiz ifade eden çakır gözlerini, yalın hakikati söyleyen dilini, şatafata metelik vermemiş doğasını bir de Kızılderililerin yaşlılarında görmüşümdür.

Bu cümlede altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünce karmaşasından uzak kalmak
- B) Gösterişi değersiz kabul etmek
- C) Kaba sözleri ve hareketleri hoş görmek
- D) Etkileyici bir görünüşü önemsemek
- E) Değersiz konuşmalardan kaçınmak

8. Filmde aç, susuz ve beş parasız hâlde Bulgar topraklarına girdiğini anlayan Selim'in tepki dolu anlarında gürültü fazlasıyla yüksek. Bağırış çağırış çok. Hâlbuki yönetmen için gollük pas kıvamında olan o anlar, muzip diyaloglarla daha da güzelleştirilebilirdi.

Bu parçada altı çizili bölümde sözü edilen "o anlar"la ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İstenen noktaya ulaşmada önemli bir fırsat sunması
- B) Sonucu değiştirme girişimiyle büyük beğeni toplaması
- C) Yönetmeni, etkileyici bir sahne çekmeye mecbur bırakması
- D) Takdir toplamaya yönelik çabalarla kendini belli etmesi
- E) Konuyu şaşırtıcı açılardan ele alması

9. İyi bir okur iseniz öykünün kör noktalarını, karakterin saklı hikâyesini keşfedersiniz. Dikkatli okunmayan öyküler ise okur için anlaşılmasız gelebilecektir.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fark edilmeyen ayrıntılar
- B) Açıklanması gereken mecazlar
- C) Çıkış noktası olan olaylar
- D) Düzeltilmesi gereken hatalar
- E) Verilmek istenen mesajlar

10. Eskiler bilge bir insanı sükûtundan ve sükûnetinden tanıyorken günümüzde bilgeliğe bir parça yaklaşanlar bilgi etkisiyle lisanlarında yanan kandilleri bolca laf üfürerek söndürmeyi tercih ediyorlar.

Bu cümlede altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Söyleyişlerine yerleşen kibri öz eleştiri yaparak gidermek
- B) Düşüncelerinde fark edilen etkiyi kendilerine mal ederek değersizleştirmek
- C) Üsluplarında dikkat çeken derinliği herkesle paylaşarak çoğaltmak
- D) Sözlerinde belirginleşen anlamı çok konuşarak yok etmek
- E) İfade biçimlerinde görülen estetiği az konuşarak kıymetlendirmek

11. Platon'un "idea" fikrini ayan beyan ortaya koyan

I

"mağara metaforu"na karşılık Ahmet Haşim'in *O Belde* şiirinde metafor olarak kullandığı mekân, "belirsizliğe" bağlı bir çağırışım rüzgârı çıkarmasıyla dikkat çeker. Metafor

II

sadece edebiyatta değil sinemada, mimarlıkta veya psikolojide de kullanılır. Dekoratif olmaktan ziyade bir

III

kelimeyi başka bir anlama nakleden ve bu arada hem

IV

yazanın yeni bir anlam inşa etmesini hem de okurun zihninde yeni ufuklar açılmasını sağlayan metafor, kavram

V

atölyemizin olmazsa olmaz enstrümanlarından biridir.

Bu parçada numaralanmış sözlerin anlamsal karşılıklarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I - Açık biçimde göstermek
- B) II - Esinlenmeyi sağlayan bir ortam oluşturmak
- C) III - Göstermelik bir süs olarak kullanılmak
- D) IV - Karşıladığı anlamı değiştirmek
- E) V - Genelgeçer anlayışları onaylamak

TEST
18

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-V

1. Bir yazar adayının başlangıçta savruk ve her yazısında farklılık gösteren bir üslubunun olması doğaldır. Bu kopukluk ve dağınıklığın elbette zamanla bir yörüngeye oturması beklenir.

Bu parçada "yörüngeye oturmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çıkış noktasına geri dönmek
B) Üstün bir nitelik kazanmak
C) Başat özelliğini kaybetmek
D) Başka kaynaklardan yararlanmak
E) İstikameti belli bir hâl almak

2. Bize miras kalan topraklar, aslımızı fark edip kendi mayamızı sulandırmaktan vazgeçersek her alanda bir silkinme, bir yekinmeyle dünyanın göz bebeği hâline gelecektir.

Bu cümlede altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ait olunan kültürü küçümsemek
B) Esas gayeyi belirginleştirmek
C) Dayanak noktasını sorgulamak
D) Özdeki niteliğin değerini azaltmak
E) Aynı bakış açısında ısrar etmek

3. Eser hem yarım kalmışlığı hem de hemen hemen yazarının son sözleri olması sebebiyle farklı bir mana taşır. Ayrıca kronolojiyi altüst eden, kesiklik ve kopukluk içerisinde yekparelik arz eden, olayların posasını değil, özünü ortaya koyan bir eserdir.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belli ve kabul görmüş bir sıralamayı tümüyle değiştirmek
B) Düzensiz görünüme rağmen bir bütünlük taşımak
C) Birbirine eklenen bölümlerin ayrıntılarını öne çıkarmak
D) Bütünde görülen özellikleri her parçada ayrı ayrı yansıtmak
E) Sürekliliğin kesildiği aşamalarda belli bir denge kurmak

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. I. Bu gürültü çağı içinde derin düşünme yeteneği olan insanlar da kendi zenginliklerini aktarma imkânı bulamadıklarından akıntıya kapılmaya mecbur kalıyorlar. (Genel eğilime dâhil olmak)
II. Hayatın pek çok önemli meselesine en siğ, en sabun köpüğü tarafından bakmak, imajları gerçeklere tercih etmek zorunda kalıyoruz. (Kısa sürede yok olacak yönüyle değerlendirmek)
III. Müzikten insan davranışlarına, yeme içme kültüründen hayat tarzına kadar pek çok kavram ve anlayışın -ne yazık ki- isportaya düşmesi hiç kimsenin dikkatini çekmedi. (Talep edilir hâle gelmek)

Bu cümlelerin hangilerinde altı çizili sözün anlamı parantez () içindeki açıklamayla örtüşmemektedir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

5. Ne kaçmanın mümkün olduğu ne kovulmanın istediğine kavuştuğu bu sentetik ve akıl almaz çağda, kibrimizi mürşit belleyip o bilinmezlik ormanına tek

I

başımıza mı gireceğiz? Hele ki benliğe saldırı çağında terazisi iyiden iyiye dağılan şimdiki zamanda,

II

kabuğumuza çekilmek zorunda kaldığımız evlerimiz bile bizi o ormanın bilinmez vahşetinden koruyabilir mi?

Bu parçada altı çizili sözlerle aşağıdakilerden hangisine işaret edilmiştir?

- A) I. Gururun kılavuz edinilmesi
II. Dengenin epey bozulması
B) I. Büyükleme tavrının sorgulanması
II. Ölçünün kişiden kişiye değişmesi
C) I. İnatçılığın yön değiştirmesi
II. Hesaplı davranışların artması
D) I. Anlayışsızlıkta ısrarcı olunması
II. Karmaşanın belirgin şekilde artması
E) I. Benliğin terbiye edilmesi
II. İstikrarlı gidişin ortadan kalkması

Kalıplaşmamış Söz Öbekleri-V

6. Şiir bir dil işçiliği olduğu kadar bir mana işçiliğidir. Zira dil bize aynı zamanda bir inceliğin adresini vermesiyle bilinir. Dilin doğduğu yer, insanın yazgısıyla bir ömür boyu birlikte kol kola yürür.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zarif bir anlamsal derinliğe işaret etmek
- B) Anlaşılması güç duyguları çeşitlendirmek
- C) Nahif bir söyleyiş biçimine ulaşmak
- D) Duygusal bir okurun talebini karşılamak
- E) Hassas düşüncelerden gerçekliğe ulaşmak

7. Hayat şartlarını kötü niyetlerle planlayarak taarruza geçenler karşısında bir savunma matematiği geliştirmek elbette zaman alıyor. Bu durumda cesaret gösterip denklemin dışına çıkmak, tercih edilebilecek en makul yol.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendini ifade etme çabasından vazgeçmek
- B) Kişisel koşullarda menfaati gözetmek
- C) Kurulu düzende yer almayı reddetmek
- D) Sorunun genelgeçer çözümlerini eleştirmek
- E) Kuralları beklentilere göre şekillendirmek

8. İnsanlar arasındaki muhabbetin kuşkuyla, fesatla, yalanla çürüdüğünü fark etmek zorundayız. Bunun için de başkalarının ayıplarına ve kusurlarına duyduğumuz merakın nasıl gemlenemez bir tabiat kazandığına dikkat kesilmeliyiz.

Bu parçada "gemlenemez bir tabiat kazanmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karşı konulması zor bir arzu duymak
- B) Zarar verme ihtimali artan bir olumsuzluktan etkilenmek
- C) Engellenmesi mümkün olmayan bir niteliğe bürünmek
- D) Kişiden kişiye değişen bir algılama biçimine evrilmek
- E) Dışarıdan bakılınca anlaşılamayan bir meraka dönüşmek

9. Varlığına dair ve kaynağını yine varlığından alan sorulara sağırlaşan insan, kendini bütün bu muhakemeden uzak tutmak istediği için oyuncaklarını kucaklamayı sürdürecektir.

Bu cümlede altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İyi vakit geçirme gayretini değersizleştirmek
- B) İlkel bir sorumluluk düşüncesini sürdürmek
- C) Kişiye zaman kazandıran unsurları belirlemek
- D) Gerçeği hedefleyen hayat tarzını tercih etmek
- E) Kendisini oyalayan şeyleri iyice sahiplenmek

10. Çoğu kesim için gençlik, refleksleri ile makbuldür. Soran, sorgulayan, düşünen genç ise "problem"dir. Gençlerden, inşa edilmiş bir yolda, belirlenmiş bir imalat hattında yürümesi, sonuçta hepi topu duvardaki öteki tuğlalara dönüşmesi istenir sürekli.

Bu parçada "duvardaki öteki tuğlalara dönüşmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hareketliliği sürdürmek
- B) Katı bir duruş sergilemek
- C) Değişmekte ısrar etmek
- D) Diğerlerine benzemek
- E) Kararlı bir tavır sergilemek

11. Birbirimize gerçek anlamda hiç temas edemiyor, hiç tutunamıyoruz. Dolayısıyla yaşadığımız çağın içini her gün bir körler sağırklar diyaloguyla doldurmaktan bıkip usanmıyor, kuru ve uğultulu bir gürültüyle kendimizi öne çıkarmaya çalışıyoruz. Bu, birbirimizi tanımıyor ve anlamıyor olmamızdan kaynaklanıyor.

Bu parçada altı çizili söz aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Anlayışsızlığın bilinçli biçimde çoğaltılmasına engel olmak
- B) Karşılıklı konuşmalardaki umursamazlığı sorgulamak
- C) Görme ve işitme tavrından mahrum bir iletişim biçimini çoğaltmak
- D) Yalnızca tek alana yönelik bilgi alışverişini yaygınlaştırmak
- E) Haberleşme süreçlerini görselliğe ve sese indirgemek

TEST
19

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Anlam - Karma - I

1. Mekânların, bize belirli eylem kalıplarını ve onlara eşlik eden
I
(destek veren) tekdüze zihin düzeneklerini empoze etmesi
II
(tanıdık hâle getirmesi) dikkat çekici. Burada durup düşünmek gerekir ki durağan (kendini yenileyen) bir çevre,
III
sadece bireyi köreltmekle kalmaz, türümüzün gelişimini de menfi bakımdan (olumsuz yönde) etkiler. Yaşama
IV
mekânımızdaki hükmedici düzen, saptanmış (benimsenmiş)
V
standartlara tutsaklığımızın simgesi olmakla kalmayıp insan ilişkileri için bir tehdit de oluşturuyor olabilir.
- Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içinde verilen açıklamayla uyushmaktadır?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. şiş (I)

1. isim Şişmiş olan yer, şişlik.

2. sıfat Şişmiş, şişkin:

"Emine Hanım'ın şiş gözleri daha sakindi." - Halide Edip Adivar

şiş (II)

1. isim Bir ucu sivri, demir veya ağaçtan, bazen silah gibi kullanılabilen ince uzun çubuk.

2. isim Bu çubuğa veya şişe geçirilerek pişirilmiş olan et.

3. isim Örgü örmekte kullanılan, metal, ağaç, kemik vb.nden yapılan uzun çubuk:

"Ablası bir an çorap şişlerini bırakıyor, gözleri doluyor." - Halide Edip Adivar

TDK Türkçe Sözlük'ten alınan bu maddeye göre "şiş" sözcüğüyle ilgili

- I. Cümlede sıfat ya da isim göreviyle yer alabilir.
II. Sesteşlik özelliğine sahiptir.
III. Kökeni yabancı bir dildir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Bazı insanların parlak fikirleri karşısında kendimizi sorgular ve bu sorgulama neticesinde parlak fikir üretmenin bir kabiliyet olduğuna kendimizi inandırırız. ---- farklı düşünme yetisi her insanda mevcuttur. ---- toplumsal baskı ve dayatmalar nedeniyle özgün düşünme yetisi körelir.
- Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**
- A) Mademki - Yine de
B) Hâlbuki - Ancak
C) Oysaki - Böylece
D) Aslında - Bu bakımdan
E) Aksi hâlde - Lakin
4. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen durumu ifade etmek için parantez () içindeki deyim uygun değildir?**
- A) İçinde bulunulan hâlin sıkıntılı bir durumdan biraz daha iyi olması (İç güveyisinden hâllice)
B) Hayatta yiyip içmekten ve yatıp uyumaktan başka kaygısı olmama (Akşam ahıra sabah çayıra)
C) Umulan kazancın gelmemesiyle büyük bir hayal kırıklığına uğrama (Fol yok yumurta yok)
D) Birçok gereksinimi varken gereksiz özentî ve gösterişle uğraşma (Kel başa şimşir tarak)
E) Bir kişinin nereden geldiği, kim olduğu hakkında bilgi sahibi olmama (Sarı çizmeli Mehmet Ağa)
5. **Aşağıdakilerin hangisinde "yumuşak" sözcüğü "Şişelerin sağlam kalması için katı plastikten yapılmış bir kaba ihtiyacımız var." cümlesindeki "katı" sözcüğünün karşıtıdır?**
- A) Kaba ve hırçın tavırlardan duyduğu rahatsızlık, onu yumuşak mizaçlı insanlara yaklaştırdı.
B) İklimin kontrollü biçimde yumuşak hâle getirildiği bölgede tarımsal faaliyetlerin sonuçları bekleniyor.
C) Dinlenebilme hevesiyle kendini koridordaki yumuşak koltuğun üzerine bırakıp biraz uyumayı hayal ediyordu.
D) Tedirginliği gözlerinden okunan çocuğa yumuşak bir ses tonuyla aç olup olmadığını sormak istemiştin.
E) Birtakım durumlarda yumuşak davranırsan otoriteni kaybedip zor duruma düşme riskiyle karşılaşırırsın.

Sözcükte Anlam - Karma - I

6. • **açık:** Belirgin bir biçimde.
• **vermek:** Ondan bilmek, atfetmek.
• **yoğun:** Etkisi güçlü olan (koku, ses vb.).
- Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "açık, vermek, yoğun" sözcükleri belirtilen anlamlarını karşılayacak şekilde kullanılmıştır?**
- A) Köyde önceleri yoğun olan genç nüfus, merkezde yeni açılan fabrikadaki açık kadrolara yönelince yaşlılar da arsaları ucuza vererek şehre taşındı.
B) Yoğun kar yağışında yola çıkmasını tecrübesizliğine de versen yolculuk öncesinde düşünüp açık yollara bakmaması büyük bir hataydı.
C) Zaafını bir yandan böylesine açık gösterirken yoğun bir uğultuya rağmen kendini ısrarla açıklama çabasını kendisini suçlu hissetmesine vermelisin.
D) Açık bir soru yöneltmiş olmama rağmen konuşmacının net bilgiler vermekten kaçınması, belki de salonun yoğun olmasıyla ilgilidir.
E) Açık konuşmak gerekirse yoğun çalışma temposunda kendime ayırdığım vakitler zihnime elbette epeyce bir sakinlik veriyordu.

7. Pek çok insan, aşkı bir çıkılmaz olarak tanımlamasına rağmen
I
aşktan kurtulmak istemediğini ifade eder. Peki, duyguların mantığa meydan okuduğu bu süreci böylesine cazip kılan
II
nedir? Aşkın, emsalsiz bir içtenliği geçici bir süre içinde
III
olsa simgeliyor olması, aşkı vazgeçilmez kılıyor olabilir. Belki de aşk duygusuna gösterilen ilgi, baş döndürücü
IV
olduğu söylenen bir duyguyu tatma ve tüketme isteğinden
V
kaynaklanıyordur.

Bu parçada numaralanmış sözlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I'inci, soyut bir kavrama işaret etmektedir.
B) II'nci, "çekici hâle getirmek" anlamında bir sözdür.
C) III'üncünün yerine "eşi benzeri olmayan" sözü getirilebilir.
D) IV'üncü, mecaz anlamı bir sözdür.
E) V'inci, duyuru aktarmasına örnek gösterilebilir.

8. Parmağını bize doğru sallayan kitle kültürü, kitle psikolojisi
I
ve sair havalı kavramlara dayanan pek çok şey söylenir
II
oldu. Ruhla muhabbetin entelektüel bir çaba gerektirdiği,
III
sıradan insanın zihinsel sancılara dayanamayacağı
IV
söylemi bunlardan biri. Bu doğru değil! İnsan, en yalın hâliyle etrafına baktığında ağaçların, çiçeklerin, rüzgârda savrulan söğüt ağaçlarının berrak bir hikâyeye kavuşması
V
işten bile değildir.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinde mecazlı bir söyleyişten söz edilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdakilerin hangisinde ikinci cümle birincide altı çizilen sözün anlamını karşılayacak bir kullanım içermez?**
- A) Bölgenin yeniden inşasına sarf edilecek meblağ için kaynak arayışı sürüyor.
Varını yoğunlu bir ev yaptırmak için harcamayı artık kimse yadırgamıyor.
B) Bir başkası adına hicap duymak da empati yeteneğimizin gelişmiş olduğuna işaret eder.
Görüntüler karşısında insanlığımızdan utanmamız ve harekete geçmemiz gerekirdi.
C) Mimarlık tarihinin, saptanan en eski betonarme uygulaması üzerinde konuşuyoruz.
Makinenin zemine oturduğu bölümü sağlamlaştıırıp işlemi başlatacağız.
D) Birinin de işin hakikatini konuşmaya yeltendiğini görmek umut verici olurdu.
Eksiklikleri tamamlamadan kapsamlı bir işe meyletmenin bedeli büyük olabilir.
E) Eleştirse de derinden gıpta ettiği insanların sözlerine kulak kesilen birer figüran gibiyiz.
İnsanlarla kurduğu ilişkilerdeki o etkileyici doğallığa imrendiğimi söylemeliyim.

TEST
20

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Anlam - Karma - II

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

1. "Seyretmek" sözcüğünün anlamı aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içinde verilen ifadeyle açıklanamaz?
- A) Sokak ortasında birden patlak veren kavgayı bir süre köşe başındaki ağacın arkasından seyretti. (Bir olaya karışmadan bakmak)
- B) Dalgaların kıyıya getirdiği köpüklerin kumlar üzerinde dağılıpını seyretmek onu sakinleştirir. (Bir şeyin durumunu, oluşumunu gözlemek)
- C) Denizin lacivert suyu üzerinde ağır ağır seyreden balıkçı teknesi, yönünü iskeleye çevirdi. (Taşıt ilerlemek, yol almak)
- D) Baş ağrıların bir süredir şiddetli seyretmesi pek çok farklı sebebe bağlı olabilir. (Görmek, öğrenmek vb. için bakmak, izlemek)
- E) Şiddetini günden güne azaltarak seyreden öfkesi onu biraz güçsüz bırakmıştı. (Hastalık, duygu vb. sürmek, devam etmek)
2. Ahmet Uluçay, hayatla çok sevdiği sinema üzerinden irtibat kurmuş, ısrarla kendi hayretinin peşine düşmüş,
I II
anlatacak bir hikâyesi olan herkes kadar heyecanlı ve kendisine bile mahcup bir adamın en derinlikli, en sade resmidir. Sinemanın Don Kişot'u, kalbinde yeşerttiği bir
III
meselesi olan insanlardandır. Elektriksiz köy odalarında oynanan ışık-gölge oyunlarına daha küçücük bir çocukken
IV
bir daha sinemadan başka bir şey düşünemeyecek kadar gönlünü kaptırmıştır.
V
Bu parçada numaralanmış sözlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- A) I'incinin yerine "bağlantı sağlamak" sözü getirilebilir.
- B) II'inci, "bir şaşkınlık durumundan sıyrılmaya çalışmak" olarak ifade edilebilir.
- C) III'üncü, dolaylamaya örnek gösterilebilir.
- D) IV'üncü, cümleye zaman anlamı katan bir söz öbeğidir.
- E) V'inci, deyimdir.

3. Cümlede farklı anlam ilgileri kurmak amacıyla kullanılan ikilemeler, oluşum yöntemleri açısından da incelenir. Örneğin bazı ikilemeler yakın anlamlı, bazıları karşıtlık içeren sözcüklerin bir arada kullanılmasıyla oluşabilir. Yansıma kökenli sözcüklerle ikileme oluşturulabileceği gibi sözcüklerden birinin hâl eki almasıyla kurulan ikilemeler de vardır.
- Aşağıdakilerden hangisindeki ikileme bu parçada söz edilen oluşum yöntemlerinden birine örnek gösterilemez?**
- A) Herhangi bir eksik gedik kalmadığından eminseniz provaya başlayalım.
- B) Sözlerini özenle seçip her ayrıntıyı tane tane anlatması ikna olmamızı kolaylaştırdı.
- C) Dışarıdan kolay zannettiğiniz şartların zorluğunu az çok anlamış gibisiniz.
- D) Dağ evinde çatır çutur yanan odunların kızıl parlaklığı eşliğinde sohbet derinleşmişti.
- E) Baştan başa Arnavut kaldırımı döşenmiş sokakta yürümek biraz zor ama çok keyiflidir.
4. Dünyevi aşıkta bile maşuk, daima ulaşılamaz olan bir
I
menzilde konuşlanır. Maşukun ulaşılabilir bir sınırın içinde düşünülmesi, maşuku alelade bir seviyeye indirgemektir.
II III
Hiçbir âşık, maşukunu bu konuma düşürmek istemez. Bilakis onu yüceltir. Böylece aslında kendi yolunu da
IV
çetinleştirmiş olur. Yol ne denli çetinleşirse hedefe ulaşmak o denli makbul hâle gelir.
V
Bu parçada numaralanmış sözlerin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?
- A) I - âşık olunan
- B) II - sıradan
- C) III - düzey
- D) IV - aksine
- E) V - mümkün

Sözcükte Anlam - Karma - II

5. I. Gökyüzü bakışlı kadının tüm çocukları şefkatle kucaklayışı, sonsuz bir merhametin numunesiydi sanki.
(Aralarında benzerlik ilişkisi dışında bir ilgi bulunan iki sözcükten birini diğerinin yerine kullanma)
- II. Ordusunun başında Bağdat'a giren Doğu'nun ve Batı'nın Sultanı, Dicle kıyısında askerî kışlalar, çarşı, saray ve cami yaptırmıştı.
(Bir kavramı, nesneyi ya da kişiyi çoğunlukla benimsenmiş birden fazla sözle ifade etme)
- III. Diyalogun ilerleyen dakikalarında karanlık bir duygunun kendisini ele geçirdiğini hissederek sustu.
(Soyut bir durumu somut bir kavramla ifade etme)
- IV. Şahit olduğu haksızlığı kendi menfaati için sineye çekeceğine dair yanlış bir izlenim edinmişlerdi.
(Bir durumu ifade etmek için halk arasında kullanılan kalıplaşmış bir sözden yararlanma)
- V. Örnek yaradılışıma rağmen kısa süreli bir cesaretle kanat çırpışım onda bana dair bir umut oluşturdu.
(Doğadaki bir özelliği insana aktarma)

Bu cümlelerden hangisinde parantez () içinde verilen anlam olayına örnek yoktur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdakilerin hangisinde ilk cümledeki altı çizili sözcüğe anlamca karşılık gelebilecek bir kullanım ikinci cümlede **yoktur**?

- A) Tür kavramı, doğada gerçek bir karşılığı olmayan, salt insan icadı bir sınıflandırmadır.
Konunun yalnızca biyolojik kısmıyla ilgilenmeyi daha selametli bulanlardanım.
- B) Birbirimizden güç almamız gereken bir felaket sırasında biteviye şikâyet etmeyin.
İnsanın sürekli olarak kendini suçlaması, problemleri çözüme ulaştırmaz.
- C) Hasbelkader karşılaştığınız bir insan, hayatınızın önemli bir döneminde size yol gösterebilir.
Tek bir güzergâh belirleyip yola isteksizce çıkmak, kendine eziyetten başka nedir?
- D) Sözü edilen projeye hâlihazırda dâhil olan arkadaşlarımızın sizden birtakım talepleri var.
Bugünlerde kısıtlamalarla sürdürdüğümüz sosyal hayata dair yeni öneriler gündemde.
- E) Karmaşa ortamında önemsemediğimiz yegâne tavır, olan biteni durup anlamaya çalışmaktır.
Ne yazık ki gördüğüm tek gelişme, bencillığe bir kılıf uydurma becerisindeki ilerlemeydi.

6. Değerin niteliği ve kaynağı, önemli bir felsefi sorundur. Değerlerin eş düzeyde bulunup bulunmadığı yani herhangi bir değer aşkın olup olmadığı soruları, düşünürlerin zihinlerini hemen her zaman meşgul etmiştir.

Bu parçada altı çizili sözü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Modernite öncesi toplumların hakikatle kurduğu ilişkide referans noktası, benzerlerinden daha üstün bir güç olarak dikkat çeker.
- B) İnsanoğlunun yeryüzünde varlığını devam ettirebilmesinin bir boyutu hayatı tutarlı bir anlamlandırma süreci ile ilişkilidir.
- C) Kitle iletişim araçlarının ortaya çıkışı ile modernite arasında ciddi ve tartışmasız bir bağ bulunduğu uzmanlarca ifade ediliyor.
- D) Manipülasyonun amacı; kitleyi önce belli bir yönde düşünmeye, ardından da bu düşünce biçimine uygun hareket etmeye sevk etmektir.
- E) Yalanların gerçek gibi muamele görmesi, hakikatin kişilerin çıkarlarına bağlı olarak eğilip bükülmesi sayısız defa karşılaşılan durumlardır.

8. İki kuramı bağdaştırmak (farklılıklarını öne çıkarmak) için

I

ikisine birden üstten bakan bir görüş açısı gerekmektedir. İşimize gelmese de (çıkarımıza uygun olmasa da)

II

bunlardan birini ötekinin hatırı için görmezden gelemeyiz

III

(farkında değilmiş gibi davranamayız). Ön yargısız olarak iki kuramı da inceleyecek olursak ikisinde de önemli gerçekler olduğunu yadsıyamayız (inkâr edemeyiz); üstelik

IV

bunlar, ne denli çelişse de taban tabana zıt (son derece

V

aykırı) değildir.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içinde verilen açıklamayla uyusmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

TEST
21

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

Sözcükte Anlam - Karma - III

1. I. Bağırsıklık sistemini güçlendiren besinleri ---- ve düzenli olarak tükettiğinizde vücut direnciniz de artacaktır.
- II. Bugün geline ---- noktada plastik kirliliği, temiz kıta olarak korunmaya çalışılan Antarktika'ya kadar ulaşmış durumda.

Bu cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) I. çok yönlü olarak
II. keyfekeder
- B) I. geleneksel biçimde
II. kayda değer
- C) I. yeterli miktarda
II. ibret verici
- D) I. asgari düzeyde
II. ilgi çekici
- E) I. vaktinden önce
II. yol gösterici

2. Çekim gücü yasası, hareket yasaları gibi fiziksel yasaların maddeye ichin olması, varlığın açıklanmasına yönelik çalışmalarda etkin bir rol üstlenir.

Bu cümlede altı çizili sözcüğe anlamca karşılık olabilecek bir kullanım aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Bugün de kullandığımız "felaket" sözcüğü, önceden "yıldızların ve gezegenlerin yol açtığı musibet" anlamını taşırdı.
- B) "Sözlü olmayan davranışlar" biçiminde ortaya çıkan oryantasyon refleksleri, tedavinin ilk anından sonuna kadar mevcuttur.
- C) Destansı anlatıların yapısına karışmış hâlde olan mitolojik unsurlar, her devirde halkın ilgisini büyük oranda çekmiştir.
- D) Bir insanın bir değerinin yaşamına sürekli olarak tek yönlü katkıda bulunması, ilişkiyi sürdürülemez hâle getirecektir.
- E) Olumsuz olarak nitelendirme eğiliminde olduğumuz ve kurtulmaya çalıştığımız duygular da varoluşumuzun bir parçasıdır.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Başkalarının değer verdiği, kutsallaştırdığı ya da sarıldığı (istekle benimsediği) simgelere saldırmak bizi I
- kutuplaştırıyor. İşte bu noktada mesele, tabuları yıkmak değil; neyi, kimi, nasıl tabulaştırdığımızı (aykırı hâle II
- getirdiğimizi) anlayabilmek. Çünkü kutuplaşmaktan (karşıt III
- iki grupta yoğunlaşmaktan) kurtulmak önemli. Simge ne olursa olsun, at gözlüğü takarak (geniş bir açıdan görme IV
- imkânını bırakarak) bir simgeden yana olmak ya da ona karşı çıkmak, zihnimizin donmasına (yeniliklere kapalı V
- kalmasına) sebep oluyor.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içindeki açıklamayla uyusmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. • Bazı sözcüklerin ilk ünlüsüyle biten bölümü "m, p, r, s" ünsüzlerinden biriyle bir ön ek hâline getirilerek sözcüğün başına eklenir ve sözcüğün anlamca pekiştirilmesi sağlanabilir.
- Bazı ikilemeler yansıma sözcüklerle oluşur.
- İfade ettikleri anlam kapsamı bakımından biri diğerinden daha geniş olan iki sözcük genellik - özellik ilişkisiyle ifade edilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu durumların hepsine örnek gösterilebilir?

- A) Mağaraya hem gök bakışlı hem ışık ışık gözleri olan ve besbelli yolunu şaşırmış bir kurt yavrusu ansızın çıkagelmişti.
- B) Enstrüman merakını, kırık bir flüt üzerinde gidermeye çalışır; horul horul uyuyan ev ahalisini erkenden uyandırır.
- C) Mercimek almak için bakliyat reyonuna çarçabuk gideyim derken takır tukur ilerleyen market arabasına çarpıverdi.
- D) Büyük bir titizlikle ayan beyan açıkladığımız önlemleri ciddiye almayarak şu günlerde hepimizi büsbütün zora sokmuştunuz.
- E) Üşüdüğü her hâlden belli olan küçük kıızı, harıl harıl yanan sobanın yanına oturup ona tertemiz bir battaniye verdim.

Sözcükte Anlam - Karma - III

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem deyim hem de ad aktarması vardır?

- A) Son ihtiyarlık yıllarında kuşlara pek merak saran ve köşkte büyük bir kuşhane kuran babamın keyfi yerindeydi.
- B) Dış cephedeki ısı yalıtım tadilatından memnun olmayan üç numaralı daire, işlerin ilerleyişini aksatmakta kararlı görünüyor.
- C) Sınav gelgitlerinden başını alamayan genç dimağlar, ruhlarını derinleştirecek duygulara sahip olma şuuruna ne zaman erişecek?
- D) Haklı olduğumu bilsem de bu anlamsız kırgınlığın uzaması beni yıpratmış için bir adım atmaya karar verdim.
- E) Tüm iyi niyetinizle birlikte sözleriniz arasında imalardan kaçınmanız önemli zira arkadaşımız buluttan nem kapmasıyla bilinir.

6. Beşerî eylemler, kendilerine ---- sözcüklerin mutlaklığı içinde ele alınmaz çünkü her tür eylemimiz belirli bir mekân ve zaman içinde var olan ilişkiler yumağıdır. Yani ---- varlığa gelirler, imkânlarını tüketip varlık sahnesinden çekilirler.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) itibar eden - istikrarlı biçimde
- B) delalet eden - belli koşullarda
- C) nüfuz eden - mâkul durumlarda
- D) temin eden - ihtimal dâhilinde
- E) muhalefet eden - mümkün şartlarda

7. Tecrübe edilmiş acıların yorumu her zaman kendini belli

I

eder. Bu şairlerin etkileyiciliğini de özellikle bu

II

yaşanmışlıkta arayabiliriz. Çünkü şair, dokunduğu şahsi temayülleri numara yapmadan dile yükleyebilme

III

gayretinde. Bu nokta şairler için mayınlı bir tarladır çünkü

IV

yaşanmışlıklar, şiirde giderek bir "hatıra mezelîği"ne dönüşme riski taşır. Ama o, yaşadıklarını bir mesuliyet şuuruna dönüştürerek bu riski bertaraf ediyor.

V

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisi mecaz anlamlıdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Süleymaniye Camisi, İstanbul silüetinin en önemli motiflerindendir. Sadece İstanbul'da değil, dünya üzerindeki mabetler arasında en azametli (görmeli)

I

olanlardan biridir. Oturduğu tepeyle bütünleşen abidevi

II

(anıtı benzeyen) yapı, her yönden vakur (ağırbaşlı)

III

edasıyla seyredenleri büyüler. Bigâne (ilgisiz) kalınamayan

IV

bu güzelliğin arkasında büyük usta Mimar Sinan tarafından her santimetre karesinde inceden inceye düşünülmüş hesaplarla, engin ve rafine (az bulunur) bir zevkin izleri

V

hissedilir.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içindeki açıklamayla uyuşmamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Son yıllarda, sürekli dile gelen bir soru var edebiyat çevrelerinde. Öykü yükseliyor mu? Bu soruya farklı cevaplar veriliyor. Belki de şiirin ulaşılmaz yeri ve romanın tükenmeyen gücünün yanında öykü türünün gidişatı hep bir muammanın kucağında dolaşmaya mahkûm edilecek.

Bu parçada "hep bir muammanın kucağında dolaşmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Belirsizliğini devam ettirmek
- B) Yükseliş sürecinde duraklamak
- C) Kendini yeniliğe kapatmak
- D) Yetkinliğini ispat etmiş olmak
- E) Var olan özelliklerini korumak

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde parantez () içindeki anlam olayına örnek yoktur?

- A) Çevresine hep umut aşıl原因an o ruh, benim de bazı gerçekleri fark etmemi sağladı. (Mecazımürsel)
- B) Akıldan geçenleri o sırada karanlık bir sesle haykırdım mı bilmiyorum. (Güzel adlandırma)
- C) Ahşap merdivenlerin ağırlıklı gıcırıtıları şişman birinin yaklaştığını haber veriyordu. (Kişileştirme)
- D) Eski püskü bir hayalet gibi ortalıkta dolaşıp duran kadını sobanın yanına oturttu. (Teşbih)
- E) Öyle pratik bir ev hanımıdır ki peynir zeytinden oluşan kahvaltıyı üç saatte hazırlar. (Tariz)

TEST
22

CÜMLEDE ANLAM

Cümle Yorumlama-I

1. "Ezberinizde hiçbir şiiri olmasa bile bir mısrasından onu tanırırsınız." **cümlesi bir şairle ilgili aşağıdakilerden hangisine işaret etmektedir?**
- A) Duygularını açıkça ifade edebildiğine
B) Alışıldık ifade biçimleri kullandığına
C) Geleneksel bir birikime yaslandığına
D) Kendisine has bir söyleyişi olduğuna
E) Her defasında yeni bir tarz denediğine
2. İnsanlar, çoğunlukla maruz kaldıkları olaylardan değil; olaylar hakkındaki görüşlerinden dolayı kendilerini iyi ya da kötü hisseder.
Aşağıdakilerden hangisi bu cümleyi anlamca desteklemektedir?
- A) İyi ya da kötü hissetme hâli, insanın daha önce yaşadıklarından bağımsız olarak ortaya çıkar.
B) İnsanların duyguları genellikle hayatta neyle karşılaştıklarından çok, nasıl düşündükleriyle ilgilidir.
C) Olayların yaşandıkları süreçte yüklendikleri anlamlar, insan hayatının sonraki evrelerinde önemsizdir.
D) Kişinin olumlu ya da olumsuz hisleri, olaylar hakkındaki düşüncelerinden ziyade olayın şiddetine bağlıdır.
E) Bir olay üzerinde çok düşünmekten kaçınmak, insanın hissetme biçimini zaman içinde değiştirebilir.
3. Son çalışmalar psikoterapinin yalnızca hafif depresyonlar için değil, ağır durumlar için de yararlı olabileceğini göstermektedir.
Bu cümlede ortaya konan tespit, aşağıdaki düşüncelerden hangisine terstir?
- A) Psikoterapiyle yalnızca hafif depresyonların tedavi edilebileceği düşüncesi yanlıştır.
B) Depresyonun psikoterapiyle tedavisi, hafif ya da ağır durumların hepsi için geçerlidir.
C) Ağır depresyonlar, hafif durumlarda olduğu gibi psikoterapi yardımıyla tedavi edilebilir.
D) Hafif depresyonların psikoterapi yöntemiyle kısa sürede atlatılması mümkündür.
E) Psikoterapi, ilaçla tedavi edilmesi gereken ağır depresyon durumlarında işlevsizdir.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. I. Kaos teorisi, daha önceki fizik teorilerinin açıklamakta zorlandığı ya da ihmal ettiği birtakım olguları açıklığa kavuşturur.
II. Kaos gözlemleri sonunda görülmüştür ki bir durumun bire bir aynı olacak şekilde iki kere tekrarına asla rastlanmaz.
III. Gerçekte bir düzensizlik olarak görülen çoğu durumun tamamen bir aldanma olduğu kaos bilimcilerinin ortak görüşüdür.
IV. Kaos teorisinde, doğada ve doğada oluşan olaylarda karşılıklı etkileşim içinde olan bir karmaşanın olduğu savunulur.
V. Tekrarlanıyor gibi görünen durumların hiçbir zaman birbirinin tümüyle aynı olmadığı kaos gözlemleriyle anlaşılmıştır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangi ikisi aynı anlamdadır?

- A) I ve II
B) II ve IV
C) II ve V
D) III ve V
E) IV ve V

5. (I) Sosyotropik kişilik özelliğinde "bir kişinin diğer insanlarla pozitif iletişim kurma ve bunu sürdürme yatırımı" öne çıkmaktadır. (II) Buna göre, insanlar sosyal desteğe ve kendilerini iyi hissedebilmek için başkalarının düşüncelerine ihtiyaç duyar. (III) Otonomi ise bir kişinin kendi bağımsızlığını, hareket serbestliğini ve kişisel haklarını korumak ve artırmak için yaptığı yatırımlardır. (IV) Otonom özelliği yüksek kimseler, kendi aktivitelerine kendi başlarına yön vermekten yüksek bir doyum sağlarlar. (V) Sosyotropik kişiler, otonom özellikli bireylerden farklı olarak ilişkilerin sonlanması ve reddedilme gibi durumlara duyarlıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, sosyotropide insanlarla iyi ilişkiler içinde olmaya yönelik çaba bulunduğu söylenmiştir.
B) II. cümlede, sosyotropinin ardındaki kişisel gereksinime yer verilmiştir.
C) III. cümlede, otonomide kişinin kendisini öncelediğine işaret edilmiştir.
D) IV. cümlede, otonomik kişilerin kendi eylemlerinde söz sahibi olma tavrı vurgulanmıştır.
E) V. cümlede sosyotropik kişilerin dış etkilere kapalı olduğuna değinilmiştir.

Cümle Yorumlama-I

6. Teknolojinin gelişmesine dair övgüler arttıkça ondan kaçış yollarına odaklanan hikâyeler yazmaya başladım.

Bu cümledeki sözlerin sahibiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Övgü ve yergide dengeyi gözetmedi
- B) Teknolojiyi yakından takip ettiği
- C) Yenilikleri karşıt bir açıdan ele aldığı
- D) Topluma uzak duran insanları küçümsediği
- E) Her türlü gelişmeyi desteklediği

7. Olgunluğa erişme çabalarımda bana en zor gelen, diğer insanlara göre ayrıcalıklı bir varlık olduğum kanısını terk etmekte.

Bu cümleye göre "olgunluğa ulaşma süreci"nde aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Başka insanlardan farklı olmama gerçeğinin idrak edilmesi
- B) Ayrıcalıklı olduğunu düşünen insanlardan uzak durulması
- C) Emek verilerek kazanılan bireysel özelliklere sahip çıkılması
- D) İnsanlara yaklaşırken kapsamlı bir iyi niyetin ısrarla sürdürülmesi
- E) İnsan ilişkilerinde fedakârlıkta bulunma özelliğinin kazanılması

8. Atmosferde bulunan metan, su buharı ve karbondioksit gibi bazı gazların Güneş ışınlarıyla gelen ısıyı hapsedip sera etkisi oluşturması, Dünya'yı insan yaşamına uygun hâle getirmiştir.

Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güneş ışınları atmosferdeki bazı gazların etkisiyle zararlı maddelerden arınır.
- B) Dünya'nın insan yaşamına uygun bir hâle gelmesinde ısı etkili bir faktördür.
- C) Sera etkisi, atmosferde bulunan karbondioksit miktarının dengesiyle ilgilidir.
- D) Metan, su buharı ve karbondioksit gibi gazların atmosferde kalma süresi kısıtlıdır.
- E) Atmosferde insan yaşamı için gerekli olan en önemli gazlar metan, su buharı ve karbondioksittir.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde karşıt durumlara yer verilmiştir?

- A) Hız, insanın içindeki boşlukla yüzleşmemesi için çağdaş normların pekiştirdiği, zamanla uyuşturucu niteliği kazanmış bir kavramdır.
- B) Değersizlik hissi, kişide durmak bilmeyen ve bir gerçekliğe dayanmayan öz eleştirilerin her fırsatta ortaya çıkmasıdır.
- C) Aşırı koruyuculuk, mahremiyete karşı saygılı olmamak, karşısındakini acıttırcasına dürüst olmak da bir çeşit istismardır.
- D) İnsanın tarihi sadece zalimliğin, bencilliğin değil; aynı zamanda merhametin, fedakârlığın ve nezaketin de tarihidir.
- E) Kısa süre içinde aynı kas dokularını tekrar tekrar çalıştıran fiziksel aktivitelerde kasların yorulması normaldir.

10. (I) İnsan beyni, bilim insanlarının ısrarlı ve yoğun çabalarına rağmen sınırlarını saklamaya devam eden bir organ. (II) Nöronlar arasındaki elektro kimyasal sinyallerin kodlarını çözmek, zekâyı hatta bilinci anlamak sinir biliminin öncelikli hedefleri arasında. (III) Öte yandan, "yapay zekâ" disiplini de bildiğimiz tek zekâ türü olan insan zekâsını üreten beynimizin çalışmasını örnek alıyor. (IV) Öğrenen bilgisayarların temelini oluşturan nöron ağları ve derin öğrenme sistemleri bunun en iyi örneği. (V) Bu nedenle beynin çalışma prensibinin anlaşılması, yapay zekânın gelişimi için de bir ön koşul niteliğinde.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümleden hareketle beyinle ilgili çözülebilen durumların çözülemeyenlerden fazla olduğuna ulaşılabılır.
- B) II. cümlede, beyinle ilgili araştırma safhası tamamlanmış konulardan söz edilmiştir.
- C) III. cümlede, yapay zekânın, beynin işleyiş prensibinden yararlandığı ifade edilmiştir.
- D) IV. cümlede, "öğrenen bilgisayar" kavramının beyinle ilgili araştırmalara ışık tuttuğu açıklanmıştır.
- E) V. cümlede, yapay zekânın beyinle ilgili araştırmalardan bağımsız olarak sürdüğü söylenmiştir.

TEST
23

CÜMLEDE ANLAM

Cümle Yorumlama-II

1. Zihin; soyut kavramlarla, düşüncelerle, aforizmalarla, benzetmelerle ve karmaşık örüntülerle çalışıp fikirler ve hayaller üretir.
- Bu cümleyi söyleyen kişinin "zihin"le ilgili aşağıdakilerden hangisine karşı çıktığı düşünülebilir?**
- A) Düşünceler arasında bağlantı kurmada hızlı olduğuna
B) Soyut kavramların anlam alanını zamanla genişlettiğine
C) Verileri bir bilgisayar gibi işleyip somut sonuçlara ulaştığına
D) Hayal dünyası ile günlük hayat arasında denge kurduğuna
E) İnsanın düşünce dünyasında çeşitliliği sağladığına

2. "Şair, hâlin oluş hâlini merak ederek açılmaz kapıları açmaya yeltenir." cümlesinde "şair"ın vurgulanan yönü aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Yeni söyleyiş biçimleri ortaya koymada ısrar etmesi
B) Bir durumun ortaya çıkışını anlama isteğiyle zora talip olması
C) Benzer durumlar arasındaki ince ayrımlar hakkında düşünmesi
D) İnsanın farklı ruh hâllerini kendisine göre yorumlaması
E) Nesnelerin arka planından hareket ederek insana ulaşması

3. Felsefenin üstlenmesi gereken vazife, bilimin yetersiz kaldığı durum ve alanları görerek varlığa / hakikate yeniden, yeni bir biçimde yaklaşmaktır.
- Bu cümleye göre felsefenin görevi aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilebilir?**
- A) Bilimin birçok alanda yetersiz kaldığını ortaya koyarak insanı farklı alanlara yönlendirmek
B) Deneysel olarak açıklanamayan durumlara tamamlayıcı yorumlar getirmek
C) Hakikate ancak bilimsel araştırmalarla ulaşılabilirliğini kanıtlamak
D) Varlığı yeni ve farklı şekillerde yorumlayarak bilim çalışmalarının alanını genişletmek
E) Bilimsel araştırmalar üzerinden insanları gelişmeler hakkında bilgilendirmek

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. İnsanların kendi seçimlerine bağlı olarak verdikleri kararlar ve ortaya koydukları davranışlar, onların mutluluklarının olduğu kadar yıkımlarının da kaynağıdır.

Bu cümle

- I. Bir insanın kendi isteği doğrultusunda hareket etmesi onun kesin olarak mutlu olacağı anlamına gelmez.
II. İnsanların birtakım kararları ve davranışları mutlu oldukları ya da ciddi bir kaygı yaşadıkları dönemlerde değişebilir.
III. İnsan, özgür iradeyle verdiği bir karardan ötürü felakete sürüklenebildiği gibi mutluluğa da ulaşabilir.

yargılarından hangileriyle anlamca aynı doğrultudadır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

5. • Metcezirin oluşumuyla ilgili tarih boyunca neden farklı açıklamalar yapılmıştır?
• Metcezir oluşumunun ardında ne vardır?
• Metcezir sırasında su kütlelerinin yer değiştirmesi, bir fayda için değerlendirilebilir mi?
• Metcezir yer yüzeyindeki tüm suları etkiler mi?

Aşağıdaki araştırma sonuçlarından hangisi bu sorulardan herhangi biriyle ilişkili değildir?

- A) Çekim kuvvetinin etki etmesi için su yüzeyinin yeterince geniş olması gerektiğinden metcezir iç denizleri ve gölleri okyanuslar kadar etkileyemez.
B) Metcezir, küçümsenmeyecek bir enerji kaynağı olduğu için bu suyun gücünden halicilere yapılacak hidrolik santrallerle elektrik üretecek türbinlerin çalıştırılması şeklinde yararlanılabilir.
C) Ay ve Güneş'in kütle çekim kuvveti kendi eksenini etrafında dönen yerküreyi etkilediği için metcezir hadisesi gerçekleşmektedir.
D) Deniz ve okyanus seviyelerinin düzenli olarak yükselip alçalması olan metcezirin boyutları ve hızı yerel koşullara, coğrafi konumlara ve mevsimlere bağlı olarak değişir.
E) İnsanlar meraklarını celbeden metceziri bazen metafizik ve mistik olaylara, bazı durumlarda ise doğal olgulara dayandırdığı için bir izah çeşitliliği vardır.

Cümle Yorumlama-II

6. (I) Sıcak yaz günlerinde serinlemek için genellikle soğuk içecekleri tercih ettiğimiz hâlde "Çay harareti alır." sözü aklımızı kurcalar. (II) Birçok kültürde yer alan ve ilk bakışta şüphe uyandıran bu deyişi belirli koşullarda haklı çıkaran bir dizi deney bulunuyor. (III) 2012'de yapılan bir deneyde, denekler vantilatörlü bir ortamda 75 dakikalık egzersiz süresince belirli aralıklarla sıcaklığı 1,5°C ile 50°C arasında değişen suları tükettiler. (IV) Deney sonuçlarına göre soğuk su içen deneklerin vücutlarında 21 kilojüllük ısı enerjisi artışı gerçekleşmiş. (V) En sıcak suyu içen deneklerin oda sıcaklığında su tüketenlere kıyasla 56 kilojul değerinde ısı enerjisi kaybederek serinlediği görülmüş.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, bilinen bir söz ile gerçekleştirilen davranış arasındaki tersliğe işaret edilmiştir.
- B) II. cümlede, doğruluğundan emin olunmayan bir sözün bazı deneylerle ispatlandığı ifade edilmiştir.
- C) III. cümlede, sözü edilen deneklerin egzersizden etkilenme düzeylerine değinilmiştir.
- D) IV. cümledeki bilgiye göre, soğuk su içmek vücut ısısının yükselmesine sebep olmaktadır.
- E) V. cümlede verilen araştırma sonucu, I. cümlede alıntılanan sözü destekler niteliktedir.

7. Ağlayıp sızlamadıkları takdirde istekleri karşılanmayan ve yeterli sevgi görmeyen çocuklar, yetişkinlik dönemlerinde sürekli bağırp çağırın, yaygaracı, en basit çatışmada bile yeri göğü inleyen insanlara dönüşebilirler.

Bu cümleden aşağıdakilerin hangisine ulaşılabılır?

- A) İhtiyaçları karşılanmayan çocukların ebeveynlerinden zaman içinde uzaklaşacağına
- B) Sürekli bağırp çağırın, yaygaracı insanların çocuklarla sağlıklı ilişkiler kuramayacağına
- C) Çocuktaki çekingenlik probleminin çatışmacı ortamda büyümekten kaynaklandığına
- D) İhtiyaçları hemen karşılanan çocukların yetişkinlerden beklentilerinin artacağına
- E) Çocukluktaki sevgi ve ilgi eksikliğinin yetişkinlikteki öfkeyi tetikleyebileceğine

8. Güney Amerika'daki sularda yaşayan iki yüz elliden fazla türde balığın, yön bulmak ve birbirleriyle iletişim kurmak için elektrik ürettiği biliniyor.

Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Elektrik üreten balık türlerine her denizde ve okyanusta rastlanmaktadır.
- B) Deniz suyundan elektrik üretiminin balıkları olumsuz etkilediği kanıtlanmıştır.
- C) Güney Amerika'daki elektrik üretiminde denizdeki balıklardan da yararlanılmaktadır.
- D) Bazı balık türleri haberleşmek ve yön tayin etmek için kendi ürettikleri elektriği kullanır.
- E) Elektrik üretmek, yön bulmada ve iletişim kurmada hayvanların sık kullandığı bir yöntemdir.

9. İnsan, yaşama uygun şartları zorluk çekmeden hazır bulduğunda değişen şartlara hazırlıksız kalacağı için sıkıntılar karşısında daha çok yıpranır.

Bu cümleden aşağıdakilerin hangisine ulaşılabılır?

- A) Hayat koşullarında hazırcı olmanın sonradan öğrenildiğine
- B) Zorluk içinde büyüyenlerin sıkıntılar karşısında çabuk yıprandığına
- C) Değişen şartlara hazırlıklı olmanın kısa sürede öğrenileceğine
- D) Her şarta uyum sağlayabilen insanların çok sıkıntı çektiklerine
- E) Mahrumiyet ve mücadelelerin, insanın direncini artırdığına

10. Bilge bir kişi kötülüğü affetmenin ardından unutmaya geldiğinde ilk yaptığıının anlamı kaybolacağı için affeder ama unutmaz.

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anamlı bir affetme eylemi, kötülüğü umursamamakla mümkündür.
- B) Bir kötülüğün unutulması, affeden kişinin huzura ulaşmasını sağlar.
- C) Affetmek, karşılaşılan kötülükten söz edilmediği sürece anlamlıdır.
- D) Anamlı bir affetme, kötülüğü hatırlamayı sürdürmekle ilgilidir.
- E) İlk yaptığı kötülüğü unutan insan başkalarını affetmeyi başaramaz.

TEST
24

CÜMLEDE ANLAM

Cümle Yorumlama-III

1. I. Klasik musikimiz, bizi kimliğimizden, dolayısıyla geçmişimizden koparmayı biz ayırında olmadan başarmak isteyenlerin boy hedefidir.
- II. Bu kimliksizleştirme çabalarına karşı tutulması gereken yol, geleneğe başvurmak, onu yeniden üretmektir.
- "Yukarıdaki II. cümle, I. cümlede klasik musikiye yönelik olarak ---- içermektedir." **cümlesinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**
- A) belirtilen hamlelerin gerçekleştirilme aşamaları hakkında bilgi
- B) savunulan düşüncelerin eksiklerini ortaya koymak üzere bir iddia
- C) yer verilen bilgiden ne anlaşılması gerektiğiyle ilgili bir açıklama
- D) açıklanan çabaların etkisini gösterdiğine yönelik kanıtlar
- E) dikkat çekilen durumla nasıl baş edilmesi gerektiğine dair bir yorum

2. I. Yetenekli insanların kaybeden toplumlar, ilkel bir döngüsellığe mahkûm olmaktan hiçbir şekilde kurtulamaz.
- II. Bir toplumun yetenekli insanlar yetişmesine imkân sağlaması, kısır döngüden kurtulacağını garanti etmez.
- III. Toplumun kendini tekrar edip durmaktan kurtulması, yetenekli insanlarına sahip çıkması sayesinde mümkündür.
- IV. İnsanın kendi yeteneğini fark etmesi, dâhil olduğu toplumun yönlendirmelerinden kısmen de olsa sıyrılması sayesinde gerçekleşir.
- V. Toplumdaki yetenekli bireylerin keşfedilip desteklenmesi, bireylerin kişisel gelişimleri adına da önemli bir adımdır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerden hangileri aynı anlamdadır?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve V

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Yeryüzünde yeni ağaç dikilebilecek yaklaşık dokuz milyon kilometrekare toprağa bir trilyon yeni ağaç dikerek atmosferdeki karbondioksit miktarını yaklaşık yedi yüz elli milyar ton -insanların son yirmi beş yılda atmosfere saldırdığı karbondioksit miktarı- azaltmak mümkün.

Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) İnsanların atmosferle ilgili araştırmaları son yirmi beş yılı kapsamaktadır.
- B) Atmosferdeki karbondioksit miktarı yedi yüz elli milyar tondan fazladır.
- C) Bir trilyon adet yeni ağacın yetişmesi için yaklaşık yirmi yıllık bir süre gerekir.
- D) Yeryüzünde yeni ağaç dikilebilecek dokuz milyon kilometrekareden fazla alan vardır.
- E) Atmosfere her yıl salınan karbondioksit miktarı yedi yüz milyar tondan fazladır.

4. (I) İletişimin önemli bir unsuru olan "soru sormak", aslında bütüne ulaşmak için bir gerçeğin ortaya çıkarılmasındaki adımdır. (II) Bununla birlikte soru sormak; değer vermek, ilgi göstermek, paylaşmayı istemek, iş birliği kurmakla da ilişkilidir. (III) Soru sormak, düşünsel ve ruhsal gelişimin en önemli unsurlarından biri olarak hitap edilen kişinin duygularını da harekete geçirir. (IV) Doğru zamanda soru sormak, karşıdaki insanlarda dinleme isteği uyandırarak ikna gücünün artmasını sağlar. (V) Ancak soru sormanın; arkasında yoğun emek, ilgi, dikkat ve gayret gerektiren bir birikime ihtiyaç duyduğu da unutulmamalıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde söz edilen soru sormak ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, yönelik olduğu amaçtan söz edilmiştir.
- B) II. cümlede, içerdiği diğer bazı durumlara değinilmiştir.
- C) III. cümlede, muhatap üzerindeki etkisine işaret edilmiştir.
- D) IV. cümlede, konuşma süresini artırdığı belirtilmiştir.
- E) V. cümlede, belli bir donanım üzerine inşa edildiği vurgulanmıştır.

Cümle Yorumlama-III

5. Bağımlılığın her türlüünü, hayatın önemli bir alanında bir üst basamağa çıkma ümidini yitirip acıya dayanabilmek için kendini uyuşturma mecburiyeti olarak görürsek bağımlı insanların acılarını daha yoğun hissedebiliriz.

Bu cümlede "bağımlı insanların acılarını daha yoğun hissetmek" aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilmiştir?

- A) Bağımlılığı, yerinde sayma ızdırabına katlanma arayışı olarak yorumlamak
B) Acıya dayanabilme umuduyla kendini uyuşturmaya bir mecburiyet saymaktan vazgeçmek
C) Hayatta bir üst aşamaya çıkma gayretlerinin uyuşturucu etkisini sorgulamak
D) Hayatın önemli alanlarındaki hayal kırıklıklarının geliştirici etkisine inanmak
E) Ümidini koruma çabasını kaybedenlerin mecburiyet hislerinden kurtulmasını sağlamak

6. (I) Metafor; dilin sembolik kullanımına bağlı olarak bir kavram veya durumun başka bir kavram veya bir durum üzerinden ifade edilmesidir. (II) Yani iki nesne veya kavramın birbirine dil aracılığıyla bağlandığı metafora soyut ya da anlaşılması güç olgular, tanınan ifadelerle anlatılır. (III) Bu açıdan bakıldığında metaforun özünde bir şeyi başka bir şeye göre anlamak ve tecrübe etmek vardır. (IV) Metafor kullanımı, genel olarak dünyayı kavrayışımıza sinen bir düşünce ve bir görme biçimi anlamına gelir. (V) Bu yönüyle metafor, bir bireyin yüksek düzeyde soyut, karmaşık veya kuramsal bir olguyu anlamada ve açıklamada işe yarayan güçlü bir zihinsel araçtır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde söz edilen metafor ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, bir kavramdaki sembolik değeri kalıcı hâle getirdiği söylenmiştir.
B) II. cümlede, bir ifadenin anlaşılmasını kolaylaştırma yönüne işaret edilmiştir.
C) III. cümlede göre iki kavram ya da durumdan birinin diğerine göre değerlendirilmesine dayanır.
D) IV. cümlede, insana algılamayla ilgili nüfuz eden bir tarz olarak değerlendirilmiştir.
E) V. cümlede, karmaşık ve soyut durumları ifade etmeye yaradığına değinilmiştir.

7. (I) Ağrı duyusu, kaynaktaki yani hasarlı bölgedeki değişimlerin sinirsel alıcılarla elektrik sinyallerine çevrilmesi şeklinde başlar. (II) Daha sonra bu sinirsel veri, aksiyon potansiyeli dediğimiz minik ve ardışık elektrik akımları şeklinde, sinirler aracılığıyla merkezî sinir sistemine gönderilir. (III) Ağrı duyusunu oluşturan etki, alıcıları ne kadar şiddetli uyarırsa omuriliğe doğru gönderilen sinirsel potansiyellerin zamansal sıklığı o kadar fazladır. (IV) Önce omuriliğe gelen ve geldiği sinire göre burada çeşitli bağlantılardan geçen sinirsel mesaj, bazı durumlarda az hissedilir. (V) Bu, yoğun fiziksel aktivite gibi nedenlerle kan dolaşımında endorfin denen bileşiklerden fazla miktarda dolaşması durumunda ortaya çıkar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, ağrının sinirsel alıcılar sayesinde elektrik sinyallerine dönüştürüldüğü söylenmiştir.
B) II. cümlede merkezî sinir sistemine ulaşan ardışık elektrik akımlarının nasıl isimlendirildiğine dair bilgi vardır.
C) III. cümlede omuriliğe gönderilen mesajın zamansal sıklığı, ağrının şiddetli olmasıyla ilişkilendirilmiştir.
D) IV. cümlede omuriliğin, sinirsel mesajları ayırt etmeksizin, bir bütün hâlinde algıladığına değinilmiştir.
E) V. cümlede göre ağrı duyusunun daha az hissedilmesini sağlayan madde, endorfin adlı bileşiklerdir.

8. Yan yana yaşayan bireylerin giderek birbirine yabancılaştığı bir toplumda iyi ile kötü, doğru ile yanlış kavramlarının da birbirine karıştığı çifte standartlı bir davranış biçimi gelişir.

Aşağıdakilerin hangisi bu cümlede anlatılmak istenenle anlamca aynı doğrultudadır?

- A) İyi ile kötünün, doğru ile yanlışın açıkça ayırt edilebildiği toplumlarda insanların kişisel gelişim süreçleri daha sağlıklı ilerler.
B) İnsanlarda birlikte yaşama bilincinin gelişmesi, geleneksel değerlerin uygun zamanda ve zeminde hatırlatılmasıyla mümkündür.
C) Çifte standartlı bir davranış biçiminin geliştiği hemen her toplumda bireylerin birbirine yabancılaşma süreci hızlanır.
D) Toplumsal ilişkilerin sağlıklı yürütülmesi için gerekli olan değerler, insanların bir içselleştirme süreci sonrasında yaygınlaşır.
E) Bir arada yaşayan insanlar arasında insani bağların kopması, duruma ya da kişiye göre değişen düşünce ve eylemler doğurur.

TEST
25

CÜMLEDE ANLAM

Cümle Yorumlama-IV

1. Bir insan, "düşünme" eyleminin en az bin yıllık bir halıda bin yıldan beri bağdaş kurmuş bir çınarın gölgesinde soluk alıp verdiğini söylüyorsa o, ilkeler itibarıyla kadim olana uymayı düstur edinmiştir.

Bu cümlede söz edilen insanla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünceye dair ilkelerini belirlerken eski olanları arka plana atıp yeniye öncelediği
B) Benimsediği ilkelerin gelenekle bağlantısını kurmakta zorluk çektiği
C) Geleneksel düşünce yöntemlerine eleştirel bir tavır üzerinden yaklaştığı
D) Düşünme eylemini eskilerden beri süregelen birikimden ayrı düşmeden sürdürdüğü
E) Eylemlerinde düşünmekten ziyade, ona tavsiye edilenleri önemseydiği

2. • Esnemek, insana özgü bir davranış mı?
• Esnemenin bir insandan diğerine geçtiği bilgisi gerçeği yansıtır mı?
• Esneme refleksinin fizyolojiyle ilgisi nedir?
• Esnemede aşırılık, bir hastalığa işaret eder mi?

Aşağıdaki araştırma sonuçlarından hangisi bu sorulardan herhangi biriyle ilişkili değildir?

- A) Boğaz, karın ve beyne bağlanan vagus siniri; kan damarlarıyla etkileşimde bulunarak aşırı esnemeye sebep olabilir. Bu tepki, uyku bozukluğu veya beyin durumunun bir belirtisi olarak ortaya çıkabilir.
B) Bu konuda farklı teoriler var ancak doğru cevap henüz bilinmiyor. Esnemeyi açıklayan en makul teori, "beynin soğutulması". Yani beynin sıcaklığı normalin üstüne çıkarsa esneme refleksi sayesinde temiz hava solunuyor ve beyin soğuyor.
C) Esnemek, vücudun fizyolojisiyle ilişkili olmasına ek olarak bir ifade etme aracı gibi de görülebilir. Çünkü kişinin o anki işten sıkıldığı ya da bedenin uyumak için bir hazırlık yaptığı, esneme ile gösterilir.
D) Kuşlar, sürüngenler, köpekler, kediler, tavşanlar, ayılar, maymunlar ve hatta balıkların da insanlar gibi esnediğini biliyoruz. Yani esneme, birçok canlı ile paylaştığımız evrimsel bir refleks.
E) Birinin esnediğini görünce ya da duyunca hatta esnemek hakkında düşündüğümüzde genellikle kendimizi esnerken buluruz. Yani bulaşıcı esneme asılsız değil, bilimsel karşılığı olan bir hâl.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Yeni doğan bebeklerin sayılara, insan yüzlerine, muhakeme becerisine, diğer insanlarla etkileşime yatkın olması; belirli bir durum ve sorunla defalarca karşılaşma sonucu üretilmiş bilgilerin zihinsel adaptasyon programlarına dönüştürülüp genetik koda işlenmesiyle açıklanmalı.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümleyi söyleyen araştırmacının düşüncesi olabilir?

- A) İnsan, tamamen boş bir zihinle dünyaya gelmez.
B) Zihinsel ilerleme, sık sık sekteye uğrayan bir süreçtir.
C) Muhakeme becerisi, insanda tümüyle sonradan kazanılır.
D) Aynı sorunla sürekli karşılaşmak, zihni olumsuz etkiler.
E) İnsanın iletişim kurmaya yatkınlığı zamanla azalabilir.

4. Bugün bir insanın kendini ve etrafındaki dünyayı bir bütün olarak öğrenip algılama şansı, bilgi alanlarının ve uzmanlık dallarının bugünkü kadar keskin olmadığı dönemlerdekinden çok daha azdır.

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilebilir?

- A) İnsanın, kendini ve etrafındaki dünyayı bir bütün olarak algılaması, uzmanlık dallarının ve bilgi alanlarının artmasıyla daha mümkün bir hâle gelmiştir.
B) Araştırma ve öğrenme sahalarında ayrıntıların artması ve sınırların belirginleşmesi, insanın kendini ve dünyayı bir bütün olarak algılamasını zorlaştırmıştır.
C) Dünyayı ve insanı anlamaya çalışan bilgi ve uzmanlık dallarının bugün keskin bir hâl alması, bütünlüklü algılama biçimlerinin eksikliklerini ortaya koymaktadır.
D) Bilgi alanlarının ve uzmanlık dallarının günümüzde keskinleşmesi, kendini ve etrafındaki dünyayı bir bütün olarak anlamaya çalışan insana farklı bir bakış açısı sunmaktadır.
E) Kendisini bir bütün olarak algılamayı başaran insan, etrafındaki dünyayı da doğru anladıkça bugünkü bilgi alanlarının ve uzmanlık dallarının gelişimine katkı sağlayacaktır.

Cümle Yorumlama-IV

5. Veriye hızlı ve kolay erişim sağlaması, dijital dönüşümün günlük hayatta hızla yaygınlaşmasında en etkili sebeplerden biridir.

Bu cümleden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Günlük hayatın dijital dönüşüme ayak uydurması zaman almıştır.
 B) Dijital dönüşümün tek nedeni veriye hızlı ulaşmaktır.
 C) Her alanda dijital dönüşüm gerçekleşmiştir.
 D) Dijital dönüşümün yaygınlaşmasında birden fazla güçlü etken vardır.
 E) Kolay ve hızlı ulaşılan veriler, dijital dönüşümün kalıcılığını sağlamaktadır.

6. (I) İstanbulluların lale merakı, bilindiği gibi, III. Ahmet (padişahlığı 1703-1730) çağında her türlü sınırı aşar. (II) O çağda 1.350 tür lale saptanmış; yüzden fazla olan lale bahçıvanlarının sayısı, I. Mahmut (padişahlığı 1730-1754) çağında beş yüz elli sekize yükselmiştir. (III) Bu durum, Sadabad köşklerini yerle bir eden Patrona Halil'den sonra bile lale merakının yara almadığını gösterir. (IV) Reşat Ekrem Koçu, Lale Çağı'nın 1730 ayaklanmasından sonra bile sürgit olduğunun Has Odalı Salahi Ağa'nın günlüğünden anlaşılabileceğini de yazar. (V) Aynı günde dolaşırken bir karanfil koparıp onu kavuğunun tülbindine ilâştirecek kadar çiçek tutkunudur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede padişah III. Ahmet zamanında İstanbul'da laleye gösterilen ilginin çok fazla olduğu ifade edilmiştir.
 B) II. cümleye göre padişah I. Mahmut zamanında lale bahçıvanlarının sayısı III. Ahmet zamanındakinden fazladır.
 C) III. cümlede lale merakının Sadabad köşklerine Patrona Halil İsyanı aracılığıyla ulaştığına değinilmiştir.
 D) IV. cümleye göre laleye gösterilen ilginin I. Ahmet'ten sonra devam ettiği, Has Odalı Salahi Ağa'nın günlüğünde görülmektedir.
 E) V. cümlede Sultan Mahmut'un çiçeklere düşkünlüğü bir günde yer alan anekdot üzerinden aktarılmıştır.

7. Başkalarının hayatını biteviye merak edip araştıranlar, kendi hayatlarından memnun olmayıp kaçmak isteyenlerdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümleyle anlamca aynı doğrultudadır?

- A) İnsan sahip olduğu bir durumdan hoşnutsa ilgisini ona benzer başka durumlar üzerinden pekiştirmeye meyillidir.
 B) İnsanın kendi hayatından memnun olmayıp kaçmak istemesi, sürekli merak edip araştırdığı hayatları örnek almasından kaynaklanır.
 C) İnsan başkalarının hayatını sürekli merak edip araştırdıkça kendi hayatına dair bir memnuniyet hissetmeye başlar.
 D) İnsanın kendi hayatına dair hissettiği eksikler, onda başka insanların hayatları hakkında bilgi sahibi olma isteği oluşturur.
 E) İnsanın başka hayatlara bakarak kendi hayatına yön vermeye çalışması, daha iyi koşullara ulaşma çabasından kaynaklanır.

8. (I) Bir işi "en iyi şekilde sonuca ulaştırmak", varılacak noktaya değil, sürece odaklanmak sayesinde gerçekleşir. (II) Böylelikle kişi, istediği noktaya ulaşırken bir işi başararak kendine güven duyma, öğrenmekten zevk alma duygularını tadar. (III) Süreçte yapılan hatalardan umutsuzluğa düşmek ve yanlışlarla çok ilgilenmek ise başarısız olmaya zemin hazırlayan bir tutumdur. (IV) Çünkü başarı, her şeyi dosdoğru yapmakla değil, yanlış giden şeylerin yeni bir bakış açısıyla yeniden ele alınmasıyla ilgilidir. (V) "Bu hatadan ne öğrenebilirim?" sorusu kişiyi ulaşmak istediği hedefe her defasında biraz daha yaklaştıracaktır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, sonuca odaklanmak yerine dikkati işin gerçekleştirilmesi sürecine vermenin öneminden söz edilmiştir.
 B) II. cümlede, istenen noktaya ulaşmanın, beraberinde kişiye farklı hisler yaşattığı da ifade edilmiştir.
 C) III. cümlede, bir iş yapma sürecindeki hatalara odaklanmanın başarıyı engelleyebileceğine değinilmiştir.
 D) IV. cümlede, bir yanlış farklı bir açıdan yeniden değerlendirmenin başarı kavramına bakışı değiştirdiği ifade edilmiştir.
 E) V. cümleye göre hedefe aşama aşama yaklaşmak, hataları yeni bir bilgiye ulaşma vesilesi olarak görmekle ilgilidir.

TEST
26

CÜMLEDE ANLAM

Cümle Yorumlama-V

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

1. Sözcüklerin anlamı ve kapsamı göz önünde bulundurulmaksızın yapılacak her konuşma, söylenmek isteneni ortaya koymaktan çok, ortalığı karıştırmaya yarar.

Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözcüklerdeki anlam ve kapsam farklılığının, ifade edilmek istenen düşüncelere zenginlik kattığı
- B) Düşünceleri aktarmak için yapılan her konuşmanın, görünenin ötesinde anlamlar içerdiği
- C) Düşünceyi sağlıklı biçimde dile getirme isteğinin, dili doğru kullanmayı gerekli kıldığı
- D) Anlamı ve kapsamı tam olarak göz önünde bulundurulan sözcüklerin iletişimi zorlaştırdığı
- E) Söylenmek isteneni ifade etmenin, sözcüklerin anlam ve kapsamlarından bağımsız olduğu

2. (I) Kendimizi kötü hissettiğimiz herhangi bir durumda, bunun üzerinde uzun uzun düşünürsek çözümü bulabileceğimizi zannederiz. (II) Yeni araştırmalar ise, düşündüğümüzün aksine, aşırı düşünmenin bir dizi olumsuz sonuca sebep olabileceğini gösteriyor. (III) Bunlar arasında kötümser bir insana dönüşmek ve sorun çözme yeteneğimizin azalması gibi durumlar da var. (IV) O hâlde olumsuz düşünce sarmalından kendimizi geri çekebilmemiz, problemleri iyimser, yapıcı bir bakışla ele almamız önemli. (V) Dikkatimizi karanlık ve endişeli düşüncelerden uzaklaştırabilmediğimiz ölçüde içsel bir huzura ulaşmamız mümkün.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, insanların, üzerinde çok düşünerek bir problemi çözeceklerine dair bir zanları ifade edilmiştir.
- B) II. cümlede, bazı olumsuzlukların çok düşünmekten kaynaklandığına dair araştırma sonuçları olduğu açıklanmıştır.
- C) III. cümlede, kötümserlik ve sorun çözmede eskiye göre başarısız olmak, çok düşünmeyle ilişkilendirilmiştir.
- D) IV. cümlede, problemleri iyimser bir tavırla ele almanın, olumsuzlukları çözümsüz bıraktığına değinilmiştir.
- E) V. cümlede, insanın iç dünyasında huzuru bulması için endişeli düşüncelerden kurtulması gerekmektedir.

3. Vicdan sahibi bir insan gördüğü / duyduğu her kötü haber karşısında "Bunu düzeltmek için bana düşen nedir?" sorusunu sorarken her güzel haberde de "Bu çorbada benim tuzum nasıl olabilir?" diye düşünür.

Bu cümleye göre "vicdan sahibi bir insan"la ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İyi ile kötünün süreklilik gösteren mücadelesine ısrarla seyirci kaldığı
- B) Çevresel koşulların aynı şekilde devam etmesi için özveriyle çabaladığı
- C) Kendi gayretlerinin başkalarınca bilinmemesini öncelediği
- D) Olumlu ya da olumsuz her koşulda sorumluluk üstlendiği
- E) Kendisine verilen vazifeyi dengeli biçimde dağıtmayı bildiği

4. (I) Daha çok edebiyat eleştirisi üzerinden kültürel imgelerimizi, toplumu ve insanı anlamaya gayret eden bir yazar olarak tanıyoruz onu. (II) Okurlarına yine yolundan şaşmadan ilerleyen denemeler sunarken bu sefer daha çok "yer duygusu", "ev" ve "yurt" üzerine düşünüyor. (III) Bu kavramlara Ahmet Hamdi Tanpınar'dan popüler TV dizisi olan *Çukur*'a kadar onlarca farklı başlık üzerinden eğiliyor. (IV) "İnsan yalnızca dünyanın üzücü tarafında oturur." diyen Fransız düşünür Gilles Deleuze'den ilhamla, o da bu dünyadaki yerimizi sorguluyor bir bakıma. (V) Tekrar tekrar okuma isteği uyandıran denemelerinde yazarlar ve eserler üzerine incelikle bir büyüteç de tutuyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde sözü edilen yazarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, insan, toplum ve kültür konularında edebiyat eleştirisi yazdığı söylenmiştir.
- B) II. cümlede, yeni yazılarında yer verdiği temalardan söz edilmiştir.
- C) III. cümlede, yazılarında popüler edebiyatı ve dizileri desteklediğine değinilmiştir.
- D) IV. cümlede, insanın varoluşuyla ilgili anlamlandırma çabaları sergilediği açıklanmıştır.
- E) V. cümlede, denemelerinde ayrıntılara yer verdiğine dair bilgi vardır.

Cümle Yorumlama-V

5. Gözdeki retina hücreleri kendini yenileyemeyen nöron hücrelerden oluştuğu için retina hastalıklarında görme kayıpları tedaviyle durdurulabilir ancak görme fonksiyonu tekrar kazandırılmaz.

Bu cümleden "retina hastalıkları"yla ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Dış etkenlerden kaynaklandığına
- B) Tedavisinin süreklilik arz ettiğine
- C) Erken teşhisin önemli olduğuna
- D) Yaşa bağlı olarak arttığına
- E) Tedavi sonrasında tekrar edebildiğine

6. (I) Bütün sanat yaşamı boyunca yalnızca yedi tane uzun metraj film çektiğini göz önüne alırsak Andrei Tarkovsky'nin verimli bir yönetmen olmadığı kanısına varabiliriz. (II) Ancak filmlerindeki konulara ve ifade biçimine baktığımız zaman bu kanaatimiz, yerini anlayışa, giderek övgü duygularına ve hayranlığa bırakabilir. (III) Çünkü Tarkovsky, sanatının fikrî arka planını oluşturabilmek ve filmlerini zihnindeki sinema duyarlığına uygun biçimde çekebilmek için didinmiş, büyük bir sanatçıdır. (IV) Babasının şair olması, daha çocukluğundan itibaren yoğun olarak Tolstoy ve Dostoyevsky okuması, resim ve müzikle ilgilenmesi onun sanatını etkilemiş görünmektedir. (V) Filmlerindeki kasvet havasını, konuyu işleme tarzını ve *Mühürlenmiş Zaman* adlı kitabında ileri sürdüğü düşünceleri bu yünden ele alırsak onun dünyasına yaklaşılmış oluruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde söz edilen Tarkovsky'le ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, eserlerinin sayısına bakılarak hakkında edinilecek bir izlenimden bahsedilmiştir.
- B) II. cümlede, önceki cümlede sözü edilen kanaatin değişmesini sağlayacak durum açıklanmıştır.
- C) III. cümleye göre, filmlerini gelişigüzel bir yöntemle ve bir teze dayandırmaksızın çeken yönetmenlerden değildir.
- D) IV. cümlede, sanatını etkileyen unsurlar arasında, ilgilendiği bazı sanatlar da sayılmıştır.
- E) V. cümlede, *Mühürlenmiş Zaman* adlı kitabındaki düşüncelerin, filmlerinde zamanla olgunlaştığı söylenmiştir.

7. (I) Eurovision Şarkı Yarışması, 1956 yılından itibaren, Avrupa Yayın Birliğine üye ülkeler arasında yapılan kapsamlı bir etkinliktir. (II) 1956'dan beri her yıl düzenlenen ve canlı olarak yayımlanan yarışma, televizyon tarihinin en uzun soluklu programlarından biridir. (III) Eurovision, teknik olarak bir şarkı yarışması olsa da katılımcılar temsil ettikleri ülkenin kimliğini yansıtmaya çalışır. (IV) Zaten Eurovision, Avrupa ekonomik ve politik bütünleşmenin peşinden koşarken 1956'da kültürel birliği desteklemek amacıyla tesis olunmuştur. (V) Birçok kişi Eurovision'u sadece kitlesel olay olarak görse de yarışma "ortak bir Avrupa kültürü" imajını teşvik eden bir pop müzik festivalidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde söz edilen Eurovision Şarkı Yarışması'yla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, dünyadaki tüm ülkelerin katılımı olmadığına işaret edilmiştir.
- B) II. cümlede, başladığından bu yana belli aralıklarla kesintisiz devam ettiğine değinilmiştir.
- C) III. cümlede, şarkı yarışması anlayışının dışında bir amaç içerdiğinden söz edilmiştir.
- D) IV. cümlede, düzenlenmesindeki sosyal arka plan açıklanmıştır.
- E) V. cümlede, Avrupa müziğini şekillendirici etkisi hakkında bilgi verilmiştir.

8. En son 2025 Haziran ayında patlayan Etna Yanardağı, tarihindeki 1669 ve 1928'deki büyük patlamalara kıyasla daha düşük hacimli lav ve kül yayılımı gerçekleştirmiş, çevresel etkileri sınırlı kalmış; buna rağmen, güvenlik önlemleri kapsamında risk altındaki yerleşim yerlerindeki halk geçici olarak tahliye edilmiştir.

Bu cümleden Etna Yanardağı'nın patlamasıyla ilgili olarak kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Riskli bölgelerde yaşayan halk, kısa süreliğine evlerini terk etmiştir.
- B) Geçmişteki büyük patlamalara kıyasla daha az yıkıcı olmuştur.
- C) Yerleşim yerleri için önlem alınsa da patlama halk için doğrudan bir tehlike oluşturmamıştır.
- D) Belirli aralıklarla patlayan Etna, bölge için çevresel bir risk taşımamaktadır.
- E) Çevresel etkileri bakımından önceki patlamalardan daha etkili değildir.

TEST
27

CÜMLEDE ANLAM

İki Cümle Analizi

1. I. İnsan, muhatabının ondaki eksik parçayı yerine koymasını isterken muhatabıyla ilişkisi üzerinden bir bütünlüğe ulaşmaya çalışır.
- II. Tamlik ve bütünlük, dışarıyla ilişkimizden değil, ancak kendi içimizden gelirse bizi içsel bir huzura, hakiki bir bütünlük hissine ulaştıracaktır.
- Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**
- A) I. cümlede aktarılan davranışın farklı kültürlerde yaygın olduğu ifade edilmektedir.
- B) I. cümlede savunulan düşüncenin çevresel etkenlerle ilişkisine değinilmektedir.
- C) I. cümlede ifade edilen eğilimin hatalı olduğuna yönelik bir görüş içermektedir.
- D) I. cümlede ortaya konan iddianın insanı, içsel huzura kavuşturduğu açıklanmaktadır.
- E) I. cümlede değinilen bütünlük arayışına ulaşmanın imkânsızlığı vurgulanmaktadır.

2. I. Mantık, basit bir açıdan "belli öncüllerden yola çıkıp doğru bir noktaya ulaşmaya yarayan yol"dur.
- II. Ancak bu yol, öncüller doğru yolu gösterse bile bizi her zaman doğru sonuca götürmez.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede doğruya ulaştırdığı söylenen öncüllerin özelliklerinden söz edilmiştir.
- B) I. cümlede belirlenen bakış açısının insanı çoğu zaman doğruya ulaştıracağı savunulmuştur.
- C) I. cümlede yer verilen tespitin doğruluğu bir ihtimal üzerinden değerlendirilmiştir.
- D) I. cümlede aktarılan düşüncenin doğru yerden hareket edilirse işe yarayacağı iddia edilmiştir.
- E) I. cümlede tanımlanan kavramın, insanı bazen yanlış bir noktaya ulaştırabileceği ifade edilmiştir.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. I. İnsan kimi zaman su içmek ya da kalem almak gibi basit bir sebepten ötürü bir odadan diğerine geçtiğinde neden orada olduğunu unutarak artık yaşlandığına, hafızasının zayıfladığına hükmeder.
- II. "Kapı etkisi" de denen bu durum, başka bir mekânsal gerçeğe geçildiğinde beynin çevreye uyum sürecini yeniden kalibre edebilmesi için ortaya çıkan, geçici bir hafıza kaybıdır.

Bu iki cümleden hareketle "II. cümle, I. cümlede ---- açıklamaktadır." ifadesinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) saptanan değişimin uzun bir süreç sonrasında ortaya çıktığını
- B) değerlendirilen gelişmenin birbirine karşıt etkenlerle şekillendiğini
- C) sorgulanan düşüncenin bazı koşullarda doğru olabileceğini
- D) ifade edilen durumun zannedildiğinden farklı bir sebebi olduğunu
- E) belirtilen hâlin insanlar arasında bir ön yargıya bağlı olarak yaygınlaştığını

4. I. Dijitalleşme, günümüz dünyasında ciddi biçimde yaygınlaşırken birtakım sorunları da beraberinde getirdi.
- II. Dijitalleşen dünyada insan, toplumsallık özelliğinden uzaklaşmasının yanı sıra insanı insan yapan değerleri de kaybediyor.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede anlatılan faaliyetlerin kaynağından söz edilmiştir.
- B) I. cümlede sözü edilen sorunların ne olduğu açıklanmıştır.
- C) I. cümlede işaret edilen gelişmenin planlayıcıları tanıtılmıştır.
- D) I. cümlede değerlendirilen bakış açısının kapsamıyla ilgili bilgi verilmiştir.
- E) I. cümlede tartışılan düşüncenin eksik yönleri sıralanmıştır.

İki Cümle Analizi

5. I. İnsan gayret ile bilip "âlim" olduktan sonra aşk ile tanıyıp "arif" olabilir.
II. Bilmeye ihtiyaç duymaksızın aşk ile yola düşenlerin ulaşabileceği mertebe bir yere kadardır.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede açıklanan iki durumdan ilkinin eksikliği hâlinin son aşamaya ulaşmayı engelleyeceği vurgulanmıştır.
B) I. cümlede karşılaştırılan iki olgudan ikincisinin ilkinden daha önemli olduğu ifade edilmiştir.
C) I. cümlede ortaya konan karşıt düşüncelerin bazı zamanlarda ortak bir noktada buluşabileceğine değinilmiştir.
D) I. cümlede ifade edilen aşamalardan birinin kaynağına dair nesilden nesile aktarılan bir bilgi verilmiştir.
E) I. cümlede aktarılan süreçler arası farklılığın ortaya çıkardığı problemler üzerinde durulmuştur.

6. I. Depresyon, psikiyatri tarihinde çoğunlukla duygusal bir bozukluk olarak kabul edildiğinden birçok terapist duygularla temasa geçmeyi öncelemiştir.
II. Oysa depresif belirtilerin ortaya çıkmasında ve gelişmesinde duygular değil, mantık dışı kötümser düşünceler başrolü oynar.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede açıklanan duygusal bozukluk kabulünün depresif belirtilerin ortaya çıkmasında etkili olduğu söylenmiştir.
B) I. cümlede anlatılan terapi yöntemlerinin hasta üzerindeki etkileri açıklanmıştır.
C) I. cümlede depresyon tedavisiyle ilgili açıklanan tutumun yanlış bir bilgiye dayandığı ifade edilmiştir.
D) I. cümlede eleştirilen psikiyatrik tedavilerin yerine duygulara yönelik yeni geliştirilen bir yöntem önerilmiştir.
E) I. cümlede ortaya konan psikiyatrik yeniliklerin mantık dışı bir süreçte gelişim gösterdiği belirtilmiştir.

7. I. Evrenin büyüklüğünü fark eden kişi, evrende ne kadar küçük bir yer kapladığını şaşkınlık içinde kavrar.
II. Aslında kişinin sahip olduğu bu küçücük hacmin de evrenin kendisi kadar görkemli olduğunu görmek gerekir.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede ifade edilen kavrayıştan hareketle insanın önemine dair farkındalık oluşturmaktadır.
B) I. cümlede dikkat çekilen özelliğin kişiden kişiye farklı algılanabileceğini göstermektedir.
C) I. cümlede açıklanan kabul edilmiş gerçeğin yadsınmasına yönelik veriler içermektedir.
D) I. cümlede ifade edilen değişime engel olmaya yönelik bir çabayı ortaya koymaktadır.
E) I. cümlede ortaya konan düşüncenin dayanağıyla ilgili çeşitli sorgulamalar barındırmaktadır.

8. I. Modernlik geleneksel yapıları reddettiği için artık hayatın içinde verili bir anlam kalmamıştır.
II. Modern insan bir yandan kendi anlamını ararken dışındakileri de kendisince anlamlandırmak zorundadır.

"Yukarıdaki II. cümlede, I. cümlede ifade edilen değişimin ---- açıklanmıştır." cümlesinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) gerçekleştiği koşullar
B) ortaya çıkardığı durum
C) uzun vadedeki kazanımları
D) karşıladığı beklentiler
E) kendi içindeki çelişkisi

9. I. Evvelden beri bir değer olarak benimsediğimiz öz ve görünüş arasındaki kadim ayrım, internet çağında âdeta tersine dönmüştür.
II. Bugün bir şeyin taşıdığı değer kendisi, onun dijital görünürlüğü üzerinden belirlenmektedir.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede açıklanan veriden hareketle bir çıkarım yapılmıştır.
B) I. cümlede değinilen sürecin kanıksanmasına karşı çıkılmıştır.
C) I. cümlede ele alınan sorunun çözümüne dair bir öneri sunulmuştur.
D) I. cümlede eleştirilen değişimin sebebine yönelik bir tahminde bulunulmuştur.
E) I. cümlede işaret edilen duruma bir açıklama getirilmiştir.

**TEST
28****CÜMLEDE ANLAM****Cümle Birleştirme**

1. • İnsan, iradesine engel olan tüm uğraşları bir kenara bırakmalıdır.
- Ancak bu şekilde yeni bir dünyanın varlığını keşfedebilir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli

- I. İnsan, yeni bir dünyanın mevcudiyetini, iradesine engel olan tüm uğraşları bir kenara bırakırsa keşfedebilir.
- II. İnsan, iradesine engel olan yeni bir dünyanın varlığını bir şekilde keşfettiğinde bir kenara bıraktığı uğraşları fark eder.
- III. İnsanın yeni bir dünyanın varlığını keşfetmesi, iradesine engel olan tüm uğraşları bir kenara bırakmasına bağlıdır.

yargılarından hangileri olamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) II ve III

2. • Deniz suyunda bulunan tuzu, mineralleri ve diğer yabancı maddeleri giderme işleminin adı desalinasyondur.
- Desalinasyon işlemi; içme, sulama, kullanma amaçlarıyla saf su elde edilmesini sağlar.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İçme, sulama, kullanma amaçlarıyla saf su elde edilmesini sağlayan desalinasyon; deniz suyunda bulunan tuzu, mineralleri ve diğer yabancı maddeleri yok etme işlemidir.
- B) Desalinasyon; tuz, mineral ve diğer yabancı maddelerle dolu deniz suyunun içme, sulama, kullanma amaçlarıyla saf suya dönüştürülmesinde en çok kullanılan yöntemlerden biridir.
- C) Deniz suyundan içme, sulama, kullanma amaçlarıyla saf su elde edilmesini sağlayan desalinasyon işlemi tuzun, minerallerin ve diğer yabancı maddelerin yararlı hâle getirilmesidir.
- D) Tuzu, mineralleri ve diğer yabancı maddeleri içme, sulama, kullanma amaçlarıyla elde edilen saf suya karıştıran desalinasyon işlemi, deniz suyundan yararlanılarak yapılmaktadır.
- E) Desalinasyon işleminde birbirinden ayrıştırılan tuz, mineraller ve diğer yabancı maddeler, içme ve sulamada kullanılan saf suyun deniz suyuna karıştırılmasında etkilidir.

**ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI**

3. I. İnsan sürekli yeni bir şeyler bulmak ister.
- II. Çünkü insanda keşfetme arzusu vardır.
- III. Ancak insanın keşfettiklerinin miktarı değil, kalitesi önemlidir.

Bu üç cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsandaki keşfetme arzusu, sürekli olarak bulduğu yeni şeylerin miktarından değil, keşfettiklerinin kalitesinden kaynaklanır.
- B) Keşfetme arzusunu sürekli yeni bir şeyler bulmaya yönlendiren insanın keşfettiklerinin kalitesi miktarından daha fazladır.
- C) Keşfettiklerinin kalitesini önemli gören insan, bulduğu yeni şeylerin miktarını değil, keşfetme arzusunun sürekli olmasını önemser.
- D) Sürekli yeni bir şeyler bulmak isteyen insan, keşfettiklerinin miktarına değil, kalitesine yoğunlaşırsa keşfetme arzusunu sürdürebilir.
- E) İnsan, keşfetme arzusu nedeniyle sürekli yeni bir şeyler bulmak istese de önemli olan, keşfettiklerinin miktarı değil, kalitesidir.

4. • Motive edici konuşmaların oluşturduğu iyimserliğin kalıcı olduğu düşünülür.
- Bir grup insanı heyecanlandıran motivasyon konuşmaları yalnızca kısa bir süre için etkilidir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Motivasyon konuşmalarından kısa bir süre için etkilenen birçok insan, motive edici iyimserliğin uzun süre kalıcı olmadığının farkındadır.
- B) Motive edici konuşmalarla kalıcı bir iyimserlik oluşturmak, motivasyon konuşmalarından heyecanlanan bir grup insan için oldukça etkilidir.
- C) Bir grup insanı heyecanlandıran motive edici konuşmalarla oluşan iyimserliğin sürekli olacağı zannedilse de bu etki uzun süreli değildir.
- D) Bir motivasyon konuşmasının, insanı belli bir süre heyecandırması için motive edici iyimser konuşmalardan etkilenen insanlara ihtiyaç vardır.
- E) İnsanları heyecanlandıran motivasyon konuşmalarının etkisi bir grup insanda kısa sürede kaybolursa da kalıcı bir iyimserlik oluşturur.

Cümle Birleştirme

5. I. Üniversite diplomasının ve sertifikaların insanı meslek sahibi yapabileceğine dair yaygın bir kanı var.
- II. İnsanın mesleki açıdan geleceğinin, artık diploma ve sertifikaları yerine becerileriyle belirlendiği bir çağdayız.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mesleki açıdan kendisine iyi bir gelecek belirlemek isteyen insanın, üniversite diplomasının ve sertifikaların insanı meslek sahibi yapabileceğine dair yaygın düşünceyi artık bir gerçeklik olarak kabul etmesi gerekir.
- B) Mesleki bir geleceğin diploma ve sertifikalar yerine becerilerle belirlendiği bir çağda yaşadığımıza dair genel kanı, üniversite diplomasının ve sertifikaların meslek sahibi olma hakkı önemini azaltmamıştır.
- C) Artık meslek sahibi olmada diploma ve sertifikalar yerine becerilerinin önemli olduğunu anlayan insan, mesleki açıdan geleceğini belirlemede üniversite diplomasına ve sertifikalara dair genel kanılara karşı çıkmaktadır.
- D) İnsanın, meslek sahibi olmasında üniversite diplomasının ve sertifikaların önemli olduğuyla ilgili genel bir düşünce olmasına rağmen artık insanın geleceği diploma ve sertifikalarla değil, becerileriyle belirlenmektedir.
- E) Üniversite diplomasının ve sertifikaların insanı meslek sahibi yapma ihtimali, mesleki açıdan geleceğini belirlemek isteyen bir insanın bireysel becerilerini geliştirmeye olan ilgisini ve gayretini gitgide azaltmaktadır.

6. • İnsan dışında sosyal gruplar hâlinde organize olabilen başka canlılar da vardır.
- İnsan, sosyal organizasyonu en kalabalık olan bir organizma özelliği taşımaz.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyal gruplar hâlinde organize olabilen canlıların, insanlardan farklı olarak kalabalık sosyal organizasyonlar içinde yer aldığından söz edilemez.
- B) Sosyal organizasyonu en kalabalık organizma olarak bilinen insan, sosyal gruplar hâlinde organize olabilen diğer canlılar arasında farklı bir yere sahiptir.
- C) İnsan, sosyal açıdan en kalabalık şekilde organize olan bir organizma özelliği göstermediği gibi sosyal gruplar hâlinde organize olabilen tek canlı da değildir.
- D) İnsan, sosyal gruplar hâlinde organize olabilse de insan dışındaki organizmalar kalabalık sosyal organizasyonlarda dengeli şekilde organize olamaz.
- E) En kalabalık sosyal organizasyonlarda insandan farklı organizmaların da yer alması, insan topluluklarının insan dışındaki sosyal gruplardan en belirgin farkıdır.

7. • İnsan beyni, bilinç ve zihin işleyişi yönüyle yeterince anlaşılamadığı için hâlâ küçümsebiliyor.
- Yapay zekâ hayranlığı da bu küçümseme tavrının bir yansımasıdır.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yapay zekâ hayranlığını küçümseme tavrı, insan beynini bilinç ve zihin işleyişi yönüyle hâlâ yeterince anlayamayan insanların genel bir tutumudur.
- B) Bir küçümseme tavrının yansıması olan yapay zekâ hayranlığı, bilinç ve zihin işleyişi yönüyle yeterince anlaşılamayan insan beyni karşısında iddialıdır.
- C) Bilinç ve zihin işleyişi yönüyle yeterince karmaşık olan insan beyni, yapay zekânın geliştirilmesinde ilham kaynağı olmasıyla bir anlaşılamayanı küçümseme tavrını da ortaya çıkarır.
- D) Yapay zekânın işleyişi yönüyle yeterince iyi anlaşılamadığı için küçümsemesi, insan beyninin bilinç ve işleyişini tam olarak bilmekten kaynaklanır.
- E) Yapay zekâyı hayran olmak, insan beyninin bilinç ve zihin açısından nasıl işlediğinin gerektiği kadar bilinmemesine bağlı olarak hâlâ küçümseme tavrıyla ilgilidir.

8. • İnsan zihni, hızla değişen dünyaya kolayca adapte olabiliyor.
- Buna rağmen insan, biyolojik açıdan büyük bir dönüşüme uğramıyor.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hızla değişerek uyum sağlama yeteneğini ortaya koyan insan, dünyanın değişmesini zihinsel ve biyolojik açıdan benimseyen bir varlıktır.
- B) İnsanın zihinsel olarak ciddi şekilde değişmesi, biyolojik özelliklerinin hızla değişen dünyaya uyum sağlayabilmesi sebebiyledir.
- C) İnsanın biyolojik açıdan büyük değişimlere uğraması, hızla değişen dünyaya zihinsel olarak karşı tepki geliştirmesiyle ilgilidir.
- D) Dünyanın hızla değişmesi, insan zihninin biyolojik açıdan gerçekleşen değişimlerin gerisinde kalmasıyla adaptasyon problemi yaratmaktadır.
- E) İnsan, hızla değişen dünyaya zihnen zorluk çekmeden uyum sağlayabilse de biyolojik olarak önemli ölçüde değişmemektedir.

TEST
29

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Anlam İlişkileri-I

1. Egzersiz yapmak sadece iyi bir dış görünüş ve vücut sağlığı için değil; hızlı ve doğru düşünme, doğru iletişim kurma açısından da önemlidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede ifade edilen durumun sebebidir?

- A) Egzersiz, tekrarlı ve düzenli bir şekilde yapılan vücut hareketleri olarak tanımlanır.
B) Kronik ağrıları azaltmada egzersizin birçok olumlu etkisi olduğu bilinmektedir.
C) İnsanın fiziksel yönden güçlenmesi ve zinde olması, zihinsel faaliyetlere ciddi katkı sağlar.
D) Kısa süren egzersizlerle dahi vücudun ağrı kesici madde salgıladığı tespit edilmiştir.
E) Egzersizin, haftada iki ila dört gün ve yaklaşık otuz dakikalık sürelerde yapılması gerekir.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde yargının amacı ifade edilmiştir?

- A) Önce kalıtsal faktörleri veya gelişim dönemine dair anormallikleri saptalamalıyız
B) Anlaşılmayı beklemek yerine sevgi ve sabırla anlamaya çalışmak, insan ilişkilerinde köprü kurmanın en sessiz yoludur.
C) "Metafor", afili bir kelime olduğu için kitap tanıtma yazılarında sık sık kullanılır.
D) Yeniliklerin kışkırtıcı meydan okuyuşu karşısında tedirgin olduğu için geri çekilmişti.
E) Gösterişsiz uçakları biraz düzenleyip askeri eğitimde kullanmak için hazırlıyoruz.

3. I. Bursa'ya taşınmak istemesine rağmen hayatının büyük kısmını mecburen Ankara'da geçiriyor.
II. Serçeler yolun ortasında su içiyor diye kenarda hareketsiz bir şekilde biraz bekleyecektim.
III. Oyuncak ve yiyecek kutularını yüklenerek çocukları sevindirmeye düzenli olarak gelirdi.
IV. Sadeleşmeyi ve yavaşlamayı, asıl gerçeği fark edebilmek gayesiyle tercih etmelisin.
V. Müziğin ardı sıra yürüyüp gitmek istediği hâlde ters yöne doğru yürümeye başladı.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde amaç anlamı vardır?

- A) I ve III
B) II ve IV
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. I. Sadece gördüğüne odaklanan insan, yapay zekânın gerçekte nasıl işlediğini anlayamaz.
II. Yapay zekâ, sihrini perde arkasında çalıştıran, ancak arka plana kafa yoranların fark edebileceği bir teknolojidir.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümledeki belirlemenin göreceli olduğu ifade edilmiştir.
B) I. cümledeki durumun dayandığı gerekçe açıklanmıştır.
C) I. cümledeki gelişmenin bağlı olduğu koşula değinilmiştir.
D) I. cümledeki sorgulamanın ulaştığı sonuçtan söz edilmiştir.
E) I. cümledeki değerlendirmeye karşıt bir görüş öne sürülmüştür.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yargı koşula bağlanmıştır?

- A) Popülerleşen kamusal felsefe, farkındalık rolü üstlenerek toplumsal ölçekte etki yaratabilir.
B) Bir botanikçiye göre domates, tek bir döllenmiş tohumdan geliştiği için meyve kategorisine girer.
C) Kariyeri belirli bir teknik beceri seti olarak görüyorsanız bakış açınız derme çatma demektir.
D) Yeni bilgileri işlemekten geçiren beyin bölgelerinin işlevi, aşırı stres anında kesintiye uğramaktadır.
E) Genç insanın yaşama bakışı, orta yaşlı ya da yaşlanmış insanınkinden elbette ki farklıdır.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir eylemin gerçekleşmesi başka bir durumun gerçekleşmesine bağlanmıştır?

- A) Bir insanı tahlil etmekten, onun karmaşık iç dünyasını görmekten fazlasıyla çekiniyordum.
B) Orta hâlli insanların şikâyetlerini dinlemek istemediğinden akşam yemeğine katılmadı.
C) Seni yıllarca uzak kaldıktan sonra nihayet eski dostuna kavuşan biri gibi kucaklayacak.
D) Sakinleşene kadar sessiz kalmayı başarırsanız yanlış anlaşılmayı kolayca çözebilirsiniz.
E) Basit şeylerden bahsedermiş gibi renksiz bir sesle konuşmaktan her seferinde sıkılır.

Cümlede Anlam İlişkileri-I

7. (I) Şiirlerimi düzenli takip eden ve yeni şiirlerimi bekleyen insanlar olduğunu biliyorum. (II) Çok sık şiir yayımlayamasam da farkında olunmak beni motive eden bir durum. (III) Üstelik yayımladığım şiirler de hep bir öncekinden daha farklı bir tarzda oluyor. (IV) Dış dünyadaki hızlı değişim insanın iç dünyasına ve kalemine yansıyor ister istemez. (V) Ancak bunu bilinçli bir tavırla yaptığımı söylemem gerçeği yansıtmaz. (VI) Dış dünyadaki gelişmelerin beni bilinç dışım üzerinden bir şekilde yönlendirmesini de olağan karşılıyorum.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi kendinden öncekinin gerekçesidir?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde amaç anlamından söz edilemez?**

- A) Baş ağrıların belli periyotlarda tekrar ortaya çıktığı için bir uzmana danışman gerekir.
B) Karmaşanın sebebini ve nasıl giderileceğini açıklayayım diye söz isteyip ayağa kalktım.
C) Fındıklıktaki otları yolup tarlaya çekidüzen vermek üzere o sabah erken uyanmıştım.
D) Sahneleri etkileyici bir kurguyla bir araya getirmeye belli ki epey zaman harcamışsınız.
E) Telefonu son dakika gelişmelerine şöyle bir bakmak maksadıyla elime almış bulundum.

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yargı gerekçesiyle verilmiştir?**

- A) Bir kara deliğin fotoğrafını çekmek, kara delikle ilgili kuramların doğruluğunu tespit etmeyi sağlayacağından önemlidir.
B) İnsanlar dijital dünyadaki zamanlı aksiyonları gerçekleştirmek için saatlerini kurup gece yarısı uyanabiliyor.
C) Ansiklopedilerce bilgiyi öğrenmek ile o bilgileri kendi fikir ve şahsiyet dünyamızda yoğurmak oldukça farklı şeylerdir.
D) Okuru hikâyesinin bir kahramanı hâline getirmeyi önemseyen yazarlar okur olmasa ne yapardı, diye konuşuyorduk.
E) Bilimin özellikle canlıların biyolojisi üzerinde ne kadar büyük bir bilgi birikimine sahip olduğu açıkça görülüyor.

10. **Aşağıdaki cümleler koşul ilgisi, neden-sonuç ve amaç-sonuç anlamları bakımından eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?**

- A) Bulunduğun yerden kendine kuşbakışı bakabileceğin yere kadar yükselmeyi başardığın takdirde üzüntülerin hafifleyecek.
B) "Şimdi"nin çağrıştırdıkları genellikle şartlanmalarımızla geliştiğinden "şu an"a odaklanmak insana ürkütücü gelir.
C) Filmdeki tüm meselenin bir algılanış kurmacası olduğunu anlatmak maksadıyla sembollerini tek tek açıkladım.
D) Toplama yazıları, beni bir kitabın içinden çıkagelen parçalarla gayet zamansız olarak karşılaştırdığı için çok severim.
E) Hayata beş yaşındaki bir çocuğun algısıyla bakmayı tercih ediyorsan detaylar üzerinde ısrar etmeyi bilemezsin.

11. **Aşağıdakilerin hangisinde II. cümle I. cümledeki yargının koşuludur?**

- A) I. İnsan, bazı fikirlerin niçin önce onun aklına gelmediğini zaman zaman merak eder.
II. Özgün düşünme süreci, çoğu zaman baskılar ve öncelikli ihtiyaçlar sebebiyle sağlıklı işlemez.
B) I. İletişim bazı durumlarda şiddete, yargılamaya ya da talepte bulunmaya yönelik olabilir.
II. Bu türden bir iletişim, insanın kendini doğru ifade etmesini ve karşısındakini doğru anlamasını engeller.
C) I. Kitapta üstesinden gelmeye çalıştığı meselenin tam olarak ne olduğu belli değildir.
II. Kimilerine göre onun için her zaman önemli bir konu olan "zaman" meselesini bir kez daha ele almıştır.
D) I. İnsanlığın bunca yıllık deneyimini yansıtan bilimsel bakış, bize değişimin önemini hatırlatır.
II. Değişimin bir kural olduğunu, her şeyin her an değişim içinde olduğunu biliriz.
E) I. Doktora giden bir insan, hastalığına dair şikâyetlerini uzun uzun anlatır.
II. Ancak bu durum doktorun onu sakin bir yüz ifadesi ve beden diliyle dinliyor olması durumunda gerçekleşir.

TEST
30

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Anlam İlişkileri-II

1, 2, 3 ve 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

(I) Zihinsel bir etkinlikte verimlilik hedefleniyorsa öncelikle, tüketilen besin maddelerinin türlerine ve miktarına dikkat etmek önemlidir. (II) Çünkü beslenme şekli, sindirim sisteminin yükünü hafifleterek zihinsel faaliyetlerin artmasını sağlar. (III) Kandaki oksijenin azalmasına bağlı olarak yorgunluk hissinin artmaması için temiz bir hava da teneffüs etmek gerekir. (IV) Kambur bir şekilde okuma ve yazma pozisyonu da nefes almayı zorlaştırır ve zihinsel etkinliği olumsuz etkiler. (V) Bu yüzden sırtı dik tutarak oturma alışkanlığı edinip solunum sistemini rahatlatan bir pozisyonda çalışmak gerekir. (VI) Ayrıca düzenli olarak nefes molası vermek ve belirli nefes egzersizleri ile nefes kapasitesini artırmak gerekir.

- Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi kendisinden önceki yargının gerekçesidir?**
A) II B) III C) IV D) V E) VI
- Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde amaç anlamı vardır?**
A) I B) II C) III D) IV E) V
- Bu parçada IV. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**
A) Kendisinden önceki cümlede açıklanan durum bir koşula bağlanmıştır.
B) Kendisinden önceki cümle ile neden-sonuç ilişkisi içerisindedir.
C) Kendisinden sonraki cümlelerde ifade edilen durumların koşuludur.
D) Kendi içindeki yargılar arasında bir amaç-sonuç ilişkisi içermektedir.
E) Kendisinden sonraki cümlede ifade edilen gerekliliğin sebebi açıklanmıştır.
- Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde koşul ilgisine örnek gösterilebilir?**
A) I B) II C) III D) IV E) V

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

- I. Birey bir insan olarak inkişaf etmek için kendisini bir vasıta gibi hissetmediği, sahici ve koşulsuz ilişkilere ihtiyaç duyar.
- II. Daha önce "keşke" ile başlayan cümleler kurmaya mecbur kaldığı için şimdi ölçülü ve temkinli davranmaya özen gösteriyor.
- III. Salgının neden ve sonuçları üzerinde makul değerlendirmeler yapılırsa önemli bir tecrübe edinilebilir.

Bu cümlelerdeki anlam ilgileri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

	I	II	III
A)	Amaç	Amaç	Sebep
B)	Sebep	Sebep	Koşul
C)	Amaç	Sebep	Sebep
D)	Amaç	Sebep	Koşul
E)	Sebep	Amaç	Sebep

- Aşağıdakilerin hangisinde ilk cümle ikinci cümledeki yargının gerekçesidir?**
A) Bir zihniyetin değişimi bilim ve sanat tarihinde rahatlıkla izlenebilir. / Herhangi bir değişimin yaygın ve kitlesel şekilde benimsenmesi zaman gerektirir.
B) Hava durumu günlük hayata dair planlarda değişikliğe sebep olabilen bir unsur. / Hava durumunu önceden bilmek, çoğu insan tarafından önemseniyor.
C) Hâlihazırdaki aşı çalışmalarına bazı kesimler oldukça temkinli yaklaşıyor. / Aşı deneylerine katılım "aşıya güven" noktasında ciddi bir endişe olmadığını ortaya koydu.
D) Gençlik, bir bozulma sebebi ve bozgunculuk unsuru olarak yorumlanmamalıdır. / Çünkü gençlik, bozulmanın egemen olduğu bir ortamda bir düzeltme imkânıdır.
E) İnsan, çevresinde hızlı değişen olgulara karşı özellikle duyarlıdır. / Sinir bilimi, değişime olan duyarlılığımızın bilinç dışı olduğunu açıkça göstermektedir.

Cümlede Anlam İlişkileri-II

7. Aşağıdakilerin hangisinde yargı koşula bağlanmamıştır?

- A) Repertuvarındaki şarkıları ezbere bilmiyorsan konserine gitmek pek eğlenceli olmaz.
- B) Elektrikli ısıtıcıyı elbette çalıştırırız ama önce kapıyı ve pencereleri düzgünce kapatın.
- C) Hemşireden bir iğne daha yapmasını ancak ağrınız şiddetlendi mi rica edebilirsiniz.
- D) Kendine hoşgörüyü yaklaşmayı herkesin hata yapabileceğini fark ettikçe öğrenebilir.
- E) Sosyal sorumluluk faaliyetlerine bir an önce katılmayı özellikle kendisi istemişti.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisi parantez () içindeki anlam ilişkisine örnek gösterilemez?

- A) Kendi öz saygımızı biraz da buradan devşiriyor olmamızdan ötürü insanların gözünden nasıl göründüğümüzü önemseriz. (Sebe-sonuç)
- B) Bir sessizliğin ortasında tabiata hayret ve ürperişe nazar edebilirsiniz olumsuz düşünmeye meyliniz azalır. (Koşul ilgisi)
- C) Herhangi bir konuda farkındalığa ulaşmak pek de kolay değildir zira insanlar çoğunlukla ezberleriyle yaşar. (Sebe-sonuç)
- D) Mütevazı insan, kusurlarını göstermekten korkmadığı için diğer insanlara açık ve dürüst yaklaşır. (Amaç-sonuç)
- E) Bir hormon olan melatonin, herhangi bir sebeple eksildiği takdirde doktor tavsiyesiyle dışarıdan alınabilir. (Koşul ilgisi)

9. Kelimelerimize ve kavramlarımıza gereken özeni gösterdiğimiz takdirde bu kavramları oyuncak edenlerin elinde oyuncak olmaktan kurtulabiliriz.

Bu cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir düşüncenin açıklanmasında karşıt görüşlere başvurulmuştur.
- B) Bir davranışın hangi amaca ulaşmaya yönelik olduğuna değinilmiştir.
- C) Bir beklentinin sonuca ulaşma aşamalarına yer verilmiştir.
- D) Bir eylemin gerçekleşme gerekçesine dair açıklama yapılmıştır.
- E) Bir durumun hangi koşulda ortaya çıkacağından söz edilmiştir.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yargının gerçekleştirilmesiyle ulaşılmak istenen sonuç da yer almaktadır?

- A) Kulüp yöneticileri kalıcı çözümler üretmediği müddetçe aynı sorunları tartışacağız.
- B) Olaylar nedeniyle iptal edilen karşılaşmada konuk ekip hükmen galip sayıldı.
- C) Federasyon, saha içindeki ve dışındaki şiddeti önlemek uğruna birtakım kararlar aldı.
- D) Erteleme kararını anlamsız bulduğumuz için maçların seyircisiz oynanmasını istedik.
- E) Stada biletsiz seyirci alınmasından dolayı kulübe beş yüz bin lira para cezası uygulanacak.

- 11. I. Türkiye'deki futbolseverler, hemen her uluslararası futbol organizasyonunda başka bir takımı desteklemek zorunda kalıyor.
- II. Türk Millî Futbol Takımı'nın büyük organizasyonlardan yana talihi çok da parlak değil.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede anlatılan gelişmenin koşulundan söz edilmiştir.
- B) I. cümlede ifade edilen düşünceye karşı çıkılmıştır.
- C) I. cümlede açıklanan planın amacına değinilmiştir.
- D) I. cümlede ortaya konan tespitin sebebi açıklanmıştır.
- E) I. cümlede eleştirilen durumla ilgili benzetme yapılmıştır.

- 12. I. Sistem, iyiliği değersizleştirip kötülüğü hoş göstermek üzere yeni bir içerik üretti.
- II. Misafire hürmet etmek önemli diye kişisel konforundan bir süreliğine vazgeçecektir.
- III. Meselenin esaslı bir çözüm gerektirmesinden dolayı bilirkişilere danışmalarını salık verdik.
- IV. Bir tartışma ortamı oluşturmak için dikkati sürekli farklı konulara çekmek istiyor.
- V. Herhangi bir şaibe oluşmasını diye süreçteki harcamaların hepsini tek tek açıkladılar.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangilerinde amaç ilgisinden söz edilemez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) III ve IV
- E) III ve V

TEST
31

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Anlam İlişkileri-III

1. (I) Yazılarını evde ve çoğunlukla kendi odasındaki çalışma masasında yazar. (II) Fakat kendini evin diğer alanlarında, satırlar arasında kaybettiği de olur. (III) Yanında sürekli taşıdığı bir deftere de nerede olursa olsun mutlaka notlar alır. (IV) Yazarken yalnız kalmayı tercih ettiği için dikkatinin dağılmasından hoşlanmaz. (V) Yani çalışırken yanına yaklaşmak mümkün olmadığından ilginç bir anımız da olmadı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangilerinde yargı gerekçesiyle birlikte verilmiştir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

2. (I) Bir çocuk göz sağlığı açısından iyi durumda gibi görünse de bazen gizli hipermetropi söz konusu olabilir. (II) Bu durum, hipermetrop olan çocuklar uzağı ve yakını iyi görebildikleri için dikkat çekmez. (III) Ancak bu çocuklar özellikle yakını net görebilmek için göz kaslarını çok kullanmak zorunda kalır. (IV) Bu da daha erken yorulma, baş ağrısı, çalışma ve okumada isteksizlik gibi durumlara yol açabilir. (V) Bu nedenle çocukların göz muayenesinden geçirilerek ekran karşısındaki konforlarını artırmak önemlidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde amaç anlamı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde koşul ilgisinden söz edilemez?**

- A) Kişiyi üzecek konularda olmamak üzere ilgili olmak ve soru sormak insana kendisini iyi hissettirebilen bir tutumdur.
B) İnsan, başına gelenlerin bir anlamı olduğunu kabullenmedikçe gergin ve huzursuz bir iç dünyasından kurtulmayı başaramaz.
C) 1 kW elektrik tüketim birim fiyatı 2 TL ise 2000 watt gücünde bir klimayı 1 saat çalıştırmak 4 TL ödeyeceğiniz anlamına gelir.
D) Duyularımıza ve heveslerimize konu olan dünya, gelip geçiciliği yüzünden insana gerçek bilgiyi sunmaktan uzaktır.
E) Herhangi bir psikolojik durumumuzu bilinçli bir şekilde aklımızda tuttuk mu benzer ruh hâlleri ilginç şekilde gelip onun yanına yerleşir.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. "Üzere" sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisine amaç ilgisi dışında bir anlam katmıştır?

- A) Meydana yepyeni, taş binalar yapılmasının yanı sıra Boztepe'ye tırmanmak üzere raylar döşenmişti.
B) Meseleyi geniş bir zamanda yeniden değerlendirmek üzere şimdi sonlandıralım.
C) Ona emanet edilen yüklü miktarda parayı sahibine ulaştırmak üzere yola koyuldu.
D) Gözüme çarpan ilk beyti defterime not etmek üzere sayfanın kenarını kıvırıyorum.
E) Limanın açığında bekleyen vapura gitmek üzere iskeleden sandallara bindiler.

5. **Aşağıdakilerin hangisinde ikinci yargı birinci yargının nedenini açıklamaktadır?**

- A) Kontrollü ve baskıcı bir tutumla yetişmiş olabilirsiniz, pek çok insan benzer durumlara maruz kalmaktan şikâyet eder.
B) Anne karnından başlayarak her anımız bize has etkileşimlerle örülür, bu yüzden hiçbir insan başkasına benzemez.
C) Kişi, alışageldiği düzeni terk etmekten korkar; yeni koşullarla baş edebilecek donanımda olduğunun farkında değildir.
D) Psikoloji, bizi başkaları üzerinden kendi gerçeğimize yaklaştırır; hepimiz az ya da çok psikolojiye ilgi duyarız.
E) Bir davranışının yanlış olması o kişiyi komple reddetmeyi gerektirmez; bu, sağlıklı bir tepki de değildir.

6. (I) Günlük dilde bitkileri adlandırmak, dilin ilk varlığıyla başlayan ve günümüze kadar devam eden bir süreçtir. (II) Tespite göre bitkiler insan için önemsiz olsaydı bitki adlandırmaları zengin bir alan olmayacaktı. (III) Öte yandan bitki adlarının dünyanın birçok dilinde tıbbi olarak da adlandırıldığı görülmektedir. (IV) Çünkü bitkiler insan ve evcil hayvan hastalıklarının tedavilerinde yaygın olarak kullanılır. (V) Bitkilerden hazırlanan ilaçlar yüzyıllar boyunca rahiplerin, şifacıların ve doktorların temel malzemesi olmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde koşula bağlılık vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Cümlede Anlam İlişkileri-III

7. Aşağıdakilerin hangisinde II. cümle I. cümledeki yargının sebebidir?
- A) I. Anne ve babanın aynı çocuğa karşı duyguları birbirinden farklı olabilir.
II. Anne ve babalar, çocukları arasında hiç ayırım yapmadıklarını söylerler.
- B) I. Öyle zaman olur ki sorumluluğumuzun bir başkası tarafından üstlenilmesini isteriz.
II. Bazen de bir diğer insanın sorumluluğunu üstlenmemiz gerekir.
- C) I. Duyguların mimiklerle ifade edilmesinin evrensel ve doğuştan olduğu söylenebilir.
II. Dünyanın her yerinde duygularla yüz ifadeleri arasında öğrenilmemiş bir bağlantı vardır.
- D) I. Önemli olan, kızgınlığın yalnızca dışa vurulması değil, nasıl yönetileceğidir.
II. Bazı insanlarda kızgınlık tepkileri her durumda aynı biçimde ortaya çıkmaktadır.
- E) I. Kaygının bir diğer özelliği de kapsadığı alanın giderek genişlemesidir.
II. Kaygı duygusunun yoğunluğu oranında algılama ve dikkat bozuklukları ortaya çıkar.

8. I. Psikoterapi, insanın geçmişte yaşadığı kırılmaların, travmaların bugüne taşınan etkilerini kısmen iyileştirebilir.
II. Bu, psikoterapide geçmiş yaraları telafi etme fırsatı kişiye koruyucu, kapsayıcı ve şartsız kabul içeren bir ortamda sunulduğunda gerçekleşir.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede açıklanan gelişmenin ortaya çıkardığı sonuçlar sıralanmıştır.
- B) I. cümlede öne sürülen düşüncenin dayandığı koşul açıklanmıştır.
- C) I. cümlede ortaya konan tespit, bir amaçla ilişkilendirilmiştir.
- D) I. cümlede ifade edilen davranışın gerekçesinden söz edilmiştir.
- E) I. cümlede ileri sürülen iddianın doğru olma ihtimali vurgulanmıştır.

9. Aşağıdakilerin hangisinde yer alan anlam ilgisi parantez () içinde yanlış açıklanmıştır?
- A) Öz güveni fazla olan insanlar daha az yalan söylerler çünkü olumsuz durumlarla yüzleşmek konusunda daha cesurdurlar. (Bir davranışın gerekçesi olan durum açıklanmıştır.)
- B) Dezenfektanlar uygun miktarda ve doğru şekilde kullanılmadığı durumlarda ciddi zararlara da sebep olabilmektedir. (Sözü edilen durumun ortaya çıkma koşulundan söz edilmiştir.)
- C) Günlük rutinden sıkılan insanlar, yeni bir hobi edinmek adına iş dışı aktivitelere de zaman ayırma yolunu tercih ediyor. (Bir eylemin gerçekleştirilme amacına yer verilmiştir.)
- D) Alanla ilgili terminoloji büyük ölçüde İngilizce olduğu için terimlerin İngilizce karşılıkları da parantez içinde verilmiştir. (Yargı, neden-sonuç ilişkisi içinde ifade edilmiştir.)
- E) Vücudun işleyişinde ters giden bir şey olduğu ortaya çıktığı için detaylı bir tahlil ve araştırma sürecine girildi. (Eylemin bir gayeye ulaşmaya yönelik olarak gerçekleştirildiği söylenmiştir.)

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yargının gerçekleşmesi başka bir eylemin gerçekleşmesine bağlanmıştır?

- A) İlk anda ulaştığın kararlılık hissinin sarsılmasını engelleyebilersen kararlılık hâlin giderek sağlamlaşır.
- B) Profesyonel psikolojik yardımı her kesime ulaştırmamız imkânsız olsa da insanlara yeni ufuklar açabiliriz.
- C) İnsanların farkında olarak ya da olmayarak birbirlerine birtakım beklentilerle yaklaştıklarını hepimiz biliyorsunuz.
- D) Kendini engellenmiş hissetmesinden öte içinden çıkılması zor bir umutsuzluk duygusuyla baş etmeye çalışıyordu.
- E) Takım arkadaşlarım arasında bana adil davranıldığına dair edindiğim tecrübeyi size kabaca anlattım.

**TEST
32****CÜMLEDE ANLAM****Cümlede Kanıtlanabilirlik****1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişisel bir görüşten söz edilemez?**

- A) Kişinin, kendini diğer insanlara kanıtlamaya çalışması boşuna bir uğraştır.
- B) Filmlerinin bir kısmında savaşın çocuk dünyasına etkisini işlemiştir.
- C) Karmaşık yapıdaki filmlerin anlaşılabilir olduğunu söylemek, bir çeşit kolaycılıktır.
- D) Yönetmenin, bilinç akışı tekniğini bazı sahnelerde kullanma biçimi sarsıcıydı.
- E) Modern insan, kendini oyalamak için önemli görünen şeyler icat etmek zorunda kaldı.

2. Aşağıdakilerden hangisi öznel bir yargı değildir?

- A) Haksız yere suçlanan bir insanın bazen köşeye çekilmesi ve kendisini savunmak için sesini çıkaramaması oldukça normaldir.
- B) Tüm hastalar, araştırma için terapi öncesindeki ve sonrasındaki bir yıl içinde düzenli olarak detaylı testlerden geçirildi.
- C) Eğitimde yabancı bir lisanın temel alınmasının, değişik açılardan irdelenebilecek birçok sorun doğurması zaten olasıydı.
- D) Hekim, her şeyden önce karşısındaki hastanın yardıma muhtaç olduğu bilincinden uzaklaşmayacak kadar hassas olmalıdır.
- E) Psikiyatri pratiğinde "hasta" yerine, insanı etiketlenmekten kurtaran "danışan" gibi bir kavramın kullanılması isabetli olacaktır.

3. (I) Anne sütüyle ilgili heyecan verici araştırmalar, bilim dünyasını da bizi de bir çeşit mucize ile yüzleştiriyor. (II) Bir kere anne sütünün, salgılandığı döneme göre farklı birleşimler içermesi olağanüstü bir durum. (III) Üstelik anne sütünün içeriği anneden anneye ve bebeğin yaşına göre çok ilginç bir şekilde değişiklik gösteriyor. (IV) Örneğin doğumdan sonraki ilk beş gün salgılanan "ağz sütü", yağ ve laktoz içeriği düşük, protein açısından çok zengin. (V) Doğum sonrasında sadece yedinci ve on dördüncü günler arasında salgılanan "geçiş sütü"nin içeriği de bu döneme özgü.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangileri kanıtlanabilirlik yönüyle diğerlerinden farklıdır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

**ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI****4. Aşağıdaki cümlelerden hangisi "kanı" niteliği taşımaktadır?**

- A) İnsandaki bilgilerin ve algıların belli sınırları olduğu, bugünkü bilim tarafından ortaya konmuştur.
- B) Aşk duygusunun beyinde meydana getirdiği biyokimyasal değişiklikler hakkında artık epey bilgimiz var.
- C) Elektromanyetik dalgaların biyolojik dokuları, özellikle de beyni etkilediği, bilim dünyasında bilinen bir gerçektir.
- D) İnsanın kendini keşfetme ve anlamlandırma yolculuğunda biyoloji, çok etkileyici bir işleyişi barındırır.
- E) Yayla kültürünün ve doğal yaşamın yaygın olduğu Kırgızistan'da dağ yamaçlarında ve yaylalarda çadırlar görürsünüz.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yorum vardır?

- A) Yalnız kalmaktan korkmak, bir insandan diğerine farklılık gösteren bir durumdur.
- B) Nevrotik bir kişinin sık sık suçluluk duyguları içinde yaşadığı bilinmektedir.
- C) Yaşamı, yerine getirilmesi gereken bir görevler dizisi olarak görmek anlamsızdır.
- D) Sağlıklı bir anne baba modelinden yoksun büyümüş gençlerde kimlik bunalımı görülüyor.
- E) Herhangi bir şey üzerinde egemenlik kurduğunda onu küçümsemek insana hastır.

6. 2007 yılında yayımlanan sözlükte alfabetik sıralama açısından hatalar olduğu görülüyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümleyle kanıtlanabilirlik yönünden aynıdır?

- A) Anlam açıklamaları yönünden sözlüğe yapılan eleştirilerin hepsi yerindedir.
- B) Yaklaşık yedi yüz sayfalık bir çalışmayı birkaç hata yüzünden değersizleştirmek haksızlık olur.
- C) Dil alanında çalışmasına rağmen sözlük yazma konusunda biraz aceleci davrandı.
- D) Sözlük, Türkçenin "doğru, güzel ve anlaşılır" kullanılmasını sağlamak için hazırlanmış.
- E) Sözlüğü eleştirirken sınırları aşan nitelermeler kullanması büyük bir saygısızlıktır.

Cümlede Kanıtlanabilirlik

7. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin anlatımı nesneldir?

- A) Dönemin koşullarını yansıtmayan filmlerin ilgi çekmesi, anlaşılır bir durum değildir.
- B) Kasırga, yangın ve deprem gibi felaketler belli bir zamanda belli bir bölgeyi etkiler.
- C) UEFA Uluslar Ligi'ne katılma hakkını 3-0'lık bir skorla kaybetmek tam bir hezimettir.
- D) Çocuğun dikkatini bir çınar yaprağına yönlendirebilmek ona büyük ufuklar açacaktır.
- E) Görülemeyen ve işleyişi bilinemeyen bir virüsün tehdidi altında olmak ürkütücüdür.

8. Aşağıdaki cümlelerden hangisi parantez () içindeki açıklamayla örtüşmemektedir?

- A) Nedeni kesin olarak bilinemese de hayvanlar, deprem ve diğer afetlerden hemen önce olağan dışı tepkiler verir. (Nesnel yargı)
- B) Taşranın en karanlık hikâyelerinden olan *Anayurt Otel*i, bir roman olarak başarılı ise de bir film olarak vasatın altında kalmıştır. (Öznel yargı)
- C) 1915 Çanakkale Köprüsü'nün ayaklarının yüksekliği, Fransa'nın başkenti Paris'in simgesi 300 metrelik Eyfel Kulesi'nden fazla. (Nesnel yargı)
- D) Sinema tarihindeki en iyi filmlerin dijital öncesi dönemde yapılmış olduğu gerçeğini göz ardı edemeyiz. (Öznel yargı)
- E) "Değerler eğitimi" gibi insanlık açısından hayati önem taşıyan konulara şimdikinden daha çok vakit ayrılmalıdır. (Nesnel yargı)

9. (I) 1950'li yıllarda Amerika'da ev hanımlarının hayatlarını kolaylaştırmak adına yapılan yeniliklerden biri de hazır kek karışımlarıydı. (II) Fakat bu kek karışımları, el yapımı işleri kolaylaştıran diğer ürünler kadar iltifat görmemişti. (III) Tüketici geri bildirimleri, ev hanımlarının hiçbir katkıda bulunmadan kek yapmış olmaya yönelik memnuniyetsizliğini ortaya koyuyordu. (IV) Ürünün, kek yapımını çok basitleştirerek ev hanımlarının emeğini değersizleştirdiği de yadsınamayacak bir gerçektir. (V) Bunun üzerine firmanın, karışımlardan yumurta ve süt tozunu çıkarıp ürünü yeniden piyasaya sürmesiyle satışlar arttı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi nesnel bir nitelik taşımamaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisi kanıtlanabilirlik yönünden diğerlerinden farklıdır?

- A) Eleştiri yazısı, üniversitede tarih okusa da gazetecilik ve film eleştirmenliği yapmış bir yazarın romanı hakkındaydı.
- B) Ustaca attığı düğüm okurun zihnini meşgul ederken yazar söz oyunları ile kendisine hayran bırakıyor.
- C) Roman, katmanlı yapısına rağmen okuru yoracak kadar girift olmamakla birlikte merak öğeleri bakımından başarılı.
- D) Okuru kapağındaki boş küvet fotoğrafıyla irkiltten roman, kitabın başkahramanından kalbe dokunan bir alıntıyla başlıyor.
- E) Polisiye edebiyat tutkunlarını tatmin edecek, gizemin ve aksiyonun dozu bakımından son derece kararında bir romandı.

11. Aşağıdaki cümlelerden hangisi kanı niteliğindedir?

- A) Uçağın kalkıştan inişe kadar dengede kalması için yolcu ve yüklerin konumları dikkatle planlanır.
- B) Bir uçaktaki ağırlık dağılımı, uçuşun güvenliği açısından kritik bir konu olarak görülür.
- C) Uçuş sırasında "Lütfen kendi koltuğunuzda kalın." anonsunu duymak, güven hissi uyandırır.
- D) Uçakta kabin görevlilerinin yolcuları yönlendirmesi, güvenlik için alınmış bir tedbirdir.
- E) Uçakta koltuk değiştirilmenin yasak olmasının bir nedeni de kabin içi düzenin sağlanmasıdır.

12. I. Uzun metraj, belgesel ve kısa metraj dallarında yapılacak ulusal yarışmalara bu yıl Türkiye'de ilk gösterim koşulu getirildi.
- II. Yapımcılığını, yönetmenliğini ve senaristliğini bir kişinin üstlendiği belgesel film, toplumun dayattığı normları ortaya koyuyor.
- III. Film, coğrafyaya sinmiş köklü bir tarihin izini hiç beklenmedik imgelerde arayıp bulması yönüyle takdire değer.

Numaralanmış cümlelerin kanıtlanabilirlik açısından özellikleri aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	Nesnel	Nesnel	Öznel
B)	Nesnel	Öznel	Öznel
C)	Öznel	Öznel	Nesnel
D)	Nesnel	Öznel	Nesnel
E)	Öznel	Nesnel	Öznel

TEST
33

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Anlatım Özellikleri-I

1. Başkasından alıntılanan bir cümle, aktaran kişinin cümlesi içinde temel yargı anlamsal olarak değiştirilmemekle birlikte ek değişiklikleri ve "ifade etti, belirtiyor..." gibi sözcüklerin yardımıyla yer almışsa "dolaylı anlatım"a başvurulmuştur.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde dolaylı anlatımdan söz edilemez?

- A) Goethe, büyük bir eseri okumanın, onu yazmak kadar zor olduğunu söyler.
- B) Tarkovsky, kendisini kuran o öykü karakterinden etkilendiğini ifade etmiştir.
- C) Rimbaud, daha on yedisinde yazdığı mektupta gerçek şairin ateşi çalmayı bildiğini belirtiyor.
- D) Wittgenstein, felsefeyi soğuk ve nesnel bir akıl yürütme etkinliği olarak görmez.
- E) Freud, özgürlüğün insanlara medeniyetin bir armağanı olmadığını dile getirmiştir.
2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir kavramın ne olduğu açıklanmıştır?
- A) Çinko minerali bakımından zengin besin kaynakları arasında kırmızı et ve istiridye vardır.
- B) Hareket, bir nesnenin uzayda belirlenen bir referans sistemine göre konum değişimidir.
- C) Uzak Doğu hayat tarzlarında düşünce ve hayatın birbirinden kopuk olmadığı açıkça görülür.
- D) Modern fiziğe göre madde, atomaltı düzeyde belirli yerlerde kesin bir biçimde var olmaz.
- E) Tıpta Uzmanlık Sınavı, yılda iki kez, bahar ve güz dönemlerinde ÖSYM tarafından düzenlenir.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde karşılaştırmadan söz edilemez?

- A) Duygusal tepkiler, sözlü iletişime göre çok daha hızlı aktarılabilir.
- B) Ağrıyı ileten sinirler, dokunmayı ileten sinirlere göre genelde biraz yavaştır.
- C) Dopamin maddesi; planlama, odaklanma, bir şeyin hoş gitmesi durumlarında salgılanır.
- D) Zekâ ve toplumsal görgü, insanlar üzerinde en az fiziksel görünüş kadar önemlidir.
- E) Bilimsel olarak belgelenmiş en uzun uykusuz kalma rekoru, 264 saat olarak biliniyor.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. (I) James Joyce, şehir anlatılarıyla pek çok şeyin ifade edilebileceğini söyler. (II) Ona göre çürüyüşün özel kokusu verilmek isteniyorsa şehir yaşantısı anlatılmalıdır. (III) İrlandalı ve Dublinli olmak onun yorumuyla edebiyat dünyasında yer bulur. (IV) Onun "Dublin günün birinde yok olursa benim sayfalarımın yeniden yaratılabilir." sözü boşuna değildir. (V) Yani onun eserleri kentin toplumsal, kültürel, mimari yapısına ilişkin pek çok detayı görmek için okunabilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, dolaylı anlatım vardır.
- B) II. cümlede, yargı koşula bağlanmıştır.
- C) III. cümlede, karşılaştırmadan yararlanılmıştır.
- D) IV. cümle, doğrudan anlatıma örnek gösterilebilir.
- E) V. cümlede, amaç anlamına yer verilmiştir.

5. Anlatılmak istenen düşünceyi ya da durumu yeteri kadar sözcükle vermek, anlatımın "durulu" olduğunu gösterir. Bu bakımdan duruluk özelliğine sahip bir anlatımda aynı anlama gelen sözcüklerin ya da söz gruplarının bir arada kullanılmadığı görülür. Yani birbirini anlamca tekrar eden ifadelerin aynı cümlede kullanılması "duruluk" özelliğine aykırıdır.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi durulu bir cümle değildir?

- A) Milyon dolarlık futbolcuların futbolseverlere yabancılaştığı zamanlarda o, insani yönünü her zaman korudu.
- B) Gidişata göre her alanda ortalamaya hitap eden, vasata seslenen bir şeyler etrafımızı sarmaya başlayacak.
- C) Kimi sahte bir güven duygusuyla rahatça ortada dolaşırken kimi de günlerini korkudan titreyerek geçiriyor.
- D) Ruh dünyası, karakter, düşünceler, ifade ediş biçimleri ve daha başka birçok değişken; bir insanı diğerlerinden ayırır.
- E) Kişi üzerinde baskı kuran bir duyguyu adlandıramamak, onu kendine zarar verici hareketlerle ifade etmeye sebep olabilir.

Cümlede Anlatım Özellikleri-I

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi doğrudan anlatıma örnek gösterilemez?

- A) Soruya, ön yargılarla, basmakalıp düşüncelerle mücadele etmek gerekir, şeklinde cevap verdi.
- B) Kelimeler gelip kapımı çaldıklarında onları içeriye alıyorum, cümlesiyle yazma sürecinden söz eder.
- C) Einstein, gerçeklik kalıcı olsa da sadece bir yanılsamadır, diyerek dikkati başka bir yere çekiyor.
- D) Dijital öğretim yöntemlerinin özgün öğretime bir alternatif olamayacağını belirtmişti.
- E) O sarsıcı konuşmasına, insan kim olduğunu gerçekten bilebilir mi, diye sorarak başlamıştı.

7. Bulut teknolojisinin bilgisayar, telefon, tablet ve sunucu gibi tüm cihazlar arasında zaman ve mekân kısıtlaması olmadan veri paylaşımına olanak sağlayan, internet tabanlı bir veri depolama hizmeti olduğunu ifade etti.

Bu cümleyle ilgili

- I. Tanım içermektedir.
- II. Nesnel anlatım özelliğine sahiptir.
- III. Dolaylı anlatım vardır.
- IV. Duru bir cümledir.
- V. Karşılaştırmaya yer verilmiştir.

yargılarından hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdakilerin hangisi bir tanım cümlesidir?

- A) Parça sayısında bir sınır olmayan parçalı origamide aynı parçalar kullanılarak birçok değişik figür üretilir.
- B) Bir kâğıdı yapıştırıcı ve makas kullanmadan, sadece katlayarak çeşitli figürler oluşturma sanatı origami olarak isimlendirilir.
- C) Çinliler tarafından icat edildiği tahmin edilen origami, "klasik origami" ve "parçalı origami" olmak üzere iki çeşittir.
- D) Origami, günümüzdeki düzeye ulaşmaya kadar gelişim evrelerini Batı ve Doğu'da farklı biçimlerde geçirmiştir.
- E) Modern origami olarak adlandırılan origami türlerinde yapıştırma ve kesme işlemleri tamamen serbest bırakılmıştır.

9. (I) Charlie Chaplin'in *Modern Zamanlar* filminde hemen herkesin bildiği bir sahne var. (II) Bir adam işi gereği, yürüyen bandın üzerinden kendisine doğru gelen ürünlerin cıvalarını belli bir ritimle sıkıyor. (III) Sinema tarihinin en unutulmaz, en çarpıcı sahnelerinden biri bu sahnedir hiç şüphesiz. (IV) Birkaç dakika içinde bir asrın hikâyesini, dramını başka söze ihtiyaç bırakmayacak bir derinlikle anlattığı için böyledir. (V) Bu sahne bizim modern zamanlardaki hayatlarımıza fazlasıyla benzediğinden herkesi bir şekilde bir yönden etkilemiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede, doğrudan anlatım vardır.
- B) II. cümlede, karşılaştırmaya yer verilmiştir.
- C) III. cümle, kanıtlanabilir bir yargıdır.
- D) IV. cümle, kendisinden önceki cümlelerin gerekçesidir.
- E) V. cümlede, tanımlama vardır.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde parantez () içindeki açıklama örneklendirme amacına yöneliktir?

- A) Doğada kendi kendine yetişen ahlat (yaban armudu), üzerine armut asılanan bir ağaçtır.
- B) Hindi eti, (125 gramı) ortalama ağırlıktaki bir vücudun günlük folik asit ihtiyacını karşılar.
- C) Kuru yemişlerden bazıları (badem, ay çekirdeği, susam) kalsiyum açısından zengindir.
- D) Nohut, kan şekeri dengesini (düşük glisemik indeks) korumaya yardımcı olan bir besindir.
- E) Kakao tozu, vatani tropik Amerika olan bir ağacın (Ağaç, 4-10 metre boyundadır.) meyvesinden üretilir.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisi parantez () içindeki anlatım özelliğine örnek gösterilemez?

- A) 2018'de Dünya Sağlık Örgütü yetkilileri her on kişiden dokuzunun kirli havayla yaşadığını rapor etmişti. (Doğrudan anlatım)
- B) Uzman Doktor, maske takmanın sadece influenza için değil, tüm solunum yolu enfeksiyonlarında koruyucu olduğunu vurguladı. (Dolaylı anlatım)
- C) Hikâyenin sistemle kavgası olmayan, sıradan bir anlatı olarak başlayan macerasını beğendim, demişti. (Doğrudan anlatım)
- D) Araştırmacı, bazı ülkelerde, kurak alanların arttığını gösteren açık bir gidişat gözlemlediklerini söylüyor. (Dolaylı anlatım)
- E) Teknik Direktör, "Eleştiri kabul edilebilir ancak yok etme politikası hoş görülemez." şeklinde bir açıklama yaptı. (Doğrudan anlatım)

TEST
34

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Anlatım Özellikleri-II

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

1. "Yakın zamanda köpeğimizin tüm aşılarını yaptırdığımız için herhangi bir tehlike söz konusu değil." cümlesinde aşıları tam olarak yapılan bir köpeğin başkasına bir hastalık bulaştırmayacağından mı yoksa köpeğin kendisinin herhangi bir hastalığa yakalanmayacağından mı söz edildiği tam olarak anlaşılmamaktadır.

Buna göre cümle aşağıdaki anlatım özelliklerinden hangisi açısından kusurludur?

- A) Tutarlılık B) Açıklık C) Yalınlık
D) Duruluk E) Özgünlük

2. (I) Uzun zamandır kitap dünyasının içinde pek çok olumsuz duruma şahit olmama rağmen size güzel şeylerden bahsetmek isterim. (II) Ülkemizde iyi kitaplar yayımlanmaya, güzel işler ve yeni isimler gün yüzüne çıkmaya devam ediyor. (III) Bunun, âdeta bir mektep hâline gelmiş yayınevlerimiz sayesinde gerçekleştiği zaten yadsınamaz. (IV) Ancak yeni kurduğumuz yayınevi için belli sayıda esere ulaşmadan yüksek sözler söylemek istemem. (V) Ancak şunu söyleyebilirim ki biz yazarlarını tedirgin eden ve yıkıcı davranan yayınevlerinin aksine iyiyi istikrarlı hâle getirmeye çalışıyoruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde karşılaştırma yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıdakilerin hangisi öznel bir tanım cümlesidir?

- A) Bir çocuğu ya da genci, uzun süre tek bir işle meşgul etmek kolay değildir.
B) Karbon ayak izi, insan faaliyetlerinin meydana getirdiği karbondioksit miktarıdır.
C) Kapasite beyin için değil, veri depolama yahut işleme sınırı olan şeyler için geçerlidir.
D) En küçüğünden en büyüğüne biyolojik tüm organizmalar aslında benzersizdir.
E) Duygusal zekâ, duyguları okumayı ve yönetmeyi sağlayan olağanüstü bir zekâ tipidir.

4. Bir anlatımın gösterişten ve süsten uzak olması, "yalınlık" olarak ifade edilir. Yalın bir anlatımda düşünce ya da durum okura gösterişli, süslü sözcüklere ve söz sanatlarına başvurmada, sade bir üslupla aktarılır. Yani yalın bir anlatımda söz sanatlarına yer verilmediği görülür.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi yalın bir cümledir?

- A) Hiç kimse kabataslak tariflere sığabilecek kadar renksiz, o kadar girintisiz çıkıntısız değildir.
B) Kendinizle içten bir irtibatınız yoksa uzayın derinliklerindeki yıldızlar kadar yalnızsınız demektir.
C) Bir insanın bir değerine içtenlikle hâl hatır sorduğu o zamanlar ne yazık ki çok geride kaldı.
D) Birbirinin peşi sıra zihnime doluşan, o kemirgen ve boşboğaz sorular, bir anda huzurumu kaçırdı.
E) Yeryüzünün solgun teninde durmadan kanayan ve kanatılan yaralara çare aramaya mecburuz.

5. (I) Breuer ve Freud, histerinin geçmişte yaşanan kötü olayların etkisiyle ortaya çıkan bir durum olduğunu belirtir. (II) Onlar travmatik anılarda travmanın etkisiyle hissedilen duygular anlatıldığında histerik belirtilerin azaldığını gözlemlemiştir. (III) Birçok histeri hastasının belirtilerinin azalması, araştırmacıların bunu bir tedavi yöntemi olarak görmesini sağlamıştır. (IV) Bu tedavi yöntemi, Janet tarafından "psikolojik analiz", Breuer ve Freud tarafından "katharsis" olarak isimlendirilmiştir. (V) Freud'un daha sonra "psikoanaliz" adını verdiği bu yöntem, bugünkü psikoterapilerin gelişmesine de öncülük etmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede, doğrudan anlatım vardır.
B) II. cümlede, öznel bir tanım yapılmıştır.
C) III. cümlede, eylemin amacı belirtilmiştir.
D) IV. cümlede, karşılaştırmaya yer verilmiştir.
E) V. cümle, duruluk ilkesine aykırıdır.

Cümlede Anlatım Özellikleri-II

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde karşılaştırma vardır?

- A) Çoğumuz, içimizdeki birden fazla benliğin varlığını, ana bilinçten kopmuş farkındalık kümeleri hâlinde geçici olarak yaşayabiliriz.
- B) İnsan, ulaştığı denge durumu fazla uzun sürdüğünde yeniden bir dengesizliğe düşme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır.
- C) Çocuk, tek başına oyun oynamaya başladığı dönemde annesinin evin neresinde olduğunu belli aralıklarla kontrol eder.
- D) İnsan hayatında genelde uzun süre yer alan araba, ev, eşyalar ve yaşanan muhit eskiye göre çok daha sık değiştiriliyor.
- E) Neredeyse sonsuz boyutlu bir varlık olan insanın herhangi bir alanda kalburüstü bir başarıya sahip olmasının bir bedeli vardır.

7. (I) Son zamanlarda psikolojik bilimlerle ilgili akademik çalışmalarda eskisinden farklı olan, "pozitif psikoloji" adında bir anlayış yaygınlaşıyor. (II) Bu anlayış ve bu anlayıştan kaynaklanan yeni kavramlar, araştırmalarda bariz biçimde öne çıkmış durumda. (III) Psikolojik bilimler, önceleri insanda psikanalizin karamsar anlayışının da etkisiyle başarısızlık, tükenmişlik, çaresizlik gibi yönleri araştırıyordu. (IV) Martin Seligman, bu gidişe itiraz ederek psikolojik araştırmaların, insanlara daha mutlu ve daha iyi olabileceklerini öğretmek için kullanılması gerektiğini söyledi. (V) Sonrasında da pozitif psikoloji anlayışıyla insanlarda yanlış ve hastalıklı olana değil, doğru olana odaklanılması fikri önem kazandı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) I. cümlede, yargının gerekçesi ifade edilmiştir.
- B) II. cümlede, karşılaştırmaya yer verilmiştir.
- C) III. cümlede, kişisel görüş vardır.
- D) IV. cümlede, dolaylı anlatımdan yararlanılmıştır.
- E) V. cümlede, yargı bir koşula bağlanmıştır.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili bölüm anlatımın "duruluk" ilkesine aykırıdır?

- A) Başından beri şiirini doğal bir üslupla kurmaya çalışan şair, gündelik dilin imkânlarını şiirine taşımaktan çekinmiyor.
- B) İnsanın gündelik hayatında iç içe olduğu düşmanca eğilimleri ya da kızgınlık gibi duyguları yönetebilmesi, öğrenilmesi kolay olmayan bir sanattır.
- C) Yetişkin bir insan, kuralların sınırlandırması ve ön yargıların oluşturduğu şemalar nedeniyle zihninin işlerliğini kısıtlamıştır.
- D) Duyduğum anda bana çarpıcı gelen bu ilginç sözlerin o günden bu yana zaman zaman bana ışık tuttuğunu seziyorum.
- E) Özellikle saygın edebiyat ödüllerinde ödül verilen yazarlar ödül alması muhtemel olanlarla karşılaştırılmak suretiyle mukayese edilir.

9. (I) Rüzgâr enerjisi, tükenme riski olmayan, teknolojisinin kurulması ve işletilmesi kısmen basit bir enerji çeşididir. (II) Pek çok farklı etken olmasına rağmen rüzgâr enerjisi, öncelikle çevreci olmasından dolayı tercih edilir. (III) Yenilenebilir bir enerji kaynağı olan rüzgâr enerjisi, doğaya diğer enerji kaynaklarından daha az zarar verir. (IV) Rüzgâr enerjisi santralinde görevli bir yetkili, rüzgâr enerjisinin bölgeye çeşitli avantajlar da sağladığını söylemektedir. (V) Son yıllarda rüzgâr enerjisinin kullanımını artırmak üzere çeşitli projeler hazırlanmaktadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümle, bir tanım cümlesidir.
- B) II. cümlede, neden-sonuç ilişkisi vardır.
- C) III. cümlede, karşılaştırma yapılmıştır.
- D) IV. cümlede, doğrudan anlatım yapılmıştır.
- E) V. cümlede, eylemin amacı ifade edilmiştir.

TEST
35

CÜMLEDE ANLAM

Cümle Oluşturma

1. I. deneyimden yeni ve muhtemelen kendini
II. hayatımızdan tamamen çıkarmaya
III. geliştirmiş biri olarak çıkmasını sağlar
IV. yeteneğini kullanan bireyin, içinden geçtiği
V. çalıştığımız "stres", sahip olduğu öğrenme
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. I. biçimi oluşturmaya neden olur
II. ya da diğer insanlardan farklı bir ilişki
III. davranışsal bozukluklar, kişinin bizzat
IV. ilişkilerinde çeşitli sorunlar yaşamasına
V. doğurmasa da toplumsal ve bireysel
VI. adli suçlara karışması gibi bir sonuç
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan ikinci olur?**
- A) II B) III C) IV D) V E) VI

3. I. nihayetinde yaygın bir aynışma sürecine girdik
II. kazanamamakla birlikte tüketim kültürünü ve
III. uygun olarak kodlanan bir düşünsel sığlaşma ve
IV. tedbirsiz davrandığımız için kültürel bir zenginlik
V. dünyaya entegre olma sürecinde ölçsüz ve
VI. iletişim teknolojilerini üretenlerin menfaatlerine
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?**
- A) II B) III C) IV D) V E) VI

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. I. bunu imkânsız görmemektedir
II. öngörüler dışında herhangi bir ipucu
III. olsa da bir kısım bilim insanı
IV. olmadan geleceği görebilme meselesi
V. şimdilik bilimin alanının dışında kalıyor
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi sondan ikinci olur?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. olabildiğince özgür bir iletişime dönüşür
II. kendini açıp daha rahat ifade etmeye
III. yararlanması temelinde hareket eden psikoterapi
IV. başlamasıyla farklı bir sürece evrilerek
V. başlangıçta bir insanın diğerinden
VI. süreci psikoterapiye gelen kişinin zaman içinde
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi sondan üçüncü olur?**
- A) II B) III C) IV D) V E) VI

6. I. çocuk belirlenen kuralların dışına çıktığında
II. tanınmış haklar çerçevesindeki bir davranışından
III. bu durum görmezden gelinirse ya da kendisine
IV. ötürü cezalandırılırsa şaşkınlık yaşayacağı ve
V. buna bağlı olarak anne ve babasına güveni
VI. sarsılacağı için uyumsuz davranışlar sergileyebilir
- Yukarıda numaralanmış sözlerin anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralanması için hangileri birbiriyle yer değiştirmelidir?**
- A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

Cümle Oluşturma

7. I. bağılı olarak tükendiğinden savaş
II. kendisini koruma amacı dışında
III. güdüsü insan karakterinin yapısal
IV. insan türü insanın toplumsallaşmasına
V. saldırgan davranışlar göstermeyen barışçı
VI. bir parçası durumuna gelmiştir
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında III numaralı söz hangisinden sonra gelir?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. tanımlarsak korkunç bir yanılığa düşeriz
II. farklı olanı gayriinsani, yabancı ve ötekileştirilmiş
III. kendimizi üstün ve ayrıcalıklı bir konuma
IV. onun sözde sıradanlığı ve önemsizliği üzerinden
V. yerleştirmek için bizden herhangi bir konuda
VI. bir alana iterek kendi değerimizi ve biricikliğimizi
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan ikinci olur?**
- A) II B) III C) IV D) V E) VI

9. I. komplikasyonların vücuttaki bağışıklık reaksiyonu
mı yoksa
II. pandemi sürecinde artan kardiyolojik
III. zarar görmesiyle mi ortaya çıktığı
IV. yakın zamana kadar kesin olarak bilinmiyordu
V. ----
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında sıralama II-I-V-III-IV şeklinde olduğuna göre V numaralı yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?**
- A) kalpte bozuklukların ve kalp kası iltihaplanmasının
B) enfeksiyon sırasında kimi zaman da hastalığın
C) kalp hücrelerinin doğrudan doğruya koronavirüsten
D) hücrelerin etrafındaki besleyici maddede
E) hücre kültürlerinde bile bu hücreler tıpkı

10. I. kurgusundan ötürü takdiri hak eden bir yapım
II. kendini tekrarlamaya meyletse de etki gücü yüksek
III. kitleye hitap etme kaygısından ötürü yer yer
IV. spor dünyasından gerçek bir hayat öyküsünü
V. perdeye taşınmasıyla izleyiciden rağbet gören film
VI. ve duygu atmosferini nokta atışı hamlelerle hissettirecek
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan beşinci olur?**
- A) II B) III C) IV D) V E) VI

11. I. pek çok bilgiyi göz ardı edip seçtikleri bilgilerden
II. düşünme yöntemiyle günlük yaşamlarındaki
III. ve böylece tek tek her şeyi düşünmek yerine kategorik
IV. hızlıca çıkarımlar yaparak uyarıcıları kategorilere bölmeyi
V. insanlar aralıksız süren uyarıcı bombardımanına odaklanmaktansa
VI. yoğun bilgi işleme sürecini azaltmayı tercih ederler
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan dördüncü olur?**
- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. I. bıraktığı alanlara da borçlu olduğunu kaydediyor
II. ibaret olduğunu düşünen yazar, modern felsefenin
III. getirdikleri görüşlerin nüfuz edemediği, karanlıkta
IV. felsefenin aslında tam da sınırlarını bilmekten
V. açtığı yeni ufuklarla birlikte bu eserlerde dile
VI. ilk döneminde yer edinen isimlerin, şöhretlerini eserlerinin
- Yukarıda numaralanmış sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında baştan üçüncü ve sondan ikinci cümleler sırasıyla hangileri olur?**
- A) II - V B) III - IV C) V - II
D) VI - III E) IV - VI

**TEST
36****CÜMLEDE ANLAM****Cümlede Kavram ve Duygular-I**

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir eserin içeriğine dair bir bilgi vardır?
- A) Zeminin kayganlığını anlatmak için "soru sorma"nın bir metafor olarak kullanılması, filmde bir döngü olarak kurgulanmış.
- B) Filmin gerilimini aktarmak için kullanılan başat unsurun müzik olması, sinema endüstrisinde sık sık karşılaştığımız bir durum.
- C) Filmde profesyonel bir müzisyenin, metroda yabancı biriyle karşılaşması ve hayatının beklenmedik şekilde değişmesi ele alınıyor.
- D) Filmde sinema tarihinin yaşayan birçok efsanesinin bir araya gelişine bağlı olarak hatırı sayılır ölçekte nostaljik göndermelere yer verilmiş.
- E) Sanat yönetiminin zenginliği, filmde izleyicinin döneme yönelik adaptasyonunu hızlıca temin ederek mekân derinliği de sağlıyor.

2. Hayatımızı şekillendiren düzene her yönüyle yer verdiği
I
romanında dikkat çeken hikâyeyi
cümle düzeyinde düzenli bir savruluk içinde aktarması,
II
nitelikli bir konu seçmiş olması,
III
yoğun bir mizah dilinden yararlanması,
IV
zamansız fiil çekimlerini sık sık kullanması gibi
V
yönleriyle de dikkat çekiyor.
- Bu cümlede numaralanmış bölümlerden hangileri eserin üslubuyla ilgili bir bilgi değildir?**

- A) I ve III B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir tespitten söz edilemez?
- A) Şiirinde de modernizme karşı eleştirel ve ironik bir tavır her zaman vardır.
- B) Filmin ilk dakikalarında kültürel ve politik göndermelerle örülür bir yapıyla karşılaşıyoruz.
- C) Dörtlemenin son kitabında başkahraman, işinde başarılı ve ünlü bir editör.
- D) Gelenekle ilgili sözleri sebebiyle bazı kesimlerce tepki çektiğinde ne olacak?
- E) Katalogda metropoller referans alınarak sunulan örneklerle geniş yer verilmiş.

**ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI**

4. I. Atılan taşla bir süre hareketlense bile bir gölün, dinginliğini kısa sürede yeniden kazanacağından şüphen olmasın.
- II. Bitti sandığın bir şeyin tam orada, başlangıçta fark edileksizin yeniden başladığını sakın unutma!

Numaralanmış cümleler anlamsal açıdan aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilebilir?

- A) I. İstek B) I. Kesinlik
II. Tehdit II. Uyarı
- C) I. Çaresizlik D) I. Yaklaşıklık
II. Öğüt II. Kesinlik
- E) I. Uyarı
II. Sitem

5. Aşağıdakilerden hangisi bir eleştiri cümlesidir?

- A) TV programlarının artık benzer şablonlara sıkıştırılmasının sosyolojik bir anlamı var.
- B) Romana nasıl başlanacağını, olay örgüsünün nasıl kurulacağını, bilenlerden öğrenmek gerekir.
- C) Filmin mizahi bakış açısı, yönetmenin alışageldiğimiz komedilerindeki gibi etkili değil.
- D) Bir yazar, okura çözülmesi gereken pek çok problemi aynı anda sunmayı da tercih edebilir.
- E) İnsan, karşılaştığı birbirinden farklı sıkıntılarla yoğruldukça olgunlaşma sürecinde ilerler.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi "hayıflanma" anlamı içermektedir?

- A) Birini dinlerken gözlemlerimden kurtulup konuşulana odaklanabilsem zengin bir deneyim yaşayacağımın farkındayım.
- B) Kentlerde yaşayan insanların dört duvar dışına çıktıklarında da iç mekândaymış gibi yaşamaları tuhaf görünüyor.
- C) Çevremdeki karmaşık olayların bazı yönlerini biliyor olmam, diğer yönlerini de bildiğim anlamına gelmez.
- D) Klinik deneyimlerimde, çoğu zaman, yaşam ışığının olduğu yerde ona katılma isteğinin üstün geldiğine tanık oldum.
- E) Zamanım ve imkânım varken tek bir meşguliyete saplanıp kalmak yerine farklı mecralara da açılmam gerekirdi.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir tasarıya yer verilmiştir?

- A) İnternet sayesinde insanlar dünyanın her yerine rahatlıkla ulaşarak merak ettikleri alanlarla ilgili detaylı bilgiye sahip olabilmektedir.
- B) Atık kâğıtların kâğıt endüstrisinde tekrar lifsel ham madde kaynağı olarak kullanılma olanakları uzmanlarca ciddiyle araştırılmalıdır.
- C) Ay yüzeyini kameralar, yer altı radarı ve bir spektrometre ile inceleyecek uzay robotu, yaklaşık iki kilogram örnek toplayabilecek kapasitede.
- D) Bir bilim insanı olarak tecrübe ve birikimlerimi benden sonraki araştırmacılara aktarmak için sanal bir platform oluşturmayı düşünüyorum.
- E) Salgına sebep olan virüsü tespit etmek için kısa aralıklarla test yapılmasının olası yayılmaları önleyebileceğine dair bir görüş var.

8. Aşağıdakilerden hangisinde değerlendirme söz konusudur?

- A) Altı bölümlük dizi, özlenen yaşamı detaylı yansıtmayı yönüyle ilgi çekici bir niteliğe sahip.
- B) Görünürde yapıcı ya da yıkıcı olan adımlar, sonradan tam karşılığı etkiler ortaya çıkarır mı?
- C) Epeydir biliyoruz ki insanlar da dâhil tüm canlı organizmalarda biyolojik bir saat vardır.
- D) Rekor bir hızla devam eden kentsel dönüşüm çalışmalarıyla ilgili her gün yeni bir haber duyuyoruz.
- E) Festivalin yarışma bölümünde, belgesel ve animasyon dallarında üçer ödül verilecek.

9. (I) Metnimin okurda bu derece karşılık bulması, gerçekten muhteşem bir durum. (II) Ama gerçek şu ki o hikâyemde yazdığım, eski, alelade bir anıydı sadece. (III) Bu yüzden metnin ortaya çıkışına dair etkileyici bir şey anlatmam için ısrar etmeyin lütfen. (IV) Hem zaten yazarlar metinleri üzerine ne kadar az konuşsa o kadar iyi olur. (V) Çünkü orada kendini anlatacak ve gerekirse savunacak bir metin var.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, beğeni anlamı vardır.
- B) II. cümlede, bir küçümsemeden söz edilebilir.
- C) III. cümlede, bir ricada bulunulmuştur.
- D) IV. cümlede, bir tavsiye söz konusudur.
- E) V. cümlede, yakınma anlamı vardır.

10. (I) "Bireyci olmak", kişinin kendisini her durumda başkalarının önünde görmesi, diğerkâmlığa kapalı olması anlamına geliyor. (II) "Birey olmak" ise "bireycilik"ten farklı olarak kendi hayatını, kendi seçimlerini yapabilme gücünü elinde bulundurmamak demek. (III) Diyelim ki bir hikâyede bireyci bir öykü kişisi, metin boyunca ileri geri konuşup tam da kendisi gibi olunması gerektiğini savunuyor. (IV) Ama bu edebî metnin kurgusu içinde bu bireyci karakterin derindeki mutsuzlukları, bencillikleriyle kendine verdiği zararlar da anlatılmış olsun. (V) Şimdi siz bu metni "bireyci" bir metin diye mi tasnif edersiniz, "bireyciliğin eleştirisi" olarak mı yorumlarsınız?

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, bir kavramın tanımına yer verilmiştir.
- B) II. cümlede, karşılaştırma yapılmıştır.
- C) III. cümlede, varsayım söz konusudur.
- D) IV. cümlede, bir öngörüye değinilmiştir.
- E) V. cümlede, sorgulayıcı bir tavrıdan yararlanılmıştır.

11. (I) Estetik yargıların iki temel noktası üzerinde uzun uzun tartışmalar yapılmıştır. (II) Bunlardan birincisi, estetik yargının hangi ölçütlerle belirlendiği noktasıdır. (III) Diyelim ki bir okuyucu, "Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın 'Bu Eller miydi?' şiiri güzeldir." dedi. (IV) Acaba okuyucu bu yargısını şiirin konusuna mı, biçimine mi, yoksa diline mi dayanarak vermiştir? (V) Bu yargı, bunlardan birine veya hepsine dayalı olarak verilmişse aynı özellikleri içeren tüm şiirlerin güzel olması beklenir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede, kanıksama anlamı vardır.
- B) II. cümlede, eleştiriye yer verilmiştir.
- C) III. cümlede, varsayım söz konusudur.
- D) IV. cümlede, çaresizlik öne çıkmaktadır.
- E) V. cümlede, gerçekleşmemiş bir beklentiden söz edilmiştir.

TEST
37

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Kavram ve Duygular-II

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi parantez () içindeki kavrama örnek olamaz?
- A) Olağanüstü bir ruh, hiçbir zaman metalden oluşmuşçasına geçirimsiz bir suskunlukla karşı karşıya kalmamıştır. (Benzetme)
- B) İlkbaharın gönlü okşayan narın bir sevinçle yeryüzüne dokunması, aylardır yerli yerinde duran hırçın buz tabakasını çatlatıyor. (Kişileştirme)
- C) İnsan, eklemlerinden dolayı yeterince esnek değilken sinir hücreleri sayesinde bir ahtapotun hiçbir hareket sınırı yoktur. (Karşılaştırma)
- D) Türk edebiyatında taşraya has, boğucu iklim, çoğunlukla kentli ve aydın bir karakterin bakışıyla sunulur. (Dolaylı anlatım)
- E) İnsan, kendi kalbi ile barışık olmazsa ve kendine saygı duymazsa onun başkalarıyla da iyi geçinmesi söz konusu olamaz. (Koşul)

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisi anlamca

- hayıflanma,
- kanıksama,
- yadsıma,
- çıkarım

kavramlarından herhangi biriyle ilişkilendirilemez?

- A) İklim değişikliğinin son yıllarda hız kazanarak dünyamızı felakete sürüklediği iddiasıyla ilgili bazı araştırmacıların tereddütleri var.
- B) Zarafetini, duyarlılığını, insani boyutunu ve pek az kişiyle paylaşabildiği entelektüel yönünü ne yazık ki geç fark edebildik.
- C) Kurumun bana karşı iyi niyetini suistimal edip zarara sebep olduğum iddia edilse de bu kesinlikle doğru değil.
- D) Senaryonun kalitesine ve içeriğine bakılırsa genç senaristin sinema ve edebiyat alanlarında ciddi bir birikimi var.
- E) Sıradan bir insanı bile ciddi biçimde olumsuz etkileyecek görüntülerle sürekli karşı karşıya kalınca bunlardan etkilenmez olduk.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eleştirel bir tavır söz konusudur?
- A) Çocuğun gelişim sürecindeki denetimin, bazen çeşitli oranlarda gevşek ve yetersiz ya da katı ve aşırı engelleyici olması üzerine konuşuluyor.
- B) Toplumsal refleks üzerine konuya hâkim olmayan birtakım sözde uzmanların sığ yorumlar yapması, hoş görülür bir durum değildir.
- C) İlk defa çevrim içi olarak düzenlenen festivalde film seanslarına ayrılan kotaların dolmasının ardından izleyiciler için ek kontenjanlar açıldı.
- D) Psikoterapi süreci, görünürde danışanın terapistten yararlanması temelinde hareket etse de bu sadece başlangıç aşamasında böyledir.
- E) Canlı organizmalardan pek çoğunun çevrelerindeki günlük değişikliklere uyum sağladığını araştırma sonuçlarından öğreniyoruz.

4. (I) "Kendini tekrar ediyor, sözleri hep yerinde sayıyor." gibi bir şey söylediğimi düşünüyorsanız yanılmış olursunuz. (II) Nakaratlarına rağmen uzun bir türkünün, kendisini asla tekrar etmediğini ama kendisi dışına da çıkmadığını fark etmelisiniz. (III) Yani bence "Bir insanın hep aynı kızı sevmesi gibi şairlerin de sanıyorum tek bir şiirleri var." diyen o şairi bir daha okuyun. (IV) O zaman ne demek istediğimi daha rahat anlayarak "yerinde duran" şair ile "yerinde sayan" şairin farkını kavrayabilirsiniz. (V) Yerinde duran şairler hep aynı şeyi söylemek bir yana söylediklerine sahip çıkıp bir su gibi kesintisiz akarlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, yanlış bir algıyı düzeltme amacı söz konusudur.
- B) II. cümlede, bir gerekliliğe yer verilmiştir.
- C) III. cümlede, öneride bulunulmuştur.
- D) IV. cümlede, hayıflanma anlamı vardır.
- E) V. cümlede, benzetmeden yararlanılmıştır.

Cümlede Kavram ve Duygular-II

5. (I) Şehirlerde "yatay büyüme"ye ağırlık kazandırmak suretiyle güç yetirilebilir miktarlarda yeni arsa üretilebilmesi mümkündür. (II) İnsani ihtiyaçlar öne alınarak tasarlanmış yatay büyüme modelleri ile mesken ihtiyacını hem ucuza hem estetik normlarla karşılamak da imkânsız değil. (III) Öyleyse biz eski yanlışlarımızdan rücu ederek beton bloklardan müteşekkil, sağlıklı, pahalı ve kullanışsız apartman dairelerinden neden bir türlü kurtulamıyoruz? (IV) Zaten bizim, Amerikan filmlerindeki gibi şirin, iki katlı, bahçeli ve yeşillikli, geniş bir alana yayılmış evlerimiz hiç olmadı ki! (V) Üstelik daireler komşuluk münasebetlerini sürdürmeye, toprakla irtibatımızdan huzur devşirmeye bile engel olarak durmadan ruhumuzu kemiriyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde "yakınma" tavrından söz edilemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) III ve IV E) IV ve V

6. I. Strese bağlı olarak kalbimiz kan pompalamaya, ciğerlerimiz nefes alıp vermeye ve beynimiz yeni devreler oluşturmaya başlar.

II. ----

Yukarıda "I. cümlede açıklanan durumu özetleyici bir tarzda sonuca bağladığı" bilinen II numaralı cümle aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Stresle karşılaşan bazı organizmalar beklenmedik tepkiler verebilir.
B) Stresin itici bir gücü yanında sorun çıkaran yönleri de vardır.
C) Stres, insan için, gelişimin ve yeni düşüncelerin motorudur.
D) Vücuda zarar veren stres, biraz çabayla aşılabılır bir özelliğe sahiptir.
E) Stresi hayatımıza doğru biçimde kabul etmeyi öğrenmek önemlidir.

7. **Aşağıdakilerden hangisi bir eserin içeriğiyle ilgili bir cümledir?**

- A) Yazarından beklenmeyecek ölçüde edebî söyleyişler içeren kitapta akıcılığı zedelese de okuru kendine çeken sözcüklere rastlıyorsunuz.
B) Onun ilk dönem öykülerinde açıkça görünen Sait Faik etkisini kırmayı çoktan başardığı artık tartışılmaz bir gerçek.
C) Kitabın son bölümünde öne çıkan çağrışımlar ve benzetmeler, okurun kitaptan ayrılmasını zorlaştıracak nitelikte.
D) Roman, sayısız maceraya girip onca badire atlatmış Turgut Reis'in çocukluğunu, ilk gençlik yıllarını okuyucuya aktarıyor.
E) Araştırma niteliğindeki kitabın bu baskısının öncekilerden en önemli farkı, iki cilt hâlinde ve genişletilmiş şekliyle yayımlanması.

8. (I) Kaotik bir dünyada insanı gelecekte neyin beklediğini isabetli olarak tahmin etmek zor. (II) Ancak şunu söyleyebiliriz ki geçmişten farklı olarak biyolojimizde ve zihnimizde muhtemelen köklü değişiklikler olacak. (III) Mesela laboratuvar şartlarında üretilmiş, yapay organların ve uzuvların kullanımı gitgide yaygınlaşacak. (IV) Ancak esas konu şu ki bugün beyin-makine arayüzlerinin de haber verdiği "beden modifikasyonu" konusu çok daha önemli. (V) Yani biyolojik bedenimizde olmayan yeni organların, alıcıların ve değerlendirme birimlerinin bedenimize eklenmesi fikrine alışmaya çalışalım.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, azımsama anlamı vardır.
B) II. cümlede, tahmin söz konusudur.
C) III. cümlede, öngörüye yer verilmiştir.
D) IV. cümlede, karşılaştırma yapılmıştır.
E) V. cümlede, öneride bulunulmuştur.

TEST
38

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Kavram ve Duygular-III

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisi parantez () içindeki kavrama örnek gösterilemez?

- A) Her sanat, ortaya bir şeyler koymak için itici güç olarak huzursuzluğa ihtiyaç duyar. (Genelleme)
- B) Sanatsal gayretin onda düzenli, soğukkanlı hesaplamaların yapıldığı bir mimariye dayanmaması doğaldır. (Yadsıma)
- C) Bakışlarımı başkalarının hatalarından alıp kendi kusurlarıma çevirmenin önemini keşke daha önce anlasaydım. (Pişmanlık)
- D) Haber bültenlerinin masamızın üzerine koyduğu polemikleri kendi aramızda sürdürmekten bıkmadık mı? (Yakınma)
- E) İlk günler ne söylese üslubundan rahatsız olduğumuz sunucunun tavırlarına artık tebessüm edip geçiyoruz. (Kanıksama)

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ön yargı vardır?

- A) Gençliğin zaten her dönemde çetrefilli olan sorunlarını çözmek için gayet samimi bir çaba içerisindeydi.
- B) Dijital imkânların ciddi tehlikeler de barındırdığını hesaba katarak şimdiden ciddi önlemler almak zorundayız.
- C) İstikrarlı bir şekilde sürdürebileceğin bir beslenme düzeni oturtmalısın ki kendini fiziksel olarak daha iyi hissedesin.
- D) Vaatleri toplumun nabzını tuttuğunu gösteriyor olsa da kısa vadede şu anki aksaklıkların hiçbirini gideremez.
- E) İnsanın sosyal olarak gelişmiş bir canlı olmasını sağlayan üstünlüklerinin belli bir süre için yok olduğunu düşünelim.

3. I. Başkalarında sürekli bir samimiyetsizlik arayan kişi haddizatında kendi karanlığından saklanıyor olabilir.
II. Bir adım daha ileri gidip diyelim ki mesela siz de benim gibi bir sinir bilimi uzmanısınız ve önünüzde bir insan beyni duruyor.

Numaralanmış cümleler aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) I. Tahmin	B) I. Tasarı
II. Varsayım	II. Çıkarım
C) I. Çıkarım	D) I. Ön yargı
II. Tasarı	II. Tespit
E) I. Öngörü	
II. Tahmin	

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. (I) Bugünlerin en popüler kavramlarından birinin "ötekileştirme" olduğunu söylersem herhâlde pek itiraz eden olmaz. (II) Bir yerde bu türden negatif kavramların çok konuşuluyor olması, toplumsal manada ciddiye alınması gereken bir derde, bir yaraya işarettir. (III) Öte taraftan, bu kavramın muhtevasında taşıdığı kaygı verici durumu herkesin bir şekilde yaşadığını ne yazık ki anlayamıyoruz. (IV) Çünkü biz bu kavramı muhtemel gidişata ilişkin bir endişenin neticesinde konuşuyor değiliz. (V) Aksine, bir kötülüğün hayatımızda artık yerleşiklik kazanması ile ilgili olarak sürekli gündemimizde tutuyoruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, tahmin anlamı vardır.
- B) II. cümlede, bir saptama yapılmıştır.
- C) III. cümlede, eseflenme söz konusudur.
- D) IV. cümle, kendisinden önceki yargının sebebidir.
- E) V. cümlede, öngörüye yer verilmiştir.

5. I. İnsan, keyif aldığı, efor sarf etmeden yapabildiği işlerin bileşiminden oluşan yeteneklerini bir araya getirip hayatına yerleştirebilirse mutlu yaşar.
II. Yemek yapmayı, bilimsel makaleler okumayı ve aynı zamanda anlatmayı seven biri, gıda alanında ders veren bir akademisyen olarak oldukça tatmin dolu bir hayat geçirebilir.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede ifade edilen düşüncenin anlaşılır olması için örnek verilmiştir.
- B) I. cümlede detaylandırılan davranışla ilgili bir eleştiri yapılmıştır.
- C) I. cümlede açıklanan beklentinin gerçekleşeceğine dair kesinlik ifade edilmiştir.
- D) I. cümlede tespit edilen durumla ilgili bir uyarıya yer verilmiştir.
- E) I. cümlede öngörülen duruma dair bir tasarı açıklanmıştır.

Cümlede Kavram ve Duygular-III

6. Aşağıdakilerden hangisi bir eserin üslubuyla ilgili bir cümledir?

- A) Oyun, Fransız Devrimi'nden on yıl önce aristokratları komik duruma düşürdüğü için zararlı yayın olarak görülmüştü.
- B) Film, savaşın gerçek yüzünü bir askerin iç çatışmaları üzerinden ortaya koyması bakımından geniş bir kitlenin ilgisini çekti.
- C) Gereksiz süslemelerden kaçınılan, zarif ve ölçülü ifadeler, elinizdeki tiyatro metnini bir adım öne çıkarıyor.
- D) Serginin dikkat çeken özelliklerinden biri, farklı kuşaklar bünyesinde ayrıışan ve benzeşen noktalara ilişkin önermede bulunması.
- E) Ödül de alan bu operanın aynı sahnede arka arkaya dokuz defa oynanışı, zamanına göre çok büyük bir başarıdır.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisi parantez () içindeki kavrama örnek gösterilemez?

- A) Yönetmen, siyah beyaz çektiği filmine ilişkin seçimini açıklarken şaire ve şiire sadık kalma fikrinden yola çıktığını söylemişti. (Dolaylı anlatım)
- B) Aniden yükselip hareketlenen üslubunda sözcükler, elması andıran bir görüntüyle parıldamaya başlıyor. (Benzetme)
- C) Yalnızlık içinde mücadele eden birine hayatının bir bölümünde destek verdikten bir süre sonra tutup da ona karşı çıkmak üzerinde düşünülmelidir. (Karşıtlık)
- D) Yavaşlamak, hızın ürettiği sorunların ilacı olduğundan insanlara yavaşlamalarını ısrarla salık veriyoruz. (Neden-sonuç)
- E) Gerginlik anlarında olgun ve uzlaşmacı bir tavır sergilemek, kolayca üstesinden gelinebilecek bir durum değil. (Amaç ilgisi)

8. (I) Sanat alanında izleyen ve üreten biri olarak modern insanın hayal kırıklıkları temasıyla düzenlenen fotoğraf sergisi ilgimi çekmişti. (II) Ancak serginin tanıtım broşüründe vurgulanan "ulaşılabilirlik" iddiasına rağmen sergi girişinin iki bin lira olarak belirlenmesi de neydi? (III) Sergiyi düzenleyen firmaya sosyal medya hesapları üzerinden mesajlar atıp bu durumun izah edilmesini talep ettim. (IV) Sorumu ciddiye alıp ya makul bir açıklama yapacaklarını ya da giriş ücretini düşüreceklerini ummuştum. (V) Ancak mesajları görmeme ihtimalleri olmayıp yine de cevap vermediklerine göre talebim onları rahatsız etmiş olmalı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede, sözü edilen serginin içeriğine dair bilgi vardır.
- B) II. cümlede, bir çelişkiye işaret edilmiştir.
- C) III. cümlede, çaresizlik anlamı öne çıkmaktadır.
- D) IV. cümle, gerçekleşmemiş bir beklentiyi ifade etmektedir.
- E) V. cümlede, çıkarım yapılmıştır.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir değerlendirme söz konusu değildir?

- A) Çağrışımları fazla, duygusallığı yüksek ve yer yer anlatımcılığın sezildiği kitapta modern imgelerle örülü şiirler bulunmaktadır.
- B) Dizinin, yeterince sağlam olmayan bir temel üzerine, kaçak ama mütevazı bir bina dikmeye çalışırken çuvalladığını vurgulayabiliriz.
- C) Hikâyede mekânın merkezden çok uzak, hiyerarşiden yoksun bir toplumsallığa işaret edecek biçimde soyutlanmış olması dikkat çekici.
- D) Hollywood sinemasındaki özgürlük anlayışının Batı dışı toplumların değer dizgeleri için tehdit oluşturup oluşturmadığını araştıracağız.
- E) Sanatçının, malzemelerin işlev ve kullanımını saptıran yapıtları, mekânı yeniden şekillendirmekle kalmayıp ziyaretçilere ufuk açacak nitelikteydi.

TEST
39

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Kavram ve Duygular-IV

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde uyarı yapılmıştır?

- A) Zihnini harekete geçirebilecek her şeyi sıkıcı bulan o siğ insanlardan olursan işlevsiz bir hayat sürersin.
- B) Çocuklara masal anlatmanın imkânsızlaştığı şu zamanlarda onlara ulaşmanın bir yolunu bulmaya çalışıyoruz.
- C) Kendi söylediğinden ve düşündüğünden başka hiçbir şeyi umursamayan insanların sayısı bir hayli çoğaldı.
- D) Zamanı geri döndürmemiz mümkün olmadığı için hayıflanmayı bırakıp şu ana odaklanabilseydik keşke.
- E) Yaş aldıkça gelip geçici şeyleri eleyip unutmaya, saklanmaya değer olanları hafızanda tutmaya başlayacaksınız.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir küçümseme anlamı vardır?

- A) İkna olmanız için biraz kaba davranmış olsak da bu durum aramızda kalmadığında umarım neler olacağını anlamışsınızdır.
- B) Öyle bir düzen kuruldu ki herkesin görebileceği yerde duranların çoğu, insanlığa bir katkıda bulunmuyor.
- C) İstiyoruz ki gazeteler petrol fiyatlarındaki altı aylık fiyat beklentilerini haber verdikleri gibi mutluluğun sırrını da açıklasınlar.
- D) Yetiştği ortam, kılık kıyafeti, konuşma tarzı da ortadayken onun bir çığır açmasına hiç ihtimal vermiyorum.
- E) Özgürlük söylemlerine kapılıp kendine özgü tercihlerde bulunman, çevrendeki her insanı yok sayabileceğin anlamına gelmiyor.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde öz eleştiri yapılmıştır?

- A) Öne sürdüğüm iddia, ezberleyip benimsediğiniz kabulleri biraz da sarsma amacı taşıyor.
- B) Donanımlı biri olacağıma inanıp yine de hiçbir konuda çaba göstermemem tam bir çelişkiydi.
- C) Kitabı, standart bir beyin araştırması olarak tasarlamadığımı, okuyunca fark edeceksiniz.
- D) Yepyeni bir gösteriye tek başıma imza atayım derken yetenekli bir genci keşfettim.
- E) Program sonrasında izleyicilerin yüzlerinde memnuniyet görmek, beni çok sevindiriyor.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. (I) İnsanoğlunun beyin kabuğunda 20 milyar civarında sinir hücresi olduğu sinir bilimi uzmanlarınca ifade ediliyor. (II) Bu ortalama 1998 yılında yayımlanan bir çalışmada erkeklerde 23 milyar, kadınlarda ise 19 milyar olarak verilmiş. (III) Ancak bu sayıların yalnızca beynin en dış katmanı olan beyin kabuğuna ait olduğunu belirtmek lazım. (IV) Beynin diğer kısımları da göz önüne alınırsa bu sayının yaklaşık 80-100 milyar arasında olduğu söylenebilir. (V) Beyin kabuğu kısmında bulunan 20 milyar hücrenin her biri, diğer hücrelerle zengin bağlantılar yapabilmesi için özel şekilde donatılmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, bir veri yaklaşık olarak ifade edilmiştir.
- B) II. cümlede, karşılaştırma vardır.
- C) III. cümlede, bir duruma dikkat çekilmektedir.
- D) IV. cümlede, azımsama anlamı vardır.
- E) V. cümlede, yargının amacı da verilmiştir.

5. (I) Dünya'nın en yüksek dağı olarak bilinen Everest, Nepal ve Çin sınırının ortasında yer alıyor. (II) İngiliz sömürge coğrafyacıları, Everest'in deniz seviyesine göre yüksekliğini ilk defa 1856 yılında aşağı yukarı 8.800 metre olarak belirlemiş. (III) 1999 yılında ABD Ulusal Coğrafya Derneği ise Everest'in 8.850 metre yüksekliğe sahip olduğunu açıklamış. (IV) Çin ve Nepal arasında anlamsız bir tartışmaya sebep olan bu yükseklik verileri, yakın zamanda bir anlaşmayla 8.848,86 metre olarak belirlendi. (V) Bu sayı daha önce Nepal'in tanıdığı yükseklik değerinden 86 cm, Çin'in resmî olarak kabul ettiği rakamdan yaklaşık 4 metre daha yüksek.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, bir belirsizliğe işaret edilmiştir.
- B) II. cümlede, bilgi yaklaşık olarak verilmiştir.
- C) III. cümle, nesnel bir yargıdır.
- D) IV. cümlede, kişisel görüşe yer verilmiştir.
- E) V. cümlede, karşılaştırma yapılmıştır.

Cümlede Kavram ve Duygular-IV

6. (I) Her ne kadar adını koymadan sınıfsal farkları tanısa da filmin odağı, insanlar arası sömürü ilişkileri değildir. (II) Filmin başkahraman nezdinde vurguladığı nokta, başka türlü bir "ezilme"ye dayanan sınırlı bir adalet ilkesidir. (III) Dolayısıyla filmde sınıfsal farkların bir şekilde tanınması ancak açıkça tanımlanmamış olması gayet bilinçli bir tercih olarak görünmektedir. (IV) Film, farklı yaşam koşulları arasındaki aykırılığı belki de rastlantısal bir güçsüzlük durumuna bağlamak istemektedir. (V) Böylece utangaç biçimde kabul ettiği sınıfsal farkları, belirlediği adalet kavramı etrafında, makul sınırlar içinde tutmayı başarmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde ihtimal anlamı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kesinlik anlamı vardır?**

- A) Her birimiz her saat onlarca hatta belki bazen yüzlerce bildirim almaktan sarhoş gibiyiz.
B) Öyle bir hâl ki sanki bir şeyleri organize etmek, arşivlemek konusunda beceri kaybı yaşıyoruz.
C) Tüm hücrelerimizle sürekli bir teyakkuz hâlinde olmak, ruhumuzu ciddi düzeyde yoruyor olabilir.
D) Teknolojiye hükmetmek yerine hayatı ona adamanın elbette bir bedeli olacak.
E) Yüzlerce tabela, reklam görseli bizi cebimizdeki aygıt kadar ele geçirmemiş olsa gerek.

8. (I) Eski çağlarda şizofreni, insanların ruhlarının kötü ruhlar tarafından ele geçirilmesi olarak kabul edilirdi. (II) Batı'da kötü ruhların hâkim olduğu bedene zalimce davranmak, çeşitli işkenceler yapmak mübah görülürdü. (III) Batı dünyasındaki zulmün aksine bizde şizofreni hastaları müzik, su sesi gibi ruhu dinginleştiren birtakım yöntemlerle tedavi ediliyordu. (IV) Pekî, psikiyatrinin bir bilim dalı olarak kabul gördüğü günümüzde şizofreni tedavisinde hangi noktaya gelindi? (V) Bu soruya etkili terapi yöntemleri ve hastanın yaşam kalitesini bozmayan yeni ilaçlar geliştirildiği şeklinde cevap vermek mümkün.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde karşılaştırma yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. (I) Günümüzdeki bilgi miktarının aşırı artışı, beynimizi kullanma konusunda en önemli problem. (II) Artık o kadar çok bilgi var ki sadece beş altı bileşeni barındırabilen ön beynimiz bir karmaşa içerisinde. (III) Aslında bu derya gibi bilgileri algılayıp değerlendirmemizi sağlayacak yetenekler bizde mevcut. (IV) Fakat bu yeteneğimizi nasıl kullanabileceğimizi ve gelecek nesillere nasıl aktarabileceğimizi hâlâ tam olarak bilmiyoruz. (V) Öyle zannediyorum ki karşı karşıya olduğumuz gelişmeleri temel yaradılışımıza uyduracak köklü bir değişim için de pek cesaretimiz yok.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, karşılaştırma anlamı vardır.
B) II. cümlede, sebep anlamı sezilmektedir.
C) III. cümlede, benzetmeye yer verilmiştir.
D) IV. cümlede, aşamalı bir durum vardır.
E) V. cümlede, tahminde bulunulmuştur.

10. (I) Yazık ki şimdi ile geçmişin çatışması, bir de üstüne gelecek kaygıları içinde âdeta çırpınıp duruyoruz. (II) Hâlihazırdaki koşullarımız ve verilenler bize yetmiyor ki bunca mücadele içinde sıkışmış durumdayız. (III) Ancak şu var ki yaşadığı hayat insana yetseydi bilim, şiir ya da herhangi bir sanat ortaya çıkmazdı. (IV) "İnsan ruhu dünyanın en emperyalist gücüdür, sürekli fetheder ama fethettiği hiçbir şey ona yetmez." der Kazancakıs. (V) İyi ki de yetmez çünkü dilimize pelesenk olmuş dizeleri, onca öyküyü yazdıran; müziği, resmi ortaya çıkaran bu yetinmeme hâlidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, bir durumdan yakınma söz konusudur.
B) II. cümlede, ilk yargı ikinci yargıdan hareketle ulaşılan bir çıkarımdır.
C) III. cümle, koşul ilgisine örnek gösterilebilir.
D) IV. cümlede, doğrudan anlatıma yer verilmiştir.
E) V. cümlede, bir sorgulama yapılmıştır.

TEST
40

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Kavram ve Duygular-V

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi

- ihtimal,
- öz eleştirisi,
- varsayım,
- öngörü

kavramlarından herhangi birine örnek gösterilemez?

- A) Cümlelerinizi ilk halleriyle değil, kendi yorumlarınızla aktararak bir sıkıntıya sebep oldum.
- B) Hastalıklara karşı güvenilirliği yüksek aşılardan yoğun çabalarla üretildiği bir dönemdeyiz.
- C) Diyelim ki kimseye anlatmak istemediğiniz bir sıkıntı sizi iyiden iyiye üzmeye başladı.
- D) Dedikodunun en kötü tarafı, kişiye kendisini savunacak bir koşul sunmamak olabilir.
- E) Ülkemizde 2030 yılına kadar %80 oranında, yenilenebilir enerjiler kullanılmaya başlanacaktır.

2. (I) Yüz yüze iletişimde makul bir insanın trafikte anlayışsız, sosyal medyada saygısız olması artık yadırgadığımız bir durum değil. (II) Durum, bu mecralarda öne çıkan iletişimin aslında insanla değil de bir makineyle / araçla kuruluyor olmasından kaynaklanıyor. (III) Yani iletişimin hedefi insan da olsa muhatap ilk basamakta bir makine / araç olduğundan insan algısı da buna yönelik tepki geliştiriyor. (IV) Trafikteki insan, ilk anda karşısında bir insan değil, kendisine zarar verme potansiyeli çok yüksek bir araba görüyor. (V) Sosyal medyadaki iletişimde ise karşımızda donuk bir ekranın olması hoyrat, anlayışsız ve kötü olmaya kapı aralıyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede, kanıksama anlamı vardır.
- B) II. cümlede, tahminde bulunulmuştur.
- C) III. cümlede, gerçekleşme koşulu verilen bir yargı vardır.
- D) IV. cümlede, öngörü söz konusudur.
- E) V. cümlede, bir tasarıdan söz edilmiştir.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. I. Son yıllarda sağlık sektöründe cerrahi uzmanlık alanına ilginin azaldığına dair bir tespit söz konusu.
- II. Durum genel cerrahi uzmanlık süresinin uzun olmasından, büyük ameliyatlarda stres seviyesinin yükselmesinden ve sağlıkta şiddetin artmasından mı kaynaklanıyor?

Bu cümlelere göre "II numaralı cümlede I. cümledeki durumun ---- vardır." yargısında boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) sebebiyle ilgili bir sorgulama
- B) koşuluna dair bir açıklama
- C) ortaya çıkışına yönelik bir savunma
- D) ulaşacağı nokta hakkında bir öngörü
- E) giderilmesiyle ilgili bir tasarı

4. (I) Dergi editörleri, gelecek yıl izleyicilerle buluşması planlanan dizinelerce filmi bir film listesi hazırlamak gayesiyle inceledi. (II) Genel yayın yönetmeni, incelenen filmlerin tam içeriklerinin 2025 yılında paylaşılacağını sosyal medya hesabından ifade etmişti. (III) İnceleme yazılarında ise hâlihazırdaki dönemin, yeni jenerasyona imkânlar veren, verimli bir dönem olduğundan bahsediliyor. (IV) Öngörülerini sıralayan dergi editörleri 2025'te takip edilmesi gereken on yönetmenin ismini de vererek yerinde bir yönlendirme yapmış. (V) Kaliteli yapımlara doğru yorumlarla kolayca ulaşmak isteyen bir sinemaseverseniz bu dergiyi takip edin, derim.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, eylemin hangi amaçla gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.
- B) II. cümlede, incelenen filmlerin içeriklerine yönelik eleştirisi vardır.
- C) III. cümlede, sözü edilen yazıların içeriğine yer verilmiştir.
- D) IV. cümlede, dergi editörlerinin tavrıyla ilgili beğeni ifade edilmiştir.
- E) V. cümlede, sinemaseverlere yönelik bir öneri söz konusudur.

Cümlede Kavram ve Duygular-V

5. (I) Gözü korumak için onarıcılar içeren gözyaşı sıvısının salgılanmasına yönelik refleks, birçok canlıda var. (II) Ama üzüntü, hayal kırıklığı yahut güçlü olumlu duygulanımlar gibi nedenlerle ağlamak, şu anda bildiğimiz kadarıyla insana özgü. (III) Ağlamak, karşınızdaki insana duygularınızı sözsüz ve kestirme bir yöntemle hızla aktarmaya da yarıyor. (IV) Zira duygusal tepkilerin, insanlarda sözlü iletişime göre çok daha hızlı karşılık bulabildiği bir gerçek. (V) Yani ağlamanın bizim gibi ileri düzeydeki sosyal varlıkların arasındaki etkileşimler için çok önemli olduğunu söyleyenler haklı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, bir ön yargı ifade edilmiştir.
B) II. cümlede, araştırmalara bağlı olarak değişmesi mümkün olan bir bilgi verilmiştir.
C) III. cümlede, ağlamanın bir işlevine değinilmiştir.
D) IV. cümle, kendisinden önceki yargının gerekçesidir.
E) V. cümlede, onaylama anlamı vardır.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi parantez () içindeki açıklamaya örnek gösterilemez?

- A) Çocuğun toplumsal yaşama arasındaki ilk köprüünün anne olduğunu göstermek gayesiyle konuya anne ile çocuk ilişkisinden başlayalım. (Bir eylemin yönelik olduğu amacı açıklama)
B) Erken çocukluk dönemi, 3-6 yaş arasını kapsayan, çocukluğun başladığı ve ilkökul dönemine kadar olan zaman dilimidir. (Bir konuyla ilgili örnekleri art arda sıralama)
C) İnsan ancak gerilimlerden uzak kalabilmesi ve sorunlarının üstesinden geleceğini bilmesi durumunda rahat bir uyku uyuyabilir. (Bir eylemin gerçekleşmesinde gerekli olan koşulu açıklama)
D) Duygu durumları sindirim sistemini etkilediği için sindirim bozukluğundan yakınan birinin psikolojik muayeneden geçirilmesi gerekir. (Bir yargıyı gerekçesiyle birlikte ifade etme)
E) Bir psikoterapide direnç, genellikle yeni bir konuya geçildiğinde artar; o konu açıklığa kavuşmaya başladığında azalır. (Bir durumu iki farklı yönden karşılaştırma)

7. (I) Erbabı, şiirin hem dert hem derman hem yara hem çare olarak belirlediğini söyler. (II) Gerçekten de şiirin bunlar dışında başka bir şey olmaya ihtiyacı da yoktur zaten. (III) Şairlik iddiasındaki kişinin şiiri dert edinmesi ve dert diye adlandırılan şeyleri yeniden tanımlaması icap eder. (IV) Zira şiir hem şairin hem okurun dertlerinin görünmeyen derinliklerini ısıtacak bir mahiyettedir. (V) O hâlde şiirin, dert diye sızlanıp durduğumuz şeylerle ilgili fikrimizi çeşitlendirme gibi bir vazifesi de vardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, dolaylı anlatım yapılmıştır.
B) II. cümlede, tasdik etme söz konusudur.
C) III. cümlede, bir gerekliliğe yer verilmiştir.
D) IV. cümle, kişisel bir görüşü aktarmaktadır.
E) V. cümlede, bir endişe dile getirilmiştir.

8. Aşağıdaki cümlelerden hangisi parantez () içindeki açıklamayla örtüşmez?

- A) Satürn'ün uydusu olan Titan, bugüne kadar incelenen gezegen ve uydular içerisinde en büyük molekül çeşitliliğine sahip yerdir. (Benzer unsurlar bir açıdan karşılaştırılmıştır.)
B) Filmde hayatımı anlattığımı söyleyemesem de pek çok detayın çıkış noktası hasbelkader etrafta görüp duyduklarım oldu, diyebilirim. (Bir filmin üslup özelliklerine dair bilgi verilmiştir.)
C) Birbirinden farklı olan insanlar arasında cereyan eden yenilik, çelişki, anlaşmazlık ve bilinmezlikler geliştirici ve heyecan vericidir. (Bir durumla ilgili olarak kişisel görüş ifade edilmiştir.)
D) Sporcu performanslarını artırmak için kullanılan kreatin, kaslarda enerji kaynağı olarak görev yapan organik bir asittir. (Bir kavramın ne olduğuna yönelik bilgi verilmiştir.)
E) Benzer dertlerden muzdarip insanların, ekmek ve ırk ekseninde nasıl savaştıklarını film boyunca sağlam bir kurgu üzerinden izliyorsunuz. (İncelenen bir eserle ilgili değerlendirme yapılmıştır.)

TEST
41

CÜMLEDE ANLAM

Cümlede Kavram ve Duygular-VI

1. (I) Okurların Adalet Ağaoğlu'na ait *Dar Zamanlar* üçlemesinin ilk iki romanını yakından tanıdığı ve sevdiği aşikâr. (II) Esasen bu iki roman da övgüye değer, ustalık eserleri olduğundan gösterilen ilgi haksız da değildir. (III) *Ölmeye Yatmak*, bir kadın olarak büyümenin, yaşamanın ve düşünmenin ağırlığına dair yazılmış en iyi romanlardan biridir. (IV) Yazar, romanda aynı anda hem yerel hem evrensel olmayı, hem kişisel hem de toplumsal meselelere değinmeyi başarmıştır. (V) *Bir Düşün Gecesi* ise çoklu anlatıcıları ve gitgide yükselen temposu ile gerçekten unutulmaz bir romandır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, bir tespite yer verilmiştir.
B) II. cümlede, kişisel görüş söz konusudur.
C) III. cümle, sözü edilen eserin içeriğiyle ilgilidir.
D) IV. cümlede, olumsuz eleştiridir.
E) V. cümlede, eserin üslubundan söz edilmiştir.

2. Aşağıdaki dizelerin hangisi parantez () içindeki kavrama / duyguya örnek gösterilemez?

- A) Bir mektup beklerim müjdeli
Belki de öldüğüm gün gelir
Mutlaka gelir ama
(İyimserlik)
B) Ey aşk, yaptığını beğendin mi
Yetimler gibiyim ziyafetten aç dönen
(Sitem)
C) Ne var ki etkisinde kaldığımız bir şarkı kadar
Kalamadık ittifakında yasın
(Öz eleştirisi)
D) Ne mevsim bizden yana ne de gördük baharı
Ey kıyamet gel artık, iyileşsin bu yara
(Vazgeçiş)
E) Afrika dedim -ne güzel- ve hemen sildiniz beni
Sayfaları yaldızlı yaşamak defterinden
(Küçümseme)

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Hemşireyseniz durumu ağır bir hastanın ailesiyle iletişim esnasında dikkat etmeniz gereken detaylar vardır:
- I. "Üzülmeyin.", "Daha kötü olabilirdi." gibi anlamsız cümleler yerine, üzüntülerini anladığınızı ifade eden, işlevsel cümleler kullanabilirsiniz.
II. Tedirginlik, tedavi sürecini olumsuz etkileyeceğinden hastaya ve refakatçiye odadaki tıbbi cihazların tanıtılması, hastaya uygulanan işlemlerin açıklanması önemlidir.
III. Hasta ve hasta yakınıyla konuşurken mutlaka basit ve anlaşılır kelimeler kullanın ve aileyi sakın ola ki tıbbi terimlere boğmayın.
IV. Tedavi süreci ve hastanın değişen durumuyla ilgili bilgileri hastaya ve yakınına zamanında aktarmazsanız krizlere sebep olabilirsiniz.
V. Karar verilmesi gereken bazı durumlarda hastanın ve yakınlarının sakin kalmasını sağlamak amacıyla yol gösterici konuşmanız gerekebilir.

Bu açıklamalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. açıklamada tavsiye söz konusudur.
B) II. açıklamada yargı gerekçesiyle birlikte verilmiştir.
C) III. açıklamada tahminde bulunulmuştur.
D) IV. açıklamada koşul ilgisi vardır.
E) V. açıklamada yargının yönelik olduğu amaç da ifade edilmiştir.

4. I. Günümüz insanı artık kendine belli bir ezberle, derinliği olmayan bir birikimle bakıyor.
II. Demek ki devrin hâkim kültürü insanı etkisi altına alıp iç dünyaya dair kendini geliştirmesini engellemiş.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümledeki varsayımdan yola çıkılarak farklı tahminlerde bulunulmuştur.
B) I. cümledeki tespite ilişkin kişisel bir endişenin dile getirilmesi söz konusudur.
C) I. cümledeki yargıdan hareketle var olan duruma dair bir çıkarım yapılmıştır.
D) I. cümledeki yakınmayı ortaya çıkaran gerçekleşmemiş beklenti açıklanmıştır.
E) I. cümledeki öngörünün dayandığı temel öğeler sıralanmıştır.

Cümlede Kavram ve Duygular-VI

5. (I) Bir insandan başka bir insana bazı organların işlevini sürdürecektir şekilde nakledilebilmesi, zaten hayli eski bir olgu. (II) Kornea, deri, göz, böbrek, kalp, karaciğer derken artık bazı beyin parçalarının bile nakli mümkün. (III) Öte yandan alınan yol sayesinde mekanik bir kol, gerçek bir kolun yapabildiği her şeyi yapabilecek yetkinliğe ulaştı. (IV) Üst düzey bir gelişme de insanın organlarından alınan hücrelerle laboratuvar ortamında yedek organların oluşturulması. (V) Ancak böyle organların bile "orijinal" kabul edilmemesi sizi şaşırtıyorsa hasar alıp parçası değiştirilmiş otomobillerin nasıl değer kaybettiğini düşünün.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede, bir kanı dile getirilmiştir.
B) II. cümlede, ihtimal dâhilinde olan bir durumla ilgili hayıflanma söz konusudur.
C) III. cümlede, aşama aşama gerçekleşmiş bir duruma yönelik eleştiri vardır.
D) IV. cümlede, küçümseme anlamı öne çıkmaktadır.
E) V. cümlede, koşula bağlı bir öneriye yer verilmiştir.

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi

- karşılaştırma,
- dolaylı anlatım,
- tanım,
- değerlendirme

kavramlarından herhangi birine örnek gösterilemez?

- A) Mükemmeli hedeflemenin insanı erteleme davranışına sürükleyebildiğini ifade ettiniz.
B) Filmde, sosyal medyada orijinal içerik üretmek için sınırları zorlayan bir grup genci anlatacağız.
C) İş makineleriyle iç içe yaşayan yerli halkın tuhaf öyküleri, kitapta olağanüstü çizimlerle verilmiş.
D) Vitray, cam parçalarının renklendirilip bir düzen dâhilinde yan yana getirildiği cam resmi sanatıdır.
E) Kişilerin kendi keşfettikleri doğrular, ona ezberletilmiş doğrulara oranla çok daha etkilidir.

7. (I) Canlıların şimdiye kadar hayatta kalmaları ve yeryüzüne yayılmaları, biyolojinin her nesilde benzersiz çeşitlilikler üretmesinden kaynaklanıyor. (II) İşte buradan ilham alıp bir anlamda biyolojik gelişimi taklit ederek ileriye yönelik değişim için bir şeyler yapsak iyi olur. (III) Yani insanları olabildiğince yaratıcı düşünmeye teşvik ederek her alanda orijinal üretim çeşitliliğini artıralım. (IV) Böylece, oluşabilecek bütün olumsuz koşullarla her zaman başa çıkabilecek farklı farklı imkânlar elimizde hazır bulunacaktır. (V) Hep dişiler şeklinde yani sanayi üretimi tarzında çalışmayı sürdürürsek arıza yapan herhangi bir şey, her şeyi darmadağın edebilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. cümlede, bir durumun sebebi açıklanmıştır.
B) II. cümlede, bir mecburiyete işaret edilmiştir.
C) III. cümlede, yadsıma anlamı belirgindir.
D) IV. cümlede, geleceğe yönelik bir kaygıdan söz edilmiştir.
E) V. cümlede, bir kesinlik anlamı vardır.

8. (I) Bir rivayete göre bana bir dayanak noktası verin dünyayı kaldırıyım, diyen Arşimed'in işaret ettiği kaldıraç, basit makinelerden biridir. (II) Elinizde yeterli uzunluk ve sağlamlıkta, denge noktası iyi ayarlanmış bir kaldıraç olduğunu farz edelim. (III) Yük, denge noktası ve gücün uygulandığı nokta arasındaki mesafeleri iyi ayarlarsanız inanılmaz ağırlıkları kaldırmanız mümkündür. (IV) Öte yandan kaldıraç etkisi pekâlâ uzun menzilde düşünmekle ve geleceğe katkısı büyük olan işleri ihmal etmemekle de ilişkilendirilebilir. (V) Bir konuda geride bir insanın, belli bir süre sonunda, çok ileride bir noktaya ulaşmış olduğuna şahit olmayanlar beni anlamayacaktır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede, doğrudan anlatıma yer verilmiştir.
B) II. cümlede, bir tasarı açıklanmıştır.
C) III. cümlede, yargının gerçekleşmesi bir durumun gerçekleşmesine bağlanmıştır.
D) IV. cümlede, kişisel bir görüş açıklanmıştır.
E) V. cümlede, ön yargı söz konusudur.

TEST
42

ANLATIM BİLGİLERİ

Anlatım Özellikleri

1. Bir dili ister yazılı ister sözlü olarak kök saldığı ve yayıldığı topraklardaki kişilerin özellikleri ve nitelikleri geliştirir. Halkının ne tür özelliklere ve niteliklere sahip olduğunu yakından tanıyan, akıllı, sabırlı ve sevgi dolu insanların kendi çağında ortaya koyduğu eserler yüzlerce yıl, içinde bulunduğu toplumun her zaman övündüğü, beğendiği, örnek aldığı kalıcı eserler olmuştur. Bu tür eserler, aradan kaç yıl geçerse geçsin, hiç eskimez. Çünkü onlarda bütün halka hitap eder sözler. Halkın bilmediği, tanımadığı, yabancı olduğu tek kelime yoktur. Dilleri böyle olunca eskiyle yeni arasında kurdukları dil ve kültür köprülerinden genç kuşaklar da rahatça geçer.

Bu parçaya göre söz edilen eserlerin kalıcı olmasında etkili olan anlatım özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sadelik B) Yalınlık C) Duruluk
D) Etkileycilik E) Sürükleyicilik

2. Sık sık işlenmiş bir konuyu yeniden ele alan yazar ne gibi sorunlarla karşı karşıyadır? *Kedi ve Ölüm* bu soruyu cevaplandırmada ters yönden yararlı oluyor çünkü ne yapılmaması gerektiğini gösteriyor bize. Sanatçı; ölüm üstüne, saplantı üstüne, yalnızlık üstüne bu kavramların sözlükteki anlamlarına yakın ayrıntılar yakalamış. Herkesin bildiği şeyleri onların diliyle, anlayabilecekleri şekilde bir daha söylemekten çekinmemiş. Bunu yaparken de kimsenin bilmediği kelimeleri tercih etmekten kaçınmış.

Bu parçaya göre söz edilen yazarın anlatımında bulunan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Etkileycilik B) Yalınlık C) Sadelik
D) Yoğunluk E) Tutarlılık

3. Söyleyin bana, Dostoyevski'nin yazar olduğuna inanmak için kendisinden kimlik kartı mı istemeniz gerekirdi? Hiçbir kimlik kartı gerekmezsiniz rastgele bir eserinden beş yaprak alın, karşınızdaki adamın o olduğunu hemen anlarsınız.

Bu parçaya göre Dostoyevski'nin anlatımında bulunan özellik, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğallık B) Etkileycilik
C) Özgünlük D) Özlülük
E) Yalınlık

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. "Dudaklarımda bir ıslık." cümlesi klişedir. Bu cümleyi kullanıp bir hâli anlatmayı seçebilirsiniz ama yaptığınız şey savsaklamaktan ibarettir. Ancak "Dilimde geçmişten dudaklarıma akan bir ıslık eskisi vardı." diyerek uzaklaşmanın, kopuşun, değişimin yazarı olursunuz. Tabii, bunlardan hangisi ile yazacağınız sizin tercihinizdir.

Bu parçadaki ikinci örnekte aşağıdaki anlatım özelliklerinden hangisinin uygulanmadığı söylenebilir?

- A) Sadelik B) Etkileycilik C) Akıcılık
D) Yalınlık E) Özgünlük

5. Bazı kitaplarda kimi metinler okuyoruz, ortada insanlar dolaşiyor. Eliyle, koluyla, kaşıyla gözüyle insanlar... Nefes alıyor, gülüyor, ağlıyor, bakıyor ve konuşuyorlar. Üstelik ağdalı laflar sarf edip "Haydi, beylik laflar kullanalım." diyorlar. Hem yıllanmış, tozlanmış sözleri söylemekten geri durmuyorlar hem de mecaz yığınlarıyla okuru şaşırtmaya (!) çalışıyorlar.

Bu parçada söz edilen metinlerin anlatımında bulunmayan özellikler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Açıklık - Sadelik
B) Yoğunluk - Özgünlük
C) Akıcılık - Doğallık
D) Etkileycilik - Doğruluk
E) Yalınlık - Özgünlük

6. Okurluk becerilerimi zorlayan bir söylemi vardı *Eski Ustalar* adlı kitabın. Güç okunuyordu, daha ilk on sayfasında yormuştu beni. Aynı tümceyi ikinci, kimileyin üçüncü kez okumak zorunda kalıyordum. Büküntülerle, dönemeçlerle dolu, çakıl çukul bir yolda yürümeye benziyordu bu eseri okumak.

Bu parçada ele alınan eserin okunamaması aşağıdaki anlatım özelliklerinden hangisinin eksikliği ile ilişkilendirilebilir?

- A) Yoğunluk B) Akıcılık C) Yalınlık
D) Sadelik E) Doğallık

Anlatım Özellikleri

7. Bir gazetenin herhangi bir sayfasını açtığınızda okuduklarınızın yüzde kaçını anlayabiliyorsunuz? Bilmediğiniz kelimeler konuyu anlamınızı önemli ölçüde etkiliyor. Bu kelimeleri öğrenmek için bir de sözlük açmak zorunda kalıyorsunuz. Haberi okumanın yanında sözcük avına çıkmanız da kaçınılmaz oluyor.

Bu parçada gazete yazılarında eksik olmasından yakınılan anlatım özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalınlık B) Doğallık C) Sadelik
D) Duruluk E) Akıcılık

8. Türk edebiyatının zor beğenen eleştirmenidir, Fusun Akatlı. Salt edebî yapıtlarına değil, tüm sanat dallarına yönelik inceltirilmiş bir beğenisi vardır. *Kültürsüzlüğümüzün Kışı* adlı kitabı yeniden basılmıştı ve ben bu kitabı kana kana okudum ki okurken çarçabuk geçiverdi zaman.

Bu parçada ele alınan eserin anlatımı aşağıdakilerden hangisi ile nitelendirilebilir?

- A) Yalın B) Doğal C) Açık
D) Akıcı E) Etkileyici

9. Tolstoy'un kaleme aldığı *Anna Karenina*, yüzü aşkın edebiyatçı tarafından oluşturulan *Times* listesinde "şimdiye dek yazılmış en iyi roman" seçilmiştir. Onu hiç hilafsız en tepeye oturtan, romanın pek çok katmandan oluşan ve farklı yorumlara açık anlatımıdır.

Bu parçada bahsedilen eserin sahip olduğu anlatım özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yoğunluk B) Özgünlük C) Yalınlık
D) Açıklık E) Kalıcılık

10. 1992 yılında yayımlanan ve bugün kült yapıtlar arasında anılan ilk romanı 7 ile tanıdığımız Cem Akış, tüm yazarlık serüveninde olduğu gibi son romanında da zihinlerde yeni kapılar açan, eşsiz bir metinle çıkıyor okurların karşısına.

Bu parçada söz edilen yazarın son eserinde bulunan anlatım özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalıcılık B) Yoğunluk C) Açıklık
D) Özgünlük E) Akıcılık

11. Yapay tasvirlerden uzak duran sanatçı, yabancı kelimelere de daima mesafeli olmuştur. Ahenkli, söylenmek isteneni anlatmak üzere titizlikle seçilmiş ve dizilmiş kelimeler, şairin yazarken duyduğu ürpertiye okuyana ya da dinleyene aynen yansıtıyor.

Bu parçada söz edilen sanatçının anlatımı aşağıda verilenlerden hangisi ile nitelendirilemez?

- A) Yalınlık B) Sadelik
C) Etkileyicilik D) Açıklık
E) Yoğunluk

12. Kenan Hulusi, 37 yaşında öldü ancak 36 yaşında giden Ömer Seyfettin gibi değerini kısa zamanda kabul ettirmişti. Ömer Seyfettin'in Kenan Hulusi'den farkı, üstünlüğü; konularının çeşitliliği, tarihî ve yaşanmış olayları yoğun tasvir ve tahlillerden uzak tutması, fazla boyamadan aktarmasıydı.

Bu parçaya göre Ömer Seyfettin'i Kenan Hulusi'den üstün kılan anlatım özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sadelik B) Yoğunluk C) Yalınlık
D) Duruluk E) Sürükleyicilik

13. Ülkü Tamer'in, edebî akımların içinde yaşadığı hâlde hiçbirinden tam olarak etkilenmediğini, biçiminde titiz ve ısrarcı olduğunu, söyleyişte kendi imzasını koruduğunu söyleyebiliriz. Şiire başladığı dönemlerde; şairlerin birbirini kıyasıya eleştirdikleri, dergilerde bazı şairlerle polemiklerin yaşandığı, gruplaşmaların yoğunlaştığı günlerde, şairin bu güçlü akıntıya kapılmadan yalnızca şiirini yazmış olması, tek başına şiirini yürütmesi ilginçtir. Üstelik dışarıdaki gürültüyü duymuyormuşçasına yalın, sohbet eder gibi rahat, yer yer gülümseten, kimi zaman özdeyişe benzer dizelerle düşündüren, sesini yükseltmeyen şiirlerdir bunlar.

Bu parçada Ülkü Tamer'in, üzerinde durulan dil özellikleri aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Özgünlük - doğallık
B) Özgünlük - kalıcılık
C) Yoğunluk - kalıcılık
D) Açıklık - doğallık
E) Sadelik - açıklık

TEST
43

ANLATIM BİLGİLERİ

Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları-I

1. İnsan ruhu mükemmel değil. Hiçbirimizin ruhu salt iyilikten, salt güzellikten, salt yücelikten oluşmuyor; hiç kimse masum değil, hiçbir zaman da değildi. Bakmayın geçmişteki yaşamların daha anlamlı olduğunu söyleyenlere, biz hep böyleydik. Şeytan ve melek, cellat ve kurban, kurnaz ve saf, yaratıcı ve yıkıcı, cesur ve korkak...

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açıklama B) Tartışma
C) Örnekleme D) Benzetme
E) Betimleme

2. Mıknatısların çevresinde çekme ve itme özelliği olan bir alan vardır. Bu alana *manyetik alan* denir. Manyetik alan, bazı metallerin üzerinde bir kuvvet oluşturur. Bu kuvvetin adı da manyetik kuvvettir. Manyetik kuvvetin büyüklüğü, mıknatıstan uzaklaştıkça azalır. Bir manyetik madde mıknatısa ne kadar yakınsa onu etkileyen kuvvet o kadar fazla olur. Manyetik alan görünmese de onu gözlemlemenin bir yolu var: Bir kâğıdın üzerine biraz demir tozu döküp altından bir çubuk mıknatıs yaklaştırmak.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açıklama B) Tanımlama
C) Karşılaştırma D) Öyküleme
E) Betimleme

3. Yaz tatilini değerlendireyim ve iki kuruş harçlık kazanayım diye beni büyük dayımın çalıştığı inşaat firmasına çırak olarak verdiler. Daha ilk gün şehir dışındaki şantiyede kalmam gerekti. Sabah uyandığımda barakada yalnızdım. Bir arı vızıldıyordu. Kalkıp dışarı çıktım. Güneş şimdiden öyle yükselmışti ki gözlerim ışığın gücünden ağrıdı. Yüksekçe bir yerde olan inşaat alanına doğru yürürken Mahmut Usta'yı yararlı hâlde görünce donakaldım.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Betimleme B) Benzetme
C) Örnekleme D) Açıklama
E) Öyküleme

4. Kasaba ve cırcır böcekleri... Hayalimde sonsuza kadar yaşayacaklar; çoğalarak, değişerek, uğultuyla yabancılaşıp belki. Kasaba, caddeler boyu sıralanan çam ağaçlarından ve o çam ağaçlarının dalları arasında gizlenip seslerini yaz sıcaklığının şiddetine ayarlayarak çığlık çığlık bağırarak cırcır böceklerinden ibaret. On iki yıl geçmiş üstünden. Bu on iki yıl boyunca o çığlıklar beynimde yankılanarak çoğalmaya devam etti. Artık içinde bir yerde yüksek kayaların şekillendirdiği bir vadi olduğundan eminim.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Öyküleme B) Tartışma
C) Açıklama D) Betimleme
E) Örnekleme

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

5. Şafak sökmeyen uyanı her gün yaptığı gibi. Sabarmati Nehri'ne bakan bir alanda karanlıkta toplananlara dua ettirdi. Hazırdı artık. Dhobi denilen uzun bir örtü sarılıydı beline, omuzlarına bir şal atmıştı. Eline bambudan bir sırık alıp kapıya yöneldi. On üç yılını geçirdiği evini, sade bir hayata ve düşünmeye dayalı öğretisine kendisini adanmış bir topluluğu terk ediyordu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Betimleme - Örnekleme
B) Alıntı yapma - Tartışma
C) Karşılaştırma - Tanımlama
D) Öyküleme - Betimleme
E) Tanık gösterme - Öyküleme

6. --- Yağmur sularını ya da su yollarından gelen kaynakları âdeta bir havuz gibi biriktirmek amacıyla inşa edilen sarnıçlar, hem farklı medeniyetlerin su ihtiyaçlarını karşılamış hem kent yaşamını düzenlemiş hem de hizmetlerin sürdürülebilirliğine katkıda bulunmuştur. Söz gelimi Osmanlı ve Bizans dönemlerinde büyük kentlerin altında yer alan dev sarnıçlar, yalnızca işlevsel değil, aynı zamanda estetik bakımdan da dikkat çekici yapılardır. Günümüzde bazı sarnıçlar restore edilerek kültürel etkinliklere ev sahipliği yaparken bazıları geçmişin izlerine, insanın doğayla kurduğu ilişkiye sessizce tanıklık etmektedir.

Bu metinde;

- karşılaştırma,
- örneklendirme,
- benzetme,
- tanımlama,
- kişileştirme

özelliklerinin tamamının kullanıldığını söyleyebilmek için boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yerebatan Sarnıcı 6. yüzyılda, Binbirdirek Sarnıcı 4. yüzyılda inşaa edilmiş, tarihin en eski yapılarındandır.
B) Günümüzde müze ve kültürel etkinlik alanı olarak kullanılan sarnıçların zamanında su deposu olarak kullanıldığı bilinir.
C) 336 sütunuyla âdeta yer altında bir saray atmosferi yaratan Binbirdirek Sarnıcı, İstanbul'un en görkemli yapılarındandır.
D) Sarnıçlar, suyu depolamak için kullanılırken su kemerleri suyu uzak mesafelerden taşımaya amaçlar.
E) Sarnıçlar, özellikle suya erişimin kısıtlı olduğu dönemlerde, insanların su ihtiyacını karşılamak için geliştirdiği mühendislik yapılarıdır.

Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları-I

7. Olaysız hikâye geleneğinin en yetkin örneği olan çağdaş atmosfer hikâyeciliği, bizde deneme hikâyeciliği döneminde doğar. Ömer Seyfettin'in *Beyaz Lale*, *Bomba* gibi hikâyelerinde ileri sürülen milliyetçi görüş kadar sadizme duyulan ilgi de önemlidir. Sabahattin Ali, ilk hikâyelerinde kimi zaman Oscar Wilde'ı andıran bir estetiğe kimi zaman da Edgar Poe-Maupassant karışımı korku hikâyelerine öykünür. Selahattin Enis'in çalışmaları daha çarpıcı, daha ilginçtir. O dönemden bugüne uzanan çizginin atmosfer hikâyeciliğimize yaptığı katkılar ayrıca incelenmeye değer.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Karşılaştırma
B) Örnekleme
C) Benzetme
D) Tanık gösterme
E) Öznel yargılar

8. Yazar eserinde bile isteye oluşturduğu kurguların içerisine bizim için sorular koymuş. Nasıl ki soruyu cevaplamak kolay değilse sormak da zor olmuş. Kitapta, defterler âdeti birer sığınma mağaraları işlevi görmüş karakterler için. En çıkmaz anlarda imdada yetişiyor. Tabii ki başka tutunma ipi de var kitapta, eserin bir yerinde yazarın da dediği gibi "Ev kavrulmuş soğan kokuyor ve hiç de uzak değil kurtuluş günü."

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Benzetmeden faydalanılmıştır.
B) Kişileştirmeye başvurulmuştur.
C) Bir düşünceye karşı çıkmıştır.
D) Düşünce, alıntı ile desteklenmiştir.
E) Mecazlı sözlerle yer verilmiştir.

9. Bizler çoğu zaman beynimizin kontrolünü elimizde tuttuğumuza inanırız oysaki onun patronu olduğumuzu düşünürken bize bunu fısıldayan yine beynimizin ta kendisidir. Hemen hepimiz duygularımızın kendi yönlendirmemiz ve sınırlarımızla şekillendiğini düşünürüz. Ne var ki duygularımızın, ülkemizde sessizce hükümdarlıklarını sürdürdüklerini kabul etmeliyiz. Cordelia Fine da *Başına Buyruk Beyin* adlı eserinde önceki eserlerinden farklı olarak, araştırmalardan ve kendi deneyimlerinden yola çıkarak beynin dik kafalı ve zayıf iradeli davranışlarını inceliyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Genelleme
B) Betimleme
C) Kişileştirme
D) Somutlaştırma
E) Karşılaştırma

10. Uçsuz bucaksız gür bitki örtüsüyle devasa bir halıyı andıran Amazon'daki yağmur ormanları hızla değişiyor. Bolivya'nın uydudan çekilen fotoğrafları, Amazon Havzası'ndaki dramatik ormansızlaşmayı gözler önüne sermekte. Çiftçiler, sürülerini otlatmak istedikleri için geniş ağaç bloklarını keserken tomrukçular da ormanın derinliklerine doğru uzun patikalar açıyor. Tıraşlanan alanların yerleşim yerlerine, tarlalara ve çiftliklere dönüşmesinden ötürü orman kazınıyor.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tanımlamadan yararlanılmıştır.
B) Açıklama anlatım biçimine başvurulmuştur.
C) Neden-sonuç cümlelerine yer verilmiştir.
D) Benzetmeden faydalanılmıştır.
E) Kalıplaşmış sözlerden yararlanılmıştır.

11. Ninemin doğum günlerinde ben en güzel renkli kâğıtlardan iki vazoyu dolduracak kadar laleler yapıyordum. Birini ninem için diğerini onun İstanbul'u için masaya koyuyordum. Aslında nineme çok şaşırdım. Hatta onu kıskanırdım çünkü onun doğum günü çok çabuk yaklaşıyordu. Ninem yılda birkaç defa doğum gününü kutlardı. O günler onun için en güzel günlerdi. Hasta olsa bile ayağa kalkar ve bir kelebek misali hafifler, uçardı.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Gereke cümlesinden faydalanılmıştır.
B) Yinelemelerle anlatım pekiştirilmiştir.
C) Anlatıcının kişisel düşüncelerine yer verilmiştir.
D) Karşılaştırmalar yapılmıştır.
E) Benzetmeye başvurulmuştur.

12. Renkleri görmede sorun yaşamıyorsanız siyah-beyaz bir fotoğraf size mavi bir gökyüzü ve yeşil çimenleriyle yani doğal renklerinde görünecektir. Birkaç saniye sonra tekrar siyah-beyaza dönecektir. Rengi algılayan sinir hücreleri, bütün diğer hassas hücreler gibi uzun süre aynı etkiye maruz kalınca adaptasyona uğrar. Aynı bilgiyi iletmekten usanır ve diğer sinir hücrelerine ilettikleri sinyallerin gücünü azaltırlar. Bakışlarınızı farklı bir yöne kaydırduğunuzda yorgun düşmüş gangliyon hücreleriniz adaptasyonla bastırılan renklerle arasında "ya hep ya hiç" türünden bir ilişki bulunan renklere karşı daha güçlü bir tepki verir. Bu "ya hep ya hiç" ilişkisi, kırmızı-yeşil ya da mavi-sarı zıtlığı yolu olarak bilinir.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleme
B) Öyküleme
C) Açıklama
D) Tartışma
E) Karşılaştırma

TEST
44

ANLATIM BİLGİLERİ

Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları-II

1. Tohumundan yaprağına, gövdesinden dallarına ağaçlar, hayvanlar için büyük bir önem taşır. Çünkü pek çok hayvan; beslenmek, barınmak, avlanmak, korunmak ya da dinlenmek için ağaçlardan yararlanır. Kuşlar yuvalarını ağaç dallarına kurar ve yavrularını burada büyütür. Sincaplar ağaç gövdelerindeki oyukları yuva olarak kullanır. Leoparlar dinlenmek ya da avlarını diğer hayvanlardan korumak için ağaçlara çıkarken dev pandalar oyun oynamak ya da tehlikelerden korunmak için ağaçlara tırmanır. Koalalarsa neredeyse tüm günlerini aynı ağaç üzerinde beslenip uyuyarak geçirir.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisine başvurulmuştur?

- A) Açıklama - Örnekleme
B) Betimleme - Tartışma
C) Açıklama - Tartışma
D) Benzetme - Öyküleme
E) Açıklama - Öyküleme
2. Semtler seçiyoruz kendimize. Kimi daha güvenli, kimi daha havalı diye. Ekstra bedeller ödüyoruz, kendimize kültürel olarak benzeyen insanlarla komşuluk yapabilmek için. Sınıf atlamak ya da sınıf atlamış hissetmek için. İlk bulduğumuz parayla da arabalanıyoruz, sonra "şehrin merkezi", "şehrin tam da göbeği", "İstanbul'un yeni merkezi" gibi saçmalıklarla ta ötelere taşıyor bir kısmımız. İşten çıkılıp bir girilince ertesi güne kadar çıkmak istenmeyen, sosyalleşmeye uzak, bol güvenlikli, spor salonlu, otoparklı, yüklü aidatlı, kimi zaman havuzlu, kimi zaman tenis kortlu, bakkallı değil AVM'li marketli sitelere...
- Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Açıklama B) Karşılaştırma C) Tartışma
D) Örnekleme E) Betimleme

3. Edebiyatın en güzel tarafı, insanı içinde bulunduğu hâlden uzaklaştırabilme kudreti sanırım. Çünkü edebiyatın büyük ve özel malzemesi insandır; insanla nesnenin, varlığın ilişkisidir. "Bir küllüğün bile öyküsünü yazabilirim." diyen Çehov da çok iyi biliyordu, aslında anlattığımız küllükten çok, insanın küllükle olan irtibatıdır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Karşılaştırma B) Alıntı
C) Örnekleme D) Öznellik
E) Öyküleme

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. Kahvaltıdan sonra, evvelki gece Porto'ya varır varmaz yerleştiğimiz sevimsiz otelden ayrılıp soluğu caddenin köşesindeki durakta aldık ve bizi başlangıç noktasına götürecek küllüstür bir belediye otobüsüne atladık. Şehrin keşmekeşinden çıkıp Foz do Douro'ya doğru ilerlerken Felgueiras Deniz Feneri'ni görünce otobüsten indik. Tepede kümelenen kasvetli bulutlar yağış şiddetinin her an yeniden değişebileceğini gösterince burada biraz beklemeye karar verdik.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Benzetme B) Açıklama
C) Öyküleme D) Betimleme
E) Tartışma

5. Uğultusuna alıştığımız Atlantik'in kıyısından ilerleyerek balıkçı köylerini bir bir geçmeye başladık. Burnuma iyot kokusu estikçe dilime tuz tadı geliyordu. Üç gündür çantayla ağırlaşmış bedenimin altında ezilen tabanlarımın zonklamasına öyle odaklanmışım ki etrafımdaki pitoresk manzara ilgimi çekmiyordu. Oysa Ogo güneş ışınlarının açısıyla, çimenlerin kokusuyla, sarmaşıkların kıvrımlarıyla büyüleniyor; yol üstündeki hiçbir anıtı, çeşmeyi, tarihî yapıyı kaçırmıyordu.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Farklı duyularla ilgili ayrıntılara yer verilmiştir.
B) Devinim söz konusudur.
C) Betimlemelerden yararlanılmıştır.
D) Varlıkların karşıt özellikleri verilmiştir.
E) Birincil kişili anlatıma başvurulmuştur.

6. Her yazar, okuyucuyla bir irtibat kurar. Bu irtibat sayesinde okurla yazar arasında gizli, gizemli bir iletişim sağlanır. Ve bazı okurlar için bazı yazarlar daha özeldir. Bazı yazarlar da kendi okurunu var etmeyi ya da okurlarını kendi düzeylerine çıkarmayı çok severler. İşte, Bilge Karasu. Metinlerini yazarken sarf ettiği emek, okuru tarafından da paylaşılabacaktır. Gece adını verdiği metnini böylesi okurlar için yazmıştır Karasu. Çünkü kitap, "gece" kavramı üzerinden yola çıkarak büyük boşlukları daha da boşaltarak ilerler.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisine başvurulmuştur?

- A) Tartışma - örnekleme
B) Tartışma - benzetme
C) Açıklama - örnekleme
D) Örnekleme - tanık gösterme
E) Öyküleme - karşılaştırma

Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları-II

7. Güneş kat kat eteklerinden alevler damlatarak dağların arasından yükseliyor; katranını kazıyan gök kubbe, isli lacivertlere, dingin morlara, uçuş uçuş pembelere, altın sarısı başaklara karışıyordu. Dünya her sabah kendini kendi karnından, yeni baştan doğuruyordu. Güneşin kendini göstermesiyle kendilerine lüzum kalmadığını gören sokak lambaları saygıyla sönmüş; rüzgâr ısıltı, dallar çıtırtıları, yapraklar hışırtıları, kuşlar cıvıltıları, arılar vızıltıları, kediler mırıltıları, okyanuslar uğultularıyla hayır duası eder gibi karşılımlardı sabahı. Toprakta çimenler, fırında ekmekler buram buram kokmuş; dünya kara yorganını üstünden sıyrıp aydınlık heveslere uyanmıştı.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Betimleyici anlatımdan yararlanılmıştır.
B) Sayıp dökmelere yer verilmiştir.
C) Doğadan doğaya aktarmaya başvurulmuştur.
D) Kanı değiştirme amaçlanmıştır.
E) Doğayla ilgili bazı varlıklar kişileştirilmiştir.
8. Ahmet Ümit "Lanetlenmiş yaratıcılar vardır ki onlar iyi insan, güzel insan, mükemmel karakter safesatları yerine benliklerindeki kötülüğü, yıkıcılığı, nefreti anlatırlar." der. Bu söze katılır mısınız bilmem ama toplum bu kişileri okumak, bilmek istemez. İnsanların istediği aşkla, sevgiyle, güzellikle örülü; acıklı da olsa sonunda umutlu biten öykülerdir. Bu yüzden evet, lanetli yazarların okunması zordur. Edgar Allan Poe da bu lanetten nasibini almıştır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Örnekleme
B) Öznellik
C) Alıntı yapma
D) Karşılaştırma
E) Tanımlama
9. Argo deyince aklımıza bir dizi kaba, galiz söz yığını geliyor. Her kötü söz otomatikman üzerinde argo yazan bir çuvala istifleniyor. Argo hakkında abidevi bir sözlüğe emek veren Halki Aktunç, "Argo, dilin gizli örgütüdür." der. Bu tanım, sadece şiirsel bir aforizma olarak algılanmamalı. Argonun temel amacı, dili bir çeşit şifreye dönüştürmektir. Var olan kelimelere sözlüklerde yer almayan anlamlar verilir, sözcükler çarpıtılır, farklı kelimeler umulmadık şekillerde bir araya getirilir, farklı dillerden alınan kelimeler alındıkları dildeki anlamların dışında anlamlarla kullanılır.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Örnekleme yapılmıştır.
B) Tartışmacı anlatım vardır.
C) Benzetmeden yararlanılmıştır.
D) Tanık göstermeye başvurulmuştur.
E) Tanımlamaya yer verilmiştir.

10. Hayatta iken sürekli anlam arar dururuz. Bazıları bunu dinde arar; bazıları ise kariyer, para, aile veya hayal âleminde. Aradığımız ise psikologların "amaç" dediği şeydir. "Hayat amacı" kavramı, yanlış tanımlanmış ve hatta bilime aykırı görünebilir. Ancak giderek artan bir araştırma yığını, "amaç"ın ne olduğunu tespit etmeye çalışırken hayatlarımızı nasıl etkilediğini çok yönlü olarak ortaya koyuyor. Amacı olan insanlar daha uzun yaşıyor, daha iyi uyuyor ve daha sağlam temelli ilişkiler kuruyor. Amaç, inme ve depresyon riskini azaltıyor. Diyabetik kişilerin glikoz düzeylerini yönetmelerine yardımcı oluyor. Öyle ki bir ilaç şirketi bunu şişeleyebilse milyarlarca dolar kazanırdı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi ağır basmaktadır?

- A) Örneklendirme
B) Benzetme
C) Tanık gösterme
D) Sayısal verilere başvurma
E) Tanımlama
11. Duygusal deneyimler başarıyı etkilemez, diyen bir programcıya rastladım. Oysa duygusal acılar başarısızlığı artırırken üretimi ve yaratıcılığımızı azaltıyor. Gerilimler, IQ'yu %15 düşürüyor. Bunları önemseyip acil ruhsal yardım talep etmek, duygusal acıyı azaltmak gerek. Elimiz kesildiğinde elimize bir bıçak alıp daha derin bir kesik açmaya çalışmayız, bir an önce acıdan kurtulmak için uğraşırız. Ruhsal olaraksa bunu yaparız. Kendimize karşı acımasız olur, hatalarımızın, beğenmediğimiz yanlarımızın listesini yaparız. Öz saygımızı azaltmak için çabalarız. Oysa duygusal olarak yaralanınca hemen kendimize duygusal ilk yardım uygulamalıyız. Öz güvenimiz artarsa acıya karşı daha dayanıklı oluruz.

Bu parçada yazarın asıl amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuyucuya bilgi verme
B) İzlenim kazandırma
C) Kanıları değiştirme
D) Örneklerle somutlaştırma
E) Okuru olay içinde yaşatma

12. Sıfırdan zirveye başarı yolculuğuna çıkmış insanları iki noktada atalet tehlikesi bekler: Başarı öncesi atalet tehlikesi ve başarı sonrası atalet tehlikesi. Mevlana "Su denize ulaşmak için akar ama balçık da paçasına yapışıp çeker de çeker." der. Hayalleri olan, idealist insanların ataletle ilişkisi biraz böyledir. Güçlü hayalleri olan ama iradesi zayıf bir insanı, Oblomovvari son bekler. Çünkü ataleti ayağında pranga olmuştur. Oblomov gibi sadece düşünür, planlar ve uyur. Bu yüzden "hayalini" ancak rüyasında görür.

Bu parçada altı çizili sözle aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisine başvurulmuştur?

- A) Örnekleme
B) Tanımlama
C) Somutlama
D) Alıntı yapma
E) Sayıp dökmelere yer verme

TEST
45

ANLATIM BİLGİLERİ

Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları-III

1. Okurluğumu önemserim ve bu deneyimin kolay edinilmediğini bilirim. Yazarların dünyası üstüne okumak kadar, yazmak ve okumak üstüne de kafa yoruyorum. Yayın dünyası dallanıp budaklandıkça dünyada bu konuya merak saran ve salt okuma ve yazma eylemi için düşünen yazarlar olduğunu keşfediyorum. Ve çok anlamsız buluyorum "Ne okuyayım?" sorusunu. Kitaplara çıkarcı yaklaşarak, sürekli yarar gözeterek, bir tür piyasa usulü okurluğun hiçbir yararı yoktur.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. tekil kişi ağzıyla yazılmıştır.
B) Tanık göstermeye başvurulmuştur.
C) Deyimlerden yararlanılmıştır.
D) Somutlamaya başvurulmuştur.
E) Tartışmacı anlatımdan yararlanılmıştır.
2. Küresel iklim değişikliği; fosil yakıt tüketiminin, endüstri ve tarım gibi faaliyetlerin sonucu olarak atmosferde miktarı ve yoğunluğu artan sera gazlarının neden olduğu küresel ısınmaya bağlı iklim değişiklikleridir. Bu iklim değişiklikleri; kuraklık, çölleşme, yağışlardaki dengesizlik ve sapmalar, su baskınları, tayfun, fırtına, hortum vb. meteorolojik olaylarda artışlar gibi belirtilerle kendini gösterir. Paris Anlaşması'na göre, Dünya'nın ortalama ısısı en fazla 2°C olmalıdır. Bu hedeflere ulaşmak için birçok faaliyet şart. En önemlilerin arasında fosil yakıt kullanımının bırakılması var.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Açıklama B) Öyküleme C) Tartışma
D) Karşılaştırma E) Tanımlama

3. Yaşam birkaç milyar yıldır yeryüzünde var olmasına karşın kendisine ait sadece 580 milyon yıl önceki kalıntıları, yani fosilleri insana sunuyor. Fakat sahip olduğumuz ve "modern" olarak niteleyebileceğimiz genler, bizlere yaşamın milyarlarca yıl önce nasıl geliştiğini gösterecek bir kapı aralıyor. Bugün yaşayan modern organizmaların sahip olduğu tüm gen setleri yani genomlar, kendilerine atasal akranelarından bırakılmış birer miras konumunda. Bu da bir bakıma genomun, ataların birer genetik "fosili" olduğu anlamına geliyor.

Bu parçada yazarın amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir kanıyı değiştirmek
B) Okuru olay içinde yaşatmak
C) Örneklerle konunun somutlanmasını sağlamak
D) Okura bilgi vermek
E) Karşılaştırmalar yaparak konuyu anlaşılır kılmak

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. Atalet, isteksizlik ile yorgunluğun, tembellik ile depresyonun, yavaşlık ile yılgınlığın, hayal kırıklığı ile kayıtsızlığın, tükenmişlik ile tepkisizliğin ortaya karışık hâlde bir insanın ruhunu ele geçirmesidir. "Üzerine ölü toprağı serpilmiş gibi hareket etme" ve "Yumurta kapıya dayanmadan harekete geçmeme" hâlleri tipik atalet göstergeleridir. Göğsünüzde bir filin oturduğu hissiyle yaşamaktır. Ayaklarımızda demirden ayakkabılarla koşmaktır. Duygusal atalet, düşündüğünü yapmamak; entelektüel atalet, yaptığın üzerine düşünmemektir.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Betimleme B) Benzetme
C) Tanımlama D) Karşılaştırma
E) Sayıp dökmelere yer verme

5. Her edebî dönem, kendisinden sonraki dönem için bir basamak oluşturur. Bu anlamda geleneğe sırt çevirme tavrı makul değil. Divan şiirinin en büyükleri arasında yer alan Fuzûlî, Bâkî gibi şairler, isimlerini çok da anmadığımız Hoca Dehhanî, Ahmedî gibi şairlerin gölgesinde yazmasalardı günümüze kalabilirler miydi?

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Açıklama - karşılaştırma
B) Tartışma - karşılaştırma
C) Açıklama - örnekleme
D) Tartışma - örnekleme
E) Tartışma - tanık gösterme

6. Yol üzerinde gördüğümüz flamingolar, biz yaklaştıkça kanatlarını iki yana açıyor, boyunlarını öne doğru uzatıyor, suyun üzerinde birkaç adım atıp uzun bacaklarını geriye doğru çekerek boşlukta yükseliyorlar. Bir sonraki durağımıza geldiğimizde teleskobumuzu tekrar kuruyoruz. Tam beklemeye başladığımız anda günün en güzel sürprizlerinden biriyle karşılaşyoruz. Heyecanla teleskobun başına geçiyoruz; Anadolu'da çok nadir görülen bir kartal türü olan tavşancılın, karşımızdaki tepeye doğru süzülüğünü görüyoruz. Onu öbür kartal türlerinden ayıran, sırtındaki beyaz lekeyi hepimiz rahatlıkla seçebiliyoruz. Tavşancık, biraz sonra, bütün heybetiyle tepenin arkasına doğru süzülerek gözden kayboluyor. Bu sırada arkadaşım yaklaşık 15 metre ileride duran küçük kuşu gösteriyor, "Bu kızıl gerdan, yavaşça yaklaşırsan fotoğrafını çekebilirsin." diyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Öyküleme B) Karşılaştırma
C) Niteleme D) Kişisel görüş
E) Kişileştirme

Anlatım Biçimleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları-III

7. Edebî değer taşıyan romanlar, öyküler, şiirler, tiyatro oyunları; didaktik ilkelere bağlı kalınarak çocuğa öğüt vermek için kullanılmamalı. Benim gözlemlediğim kadarıyla çocuklar, öğüt içeren kitaplardan kaçıyor. Oysa bir romanın kurgusuna yedirilmiş deneyimler, yaşamla ilgili ipuçları çocuğun kimliğini daha çok geliştirir; ufkunu ve zihnini açar. Hatta bence en önemlisi, öz güveninin oluşmasını sağlar. Çocukta yaşamın türlü hâllerine karşı bağımsızlık oluşturur.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tartışma
C) Tanımlama
B) Açıklama
D) Karşılaştırma
E) Öyküleme

8. Kafka, "Sinemayı seviyor musunuz?" sorusuna, "Filmler demirden panjurlar gibidir." diye cevap verir. Roman ve hikâyelerinde görselliği ön planda tutan yazar, bu sözünü şöyle açıklar: "Bir göz insanıyım ben. Sinema ise görme eylemini kısıtlıyor. Hareketlerdeki çabukluk ve görüntülerin hızla değişmesi, insanın, gördüklerini yarım yamalak algılamasına neden oluyor. Bakışlarımız görüntülere değil, görüntüler bakışımıza hâkim oluyor. Böylece bu görüntüler, roman ve öykülerdeki görselliğin aksine bir taşkın gibi bilincimizi kaplıyor."

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Benzetme
C) Tanımlama
B) Değerlendirme
D) Karşılaştırma
E) Açıklama

9. Çoruh Nehri, 3.225 metre yüksekliğindeki Mescit Dağları'ndan doğarak toplam 466 kilometre katettikten sonra Gürcistan sınırları içinde Karadeniz'e dökülüyor. En hızlı akan nehirlerimizden biri olduğundan sporcuların ilgisini çekiyor. Her yıl dünyanın pek çok yerinden gelen rafting, kano ve nehir kayağı gibi branşlardaki yerli ve yabancı sporcuları ağırlıyor. Artvin'e kadar uzanan ve yaklaşık 260 kilometre uzunluğundaki bölümde 4 farklı etapta rafting yapılıyor. Özellikle profesyonel sporcuların tercih ettiği nehirde, raftingin zorluk derecesi birden altıya kadar çıkıyor.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sayısal verilerden yararlanıldığı
B) Devrik cümlelere yer verildiği
C) Karşılaştırmaya başvurulduğu
D) Açıklayıcı anlatımın ağır bastığı
E) Neden-sonuç cümlesine yer verildiği

10. Filmlerimde hep şiddet ve ölüm konusunu işlediğimi söylüyorlardı. Gerçekten de o zamana kadar yaptığım filmler arasında şiddet içerenler, içermeyenlerden daha fazlaydı. O dönemde, şiddete yer vermeyen birçok senaryo da yazıyordum. Ama yine aynı eleştiri oklarının yöneltildiği *Havai Fişekler* adlı filmde sonra artık farklı bir yapıt ortaya koymanın zamanı geldiği düşüncesiyle herkesi şaşırtacak bir film yapmaya karar verdim. Bu düşünceyle yaptığım *Kikujiro'nun Yazı*, bilinen bir film türüne ait değil. Bu filmde klasik bir öyküyü ele alıp kendime ait bir forma dönüştürdüm. Bu, bir meydan okumaydı âdeta ve bana çok çekici geldi. Sanırım sonuçta imzama taşıyan farklı bir film ortaya çıktı.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Karşılaştırmaya yer verildiği
B) Nitelik bildiren sözler kullanıldığı
C) Yorum içeren cümlelere yer verildiği
D) Mecazlı söyleyişten yararlanıldığı
E) Öneri cümlelerine yer verildiği

11. Ünlü tarihçi Ammianus Marcellinus "Dünyada hiçbir kent, ne topraklarının bereketi ne de ticaretteki zenginliği bakımından bu kenti geçebilirdi." sözleriyle tanımlar Antakya'yı. MÖ 1000'den günümüze kadarki sayısız uygarlığın, kültürün ve inancın izlerini taşıyan Antakya, tarihî zenginliğiyle görenlerin hayran kalacağı kentlerin başında gelir. Özellikle 1930'lu yıllarda yapılan kazılarda ortaya çıkan mozaiklerde Antakya'da yaşamış uygarlıkların görkemli dönemlerinin izleri görülmekte. Bugün Hatay Arkeoloji Müzesinde daha çok MS 2 ve 5. yüzyıllar arasında yapılmış Roma ve Bizans yapılarından çıkarılan mozaikler sergileniyor. Müzede sergilenen mozaikler, sayılarının çokluğu, kalitesi ve büyüklüğü açısından dünyada çok önemli ve değerli bir yere sahip. 35 binden fazla tarihî yapının bulunduğu müzeyi her yıl yerli ve yabancı çok sayıda turist ziyaret ediyor. Müzede, yaklaşık iki metre karelik alanları kaplayan mozaik panolar, lahitler, seramikler, camdan yapılmış süs eşyaları, paralar ve irili ufaklı heykeller bulunuyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Tanık gösterme
B) Sayıp dökme
C) Kişisel görüş
D) Karşılaştırma
E) Kişileştirme

**TEST
46****PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM****Paragrafta Akışı Bozan Cümle**

1. (I) Doğa, insan ve bilinç üzerine birbirinden bağımsız bilgi arayışları, felsefede değişik evrelerin ve birbirinden farklı okulların ortaya çıkmasını sağlamıştı. (II) Bu çeşitlenme, uzlaşmaz karşıt tezlerin doğuşuna ve sentezlenebilir ya da karşıtı içinde aşılabılır pek çok farklı düşüncenin gelişmesine de ortam olmuştur. (III) "Evrensel yöntem" kavramı, değişik bilim alanlarını birleştirebilecek, evrenin "en temel bağıntısını" bulup işleyebilecek bir bilim olan matematiğe uygun düşüyordu. (IV) Düşüncenin tarihsel evrimi içinde bu ortamın gittikçe yükselen bir soyutlama düzeyiyle karakterize olduğunu rahatlıkla saptayabiliriz. (V) Bu soyutlama düzeyinde sistematik felsefe hem geçmiş birikimin bir sentezini hem de kavramlar ve kategoriler üzerine kurulmuş bir "üst evren" in elde edilmesini gerçekleştirmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. (I) Spiritüel yaklaşımlarda vücut çevresinde yer aldığı iddia edilen enerji alanının yaşam gücü taşıdığı söylenir. (II) İnsan sağlığı da yalnızca biyolojik süreçlere değil, bu alandaki enerjinin dengeli akışına bağlıdır. (III) Ancak enerji alanının varlığı, bilimsel yöntemlerle doğrudan kanıtlanamamış. (IV) Reiki, akupunktur, çakra çalışmaları gibi yöntemler; bu enerjiyi dengelemeyi hedefler. (V) Bu nedenle varlığı modern tıp alanındaki uzmanlar tarafından kabul edilmiyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. (I) Sıcak hava balonları; genel olarak kubbe, ateşleyici, sepet ve tüpler olmak üzere dört parçadan oluşuyor. (II) Kubbe, balonun en tepesinde yer alan ve ısıtılan havayı içeride hapsederek balonun havada kalmasını sağlayan bölüm. (III) Balonun ana gövdesi olarak da ifade edilen bu bölüm, yanmayan ve dayanıklı kumaşlardan imal ediliyor. (IV) Ateşleyici, kubbenin altında yer alan ve kubbenin içindeki gazı ısıtarak balonun havalanmasını sağlayan parça. (V) Balonun rotasını rüzgâr belirlerken yönün tayin edilmesi ancak başka yöndeki hava akımına doğru yükselme veya alçalma yoluyla mümkün. (VI) Sepet ise pilotun ve yolcuların bindiği ve özel hasır veya Hint kamışı gibi maddelerden üretilen taşıyıcı kısım.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

**ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI**

4. (I) Ben öteden beri Karadeniz'in büyük bir ağıt geleneği olduğunu düşünüyorum. (II) Romanım da eğlenceli Karadeniz türkülerini yerine o eski uzun havaları ve ağıtları öneriyor. (III) Bu bakımdan Karadeniz yöresine dair var olan yalancı sis perdesini aralamaya çalıştığımı söyleyebilirim. (IV) Ama bunu yaparken ulaşmaya çalıştığım, kesinlikle hayata küsmüş bir ağıt değil. (V) Sadece şimdilerde geçerli olan sahte ve marazi hayat dolu olma hâlini, eski nitelikli neşeyi değiştirmeye çalışıyorum. (VI) Elbette bir mekândaki yaşanmışlıkların insana ve hatta eşyaya sindiğini artık hepimiz biliyoruz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

5. (I) Düşünün ki insan beş duyusu aracılığıyla saniyede 11 milyondan fazla bilgi verisine maruz kalabiliyor. (II) Buna karşılık beynimiz bilinçli olarak saniyede en fazla 40 bilgi verisini işleme kapasitesine sahip. (III) Bu rakam duyu organlarındaki reseptörlerin ve onları beyne bağlayan sinirlerin sayılması ile ortaya çıkmış. (IV) Maruz kalınan veri ile kapasite arasındaki bu orantısızlık, her şeyi bilinçli yapmamızı engelliyor. (V) Ancak vücudun, kategorize etme ve ayıklama yeteneğiyle bilinçsiz ama yerinde sonuçlar üretmek bu orantısızlığı düzenlediği de bir gerçek. (VI) Nedenini bilmediğimiz ama bize doğal gelen kararlar almamız biraz da bununla ilgili.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

6. (I) Birçok hayvanın özellikle yeryüzünün manyetik alanını algılayabilecek alıcılara sahip olduğunu biliyoruz. (II) Mesela birçok kuş türünün gözünde, yoğun olarak retina bölgesinde "kriptokrom" adı verilen proteinler var. (III) "Kriptokrom", dünyanın aslında son derece zayıf olan manyetik alanına karşı oldukça hassas bir moleküler yapı. (IV) Hatta kuşların bu protein sayesinde dünyanın manyetik alan çizgilerini fiziksel olarak gördüğünü söyleyen araştırmacılar bile var. (V) "Kriptokrom" adlı protein, yalnız manyetik alan algısında değil; DNA hasarı ile ilgili olarak da önemli bir işleve sahip. (VI) Üstelik sadece kuşlarda değil; insan, yaras, karınca, tilki gibi birçok canlıdaki manyetik alanı hissetme yeteneğinin "kriptokrom" ile ilişkili, olduğunu belirtiyorlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

Paragrafta Akışı Bozan Cümle

7. (I) Birçok makalede "selfie"nin (öz çekim) kendini başkalarına göstermek, beğenilmek ile ilgili olduğu dile getirilmiştir. (II) Bu kolaycı iddiadan yola çıkarak "selfie"nin narsisizm ile ilişkili olduğu konusunda çok sayıda çalışma da mevcuttur. (III) Zaten ben de kendini başkalarına göstererek onay almaya, böylece bir kimlik inşa etmeye yarayan "selfie" algılayışını elbette reddetmiyorum. (IV) Özellikle sosyal ağların bu şekilde işleyen bir toplumsal pratiği olduğunun ve arz talep ilişkisinin yüzeysel açıdan farkındayım. (V) İnsan, günümüzde kendine bakabilmenin büyüüne kapılmış olmasının yanı sıra artık bunu sürekli ve kolayca yapabilmenin sarhoşudur. (VI) Ama bence kişinin kendi fotoğrafını bir başkasına çektirebilecekken kendi çekmeyi tercih etmesinin altında daha derin bir anlam olmalı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

8. (I) İletişimin iki yönlü bir süreç olduğunu unutan insanlar, sadece konuşmak ister. (II) Klasik bir telefon görüşmesi, ancak işitsel kanalla iletişim kurma olanağı sağlar. (III) Bir telefon görüşmesi sırasında karşınızdaki insanın yüz ifadesini göremezsiniz. (IV) Oysa yüz yüze görüşmede işitsel ve görsel kanalın bir arada kullanılması iletişimin etkisini artırır. (V) Çağdaş teknolojinin hem işitsel hem de görsel kanalı kullanan telefonlar yapması bu yüzdendir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. (I) Sahip oldukça daha mutlu olacağına inandırılmış bireyler için salt tüketim, bir ihtiyaç hâline dönüşmüştür. (II) Gösteriştikten uzaklaştıkça hayatın farklı boyutlarında derinleşebildiklerini gören bireyler, yaşanacak metafizik hazları keşfetmişlerdir. (III) Ancak ihtiyacı olanı tüketmektense tüketmeyi bir ihtiyaç olarak gören bu kişilerin elde etmeyi umduğu mutluluk, zannedildiği gibi daha fazla eşyaya sahip olarak sağlanamamıştır. (IV) Üstelik teknolojinin gelişmesiyle birlikte insana zaman kazandırması adına satın alınan eşyalar, sanıldığından daha çok vakit alır hâle gelmiştir. (V) Zamanla zamanın yetmemesi, tüketimin çokluğu ve yoğunluğu bireyler üzerinde yorgunluk ve tükenmişlik hissi uyandırmış, yaşam içerisinde bir sadelik aranmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. (I) Jeolojik olaylardaki kabaca 30 milyon yıllık bir ritim ve döngüsellik anlayışı, jeoloji literatüründe uzun bir geçmişe sahip. (II) Ancak günümüzde yer bilimi (jeoloji) uzmanlarının çoğu, jeolojik olayların rastgele bir sistem olduğu kanısında. (III) Yani jeoloji camiası artık uzun dönemli döngüsellik fikrini eskisi gibi benimsememekle birlikte bu düşünceden rahatsızlık da duyuyor. (IV) Jeolojik veriler, iklim değişikliklerinin doğal döngülerle ilişkisini bilim insanlarına gösterdi. (V) Bu, jeolojik kayıtların dönemseliğiyle ilgili çalışmaların detaylı testleri geçememiş olmasının bir sonucu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. (I) Erteleme hastalığı, bireyin yapması gereken görev ve sorumlulukları bilinçli şekilde sürekli olarak geciktirmesiyle ortaya çıkar. (II) Bu olumsuz davranış, zaman içinde kişide kaygı, suçluluk duygusu ve özgüven eksikliğine neden olabilir. (III) Erteleyen bireyler, genellikle göreve başlamadan önce yoğun ve güçlü bir iç direnç hissederler. (IV) Düzenli egzersiz yapmak, zihinsel sağlığı destekleyerek üretkenliği artırabilir. (V) Erteleme alışkanlığıyla etkili biçimde başa çıkmak için küçük, ulaşılabilir ve somut hedefler belirlemek oldukça yararlıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. (I) İncir, Osmanlı Devleti'nin aktif ticaret merkezlerinden biri olan İzmir'in önemli ihraç ürünleri arasındaydı. (II) Hatta o dönem İzmir sokaklarında incir yükü taşıyan develere rastlamak, oldukça sıradan bir görüntüydü. (III) Antik Çağ'dan beri üretilen incirin dünyada ne kadar çok sevildiği bilinen bir gerçektir. (IV) Osmanlı, İzmir ve civarında incir üretimine önem veriyor; bütün saraylara bu bölgede yetişen incirleri gönderiyordu. (V) Bununla da yetinmeyen devlet; Almanya, Fransa ve Mısır gibi ülkelere gönderdiği incirden oldukça yüklü para akışı sağlıyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

TEST
47

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafı İkiye Bölme

1. (I) Türk müziği, aslında İslam müzik kültürünün Türklerin elinde şekillenmiş hâlidir. (II) Ancak Türklerin icra ettiği bu müziğin, geniş bir kültür coğrafyasına ait "ortak" bir müzik karakteri var. (III) "Doğu" diye ifade edilebilecek bu coğrafyada Türk müziği aslında Doğu'nun ortak müzik karakterini yansıtıyor. (IV) Türk müziğini diğer müziklerden ayıran en önemli özelliklerinden biri, makamsal sistemi "insan merkezli" kullanması. (V) Yani Batı müziği enstrüman merkezli bir müzikken Türk müziği, insan merkezli bir müzik olarak belirginleşiyor. (VI) İfade gücünün diğer müziklere göre daha yüksek olması, şiirle bütünleşmiş bir musiki olması da diğer bir farklılığı.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

2. (I) Değerlendirmelere dayalı sonuçlar elde edilen düşünce süreci, entelektüel beceriler gerektirir. (II) "Benmerkezcî düşünme", düşünme sürecinde seçilen bir yol olmaktan önce patolojik bir düşünme biçimidir. (III) Kişinin bu tarzda düşünerek amaçlarına dilediği şekilde ulaşması elbette mümkündür. (IV) Ancak bu süreçte düşüncesine "empati yoksunluğu, kayıtsızlık, öfke" gibi duyguların eşlik edeceği öngörülebilir. (V) Çünkü "benmerkezcî düşünce"ye sahip kişi, esas olarak kendini haklı çıkarmaya odaklanır. (VI) Onun ana görüş açısı kendisinin dünyanın merkezi, diğer her şeyin de bunun araçları olduğudur.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

3. (I) Enerjinin transferi noktasında, Karadeniz ve Boğazlar konum açısından oldukça önemli bir bölge. (II) Her yıl İstanbul Boğazı'ndan geçen 45 binden fazla geminin yaklaşık yarısı ham petrol ve LNG taşıyor. (III) Yıllık 200 milyon tonun üzerinde petrol, Karadeniz'den geçerek Boğazlar vasıtasıyla uluslararası adremlere ulaşıyor. (IV) Bu bilgiler Akdeniz'e Boğazlar üzerinden bağlanan Karadeniz'in önemli bir enerji transfer noktası olduğunu göstermekte. (V) Karadeniz, sahip olduğu enerji kaynakları sayesinde uluslararası enerji piyasaları açısından öne çıkıyor. (VI) Denizde hidrokarbon üretiminin artmasına bağlı olarak ortaya çıkan deniz tabanlarına sahip olma mücadelesinde de adı geçen bir saha.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. (I) Müzik terapi, genel olarak hastanın ihtiyaçları doğrultusunda bireyselleştirilmiş ve yapılandırılmış müzik uygulamalarıdır. (II) Kaybedilmiş, hasar görmüş ya da yeterince gelişmemiş vücut işlevlerini müzik aracılığıyla geliştirme veya yeniden kazandırmaya yönelik bir yaklaşım olarak düşünülebilir. (III) Ancak müzik terapi, bazen her türlü müziğin bir çeşit "hasta müdahale aracı" olarak kullanılması şeklinde algılanabiliyor. (IV) Hâlbuki pozitif sonuç almak, ancak hastaya ve onun eksikliğine, ihtiyaçlarına özgü bir müzik türünün ve ritmin seçilmesi ile mümkün. (V) Yani müzik terapi, psikoloji ve tıp alanlarında gerekli bilgiye sahip, lisanslı ve nitelikli bir terapist tarafından uygulanmalı. (VI) Eski çağlardan beri Türk kültürü de dâhil olmak üzere birçok uygarlıkta hastalıkları müzikle tedavi etmeye yönelik uygulamalar var.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

5. (I) Birçok kişi, mükemmeliyetçiliğin olumlu bir özellik olduğuna inanır. (II) Kontrollü ve esnek bir şekilde yaşandığında geliştirici bir güç olduğunu söyler. (III) Mükemmeliyetçilik, kendini aşırı derecede eleştirme eğilimi içeren bir kişilik özelliğidir. (IV) Mükemmeliyetçi kişi, gerçekçi olmayacak seviyede yüksek standartlara sahiptir. (V) Kişi, böyle bir eğilime sahipse ortaya koyduğu şeylerin kusursuz olmadığı sürece değer taşımadığına inanır. (VI) Başarılarından gurur duymak yerine, kendini sürekli başkalarıyla kıyaslar.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

6. (I) Organizma; parçaların iş birliği hâlinde bütünü hayatta kalmasını, iyi koşullarda yaşamasını ve çoğalmasını sağlayan fizyolojik bir varlıktır. (II) Faaliyetlerini sürdürebilmesi, dışarıdan enerji almasına bağlı olacağına göre organizmadaki her hücrenin enerji üretilip kullanabilmesi gerek. (III) Bu enerjinin üretilip kullanılmasını sağlayan temel işleve metabolizm deniyor ve metabolizm temelde iki safhadan oluşuyor. (IV) Moleküllerin parçalanmasıyla enerji elde edilmesi birinci safhayken enerjinin kullanımıyla moleküllerin inşası ikinci safha. (V) Organizmaların kendilerini iyi hissettikleri ve faaliyetlerini daha kolay gerçekleştirebildikleri koşullar var. (VI) Örneğin bir organizma kendi iç çevresine uygun olan belirli bir nem ve ısı aralığında olmayı tercih ediyor. (VII) Tercih ettiği koşul organizmanın hayatta kalma süresini uzattığı gibi çoğalması için de uygun ortam hazırlıyor.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

Paragrafı İkiye Bölme

7. (I) Şehir plancısı, kentlerin sağlıklı gelişmesi için uzun vadeli planlar hazırlar. (II) Ulaşım, konut, yeşil alan gibi unsurların dengeli dağılımını sağlamaya çalışır. (III) Nüfus artışını, ekonomik faaliyetleri ve çevresel etmenleri dikkatle analiz eder. (IV) Altyapı hizmetlerinin sürdürülebilirliğini gözeterek yaşam kalitesini artırmayı hedefler. (V) Şehir plancılığı ve mimarlık, farklı ölçeklerde çalışsa da ortak hedefleri olan, iç içe geçmiş iki disiplindir. (VI) Başarılı bir şehirleşme ancak bu iki alanın uyum içinde çalışmasıyla mümkündür.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

8. (I) Japon kökenli geleneksel bir sanat olan origamide bir kâğıdın katlanmasıyla şekiller oluşturulur. (II) Kesme veya yapıştırma gibi işlemlerin kullanılmadığı origami, genellikle tek bir kare kâğıtla yapılır. (III) Origamideki katlama teknikleri, geometri ve simetri içerdiğinden el becerilerini geliştirmede etkilidir. (IV) Geleneksel figürlerinin yanı sıra modern tasarımlarıyla kişilerin yaratıcılıklarına da katkı sağlar. (V) Ayrıca dikkati ve odaklanmayı artırdığı için eğitici amaçla okullarda kullanılmaktadır. (VI) Origami, rahatlatıcı ve stres azaltıcı etkileri sayesinde terapi amaçlı da tercih edilen bir sanattır.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

9. (I) Ursula K. Le Guin, "Mülksüzler" adlı romanında, iki farklı gezegen üzerinden mülkiyet, özgürlük ve birey-toplum çatışmasını işler. (II) Bu eserde, anarşist bir düzenin olanaklarını sorgularken okuyucuyu alternatif yaşam biçimleri üzerine düşündürür. (III) Ursula, yazınsal kurgularında yalnızca hayal gücünü değil, derin felsefi soruları da işler. (IV) Bununla da kalmayıp toplumsal yapıları, iktidar ilişkilerini ve bireyin özgürlük arayışını sorgulayan bir anlatı kurar. (V) İnsan-doğa ilişkisine dair geliştirdiği ekolojik bakış, eserlerinde ahlaki sorumlulukla birleşir. (VI) Bu birleşimde varoluşsal kaygılar, kimlik arayışı ve karşıtlıkların iç içe geçmesi onun yazınında temel temalardandır.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

10. (I) Minimalizm, "basit formları, mümkün olan en küçük malzeme ve renk yelpazesini kullanma tarzı" olarak tanımlanır. (II) Kökeni 1960'lara giden bu akım, sade renkler veya basit şekiller üzerinden hedef kitlesi ile iletişim kurmaktadır. (III) Biçime, duyguya, eşyalara aşırı önem verme tavrına karşı bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. (IV) Esas amacı nesnenin nesne olma özelliğine dikkat çekmek ve sembolik anlamlarını minimuma indirmektir. (V) Pek çok kişinin "minimalizm"i keşfetmesine önayak olan Joshua Fields Millburn ve Ryan Nicodemus, otuzlu yaşlarında hayatlarında bir boşluk hisseder. (VI) Kazançlarına ve lüks eşyalarına rağmen sadece daha fazla şey satın almak için haftada seksen saat çalışmanın, daha fazla borç, stres, endişe getirdiğini fark ederler.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

11. (I) İstanbul'un anıt ağaçlarına köy meydanlarından tarlalara ve dere boylarına kadar muhtelif yerlerde rastlayabiliriz. (II) Ama yoğunlaştıkları asıl yerler Tarihî Yarımada, Haliç, Boğaziçi ve kısmen Marmara kıyıları. (III) İstanbul'un en yaşlı ağacı Sarıyer'de Bilezikçi Çiftliği'nde "Ağıl Çınar" ismi verilmiş olan çınar ağacı olmalı. (IV) Muhtemelen yedi yüz yaşına yaklaşmış, aynı zamanda da İstanbul'un en geniş gövdeli ağacıdır kendisi. (V) Onun üçte biri boyutunda olsa da Florya Atatürk Ormanı'ndaki, Tuzla Sakız Adası'ndaki kimi ağaçlar da benzer yaşlara merdiven dayamış. (VI) Şile'nin Çengilli köyündeki bir meşe de diğerleri gibi gayet yaşlı ve boylu poslu ve bir ağaç.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

12. (I) Beyin gücü denince sadece doğuştan gelen "zekâ"yı anlayan bazı insanlar, zekânın akıl tarafından yönetilmesi gerektiğini hafife almanın bedelini zekâları oranında başarılı olamamakla öderler. (II) Dünyayı en zekiler değil, en akıllılar yönetir. (III) İyi ki de böyledir çünkü zekâ güzellik gibidir, doğuştan eşit dağıtılmaz. (IV) Beyin, özel durumlara göre fonksiyonlarını hatta yapısını değiştirebiliyor. (V) Eskiden bunun sadece çocuklukta yapılabildiği düşünülüyordu ama bunun artık bir ömür sürdüğünü biliyoruz. (VI) Nasıl ki sıklıkla yaptığımız şeyler, o işlemin yapıldığı beyin bölgesindeki ağları sıkılaştırıyorsa seyrek yaptığımız şeyler de beynimizdeki ilgili bölgeyi kuraklaştırabiliyor.

Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

- A) II B) III C) IV D) V E) VI

TEST
48

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafta Yer Değiştirmesi Gereken Cümleler

1. I. Osmanlı padişahlarının kayıt altına alınan bazı rüyalarında, karşı tarafın hükümdarıyla yapılacak savaştan önce o hükümdar rüya âleminde yenilgiye uğratılır.
- II. Güreş motifinin öne çıktığı bu rüyalardan birinde Fatih Sultan Mehmet, savaştan önce Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan ile rüyasında güreşmiş ve onu yenmiştir.
- III. Ancak rüya Aziz Mahmut Hüdayi Hazretleri tarafından olumlu biçimde yorumlandıktan sonra Avusturya'ya düzenlenen seferde Estergon Kalesi geri alınmıştır.
- IV. Ancak bazen rüyada Osmanlı padişahının güreş mücadelesinde yenilmesi de söz konusu olmakla birlikte bu yenilgi olumlu bir tabirle teşvik edici bir hâle de büründürülmüştür.
- V. Örneğin I. Ahmet rüyasında Nemçe Kralı ile güreş tutarken sırtının yere geldiğini görmüş, rüyanın etkisiyle Avusturya'ya karşı yapılan savaşta mağlup olunacağı düşüncesine kapılmıştır.
- VI. Tabirciler de Fatih Sultan Mehmet'in anlamı alenen belli olan bu rüyasını fethin müjdecisi olarak yorumlamışlardır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturması için hangilerinin birbiriyle yer değiştirmesi gerekir?

- A) II ve IV B) II ve V C) III ve V
D) III ve VI E) IV ve VI

2. I. Mit, insanın evreni ve varoluşu anlamlandırmak amacıyla oluşturduğu kutsal, evrensel ve geleneksel anlatılardır.
- II. Bu değerler, toplumsal dayanışmayı pekiştirmek ve kültürel kimliği kuşaktan kuşağa güvenle aktarmak için varlık gösterir.
- III. Örneğin Ergenekon Destanı Türklerin yeniden doğuşunu simgelerken Oğuz Kağan Destanı liderlik ve güç temasını işler.
- IV. Farklı milletlerin mitleri olduğu gibi Türk mitleri, doğa olaylarını, kahramanlık hikâyelerini ve toplumun temel değerlerini güçlü biçimde yansıtır.
- V. Böylece mitler, tarihî gerçeklerle inançları birleştirerek toplumun ortak hafızasını ve kimliğini şekillendirir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için hangilerinin birbiriyle yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve IV B) II ve IV C) II ve V
D) III ve IV E) III ve V

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. I. "Yapay zekâ haberciliği", "makine öğrenmesine bağlı gazetecilik" temelinde ortaya çıkan bir habercilik biçimi.
- II. Yapay zekânın -algoritmayı geliştiren programcı(lar) hariç- insan müdahalesi olmadan otomatik olarak haber yazması sürecini içeriyor.
- III. Metin belgelerinin el ile üretilebilen editöryel imkânlardan çok daha fazla sayıda olması ve kısa zamanda gerçekleşmesi ilgi çeken diğer bir yön.
- IV. Ortaya çıkan metinlerin genellikle insan yazarlar tarafından yazılan bir metinden ayırt edilemiyor oluşu, kurumların bu habercilik yöntemine ilgisini artırıyor.
- V. Süreçte yapay zekâ algoritması, bağımsız olarak veri toplayıp bu verileri analiz ettikten sonra otomatik olarak bir haber metni oluşturuyor.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturması için hangilerinin birbiriyle yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve IV B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

4. I. Öyle ki insanların kendi yetkinlik, yeterlilik ve arzuları dışında, zihinsel ve psikolojik olarak doyum vermeyen (anlamsız) hedefler peşinde sürekli koşmaya zorlanması, insanın hedefe yönelik efor harcama ve ödül hissetme dengesini zamanla ciddi oranda bozar bu da işteki performansını etkiler.
- II. Bu şartların en önemli bileşenlerinden biri, sonu ve kazananı olmayan bir oyun olarak niteleyebileceğimiz iş ortamında sürekli "kazanana" olmaya çalışmaya güdüleyen çarpık bir sistem anlayışıdır.
- III. Sürekli diğer insanlarla rekabet, daha fazla kâr, daha çok verim, daha hızlı iş görme ve daha etkin olma telaşı, sonu ve kazananı olmayan oyunlarda tüketici bir kısır döngüye neden olur.
- IV. Günümüzde hem büyük ölçekte ekonomik sistemlere hem de kişisel olarak çalışanlara yansıyan çok boyutlu bir sorundur bu.
- V. Günümüzün yoğun yaşam ve çalışma temposu çoğu zaman kendimizi hiç de "insana uygun olmayan" ortam ve şartlarda bulmamıza neden olabiliyor.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için hangilerinin birbiriyle yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve III B) I ve V C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

Paragrafta Yer Değiştirmesi Gereken Cümleler

5. I. İnsan bugün Çorum'un Sungurlu ilçesinin Boğazkale kasabasını gezince bu kentin parlak dönemini hayal bile edemez.
- II. Okuyucu sayısının azlığı nedeniyle gazetenin bile girmedığı bu kasaba, parlak dönemi bilinmemesine rağmen yılda binlerce turist tarafından ziyaret edilmektedir.
- III. Anlaşılan o ki bu turistler, Boğazkale kasabasına zamanın dünya güçlerinden birinin, Hititlerin, bugüne kadar gelen izlerini görmek için gelmektedir.
- IV. Bundan yaklaşık bir yüzyıl sonra aynı kent, Anitta tarafından tahrip edilmiş ve bir lanet ile buraya bir daha yerleşmemesi sağlanmaya çalışılmıştır.
- V. Zira Hititler muhtemelen III. bin yılın sonlarına doğru Anadolu'ya yavaş yavaş akın edip yaklaşık MÖ 1650 yıllarında Anadolu'nun ilk merkezî otoritesini kurarak bu şehri kendilerine başkent olarak seçmişlerdir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için hangilerinin birbiriyle yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

6. I. Eğer pembe gözlükler takıyorsanız görsel deneyiminizin her yönü renklenecektir.
- II. O pembe gözlükleri takıyor olduğunuzu unutmuş da olabilirsiniz ama onlar hâlâ gördüklerinizi etkilemeye devam eder.
- III. Bu nedenle deneyimlerimizi anlamlandırma biçimimiz, zihnimizin işleyişiyle yakından ilgilidir.
- IV. Filtre dediği de elbette insan zihnidir ki zihnimiz her şeyi nasıl deneyimleyeceğimizi belirler ve o deneyime belirli bir şekil yükler.
- V. Kant, herkesin dünyayı bu gözlükler gibi bir filtreden geçirerek anladığına ve böyle yaşadığına inanıyordu.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için hangilerinin birbiriyle yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve II B) II ve V C) III ve IV
D) III ve V E) IV ve V

7. I. Geçtiğimiz temmuz ayındaki son yaklaşma sırasında üç uzay aracı Mars'a gönderilmişti.
- II. Mars'a uzay aracı göndermek için en uygun zamanlar bu yaklaşma dönemleridir.
- III. Dünya ve Mars, Güneş etrafındaki yörünge hareketleri sırasında her iki yılda bir birbirlerine yaklaşır.
- IV. Yolculukları sorunsuz geçen uzay araçlarının üçü de hedefe ulaştı.
- V. Mars'a ulaşan ilk uzay aracı, Birleşik Arap Emirlikleri tarafından gönderilen Amal oldu.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için hangilerinin birbiriyle yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) IV ve V

8. I. Rüyaların tuhaflığı çoğu zaman bizi şaşırtır ama neden rüya gördüğümüze dair yeni bir teori, bütün rüyaların zaten tuhaf olması gerektiğini söylüyor.
- II. Bu bakış açısıyla ilgili bir diğer argüman da rüyaların, gerçek hayatta pek de yeterli olmadığımız becerileri geliştirmek için bir tür simülasyon ortamı sağladığı.
- III. Bu yaklaşıma göre rüyalar, dünyanın sıra dışı bir versiyonunu yaratarak onu anlamamızı daha kapsamlı bir hâle getiriyor olabilir.
- IV. Bu yeni teoriye göre rüyaların, özellikle de tuhaf rüyaların nedeni, sıradan varoluşumuza rastgele bir tuhaflık katarak, beklenmedik durumlarla başa çıkmak için bizi daha donanımlı hâle getirmesi.
- V. Mesela biri rüyasında uçtuğunda onun ertesi sabah çok daha dengeli koştuğunu, motor becerilerinde olumlu yönde bir gelişim olduğunu gösteren kanıtlar var.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin anlamlı bir bütün oluşturabilmesi için hangilerinin birbiriyle yer değiştirmesi gerekir?

- A) I ve II B) I ve V C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

**TEST
49****PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM****Paragraf Oluşturma**

1. I. Mesafenin açılması, Sanayi Devrimi'nden önce tüketiciler ile yüz yüze iletişim kurabilen üreticileri hâliyle olumsuz etkiledi.
- II. İşte reklam çalışmaları bu noktada üretici ve tüketici arasındaki iletişimi sağlama doğrultusunda bir çare olarak ortaya çıktı.
- III. Buna bağlı olarak da kendilerini, ürettikleri mal ve hizmetlerini tüketicilere tanıtmada zorluk çeker hâle geldiler.
- IV. Çünkü üreticiler, yaşanan teknolojik hareketlerden dolayı tüketici ile doğrudan iletişim kurma imkânından mahrum kalmaya başladılar.
- V. Sanayi Devrimi ile başlayan kitlesel üretimlerin önemli sonuçlarından biri, üretici kesim ile tüketici arasındaki mesafenin açılmasıydı.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. I. Böylece zaman içinde hepimizin kendimize ait, bir diğerinkine hiç benzemeyen, zaman zaman dönüp baktığımız bir albüm olur.
- II. Hayatımız boyunca şahit olduğumuz sahnelerden, dâhil olduğumuz hadiselerden zihnimize birçok fotoğraf kaydederiz.
- III. Tüm katmanlarıyla çözmeyi başardığında da sanatçının görevi artık nesneye yeni bir yorum katarak onu yeniden inşa etmektir.
- IV. Bir sanatçı bizden farklı olarak kendisine has bu albümü değerlendirmeye başlayarak nesneye hesaplaşma sürecine girer.
- V. Yani sanatçı, zihnindeki albümü incelerken sahip olduğu tüm ezberleri bozup nesneyi yeniden çözümlemeye başlar.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi sondan ikinci olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

**ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI**

3. I. Bu, yalan söylerken sadece hakikat içeriği tartışmalı bir düşünceyi beyan etmiş olmadığımız anlamına geliyor.
- II. Yani zayıf da olsa bu bağlantı belli bir gerçeklik etkisi bile oluşturuyor.
- III. Yalan sadece olgusal bir gerçeğin "yanlış temsil edilmesi"ne yol açan bir ifade veya beyan değil.
- IV. Beyanımızın yanı sıra kandırmak, ikna etmek, gizlemek gibi bir edimde de bulunuyoruz.
- V. Bütün bu edimler, yalanın tümüyle gerçekten kopuk olmadığını gösteriyor.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde sıralandığında hangisi sondan ikinci olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Onları benzersiz kılan niteliklerinden biri de kendilerini sürekli yenileyebilmeleridir.
- II. Sinir, kas, kan hücreleri gibi farklı türde hücrelere dönüşmeleri de ayrı bir süreçtir.
- III. Kök hücrelerin her iki süreci de büyümede ve dokuları onarmada hayati öneme sahiptir.
- IV. Kök hücreler, vücuttaki tüm hücre türlerine dönüşebilme niteliğine sahip, eşsiz hücrelerdir.
- V. Yenilenme süreçleri, bölünerek yeni kök hücreler oluşturmaları şeklinde olur.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan dördüncü olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. I. Ancak bu çalışmaya göre yüzmenin yaşlı insanlar için de doğrudan denge hislerinin gelişmesini sağlamaya yönelik en iyi egzersiz türü olduğu görülmüş oldu.
- II. Yakın zamanda yapılan bir çalışma bu konuya ve yüzme ya da diğer su egzersizlerinin dengeyi geliştirmedeki etkisine dikkat çekti.
- III. Hemen herkes yüzmenin zihinsel ve fiziksel faydaları olduğunu bildiği için bu araştırmanın sonuçları şaşırtıcı değildi.
- IV. Ancak denge kurma becerisini geliştirmenin özellikle ileriki yaşlar için ne kadar önemli olduğu üzerinde durulmamıştı.
- V. Hareketsiz bir yaşam biçiminin hayatı tehdit edici hastalıkların gelişme riskini nasıl artırdığı hakkında çok şey duyduk.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

Paragraf Oluşturma

6. Akvaryum sahibi olmak için bilinmesi gerekenlerin başında balıkların yaşam koşulları yer alır. ----. Bazı balık cinsleri diplerde yaşarken bazıları su üstünde, bazıları suyun orta bölümünde bulunur. ----. Aynı bölgeyi sahiplenen iki farklı balık türünden zayıf olan, eğer akvaryum yeterince büyük değilse güçlü olan tarafından ezilecektir. ----.

- I. Bu da akvaryumunuzdaki bir balık türünün, uzun vadede sağlıklı bir yaşam sürmesine sebep olabilir
- II. Bu noktada ilk olarak balık türlerinin, hayatlarını suyun farklı katmanlarında sürdürdüklerini bilmek gerekir
- III. Yani akvaryumda farklı tipte balıkları beslemek için balıkların suyun hangi bölgesini sahipleneceğini hesaplamak önemlidir

Bu parçanın anlamlı bir bütün olabilmesi için numaralanmış cümleler boş bırakılan yerlere aşağıdaki sıralamalardan hangisiyle getirilmelidir?

- A) II - I - III B) III - I - II C) II - III - I
D) I - III - II E) III - II - I

7. I. Bu cihazlar yaşanan pandemi döneminin de etkisiyle tek öğrenme merkezine dönüştüğü için ailelerin bu yönlendirmeleri bir mecburiyet hâlini aldı.
- II. Bu mecburiyetlerin kazandırdığı deneyimlerden hareketle sürecin artık geri döndürülebilmesi de mümkün görünmüyor.
- III. Aileleri bırakın, Millî Eğitim Bakanlığı bile EBA'ya ulaşmak için öğrencileri bilgisayara, tablete, cep telefonuna yönlendirmek zorunda kaldı.
- IV. Çocukların bilgisayar başında çok zaman geçirmesinden şikâyet eden anne babalar, çocuklarını teknolojik cihazlara yönlendirmeye başladı.
- V. Eğitimin artık dört duvar arasında çıkarak dizüstü bilgisayara, tablete, telefona bağlandığı, yadsınamayacak bir gerçek.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi sondan ikinci olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. Osmanlı Dönemi çiçekçiliğiyle ilgili her yazıda resimleri kullanılan *Revnak-ı Bostan* adında bir yazma eser daha var.
- II. Kütüphanelerimizde ve özel koleksiyonlarda çiçeklerle ilgili bir hayli el yazması eser mevcut olduğunu konunun meraklıları bilir.
- III. Yani *Şükûfenâme: Osmanlı Dönemi Çiçek Kitapları* ile bu alanda derli toplu bir eser oluşturmak bana nasip oldu.
- IV. Bunların belli başlılarından biri Ali Efendi'nin *Şükûfenâme*'si olup en eski olan eser de bildiğim kadarıyla bu.
- V. Ancak şimdiye kadar şükûfenâme alanında ciddi ve kapsamlı bir araştırma yapıp toplu bir yayın hazırlanmamış olduğunu söyleyebilirim.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. Sabahları günün aydınlığını bile fark etmeden, bir arada yaşadığımız insanlarla sabah sohbeti dahi etmeden bir telaşla evden çıkıyoruz.
- II. İstiyoruz ki bizi karşılayan annemiz, babamız, eşimiz, çocuğumuz biz hiçbir şey söylemeden yorgunluğumuzu anlayıp bize anlayış gösterebilir.
- III. Bu tuhaf cömertliğin sonunda yavaş yavaş tükenen sabrımız ve üzerimize çöken yorgunlukla akşam vakti yüzümüz asık hâlde eve dönüyoruz.
- IV. Ev dışında olduğumuz süre boyunca etrafımızdaki pek çok insana bol keseden ve pek de doğal olmayan gülücükler dağıtıyoruz.
- V. Hayat akışının değişmesine bağlı olarak yaşam biçimimiz de olağan zannedilen bir tuhaflik eşliğinde günbegün değişiyor.

Yukarıda numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan dördüncü olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

**TEST
50****PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM****Paragraf Tamamlama**

1. ----. Bu düşünceye sahip olanlara göre eğer stresliyseniz çıkıp bir hava almak, telefon etmek gibi anlık önlemlerle rahatlayıp sakinleşebilirsiniz. Bazı durumlarda bu düşünce elbette geçerli olabilir. Ancak sürekli stres altında yaşayıp tükenmişliğe doğru giden veya zaman içinde A tipi kişilik örüntüsü geliştirmiş bir insan için anlık çözümler köklü bir fayda sağlamaz. Böyle biri, uzmanların profesyonel desteğine ihtiyaç duyacaktır.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Günümüzde artık strese yol açan yaşam tarzını değiştirmek gerektiği açıkça kabul ediliyor
- B) Stresin üzerinde durulmasına, sistematik olarak giderilmesine gerek olmadığını düşünenler vardır
- C) Çalışkan kişilerin stresli oldukları, rahat kişilerin de çalışmayı yeterince sevmedikleri söylenir
- D) Ortalama düzeydeki stresin, insanları tedbirli, duyarlı olmaya yönlendirdiği bilinen bir durum
- E) İnsanın hayat kalitesinin artması biraz da stresle baş etmeyi öğrenebilmesiyle ilgilidir
2. Sahip olduğu biçimsel imkânların da etkisiyle romanı bir birey anlatısı olarak tanımlıyoruz. Öykü için de buna benzer bir tanım elbette yapılabilir çünkü öykünün doğduğu atmosfer romaninkiyle aynı. ----. Öyküde kişiler tipik durumlara göre kurulduğu için çok yönlü bir iç dünyası ve davranış örüntüleri kurgulanamaz. Bu durumda olsa olsa tiplerden söz edilebilir. Bunlara da "öykü kişileri" demek bence en isabetli adlandırmadır ki bu da az bir imkân değildir. Bu imkân sayesinde öykü geleneksel hikâyenin tümel referanslarına yaslanarak arketipleri masasına rahatlıkla buyur edebilir.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yalnız öykünün, roman türünde görüldüğü gibi karakter geliştirecek bir biçimsel imkâna sahip olmaması aralarındaki önemli bir fark
- B) Hikâye -en azından benim için- bir edebî türün adı olmaktan çıkarak içinde tahkiye barındıran her şeyi kapsar hâle geldi
- C) Ancak öykücüler eskisi gibi edebî hayatları boyunca kabul görmüş damarlardan birine sıkıca bağlı kalmayabiliyorlar
- D) Öyküdeki karakter ne tam iyi ne de tam kötü bir vasfa sahip olduğu için anlatı boyunca durmaksızın kendisiyle çatışır
- E) Öykünün geleneksel anlatılarla yakınlığını ya da akrabalığını belki de tam olarak bu özelliğinde aramalıyız

**ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI**

3. Sosyal etki, çok genel anlamda insanların birbirlerini etkilemesi ya da etkilemeye çalışmasıdır. ----. Çünkü "İnsan sosyal bir varlıktır." dendiğinde zaten insanların da kaçınılmaz biçimde birbirlerini etkilediği ima edilmiş olur. Ancak bu kadar genel bir bakış açısı sosyal etki süreçlerinin karmaşıklığını anlamaya ve açıklamaya pek yardımcı olmaz.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İnsanların zayıf olduğu ve ister istemez toplumsal güçlerin kurbanı oldukları varsayılmıştır
- B) Modern toplumlarda bireyler, kendilerinin ve başkalarının nasıl ve ne kadar etkilendiğini öğrenmiştir
- C) Pek çok sosyal ortam, uyma davranışı olarak betimlediğimiz davranışları belirler
- D) Toplumdaki rollerimizin "ortamın talep ettiği özellikler" denilen olguyla ortak yanı çoktur
- E) Aslında insanların birbirlerini etkilediklerini söylemek, sıradan bir belirleme gibi görünebilir

4. Her toplumun üyelerinin üzerinde anlaştığı ve genelleştirdiği "yanlış" ya da "doğru" olarak nitelendirilen davranış kuralları vardır. İnsanların nasıl davranması gerektiğini belirleyen bu kurallar, her kültürde farklı özellikler gösterir. Örneğin Türk kültüründe anne-babanın, çocuklarından beklediği davranışlarla Amerikan kültüründeki aynı değildir. ----.

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Antropoloji ve etnoloji disiplinleri geliştikçe kültür olgusunun karmaşıklığı da belirginleşmiş, kültür tanımları çeşitlenmiştir
- B) Kültür, zihindeki düşüncelerden oluşur ve düşünceler toplumda, dilde, eylemde ve yaratılmış ürünlerde kendini gösterdiği sürece bir anlam kazanır
- C) Bu durum, kimi toplumlarda kabul gören bazı davranışların başka toplumlarda "kültürsüzlük" olarak değerlendirilmesine neden olur
- D) Oysa dil bir anlamda kültürün parçası olsa bile geniş anlamıyla kültürün kendisidir
- E) "Kültür" ve "uygarlık" sözcükleri bir dönem birbirinin yerine kullanılmış olsa da sonradan bunların birbirinden farklı kavramlar olduğu anlaşılmıştır

Paragraf Tamamlama

5. Geleneksel aile yapısı içinde babanın durumu aslında oldukça güçtür. Genellikle biçimsel de olsa otoriteyi baba temsil eder. Kendisine duyulan saygı, korku ile eş anlam taşır. ----. Engelleyici ve cezalandırıcı nitelikte olan kararların uygulanması ise babaya bırakılır. Bu durum babayı aile içinde oldukça sevimsiz bir yere koyabilir. Geleneklerin kendisine verdiği bu rolü sürdürme durumunda kalan baba, çoğu kez çocuklarıyla yakın ve sıcak ilişkiler kurmaktan alıkonmuş olur.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Çocukların genel durumu annenin başarısı ya da başarısızlığı olarak değerlendirilir
- B) Öyle ki çocukların kendilerini güvende hissetmelerini büyük oranda baba sağlar
- C) Kadın, anne olduktan sonra aile içinde giderek çocukları üzerinde egemenlik kurmaya başlar
- D) Anne, kurduğu yakın ilişki ve hoşgörülü tavrıyla çocuklara geniş bir alan sunar
- E) Anne ya da babasının güçsüzlüğüne tanık olmak, çocuktaki güven duygusunu sarsar

6. Kimlik konusunda belirsizlik yaşayan insanlar, bir gruba özdeşim kurmaya daha meyillidir. --I-- Kişinin, o gruba ait özellikleri doğrudan kendi özellikleriyymiş gibi kendi üstüne almasını sağlar. Seçilen gruplar ise birçok fikrin barındığı, farklı kutuplarda yorum ve özellikler içeren topluluklar değildir. --II-- Bunu özellikle seçerler ki hissettikleri belirsizlik ortadan kalksın, sahiplenecekleri özellikler kesin ve net olsun.

Bu parçada boş bırakılan yerlere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) I. Grup içindeki kişiler birbirlerini doğru ya da yanlış her koşulda destekler.
II. Aşırılıkları öne çıkaran gruplarda kapalı ve kesin sınırlar dikkat çeker.
- B) I. Zira bir gruba ait olmak, kişinin kimliğiyle ilgili belirsizliği büyük oranda azaltır.
II. Çoğunlukla homojen ve benzer düşünceye sahip insanlardan oluşur.
- C) I. İyi yapılandırılmış kimlikte istikrar, kendine tahammül edebilme belirgindir.
II. Farklı yorumlara açık olmak sık karşılaşılan bir durum değildir.
- D) I. Bu kişiler için geçmiş, şimdiki ve gelecek zaman arasındaki bağlantı gelişmemiştir.
II. Kimlik bilincine sahip olan insanlar bu tip topluluklarda pek bulunmaz.
- E) I. Bir gruba dâhil olmanın dezavantajlarının da yeterince farkındadırlar.
II. Bu tip topluluklarda kendilerini rahat hissedemeyeceklerini zaten bilirler.

7. Sinemada başarıyı yönetmenin sanatsal dehasını onaylama konumundaki festivaller ya da "gişe" damgalıyordu yakın tarihe kadar. Bu iki onay konumuna şimdi bir de dijital teknolojinin önünü açtığı serbest seyirci / eleştirmen eklendi. Dolayısıyla genç yönetmenler daha en başından çeşitli kalıplara mecbur olmanın baskısıyla işe başlıyor. ----. Giderek genişleyen film okyanusu da öylesine çalkantılı ki amaçlarına ulaşmak için kalıplara uymak, yönlendirmelere tabi olmak zorundalar.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Dijital teknoloji sayesinde neredeyse herkes kendi çapına göre yönetmen artık
- B) Sinemanın yeni bir kriz içinde olduğu söylentilerinin gayretleri azaltması anlaşılabilir
- C) Genç sinemacılara destek veren uluslararası kurumların yönetmenlere desteği de sevindirici
- D) Kendi imgelerini özgürce kullanma imkânları, onaylanma ölçütleri tarafından kuşatılmış hâlde
- E) Senaryolar gittikçe daha da özgünleşirken büyük haksızlıkların hikâyeleri artık öne çıkıyor

8. İnsan, var olduğu günden bu yana sürekli olarak içinde yaşadığı dünyayı ve evreni tanımaya ve anlamaya çalışmış ancak bu çabası içinde en az tanıyabildiği yine kendisi olmuştur. En gelişmiş canlı olan insanın yine insan tarafından incelenmiş olması bunun başlıca nedenidir. Üstelik konu insan davranışları olduğunda yansız bir değerlendirme yapabilmek daha da güçtür. ----. Örneğin Freud'un, insanı saldırgan ve yıkıcı bir varlık olarak tanımlaması ile onun pek de esnek olmayan ve karamsar kişiliği arasındaki paralellik, birçok eleştirmenin gözünden kaçmamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Aslında normal dışı olan bu davranışlar, tarihin her döneminde insanın ilgi konusu olmuştur ama ortalama insanın davranışlarına yirminci yüzyıla kadar hemen hemen hiç ilgi duyulmamıştır
- B) Davranışlarımızın gerisindeki dinamik mekanizmaları açıklamaya çalışan araştırmacıların yaşamlarını incelediğimizde kendi kişilik özelliklerinin geliştirdikleri kuramları şekillendirdiğini açıkça görürüz
- C) Böylece, özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra insanın günlük yaşamdaki davranışları da giderek artan ilgi konusu olmuştur
- D) Buna karşın, insanları normal ya da anormal diye ayırma eğilimi günümüzde süregelen bir yanılgıdır
- E) Yüzyılın başlarında psikanalizin getirdiği yeni bakış açısı, normal dışı davranışların, aslında, olağan davranışların abartılmış biçimleri olduğunun anlaşılabilmesini sağlamıştır

TEST
51

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafa Cümle Yerleştirme

1. (I) Şiir, kadim bir tür olarak her zaman edebiyatın motor gücünü oluştuyordu. (II) Ayrıca şairler, tarihin her döneminde toplumun öncüleri olarak görülüyordu ve öngörüler, yüksek bir kabule mazhar oluyordu. (III) Ama modernlikle birlikte toplumların öngörülere değil pozitivizme itibar etmeye başlamasıyla durum değişti. (IV) Kurmaca bir tür olan öykünün yükselişini bu eşikle ilişkilendirmek doğru olur. (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine "Arketiplerin ve mitlerin hurafe olarak değerlendirilip dışlanmasıyla birlikte yeni bir eşığe gelindi." **cümlesi** getirilirse parçanın anlam bütünlüğü **bozulmaz?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Doğanın verdiği alarmı ve canlıların yardım çağlığını hepimiz duyuyoruz. (I) Zaten asıl sorun, geline bu kritik noktadan habersiz olmak değil. (II) Her şeyden haberdar olan yetişkinler, bugün çevresel sorunlar hakkında sürekli konuşuyor. (III) Çünkü birçoğu, kendi yaşam alanını tehdit eden bir sorunla karşılaşırsa konuyu ciddiye alıyor. (IV) Oysa çocukların ve gençlerin, gördükleri sorunlara çözüm üretme hevesleri var. (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine "Ama bu gevezeliğe rağmen çözüm üretme konusunda pek de ilerleme kaydedemiyorlar." **cümlesi** getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. (I) Bir çocuğu suç-ceza / başarı-ödül sistemi ile büyütmek ona özellikle uzun vadede zarar verir. (II) Çocukların bu zarardan korunması için "sorumluluk" duygusu ile büyütülmesi gerektiğini hep vurguluyorum. (III) Eğer yetiştirme sürecinde bu duygular üzerine bir düzen kurarsanız çocuk, kimliksiz ve korkak bir varlık olur. (IV) Korkaklık ve kimliksizlik, çocuğun yetişkinlik döneminde de benzer duruşu sürdürmesine sebep olur. (V) İşte bunun farkında olup hem çocuk hem yetişkinlik dönemi için sağlıklı bireyler yetiştirmek isteyen anne ve babalar, çocuğa sorumluluk vermekle yükümlüdür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Bu ısrarının kaynağı, hayatın korku ve suçluluk duygusu üzerine kurulamayacağı gerçeği." **cümlesi** getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

4. (I) 1928 yılında İskoç hekim Alexander Fleming'in başına gelen bir olay, tesadüfi ilaç keşiflerinin en bilinen örneklerinden biri kabul edilir. (II) Alexander Fleming, tatile gitmek için laboratuvarından ayrılırken masasında streptokok bakterisiyle dolu kaplar bırakır. (III) Döndüğünde bazı kaplarda havadan bulaşan *Penicillium* mantarının streptokok bakterilerinin çoğalmasını engellediğini fark eder. (IV) Fleming'in bu basit gözlemi, ileride dünyayı değiştirecek ilaçlardan biri olan penisilinin doğuşuna zemin hazırlar. (V) İstenen sonuçlara ulaşıldığında endüstriyel ölçekte üretilmeye başlanan penisilin, Dünya Savaşı'nın seyrini kökten değiştirir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Bellı aşamalar geçildikten sonra *Penicillium* mantarları, Avustralyalı patolog Howard Florey ve ekibi tarafından laboratuvar ortamında kararlı hâle getirilerek insan üzerinde bir süre denenir." **cümlesi** getirilmelidir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. (I) Kaos, günlük dilde genellikle düzensizlik, kargaşa ya da kontrolsüzlük anlamına gelir. (II) Bilimsel anlamda kaos, başlangıç koşullarına son derece duyarlı olan sistemlerin davranışlarını ifade eder. (III) Bu sistemler belirli kurallar ve denklemlerle tanımlanabilse de dış etkilere çok açıktır. (IV) Yani bu sistemlerde çok küçük değişiklikler bile büyük farklara yol açabilir. (V) Bu durum da "kelebek etkisi" olarak bilinen kavramla ifade edilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Ancak doğa bilimlerinde günlük dildekinden çok farklı bir anlamdadır." **cümlesi** getirilebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Günümüzde gençlerin odaklanma süresi giderek kısalmakta. (I) Bu durum akademik başarıyı, sosyal ilişkileri olumsuz etkilemekte evet ama bunun nedenlerini konuşmalıyız. (II) Pandemiyle hayatımıza giren ve zamanla artan çevrim içi eğitim süreci, gençlerin dikkatini toplamakta daha da zorlanmasına yol açtı. (III) Bir diğer etken dijital çağın getirdiği ekran bağımlılığıdır; özellikle sosyal medya, kısa süreli dikkat dağınıklıklarını kronik hâle getiriyor. (IV) Dikkat bölününce beyin bilgileri birleştirme, düzenleme, saklama, öğrendiklerini kalıcı hâle getirmesi gibi süreçlerinde kopmalar oluyor. (V) Ayrıca aile içi stres, ergenlik dönemi kaygıları ve gelecek endişesi de odak süresini olumsuz etkileyen faktörlerdendir.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine "Sürekli bildirim almak, iletişim hâlinde olma dürtüsü, "her şeyi" olmadı "gerçekleri" bilme kaygısı beyin için dikkat bölücü bir uyarana haline geliyor." **cümlesi** getirilebilir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Paragrafa Cümle Yerleştirme

7. (I) Gözetim toplumu kuramcıları, otoriter ve baskıcı bir bakış açısına odaklanarak bilgiyi toplumsal denetimin kaynağı olarak ele alırlar. (II) Bu görüşe göre Facebook, Instagram gibi sosyal ağlarda kullanıcılar kişisel bilgilerini, beğenilerini ve düşüncelerini paylaşarak sisteme veri kaynağı oluşturur. (III) İşin ilginç tarafı insanlar, sistem tarafından gözetim ve denetim altında tutulduklarını bilmelerine rağmen sosyal ağları aktif şekilde kullanırlar. (IV) Çünkü sosyal ağların aktif kullanımı, artık insanların yaşam tarzlarının ve alışkanlıklarının bir parçası hâline geldiği için artık vazgeçilmezdir. (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisine "Sistem sosyal ağlardan topladığı veriler sayesinde birey ve toplum üzerinde gözetimi ve denetimi kolaylıkla gerçekleştirir." cümlesi getirilmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. (I) Türkiye'de "ilim", henüz maddi ve manevi hakkı verilen tam teşekküllü bir faaliyet değil. (II) Hem maddi hem de manevi koşulları henüz gerçekleşmediği için bu gayet doğal. (III) Şartlar hazır olduğunda imkânın tecelli ettiğini zaten göreceğiz. (IV) Ancak bu noktada en önemli şey, kültürel ya da toplumsal öz güvenin kazanılmasıdır. (V)

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine "Kendi hikâyemizi bilinçli bir şekilde yazmaya başladığımız zaman öz güven kazanma süreci de başlayacaktır." cümlesi getirilirse parçanın anlam bütünlüğü bozulmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

9. (I) İnsanların benzersizliğini her vurguladığımızda beni dinleyenler arasında bazılarının rahatsız olduğunu seziyorum. (II) Zira insanda kendini belli kategoriler içinde tanımlanabilir ve diğer insanlara pek çok açıdan benzer varlıklar olarak algılama eğilimi vardır. (III) Bu eğilimin en temel nedenlerinden biri; dünyayı, çevremizi ve kendimizi yine öğrenilmiş bazı kalıplarla algılama alışkanlığımızdır. (IV) Oysa Çinlilerin hep birbirine benzedikleri, falanca görüşe mensup gibi görünen insanların hep aynı şeyi düşündükleri gibi yargılar, basmakalıp algılardır. (V) Düşünce mesaisinden olabildiğince tasarruf etmemiz ve bir sonraki soruna odaklanmamız biraz da beynimizdeki bu işlevle ilgilidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Öte yandan belli kalıplar üzerinden algılama işlevinin, beynimizin özellikle sol yarısında bulunan devrelerin bize sağladığı bir kolaylık olduğunu söyleyelim." cümlesi getirilmelidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. (I) Başlangıçta basit bir mekanizma olan taksimetrenin; yolcu ile sürücü arasında güven tesis eden ve ulaşım tarihinde devrim yaratan bir cihaz olduğu malum. (II) Zamanla modern ulaşımın vazgeçilmez bir parçası olarak yaygınlaşan bu cihazın icadı, 19. yüzyılın sonlarında atlı taşımacılıktaki adil ücretlendirme ihtiyacından doğdu. (III) Faytonlarda sürücülerle yolcular arasında sık sık ortaya çıkan gerginliği gideren bu cihaz, mesafeye dayalı şeffaf ve standart bir ödeme sistemine dayalıydı. (IV) 20. yüzyılda motorlu taksilerin yaygınlaşmasıyla geliştirilen mekanik modellerde, aracın tekerlek hareketini esas alan daha karmaşık sistemlerden yararlanıldı. (V) GPS teknolojisi destekli dijital taksimetreler ise günümüzde ücret belirlemenin ötesinde güzergâhı, bekleme süresini ve mesafeyi daha hassas ölçebilir hâle getirdi.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Süreç, 1891'de faytonlarda yaşanan ücret tartışmalarına çözüm getirmek için bir Alman mucidin otomatik ücret hesabı yapan bir cihaz geliştirilmesiyle başladı." cümlesi getirilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

11. (I) Heykel yapmak isteyen birini düşünün ki çamuru nasıl şekillendireceğini hiç bilmiyor. (II) Daha önceden bir deneyimi olmadığı için işe deneme yanılma yöntemiyle başlayacaktır. (III) Elbette ilk denemelerinin pek verimli sonuçlar vermesi beklenemez. (IV) Fakat denemelerine devam ettiği sürece beyninde ilginç bir şeyler olur. (V) Nöron sistemindeki ağlar, çamurun davranışını "aynalayarak" öğrenmeye başlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Zira kafasındaki formu çamura yansıtabilmesi ilk etapta çok zor olabilir." cümlesi getirilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

12. (I) Doğanın işleyişindeki düzen hâli olmasaydı bilimsel yasalar da işlemediği için insan aklının kavramakta zorlanacağı bir belirsizlik ortaya çıkardı. (II) Ayağınızla vurduğunuz futbol topunun bir defasında ileri gittiğini, başka bir defasında ayağınıza yapışıp kaldığını düşünün. (III) Ya da mesela su içmek için bardağı ağızınıza götürüp kaldırdığınızda su bazı durumlarda dökülürken bazen bardağın içinde sabit kalsın. (IV) Söz konusu öngörülemezlikler; yer çekimi, güneşin doğuşu ve batışı, mevsim döngüsü gibi temel düzenler üzerinden de düşünülebilir. (V) Doğanın tutarlı ve öngörülebilir işleyişinin, insan için yalnızca bir konfor değil; var olmanın temel koşulu olarak belirginleştiği böylece daha net anlaşılır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinden sonra "Hayatın akışındaki bu belirsizliğe bağlı olarak bir kaostan ibaret kalacak dünyada insanoğlu, eylemlerinin ne gibi sonuçlar doğuracağını öngöremezdi." cümlesi getirilebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

TEST
52

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafın Hangi Soruya Karşılık Yazıldığını Bulma

1. Bir yazar, kendisine yöneltilen

- I. Yazdıklarınızda bir nostalji merakı olduğu şeklindeki yorumlara ne diyeceksiniz?
- II. "Hissetmek ve hissettirmek gayretiyle" yazdığınızı söylerken ne demek istiyorsunuz?
- III. Bir yazarın bildiklerini paylaşmasını neden bu kadar önemsiyorsunuz?
- IV. Her şeyi bildiğini iddia eden bir insanın hikâyesini yazma fikriniz nasıl doğdu?
- V. Bir sanatçının akademisyenlik, uzmanlık, eleştirmenlik yönü sanatına nasıl yansır?

sorularından hangisine "Yani ben bilmenin peşinde değilim. Bazıları sanatçı kısmından bilmesini bekliyor. Oysa sanatçı ancak sezebilir. Bilmek peşinde olanlar var. Hocalar, akademisyenler, eleştirmenler, uzmanlar... Onların emeğine de hürmet etmek ve sanatçıdan bilmesini beklememek lazım. 'Ben de bilmiyorum ama hissediyorum.' diyorum."

şeklinde cevap vermiş olabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aslında tespitiniz, dünyanın belki de en zorlayıcı tarafıdır.

Her insan bir diğer insandan çok daha başkadır ve her yer insanlarla doludur. İnsan da genel olarak tahmin edilemez, bağımsız bir niteliğe sahiptir. Yani bir insanın ne düşündüğünü ne hissettiğini anlamak da genel olarak bakıldığında neredeyse imkânsız bir durum. Öyle ya! Kafaların içine girip insanların ne düşündüklerini ya da ne yapacaklarını öğrenemeyiz. Ancak insan sosyal bir tür olduğu için başkalarının duygu ve düşüncelerini tahmin etmeyi zamanla öğrenmiştir. İnsanın edindiği bu beceriye de "zihin teorisi" denir. Yani insan, bu beceriyle kendisini bir başkasının yerine koyup başkalarının zihinsel durumlarını tahmin edebildiği için bir anlaşma zemini tesis etmek mümkün oluyor.

Bu sözler aşağıdaki soruların hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Her insanın farklı düşünmesine ve hissetmesine rağmen insanlar birbiriyle nasıl anlaşabiliyor?
- B) Çok sayıda insanla sürekli iletişim hâlinde olmak, kişinin benlik algısını nasıl etkiliyor?
- C) Farklı düşünen insanlar arasında uzlaşma ve hoşgörü ortamları kurulmasının ön koşulu nedir?
- D) Bir insanın ne düşündüğünü ya da ne hissettiğini açıkça bilmek, iletişime nasıl bir katkı sağlar?
- E) Sosyal ortamlarda insanlar arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesi için neler yapılmalıdır?

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

- Derimizin altında bulunan ter bezleri, derimizi nemli ve sağlıklı tutmak için bir salgı salgılar. Bu salgı, parmak uçlarımızdan dokunduğumuz yüzeylere bulaşır. Bu salgının ve parmaklarımızı dışarıdan bulaşan çeşitli maddelerin oluşturduğu ve yüzeylerde bıraktığı iz, parmak izimizdir. Parmak izi, cam ve metal gibi gözeneksiz ve emici olmayan yüzeylerde belirgin olur. Kâğıt ve kumaş gibi gözenekli ve emici yüzeylerse salgının bir kısmını emdiğinden bu yüzeylerdeki parmak izleri belirgin değildir.

Bu sözler aşağıdaki soruların hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Parmak izi cam ve metal gibi gözeneksiz yüzeylerde hangi koşullarda daha belirgin görünür?
- B) Parmak izimizi cam ve aynalarda görürken neden giysilerimizde göremeyiz?
- C) Parmak izlerinde desenlerin farklı olması ile ter bezleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
- D) Parmak uçlarındaki ter bezleri parmak izlerinin görünmesini engeller mi?
- E) Bir yüzeydeki parmak izlerini belirginleştirmek için neye dikkat edilmelidir?

- Günümüzün ciddi bir problemi de bu. İnsanlar artık sanal dünyada imhası kolay profillerle sahneye çıkıyor. Bu profillerde anonim bir kimliğin/maskenin ardına saklanan kişi, kendinde herkesin hayatı hakkında yorum yapma, insanlara hakaret etme, had aşan sorular sorma hakkı buluyor. Anonim olmanın ona söylediklerinin sorumluluğundan muaf olma özgürlüğü tanıdığına inandığı için sınırları kolayca çiğneyen bir tavır alış belirginleşiyor.

Bu sözler aşağıdaki soruların hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Bireysel kimliğin anonimleşmesi kişilerin kendileriyle kurdukları ilişkiye neden zarar veriyor?
- B) Sosyal mecralarda insanlara hakaret etme, had aşan sorular sorma tavrının önüne nasıl geçilebilir?
- C) Sanat dünyasında anonim bir kimlik belirleme eğiliminin benlik algısına verdiği zarar nasıl önenebilir?
- D) Dijital iletişimde kendini farklı bir kimlikle tanıtan kişide nasıl bir davranış örüntüsü dikkat çeker?
- E) İnsanın söylediklerinin sorumluluğundan muaf olmak istemesinin asıl sebebi nasıl açıklanabilir?

Paragrafın Hangi Soruya Karşılık Yazıldığını Bulma

5. Sergi için malzeme toplama işinin büyük bir kısmını Gordeon yaptı, ben ciddi anlamda bir sıkıntı yaşamadım. Görsel malzeme konusunda Paris'le ilgili olan kısımda pek bir zorluk olmadı tabii. Dönemin Paris'iyle ilgili fotoğraflar ve filmler kolay ulaşılabilir durumdaydı. Ama Paris'te yaşamış Osmanlılarla ilgili ve özellikle Paris ve Osmanlıları bir arada gösteren malzeme son derece kısıtlı. Bir arada gözüktükleri en güzel malzeme Yahya Kemal'in kartpostalları. Onun haricinde pek de bir şey yok, diyebiliriz.

Bu sözler aşağıdaki soruların hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Sergi projesinin ortaya çıkış hikâyesi nedir?
- B) Paris'te yaşamış Osmanlılardan tanıdıklarınızı mı serginize koydunuz?
- C) Paris ile ilgili görsel malzemelere nasıl ulaştınız?
- D) Sergiyi oluşturan malzemeleri nasıl bir araya getirdiniz?
- E) Sergi için malzeme toplamakta sıkıntı yaşadınız mı?

6. Yaşlanma sürecinin birçok hafıza biçimini etkileyerek bilişsel yeteneklerde belirgin değişikliklere yol açtığını biliyoruz. Özellikle episodik hafıza, işleyen bellek ve prospektif hafıza gibi günlük yaşam için kritik olan hafıza türleri yaşla birlikte zayıflıyor. Yeni anılar oluşturma ve bu bilgileri hatırlama kapasitesi azalırken bilgiyi kısa süreli olarak işleme ve yapılması gereken işleri hatırlama yeteneği de geriliyor. Ancak bu süreçte tüm hafıza türleri gerilemez. Özellikle müzik hafızası, yaşlanmanın etkilerine karşı şaşırtıcı bir direnç gösterir. Müzikal temaları tanıma yeteneği, birçok insanın ileri yaşlarda bile koruyabildiği nadir bilişsel becerilerden biridir.

Bu sözler aşağıdaki soruların hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Yaşlı bir insanın müzik hafızasındaki direncin zayıflaması, diğer hafıza türlerinin kapasitesini ve işleyişini ne ölçüde etkiler?
- B) Hafıza türleri arasındaki kapasite ve işleyiş farklılıklarının müzikle ilgilenen insanlarda hangi açılardan dikkat çektiğini söyleyebiliriz?
- C) Yaşın ilerlemesine bağlı olarak ciddi unutkanlıklar yaşayan insanların çocukluk şarkıları söyleyip piyano çalmaları nasıl açıklanabilir?
- D) İnsan beyninin müzik anıları oluşturma, depolama ve geri çağırma açısından gençlik ve yaşlılık dönemlerinde farklı olmasının sebebi nedir?
- E) Müziğin beyin üzerinde derin ve kalıcı bir etkiye sahip olması, müzik türüyle ve enstrümanın özelliğiyle ne derece ilgilidir?

7. Su damlacıkları bulutlarda asılı dururken küreye benzeyen bir şekil alır. Bir damlacık yeryüzüne düşerken yol boyunca diğer damlacıklarla çarpışır, rüzgâr direnciyle karşı karşıya kalır ve bir jöle fasulye şekli oluşturur. Yağmur damlası yaklaşık 4 milimetre çapa ulaştığında rüzgâr direncinden kaynaklanan basınç, damlacığı daha da düzleştirir ve onu ince bir şemsiye şekline sokar. Yani özellikle çocukların yağmur damlalarını genellikle büyük, mavi ve gözyaşı şeklinde resmetmesi, hayal gücüyle ilgilidir.

Bu sözler aşağıdaki soruların hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Yağmur damlasının bulut içindeki yolculuğu nasıl bir sıcaklık aralığında devam eder?
- B) Bir yağmur damlasının yolculuğu boyunca girdiği şekiller çocuklara resim hâlinde nasıl gösterilebilir?
- C) Buluttaki su buharının yağmur damlasına dönüşürken şekil değiştirmesi neyle ilgilidir?
- D) Bir yağmur damlasının gerçek biçimini resmetmek niçin zor bir girişimdir?
- E) Resimlerde çizdiğimiz yağmur damlaları, şekilsel açıdan gerçeği ne kadar yansıtır?

8. Önce şunu belirtelim: 2020 yılı istatistiklerine göre toplam nüfusun %7'si kırsal kesimde yaşıyor. Bu noktada biz kırsal kesim ve kent karşılaştırması yaptığımızda aslında kalan nüfusun %93'üne işaret etmiyoruz. Kent deyince aklımıza gelen, İstanbul gibi büyük ve yoğun nüfuslu şehirler. Ve bu kalabalık şehirlerin dinamikleri çok farklı. İnsanlar, günlük hayatlarında şehirle boğuşuyorlar. İkamet edilen semt ile iş yerinin bulunduğu semt arasında mesafeler fazla. Çocukluğumda, mesafe ve zaman böyle probleme dönüşmediği için akrabalar hafta içi akşam yemeğinden sonra birbirlerini ziyarete gidebilirdi. Bugün bu, mümkün değil. Ama daha küçük şehirlerde iş ve ev arasında ulaşım kolay olduğu için akrabalarla ilişkileri sürdürmek mümkün hâle gelebiliyor.

Bu sözler aşağıdaki soruların hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Nüfusun kırsal alan ve şehirler arasında dengesiz dağılımıyla ortaya çıkan sorunlar nasıl giderilebilir?
- B) Kırsal kesimde ve kentte akrabalık ilişkileri neden birbirinden farklı deneyimleniyor?
- C) Büyük şehirlerde iyice zayıflayan insan ilişkileri akrabalık bağlarına ihtiyacı nasıl etkiledi?
- D) Günümüzde büyük şehirlerdeki zaman ve mesafe problemi, ne zaman ortaya çıktı?
- E) Akrabalık ilişkilerinin şehirlerde sürdürülebilmesi için insanların herhangi bir gayretleri var mı?

TEST
53

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Diyalog Tamamlama / Röportaj Tekniği-I

1. Gazeteci:

(I) ----?

Yazar:

— Çocukken kitapçılarda polisiye romanların yer aldığı raflardan ayrılamazdım. Soruşturmayı yürüten dedektifin ya da çözüm arayan karakterin peşinden sürüklenmenin, vakanın ardında koşan birine ortak olmanın bana verdiği eşsiz duygu, bende tutkuyla okuduğum bir türde yazma isteği oluşturdu.

Gazeteci:

(II) ----?

Yazar:

— Polisiye, edebiyatın gerekliliklerini yerine getiren bir tür. Okuru asıl dünyadan uzaklaştırıyor, onun keyifli vakit geçirmesini sağlıyor. Nitelikli edebiyat metinlerinden beklenen dil ve anlatım zenginliği, anlam derinliği, çok katmanlı yapı da polisiyede zaten mevcut. Yani kalıpları ve analitik bir yapısı olduğu sürece polisiyenin edebî bir eser olmadığını söylemek tuhaf.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) (I) Yazarlık eğitimi alırken hep polisiye türünde mi yazmayı düşündünüz
(II) Okurun polisiye türünden keyif alması polisiyenin hangi özellikleriyle ilintili
- B) (I) Bir polisiye romanda dedektifin ya da suçlunun konumları okura ne anlatır
(II) Polisiye roman ya da öykü yazma sürecinde asıl olarak neye odaklanmak gerekir
- C) (I) İlk romanınızdan itibaren polisiye roman ve öyküler yazmayı neden tercih ediyorsunuz
(II) Polisiyenin edebî bir ürün olmadığı yönündeki itirazlara nasıl cevap verirsiniz
- D) (I) Türk edebiyatında polisiye türünün nitelikli bir içeriğe sahip olduğuna ne zaman karar verdiniz
(II) Polisiyenin bir edebî ürün kabul edilmemesi, hangi anlayışın sonucudur
- E) (I) Polisiye romanın günlük hayatın içinde yer alan karakterleri sizde nasıl bir duygu uyandırdı
(II) Kurmaca polisiyelerin nitelikli edebiyat sayılmasına kimler, neden karşı çıkıyor

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

2. Muhabir:

(I) ----?

Akademisyen:

— Bunun için sanki yeniden başa dönmek gerekiyor. Öyle düşünüyorum. O bakımdan musikimizi inşa ve ihya etmeden önce insanımızı inşa ve ihya etmemiz gerekir. Çünkü musiki, hikmetle bezenmiş bir toplumdan ve insandan neşet etmektedir. Geçmişî taklit ederek inşa ve ihya mümkün değildir.

Muhabir:

(II) ----?

Akademisyen:

— Yapılabilir mi bilemiyorum ama anlamsız olduğu kesin. Bugünün musikisi bugünün gündelik hayatıyla, konuşulan dil ile uyumlu olmalı. Son zamanlarda büyük Osmanlı divan şairlerinin şiirlerine beste yapanları görüyorum. Bu, bana çok tuhaf geliyor. Her şeyden önce şu bilinmeli ki büyük şairlerin şiirleri ancak büyük bestekârlar tarafından bestelenmeli.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) (I) Türk müziğine dair en doğru ve kapsamlı tanımlamada neye dikkat etmek gerekli
(II) Bugünkü Türk müziğinde Osmanlı'daki müzik kültürünün etkisi nasıl yorumlanabilir
- B) (I) Nota kullanımı açısından Türk müziğinin tavrıyla ilgili neler söylenebilir
(II) Türk musikisinin gelişimine, bugünkü müzik anlayışımıza en çok ne tesir etti
- C) (I) Türk müziğinin gelişmesi ve yeniden canlandırılması nasıl mümkün olabilir
(II) Osmanlı musikisine dâhil olabilecek örnekleri yeniden üretmek bugün anlamlı mı
- D) (I) Bir eseri Türk müziği sınıfında değerlendirmeyi sağlayan, onun güftesi midir
(II) Osmanlı divan şairlerinin şiirlerini günümüzde besteleyenleri ne gibi zorluklar bekliyor
- E) (I) Farklı müzikleri Türk müziği çatısı altında birleştiren özellikler nelerdir
(II) Müzik dilinin geçmiş ile bugün arasında bir köprü kurması nasıl açıklanabilir

3. Araştırmacı:

----?

Fotoğrafçı:

— Bu işi belli bir ajansa, kuruma bağlı ve profesyonel olarak yapmadığım için belirli bir hedef koyma, o hedefe yakın bir netice ile dönme zorunluluğum yok. Bu da beni belli kurallar dâhilinde bir plan yapma sıkıcılığından kurtarıyor. Fakat elbette gidilen yerin önceden iyi incelenmesi, iyi bilinmesi çok önemli. Ben, o kentin ya da bölgenin tarihi üzerine derinlikli okumalar yapmayı önemsiyorum. Daha önceden gidenlerle konuşmak, başkaları tarafından çekilmiş fotoğrafları incelemek... Benim ön çalışmalarım bunlar.

Bu diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Belli kurallara bağlı kalmak, fotoğraf çekme sürecine nasıl yansıyor
- B) Fotoğrafı çekilecek bir nesneye hangi açılardan bakmak gerekir
- C) Bir kenti fotoğraflama düşüncesinin sizde ortaya çıkışını tetikleyen neydi
- D) Fotoğraf amaçlı seyahatleriniz öncesi ne tür hazırlıklar yaparsınız
- E) Profesyonel bir fotoğrafçı olarak çevrenize nasıl bir gözle bakıyorsunuz

4. Muhabir:

----?

Uzman:

— İnsan vücudu, yürümek, oturup kalkmak, koşmak, tırmanmak gibi fiziksel aktivitelerle sağlığını korur; şekillenir ve gelişir. Aksi hâlde vücut sistemi, gerilemeye ve bozulmaya başlar. Fiziksel aktivitelerin, özellikle yürümenin kalp sağlığı, kas gelişimi ve sindirim kolaylığı yönlerinden etkisi zaten kanıtlanmıştır. Hareket hâlinde olmanın ve yürümenin bilişsel yararları olduğu da kesindir.

Bu diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sağlıklı vücuda sahip bir insanın hareketsiz kalmasına sebep olan durumlar nelerdir
- B) İnsanın hareketsiz bir hayat sürmesi, hangi durumlarda bir zorunluluğa dönüşür
- C) Hareketli bir hayat sürdüren insanların fiziksel olarak güçsüzleşmesi neyden kaynaklanabilir
- D) Fiziksel aktivitelerde aşırıya kaçmak insan vücuduna ne gibi zararlar verebilir
- E) İnsanın sağlığını koruması ile hareketli bir hayat sürmesi arasında nasıl bir ilişki vardır

5. Muhabir:

– Öykü yazarken biçim açısından tamamen bir serbestlik içinde olmak yazar için bir imkân mıdır?

Yazar:

(I) ----.

Muhabir:

(II) ----?

Yazar:

– Onlara ruh yükleyip onları konuşturmam, tamamen kendimi sınamamla ilgili. Kırılan bir bardağı anlatabilirsem kırılan bir insanı da anlatabilirim gibi geliyor. Çünkü nasıl ki bardak değilsem anlattığım o insanın yaşadığını da bizzat yaşamış değilim.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) (I) Postmodern anlatım imkânlarından en çok, parçalı anlatım biçimini kullanmayı seviyorum. Metni parçalayıp parçaların yerini değiştirmeyi, doğrusal çizgiden çıkarmayı
- (II) Öykü kişilerinizi iç diyaloglar üzerinden aktarmakla ne yapmak istiyorsunuz
- B) (I) Bu husus “parçalama” ve “parçalar arası bağ kurmayı” tercih etmekle ilgili. Sadece metni değil, kelimeyi de parçalayıp bir serbestlik içinde olmak bir imkân olabilir
- (II) Anlatım tarzınızın zaman içinde belirgin biçimde değişmesi neyle ilgili
- C) (I) Yazmak, yaşarken zorlanan insanların işi. Kitap bastırmasa, yazar olmasa bile üzüldüğünde eline kalem alıp hislerini döken insanlar tanıyorum
- (II) Bir nesneyi farklı yönlerden ele alma fikri sizin öykünüzde kendine nasıl yer buldu
- D) (I) Biçim, sadece bir vasıta. Yani amaca “ulaştırıcı” bir araç. Fakat doğru seçilmezse yarı yolda bırakır. Biçim, saplantıya dönüşürse öze zarar verir. Ancak ölçülüyse yazara birtakım fırsatlar sunar
- (II) Nesnelere yaklaşımınız size kurgu ve anlatım açısından ne katıyor
- E) (I) İnsanın ve dolayısıyla insanlığın en çok dengeye ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. İtidal ve istikrara... Hele ki Doğu toplumlarının bugünkü hâline bakıldığında
- (II) Bugün için öykü türünün dil üzerine bu kadar yoğunlaşması neyin işaretidir

TEST
54

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Diyalog Tamamlama / Röportaj Tekniği-II

1. Araştırmacı:

(I) ----?

Uzman:

– Tabiatı gereği eşyanın ve hayatın değişmesi normal. Bunu kabul ediyoruz. Ama bu kadar hızlı bir değişime yumuşak bir şekilde uyum sağlayabilmemizi beklemek mantıklı değil.

Araştırmacı:

(II) ----?

Uzman:

– İnternet gibi ortak bir bilgi/iletişim kaynağını anlık ve hatta "ara birimsiz" olarak hayatımıza geçirdiğimiz bir gelecekte deneyim ve bilgelikten hızla yararlanabileceğimiz, bu şekilde de fırsat eşitliğine yaklaşmış bir topluma dönüşmemiz mümkün olabilir. Gerçekleşmesini temenni ettiğimiz bunun gibi birtakım iyimser tablolar var elbette.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) (I) Değişime adapte olma süreci insanın sahip olduğu değerleri olumsuz etkilemez mi
(II) Gelecekte ortaya çıkma ihtimali çok yüksek olan yeniliklere örnek verebilir misiniz
- B) (I) Hayattaki ve eşyadaki değişimin hızı normal bir seviyeye nasıl çekilebilir
(II) Gelecekte deneyim ve bilgeliğin yerine ne geçeceğini öngörebilir miyiz
- C) (I) Dijitalleşmeye bağlı hızlı değişime kolayca adapte olabileceğimizi düşünüyor musunuz
(II) Olumsuz ihtimallerin yanı sıra dijitalleşmeye dair olumlu bir senaryo yok mu
- D) (I) Hızlı bir değişimden zarar görmemek için özellikle neye dikkat etmemiz gerekiyor
(II) İnternetin faydalı taraflarını kullanıyor olsak da zararlarından korunabiliyor muyuz
- E) (I) Toplumsal değişimin hızlanmasının ardında ne gibi faktörler var
(II) İletişim alanında internetin yerini alabilecek başka bir araç üzerinde çalışılıyor mu

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

2. I. Dijital platformlar üzerinden kullanıcı bilgilerinin kaydedilmesi, zaman zaman gündeme gelen bir konu. Bu konuda "Ben ayda yılda bir mesaj atıyorum, ne olacak ki?" ya da "Benim bilgilerim kimsenin işine yaramaz." şeklindeki düşünce biçimi hayli yaygın.

II. ---

Bu iki parçanın okuru "kişisel veri kavramının insanlar tarafından önemsiz görülmesine rağmen büyük şirketlerin elinde manipülasyon ya da ticaret amaçlarıyla kullanıldığı" sonucuna ulaştırması için II. parça aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

- A) Kişisel veriler, kişilerin mahremiyeti kapsamında incelenir. Dolayısıyla kişisel verilerin korunması, özel hayatı korumakla eş değer hükümdedir. Kişisel verilerin korunmasına dair hükümleri ihlal eden her fiil, kişinin özel hayatına müdahale niteliğindedir.
- B) Dijital ortamlardaki tüm yazı, ses kaydı ve fotoğraflar metadata (aktivite kaydı) içerir. Bu kayıtlar birleştirilerek kullanıcı profilleri oluşturulur. Sistem, oluşan kullanıcı profillerini kullanarak kişileri karar verme ya da satın alma gibi konularda yönlendirme imkânına sahip.
- C) Dijital kayıtlarda üst bilgiler vardır. E-postaların konu satırı, konuşmaların uzunluğu, haberleştiğiniz andaki konum bilgileri, kiminle iletişim kurduğunuz kısacası mesajlaşmaların ya da konuşmaların haricindeki tüm veriler üst bilgi kapsamındadır.
- D) Giderek daha fazla sayıda uygulama, veri ve sürecin dijital ortama aktarılması, kötü niyetli insanların veri hırsızlığı amaçlı saldırılar için daha geniş zeminler bulmalarına neden oluyor. Tüm güvenlik açıklarının ve tehditlerin takip edilmesi de zorlaşıyor.
- E) Dijital dünyanın en önemli kavramlarından biri, veri güvenliğidir. Artık iş dünyası içerisinde olan sirkülasyon, sosyal medya aracılığı ile yapılan paylaşımlar, kişisel veriler ve daha fazlası dijital dünyada barınmaktadır. Bunların muhafaza edilmesi apayrı bir alandır.

3. Araştırmacı:

– Edebiyatın “yol açma, kurtarıcı olma” işlevine sahip olduğunu ve bu işlevin günümüz koşullarında da sürdüğünü söyleyebilir miyiz?

Yazar:

(I) ----.

Araştırmacı:

(II) ----?

Yazar:

– Çocuğun yedi yaşına kadarki dönemi ve okula başladıktan sonraki birkaç yıl, kişiliğinin şekillendiği dönemlerdir. Siz bu yıllar içerisinde onun zihnî kodlamalarına edebiyat, tarih, medeniyet üzerine şuurlu bir şekilde eklemeler yaparsanız çocukta bir zemin oluşturunuz. Bu da ileride bir ilgi alanına dönüşebilir.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) (I) Bunu bir şairin, spor veya başka alanlardaki birtakım meşguliyetlere nazaran az değer bulmasıyla açıklayabiliriz. Dolayısıyla ortada bence büyük bir sıkıntı var
(II) Çocuklara edebiyat ve tarih öğretmek nasıl bir yöntemle ilgi çekici hâle getirilebilir
- B) (I) Neredeyse her üniversitenin edebiyat bölümü vardır ama buralardan mezun olmuş, şiir sevmeyen öğretmenlere rastlamanız mümkündür. Demek ki eğitim sistemimizde ciddi bir eksiklik var
(II) Kişiliğin şekillenmesinden sonra tarih ve medeniyet üzerine yeni bakış açıları kazanmak kolay mıdır
- C) (I) Edebiyat bir kimlik oluşturmaya, değerlerin muhafazasını sağlar. Burada ona kurtarıcılık işlevi yükleyebiliriz. Fakat onu idealsizlikten muhafaza edemezseniz bu işlev yiter. Bugünkü hâl, böyle
(II) Bir insanın edebiyata, toplumla ilgili meselelere yönelmesinin ardında ne olabilir
- D) (I) Edebiyat bir milletin dinî, millî, tarihî ülküsünde, fikir dünyasında belirleyicidir. Fizik, coğrafya ya da kimya bu ülküyü bu kadar etkilemez ama edebiyat o fikir âlemi için önemli bir parametredir
(II) Çocuğun ilgi alanlarını bilinçli hamlelerle şekillendirmek doğru bir yöntem midir
- E) (I) Edebiyatın yanı sıra ziraat okursanız çiçeklerin, bitkilerin dilini; fen bilimleri okursanız bazı teknik göndermeleri fark edersiniz. Edebiyat tüm hayata ışık tutabilecek imgelere sahip olduğu için sizi zenginleştirir
(II) Bir insanın edebiyat, tarih, medeniyet alanlarına ilgi duyması yeni bir fikir ortaya koyması için yeterli midir

4. Muhabir:

(I) ----?

Sanatçı:

– Uğraştığınız alanlar birbirini besliyorsa bu farklılıklar size kazanç sağlar. Bir de bu açıdan bakmak lazım. Örneğin çok kitap okumam oyunculuğumu besliyor. Çünkü oyunculuk sadece bir şeyi taklit etmek değil, derinleştirmektir. Yönetmenlik yapmam da doktorluğumda bir avantaja dönüşebiliyor.

Muhabir:

(II) ----?

Sanatçı:

– Şiddet geçmişte de vardı. Benim oynadığım diziyi ya da diğer dizilerle ortaya çıkmadı. Bu açıdan eleştirilmek insafsızlık gibi geliyor bana. İzlediklerinizin gerçek olmadığını kavrayamıyorsanız bu, dizilerin suçu değil. Ben *Godfather*'dan çok etkilenmişimdir ama hiçbir zaman silahı alıp da sokağa çıkmadım.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

- A) (I) Bir alanda çalışmak, ona benzer diğer bir alana yönelik ilginizi artırıyor mu
(II) Dizilerin şiddet içermesi, özellikle hangi yaş grubundaki insanları etkiliyor
- B) (I) Kitaplarla çok iç içe olmak, hayatınızı hangi açılardan kolaylaştırıyor
(II) Bir oyuncunun şiddet gösteren bir karakteri oynaması, şiddete meyilli olduğunu mu gösterir
- C) (I) Farklı bir meslek sahibiyken oyunculuğa yönelmeniz nasıl gerçekleşti
(II) Oyunculuk hayatınız boyunca en çok hangi konularda eleştirildiniz
- D) (I) Birkaç farklı mesleki meşguliyet sahibi olmak, bir işe odaklanmanızı olumsuz etkilemiyor mu
(II) Şiddet içeren bir dizide başrolü oynamanızın eleştirilmesine nasıl yaklaşıyorsunuz
- E) (I) Kendinizi ilgilendiğiniz alanların en çok hangisinde daha yetkin görüyorsunuz
(II) Dizilerdeki şiddet sahnelerinde hangi kriterlere dikkat etmek gerekiyor

TEST
55

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafta Konu-Ana Düşünce-I

1. Bir diyalog esnasında kişi, karşısında konuşan kimseye "Bence seni rahatsız eden şey ..." ya da "Söylediğin bu ama gerçekte düşündüğün ..." gibi ifadelerle başlayan cümleler kurabilir. Bu tavır çoğu zaman, karşıdaki insanın kendini açıklamaya, kendisiyle ilgili bu tespitleri çürütmeye çalışması sonucunu doğurur.
- Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?**
- A) Sağlıklı bir iletişim, karşılıklı söylenen sözlerin sonradan doğru bir biçimde çözümlenmesiyle sonuca ulaşır.
- B) Kişinin iletişim kurduğu birey tarafından anlaşıldığının göstergesi, davranışların çözümlendiği bir geri bildirim verilmesidir.
- C) Diyalog kurma sürecinde iki insanın uzlaşmacı bir tavır sergilemesi, iletişimin daha sağlıklı ilerlemesini sağlar.
- D) Kendisini ifade etmeye çalışan kişinin, düşünce ve davranışlarını savunmak zorunda kalması, kendisine inanmadığını gösterir.
- E) İletişimde karşı tarafın duygu ve davranışlarını çözümleyici bir üslup kullanmak, kişide bir savunma tavrı geliştirebilir.

2. Bilinci edinilmemiş bir yaşam, kendiliğiyle ilgili bilinçten yoksun, çevresindeki nesnelerde kaybolmuş bir yaşamdır. İnsan, nesnelerde kendisini yitirerek anlamsızlaşan değil; gerçekleştirdiklerinde potansiyelini keşfeden, karakter ve kimlik belirimlerinde varoluşunu bulurken kendisine tanık olması gereken bir yaşam sürmelidir.

Bu sözlerin sahibi "yaşam"la ilgili aşağıdakilerden hangisini önemsemektedir?

- A) Bilinç dışındaki anların yönlendirmelerinden ulaşılan çıkarımlarla şekillenmesini
- B) İnsanın, gizli gücünü ve varoluşsal kimliğini fark edeceği bir bilinç içermesini
- C) Karakter ve kimliğin oluşumunda içsel deneyimlerin etkisinden bağımsız olmasını
- D) Dış çevrede gerçekleşen her hadiseye bir tanık olarak yaklaşma tavrı barındırmasını
- E) Kişinin varoluş ve kimlik edinme kaygısından uzak bir düzeyde sürmesini

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. "Niye sokağa çıkmayı bu kadar çok istiyoruz?" diye sordu ahizenin ucundaki ses. "Çünkü orada kendimizle karşılaşma ihtimali yok!" dedi telefonun diğer ucundaki.

Bu parçadaki kurgusal diyalog aşağıdaki düşüncelerden hangisini desteklemek için oluşturulmuş olabilir?

- A) İnsanın kalabalıklara karışmaya yönelik ısrarlı arzusu kendisinden kaçma isteğiyle ilişkilidir.
- B) Kalabalıklardan kaçan insanların birçoğu, doğal olmayan davranışlardan rahatsızdır.
- C) Kişinin kendisine yönelik olumsuz bakış açısı, onun insanlar arasında dışlanmasına sebep olur.
- D) Kendisini iyi tanıyan bir insan, kalabalıkların yönlendirici gücünden olumsuz etkilenmez.
- E) Yalnız kalma ihtiyacının kişinin korkularıyla bir çatışma oluşturması, kişiliği besleyen bir zemindir.

4. Normal bir toplantıda konuşur ya da dinlerken bir kişiye yöneliriz ama çevrim içi görüşmelerde aynı anda onlarca insanın yüzünü görüyoruz. Yüz kişinin katıldığı bir toplantıda elli kişinin kamerayı açtığını düşünelim. Göz temasında bulunduğumuz kişi sayısının artması, hiç alışık olduğumuz bir durum değil. Karşılaştığımız bir diğer durum da ekranda gördüğümüz kişi ile aramızdaki sosyal mesafe. Buna hiç dikkat ettiniz mi? Normalde insanlarla aramızda bir mesafe olur. Biriyle konuşurken ona çok yaklaşmayız, onu belli bir uzaklıktan dinleriz. Ancak bilgisayar ya da telefon ekranında bu mesafe çok kısalır. Konuşan kişinin kafası bize bir ekran uzaklığındadır. Bu kişisel mesafenin eksikliği de rahatsız edici ve yorucudur.

Bu parçadaki sözlerin sahibi aşağıdakilerden hangisine açıklık getirmektedir?

- A) Çevrim içi toplantılarda katılımcıların konuşmayı yöneten kişiden beklentilerine
- B) Kalabalık bir çevrim içi toplantıyı ana fikirden uzaklaşmadan sürdürmenin zorluğuna
- C) Bir ekran üzerinden gerçekleştirilen çevrim içi iletişimin oluşturduğu stres unsurlarına
- D) Bilgisayar ekranının çevrim içi toplantılar esnasında kişiye sağladığı imkânlar
- E) Bir toplantıda göz teması kurulan kişi sayısının artmasının toplantı sonucundaki etkisine

Paragrafta Konu-Ana Düşünce-I

5. Anlamına hâkim olmadığımız kavramlar hakkında hemen fikir beyan etmek için inanın herkesin sizin kadar iyi bahaneleri vardır. Ancak susmanın bir erdem olduğunu hatırlamak gerekir. Eğer zihninizde düşünülmüş ve tanımı tarafınızca oturtulmuş bir gerçek varsa o zaten bir biçimde ihtiyaca binaen ortaya çıkıp görevini hakkıyla ifa edecektir. Fakat guguklu saat misali, sunulan her fırsatta bir şeyler söylemeye kalkmak, anlamsız ve rahatsız edici bir gürültüden öteye geçmediği gibi bu devrin müzmin hastalıklarından biridir.

Bu parçada karşı çıkılan tutum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hakkında ciddi bilgi sahibi olunmayan ve üzerinde kafa yorulmamış mevzularda konuşmak
- B) Tanımsal açıdan karşı çıkılan bir kavramla ilgili çelişik tanımları bir arada kullanmak
- C) Her konuşma imkânını başka bir insanı eleştirme ve küçümseme fırsatına dönüştürmek
- D) Tam olarak bilinmeyen konularda araştırıp öğrenmeye yönelik bir çabadan uzak kalmak
- E) Fikir beyan edilmesi gereken ortamlarda konuyla ilgili bilgi sahibi olunmasına rağmen sessiz kalmak
6. Bir bina, kararların ürünüdür. Binanın inşa edilmesi maddi, teknolojik ve biyososyal varlık düzeyleriyle yakından ilişkilidir. Ancak bu düzeylerle sınırlı olan bir bina, teknolojik bir muvaffakiyet olmaktan öteye geçemez ve bir "mimari eser hüviyeti"ni kazanamaz.
- Bu parçadaki sözlerin sahibi mimari bir eserle ilgili aşağıdakilerden hangisini savunuyor olabilir?**
- A) Teknolojik donanım açısından güncelliği yakalaması gerektiğini
- B) Farklı sosyal düzeylerdeki insanlar arasında bir iletişim sağladığını
- C) Ortaya çıktığı toplumun genel karakteristik özelliklerini yansıttığını
- D) Kişiler arası maddi koşul farklılıkları gözetilerek inşa edildiğini
- E) Varlığın mana yönünü de kapsayan bir disiplin olduğunu

7. Bir psikolog, temas hâlinde bulunduğu bir danışanıyla bir ilişki geliştirir. Kaçınılmaz olarak gerçekleşen bu ilişkide psikoloğun, kendisini danışanından soyutlaması mümkün değildir. Dolayısıyla psikoloğun şahsi tecrübeleri ve kişiliği, danışanıyla kurduğu ilişkiyi etkiler. Bu durumda danışanın tepkileri, sözleri ve eylemleri, kurulan iletişimin içinden üreyecektir. Yani danışanda ortaya çıkan her aşama bu iletişime adapte olma hâlinde kaynaklanır.

Bu durum, "danışan kişi"yle ilgili aşağıdakilerden hangisini akla getirir?

- A) Tepkilerini psikoloğun sorularından bağımsız biçimde ortaya koyacağını
- B) Temas hâlinde olduğu diğer insanlardan uzaklaşacağını
- C) İletişim becerilerinde bir gerileme yaşayacağını
- D) Başka bir psikoloğa gittiğinde farklı bir davranış sergileyeceğini
- E) Söz ve eylemleriyle iyileştigiğine dair bir yanlıgı oluşturabileceğini

8. Bir yanda en pespayesinden "Sen biriciksin, en doğru sensin, kimseye boyun eğme!" içerikli programlar; öte yanda "Sen aslında başka birisin, potansiyellerini harekete geçir." diyen kişisel gelişimciler... Ne oldu da önemli addedilmek ve kişisel gelişim her anımıza hükmeder oldu? Gerçek bir değerden ya da gelişimden söz edemiyoruz üstelik. Yüzeysel bir içerikle insana gaz veren sloganlar, hayata dair o sahte bilgelikler... Bütün bunların "şimdi" alıcı bulmaya başlamasının bir açıklaması elbette var.

Bu sözlerin sahibi "Bütün bunların şimdi alıcı bulmaya başlamasının bir açıklaması elbette var." sözüyle aşağıdakilerden hangisine işaret ediyor olabilir?

- A) Kişiler arası ilişkilerde aksayan yönlerin deneysel yöntemlerle çözümlenip insanlara öğretici bir tarzda sunulmasına
- B) İnsanlar arasında önemli biri olarak görülmenin kişisel öz saygıyı geliştirdiği düşüncesine yönelik eleştirilerin artmasına
- C) Gelenekten beslenen dünya görüşünün gençlere aktarılması için yeni ve sağlam bir sistem arayışının ortaya çıkmasına
- D) Moderniteyle birlikte "ben" kimliğine, insanları birbirine bağlayan "biz" bilincinden daha fazla önem verilmeye başlanmasına
- E) Menfaate ve kazanca dayalı yeni dünya düzeninin insan üzerinde oluşturduğu baskıya karşı çıkan insanların hâlâ var olmasına

TEST
56

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafta Konu-Ana Düşünce-II

1. Bir grup denekten haziran ayı içindeki ortalama hava sıcaklığını tahmin etmeleri istendiğinde tahminler gerçek ortalamanın altında kalıyor. 15 Haziran - 15 Temmuz arasındaki ortalama sıcaklık ile ilgili aynı soru sorulduğunda denekler gerçek ortalamanın üzerinde tahminde bulunuyor. Bu durum, "temmuz" ifadesinin verdiği sıcaklık izlenimiyle ilgili.

Bu parçadaki deneyden aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan, geleceği öngörmeye hak edilmemiş bir öz güven sergiler.
- B) Düşünce üretmenin amacı, gerçekliği olduğu gibi kavramaktır.
- C) Koşullara adapte olmak, uzun zaman gerektiren bir süreci kapsar.
- D) İsbetli bir karar verme süreci, kişinin şahsi tecrübeleriyle ilişkilidir.
- E) Sözcüklerin bilinç dışı üzerine etkisi, insan muhakemesini doğrudan etkiler.

2. Yaptığımız işin kutsallığına inandırılmışız: Şairiz, yazarız, ulu bir nefesiz... Komik ama bu bakış açıları yok değil. Böyleyken üzerine titrediğimiz, geceler boyu uykusuzluğumuzun hatta sevdiklerimizi ihmalin nedeni olan yaratımlarımızla aynı zamanda bir sektörün çarkları arasında olduğumuz fikri bize ağır gelir. Ama öyle. *Su Kasidesi*'ni, *Leyla vü Mecnun* mesnevisini yazan Fuzûlî aynı zamanda maaşını geç aldığı için *Şikâyetname*'yi yazan bir şairdir.

Bu sözlerin sahibiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Sektörün çarkları arasından sıyrılabilen yazarların kalıcı hâle dönüştüklerine inanmaktadır.
- B) Yazma eyleminin insana günlük sıkıntılardan uzaklaşma imkânı verdiğini düşünmektedir.
- C) Bir eser üretme sürecinin gerçek hayattan bağımsız bir eylem olduğu düşüncesinden uzaktır.
- D) Yazıya aktarılan her sözde insanların hayatına yön veren bir taraf bulunmasını önemsemektedir.
- E) Şiirin ilahi kaynaktan beslenen bir yazı türü olduğuna dair düşüncesi desteklemektedir.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. İnsan -bilinçli ya da bilinçsiz- bir tamlığa ulaşmak ister. Bu, onun için bir ihtiyaçtır. Ancak aradığı, dışında fazlalık olarak kalacağı bir tamlık değildir. Bilakis eklemelenemediği takdirde eksik kalacağına inandığı bir tamlığın peşindedir.

Bu parçada "insan"la ilgili söz edilen ihtiyaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Herkesten farklı bir birey olduğunu hissetme
- B) Kendi iç dünyasında tutarlı bir bütünlük kurma
- C) Diğer insanlarla istikrarlı ilişkiler geliştirme
- D) Kendisinde farkında olduğu eksiklikleri giderme
- E) Bütüne ait anlamlı bir parça olduğunu bilme

4. Frederic Bartlett'in geçen yüzyılın ortalarında gerçekleştirdiği bir deneyde deneklere şöyle bir hikâye anlatılıyor. "Bir kasabada yaşamakta olan üç arkadaş bir gün çevredeki ormanda yürüyüşe çıkar. Birden kasabalı tanıdık birinin onlara doğru koştuğunu görürler. Yaklaşan adam ileride iki grup arasında bir çatışma olduğunu söyleyerek bu üç gençten yardım ister. Gençler çatışmaya dâhil olur. Aralarından biri -A diyelim- çatışma sırasında "A vuruldu." diye bir haykırış duyar. Derken çatışma biter ve gençler kasabaya döner. A, yaşadıklarını ve duyduğu o cümleyi etraftaki kişilere anlatır. Etraftakilerin de gördüğü gibi sapasağlamdır. Akşam herkes eve gidip yatar ama A, sabah uyanmaz çünkü ölmüştür." Deneklerden hikâyeyi dinlemelerinden ilk olarak on beş dakika sonra, ardından bir hafta sonra anlatmaları istenir. Bu anlatma süreci, birkaç hafta devam eder. Süreçte deneklerin anlattığı hikâyelerin giderek kısalıp basitleştiği, özgün hikâyedeki gerçeküstü yönün törpülendiği, ya tamamen yok sayıldığı ya birtakım ilavelerle mantığa büründürüldüğü görülmüştür.

Bu parçada söz edilen deneyin sonucuna göre "insan zihni"yle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Özgün anlatılardan yola çıkarak çevresindeki olağan durumlara etkileyici vasıflar yüklediğine
- B) Gerçeği aşan bir durumu anlamlı ve anlaşılır hâle dönüştürerek uyum sağlanabilir kıldığına
- C) Davranışları belli kategorilere yerleştirerek anlamlandırma sürecini kolaylaştırdığına
- D) Olaylara hayal gücüyle eklemeler yapıp olağan bir duruma gerçeküstü bir nitelik kazandırdığına
- E) Birbiriyle çelişen bilgiler arasında bir tercih yaparken ilk duyduğu bilgiye öncelik verdiğine

Paragrafta Konu-Ana Düşünce-II

5. Elbette birçok aşamada "Şöyle yapsaydım." dediğim oldu fakat benim için en önemlisi sinemaya dair uzun soluklu, ilk bakışta çelişkili görünen ve ince bir denge gerektiren bir yöntem veya dil geliştirmekti. Sinemanın veya daha geniş ölçekte sanatın bir araya getirdiği ve görünürde birbirine zıt olan unsurlar arası bir denge kurma iddiasıyla yola çıkmıştım. Bunu da iyi yaptığıma inanıyorum.

Bu parçadaki sözlerin sahibi olan yönetmen aşağıdakilerden hangisine açıklık getirmektedir?

- A) Senaryo yazım aşamasında esinlendiği kişi ve olayları nasıl ele aldığına
B) Filminde kendisini takdir ettiği ya da eleştirdiği noktalar olup olmadığına
C) Filmi gösterime girdikten sonra izleyici kitlesinden ne gibi yorumlar aldığına
D) Teklifler arasından tercih edeceği projede ne gibi özellikler aradığına
E) Sinemanın diğer sanat dallarıyla ilişkisini hangi bağlamda değerlendirdiğine

6. İnsan alternatif bir dünyanın var olabileceğini kabullenmek istemez. Normalin standardı olarak kendisini tanımladığı, normallliği kendi hayat tarzını eksen alarak kurguladığı için ayrıksı olandan korkar. Bu yüzden dışarıdakiler içeridekileri, kenardakiler merkezdekileri, aylaklar iş gücü sahiplerini ürkütür.

Bu parçadaki sözlerin sahibi insanla ilgili aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Normal olarak tanımlanan hayatları küçümsediğini
B) Alternatif yaşam tarzlarına ilgi duyduğunu
C) Tasarladığı dünyaya bir alternatif aradığını
D) Kendisinden farklı olanı tehdit olarak algıladığını
E) Karşıt görüşler arasında seçim yaparken zorlandığını

7. Varlığı her yönüyle kuşatmak isteyen metinlerde "yeniden çocuk olma" özlemi sıklıkla methedilir. Bunu saflık, duruluk, günahsızlık olarak düşünmek mümkün elbette. Fakat bu methin alametifarikası, sürekli soru sormanın ta kendisidir. Bugüne kadar sahiden kavradıklarınızı bir gözden geçirin. Hepsinin ardında tamamen kendi içinizde beliren bir soru olduğunu fark edeceksiniz.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sağlıklı düşünmenin salt mantığa dayandığı
B) Gerçekçilik özelliğinin çocuklukta kazanıldığı
C) Çocukluktaki kaygıların yetişkinliğe aktarıldığı
D) Soru sorma tavrının bir alışkanlık olduğu
E) Kavrayışın ancak merak duygusu ile genişlediği

8. Önünüze tıpatıp aynı dört nesne konsa ve birini tercih etmeniz istense hangisini seçerdiniz? Dikkatle baktığınızda nesneler arasında hiçbir fark göremediğinizi kabul ederek herhangi birini tercih etme ihtimaliniz yüzde yirmi beş gibi görünüyor. Bu öngöründen hareketle iki araştırmacının yürüttüğü bir deneyde denekler, kendilerine sunulan dört çift çorap arasında şöyle tercihte bulunmuş: Soldan sağa doğru yüzde 12, yüzde 17, yüzde 31 ve yüzde 40. Niçin söz konusu çorabı seçtikleri sorulduğunda çorapların dört çifti de aynı ürün olmasına rağmen hepsi de kalite özellikleri ile ilgili çeşitli açıklamalar yapmış.

Bu parçada söz edilen deneyin sonucu, aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Bir ürünün gösterişin bir hatayı örtme amacıyla düzenlendiği düşüncesiyle kişinin estetik olmayan ürüne yönelmesi
B) Alıcıdaki kalite beklentisinin ürünü piyasaya süren markanın genel imajına göre değişiklik göstermesi
C) Her şeyin ilerlediğine dair kültürel beklentinin, bilinçaltına yerleşip kişide "sonraki ürünün daha iyi olacağı"na dair bir düşünce oluşturmaları
D) Algılama sürecinde kişinin, deneyimlerini ve güdülerini sürece dâhil ederken kendisine ulaşan pek çok uyarıyı süreç dışı bırakması
E) Dış çevreden gelen işitsel ve görsel uyarıcıların sadece daha yüksek düzeyde algılanan bölümünün hafızaya kaydedilmesi

9. "Popülerlik" kavramının salt eserin çok sayıda kişiye hitap etmesine dayalı olmadığını düşünüyorum. Popülerlik, kitle zekâsına ve kitle kültürüne yönelik bir tanım. Bugün popülerlik ile eleştirdiğimiz pek çok yazar arasında, geçmişte çok kaliteli eserler vermiş olanlar var. "Görünür olma balı" ağzına çalınınca kişinin buna direnmesi kolay değil zannımca. Bu zayırlık hâli de hitap edilen kitlenin beklentilerine cevap verme telaşını belirginleştiriyor. Sonuç da "popülerlik" oluyor.

Bu parçada popülerlik kavramıyla ilgili vurgulanan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kısa bir sürede ortaya konan eserleri kapsamı
B) Eser sahibine tanınır olma payesi vermesi
C) Alıcının niceliğiyle değil, niteliğiyle ilgili olması
D) Toplumsal açıdan yön verici bir fikir içermesi
E) Köklü bir sanat birikiminden beslenmesi

TEST
57

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafta Konu-Ana Düşünce-III

1. Bir şeyi tüm gerçekliğiyle göremiyor olmanın önündeki en büyük engel, "görmek zannı"dır. Bu zaaf, kişinin görme yükünü sadece iki gözünün sırtına yüklemesi ile ortaya çıkar. Görmek için göz lazımdır gerçi ama gördüğündeki manayı bilebilmek için bir çift değil, bin çift göz dahi yetmez.

Bu parçaya göre bir şeyi tüm gerçekliğiyle görebilmek aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilidir?

- A) Görünen kısmıyla yetinmeyip özünü kavramak
B) Kişisel zaafı belirleyip bunlardan kurtulmak
C) Görünümü somut veriler aracılığıyla desteklemek
D) Dış görünüşteki ayrıntıları yok farz etmek
E) Görünene farklı zamanlarda yeniden bakmak

2. • Sosyal medyanın en önemli özelliklerinden biri, kişiye moral sağlaması. Zor zamanlar geçiren bir insana veya bir topluma dünyadan gelecek destek güç verir. Mesela ciddi bir hastalıkla mücadele eden kişi ya da zulüm altındaki bir kitle, sosyal medya üzerinden alacağı destekler ile yaşadığı süreci daha kolay geçirebilir.
- İnsanları yanlış yönlendirmek veya galeyana getirmek için uydurma veya kasıtlı yanlış bilgi yayma, sosyal medyada sıklıkla rastlanan bir durumdur. İnsanlar, sahte sosyal medya hesapları üzerinden korkutulmakta ya da zarara uğratılabilmektedir.

Bu iki parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Kişilerin farklı mecralarda birbirini çağrıştıran davranışlar sergilenmesinin ardında tek bir kaynaktan beslenmeleri vardır.
B) Bir imkân, insanları zor duruma düşürmede bir vasıta olarak kullanılabileceği gibi insanlığın yararına da değerlendirilebilir.
C) Hâlihazırdaki koşulların değişmesi için deneyimlerden yararlanılabilmekle birlikte tamamen yeni bir adım da atılabilir.
D) Birbirine maksat ve donanım açısından benzemeyen oluşumların aynı hedef doğrultusunda bir eylem gerçekleştirmeleri mümkündür.
E) Ortak bir düşüncüyü paylaşan insanların kendi tecrübeleri sonunda fikir ayrılığına düşmeleri olağan bir durumdur.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. İnsanın, duygu ve düşüncelerini bilinçli bir şekilde geride tutması ya da engellemesi oldukça zordur. Bu engelleme çabası, vücut savunmalarına aşamalı olarak zarar verir. Yani diğer stres verici etkenlerde olduğu gibi kişinin özellikle duygularına yönelik engelleme/ketleme, bağışıklık sistemini etkiler. Bunun yanı sıra kalbin ve vasküler sistemin hareketlerini hatta beynin ve sinir sisteminin biyokimyasal işlemlerini de doğru işleyişinden uzaklaştırır.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Düşüncelerini duygularından daha çok önemseyen insanların bağışıklık sistemlerini zarar görmekten koruduğuna
B) Duyguları ve düşünceleri baskı altına alma yönündeki çabaların beynin ve sinir sistemindeki dayanıklılığı artırdığına
C) İç dünyada ve zihinde olup bitenleri gizlemeye yönelik gayretin, insanı hastalıklar açısından risk alanına yerleştirdiğine
D) Stres unsurlarıyla baş etme yöntemlerinin vücudun bağışıklık sistemindeki denge düzeyine göre artıp azaldığına
E) Beyin ve sinir sistemindeki zararlı kimyasal madde miktarının duygu geçişlerini hızlandıran bir etkiye sahip olduğuna

4. Film, neticede kurmaca bir ürün. Bu kurmacada masaya büyük bir malzeme yığıyorsunuz. Kurgunun kendine ait bir matematiği var. Çoğu zaman filmi kurgu masasında yeniden hizaya getiriyorsunuz. Senaryoyu yazarken başka bir şey, sette başka bir şey, kurgu masasında ise belki de bambaşka bir şey ortaya çıkıyor.

Bu parçada bir filmle ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Senaryosundaki eksikliklerin yetkin bir yönetmen eliyle avantaja çevrilebildiği
B) Hazırlık sürecinde derlenen malzemeyi tamamlandıktan sonra bütünüyle içerdigi
C) Kurmaca bir ürün olmanın olumlu ve olumsuz tüm etkilerini izleyiciye yansıttığı
D) Yönetmen, teknik ekip ve oyuncular arasındaki insani ilişkilerin etkisiyle biçimlendiği
E) Taslak ve çekim aşamasındaki şeklinin görüntüleri birleştirirken farklı bir hâl aldığı

Paragrafta Konu-Ana Düşünce-III

5. Canlılık, muhteşem bir sistemdir. İşin garibi, insan şimdilerde kendi kendini tamir edebilen, yenileyebilen, kendi benzerini yapabilen robotlar üretme fikrine bir teknoloji harikası olarak ilgiyle, hayranlıkla ve şaşkınlıkla bakıyor. Buna rağmen insanın doğaya yerleştirilmiş üstün bir kendi kendini idame ettirme ve üreme yeteneği karşısındaki hayretsizliği hatta zaman zaman bunu reddetmesi gerçekten hayret verici.

Bu parçada insanla ilgili eleştirilen durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendi özelliklerini gözünde büyütürken diğer insanların iyi niyetli çabalarını küçümsemesi
B) Etkileyici ve üstün bir doğal işleyişi sıradan görüp yapay bir üretime hayranlık duyması
C) Ciddi çalışmalar sonucu icat edilmiş teknolojik ürünlerin ardındaki emeği hiçe sayması
D) Yeni bir ürün ortaya koyma anlayışına karşı çıkarak hayatı doğal akışına bırakması
E) Kendi kendini idame ettiren her türlü sisteme ilgi duyma konusunda yetersiz olması

6. Bir araştırma kapsamında bir huzurevine çeşitli bitkiler getirilerek birinci kattaki yaşlılara istedikleri bitkileri seçme hakkı tanınmış ve bitkilerin bakımı onlara bırakılmış. İkinci kattaki yaşlılara da aynı bitkilerden verilmiş ancak bitkilerin bakımlarını huzurevi çalışanları üstlenmiş. Bir süre sonra birinci kattakilerin daha faal, daha uyanık hâle geldikleri, mutluluklarının arttığı ve daha az ilaca ihtiyaç duydukları görülmüş. Benzer sonuçlara izleyecekleri filmlerin seçimlerini ve gönüllülerin ziyaret zamanlarının ayarlanmasını içeren çalışmalarda da erişilmiş.

Bu parçada söz edilen araştırmaya göre aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Kalabalık bir sosyal ortamda yaşamanın belli yaş grubundaki insanlara sosyal avantaj sağladığı
B) Doğa ile aktif olarak ilgilenmenin insandaki bakış açısını ve hoşgörü tavrını geliştirdiği
C) İnsanlar arasındaki ilişkilerin ortak bir amaç belirlendiğinde daha istikrarlı bir hâl aldığı
D) Kişisel olarak sorumlu olma ve kontrol etme hissinin insana yaşam tatmini sağladığı
E) Başına buyruk tavır sergileyen insanların kendi kararlarını verirken daha çok hata yaptığı

7. Ben buna katılmıyorum. Kitapta da anlatıldığı üzere Ebussuud Efendi'ye Bolu'dan lale soğanı getirilmiş ve İstanbul lale ile böyle tanışmıştır. Bolu'da, Manisa'da, Kayseri'de, Muş'ta ve pek çok şehrimizin dağlarında, kırlarında lale kendiliğinden yetişir. Hele daha doğuya gittiğimizde Azeri türküde söylendiği gibi Gence çöllerinde, ta Deşt-i Kıpçak'a kadar Türk coğrafyasının her yerinde yetişir. İstanbul'da bir kültür çiçeği hâline gelen lale, daha sonra da Avrupa'ya göçmüştür. Yani lale, bu coğrafyanın çiçeğidir.

Bu parçada yazarın lale ile ilgili "Ben buna katılmıyorum." dediği düşünce aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İstanbul'a Avrupa ülkelerinden geldiği
B) Türk kültüründe sembol değeri taşıdığı
C) Birbirine uzak bölgelerde yetiştiği
D) Anadolu'da doğal bir süreçte yayıldığı
E) Belli bir kültürün özelliğini yansıttığı

8. Bugün toplumun büyük bir kısmının, değerlerini ve mutluluğunu maddi varlığın çokluğu üzerine inşa ettiği aşıkâr. İçindeki boşluğu, tükettiği ölçüde dolduracağını uman insan, kullandığı her şeyin o andan itibaren eskidiğini ve eksildiğini gördükçe tatmin olamıyor; yine, yeniden ve daha fazlasını tüketmeye ihtiyaç duyuyor. Sonu gelmeyen bu döngüye bir kez kapılınca doyumsuz bir çırpınış içinde bocalayan modern tüketici, zaman içinde âdeta kendini de tüketmeye başlayarak "Ben, sahip olduğum ve tükettiğim şeyler dışında bir hiçim." şeklinde bir inanç geliştiriyor.

Bu parçaya göre modern tüketicinin karşı karşıya olduğu tehlike aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilebilir?

- A) Maddi varlığa sahip oldukça eşyanın ardındaki anlama yoğunlaşarak dünyadan uzaklaşması
B) Kendisi ile eşya arasına mesafe koyduğunda varoluşunun anlamsızlaşacağı zannına kapılması
C) Tüketim anlayışının cazibesine kapılarak insanlara karşı sorumluluklarını aksatması
D) Ait olduğu sosyal çevrenin yaşam tarzından uzaklaştıkça toplumla uyumsuzluk yaşaması
E) Mutlu olma şeklindeki değişime bağlı olarak empati yeteneğinin gitgide azalması

TEST
58

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafta Konu-Ana Düşünce-IV

- Dijital teknoloji az ya da çok artık hepimizin hayatında bir yer işgal ediyor. Aramızdaki üretken ve hayatla barışık insanların bu dijital teknolojiden yaşam doyumlarını artıracak bir tarzda faydalanmayı becerdiklerini görüyoruz.
 - Bir şekilde psikolojik ya da sosyal sorunlarla boğuşan insanların üretim kapasitesi sınırlı bir hâl almış olabilir. Üretime aktif olarak katılamayan bu insanlar, dijital teknolojiyi bir kaçış vesilesi olarak kullanma eğilimi gösteriyor.

Bu iki parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- Farklı bakış açılarının ortak bir uzlaşma noktasında bir araya getirilmesinin zor olduğu
 - Ortak bir karara varma sürecinde insanlar arasındaki çatışmaların normal ve gerekli olduğu
 - Kişinin koşulları kendi lehine çevirme çabasının dış etkenler tarafından engellenebileceği
 - Dijital dünyadaki hızlı dönüşümlerin insandaki karar verme yetisine katkıda bulunduğu
 - Bir imkânın insanlar tarafından farklı kullanım amaçlarına yönelik olarak değerlendirilebildiği
- İnsan ancak belirli bir algı söz konusu olduğunda olgular arasındaki ilişkiyi nedensellik olarak görüyor. Bu algının en önemli özelliği iki olgudan birinin diğerinden önce gerçekleşmesi. Ayrıca iki olgu birbirinden fazla uzaktaysa da insan bunlar arasında nedensellik bağı kuramıyor.

Bu parçaya göre nedensellik ilişkisiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

 - Fiziksel koşullardan büyük oranda bağımsız olarak soyut bir düzlemde ortaya çıktığı
 - İnsan zihninin algıladığı en az iki olgunun aynı duyguyu uyandırması üzerine şekillendiği
 - İnsan zihninde sonradan üretilen, varsayımlara ve kabullere dayalı bir sistemden beslendiği
 - İki olgu arasında mekânsal olarak makul bir mesafe ve zamansal sıralama ile kurulabildiği
 - Değişkenler arasındaki bağlantıların takip edilebilmesine ve kanıtlanmasına bağlı olduğu

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

- Pek çok insanda bir zarar görme süreci başlamış olmasına rağmen vaktiyle verdiği bir kararı sürdürme ısrarı vardır. Bu, karar verme sürecinin başlangıca ve sürece yönelik telafi edilemeyen kayıplarla kurulan duygusal bağ sebebiyle rasyonellik dışı koşullandırılmasıdır.

Bu parçaya göre söz edilen kararı sürdürme ısrarının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

 - Geçmiş bir emeğe, harcamaya odaklanmak
 - Yeni bir karar verme sürecinden çekinmek
 - Zararın kısmen telafi edilebileceğine inanmak
 - Geri adım atma fikrinden rahatsızlık duymak
 - Kişisel ve toplumsal hedefler arasında kalmak

- Aslında alıcı ve edilgen olmanın, hangi okuldan olursa olsun, iyi bir terapisti diğerlerinden ayıran ölçüt olduğunu söyleyebiliriz. İyi bir terapist her bir kişiyi kendi içinde yeni bir şekilde ele alır. İnsanları dizgiler, bölümlemeler, sınıflandırmalar, dar tanımlamalar içine sokmaya çalışmaz. Yetersiz bir terapist ise edindiği klinik deneyim yüzlerce yıllık bir birikime de dayansa bunlarda kariyerinin başında öğrendiği kuramların doğrulanmasından başka bir şey bulamayabilir. Böylece aynı hataları kırk yıl boyunca yineleyip sonunda bunu “zengin klinik deneyim” olarak adlandırabilir.

Bu parçaya göre iyi bir terapist ile yetersiz bir terapistin tavrı sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

 - Kişiyi sınıflandırıcı ve tanımlayıcı ifadelerden uzak durarak hitap etme - teşhis ve tedavideki hatalarını danışanlarıyla açıkça paylaşma
 - Deneyimlerini diğer terapistlerle paylaşarak bakış açısı kazanmayı önemseme - klinik deneyimleriyle yeni bir terapi anlayışı geliştirme
 - Her insana özel bir varlık olduğu bilinciyle onu anlamaya çalışarak yaklaşma - tecrübelerini kuramların kısır gerçeğine hapsetme
 - Kişiyi davranışlarını ve duygularını değiştirmesi konusunda açıkça yönlendirme - kuramlardan edindiği bilgileri deneyimleriyle şekillendirme
 - Kendisini danışan karşısında müdahale edici olmayan bir konuma yerleştirme - her bir klinik deneyimi birbirinden bağımsız olarak ele alma

5. Aşağıdaki parçalardan hangisi için

- "İnsanlara Özel Anlam Yüklemenin Kişilik Gelişimine Etkisi"
- "Hayatı Algılamadaki Aksaklığın İnsanda Oluşturduğu Hâl"
- "Kişisel Psikolojide İlişki Kurmanın Önemi"
- "Karar Verme ve Algılama Sürecindeki Gizem"

başlıklarından herhangi biri kullanılamaz?

- A) İnsan, kendini ilişkiler yaratarak var etme eğilimindedir. Bu eğilimlerini yalın biçimlerde yaşayabildiğinde evrendeki ilişkiler ağının parçası olabildiği için yalnızlık, boşluk, yabancılaşma eğilimlerine yer kalmaz.
- B) Herkesin serbest seçimi kendine göre olduğu için aynı olayı her birimiz kendimize göre algılarız. Burada çözemediğimiz husus, beynin kendisine ulaşan kaotik uyaranları "neye göre ve nasıl bir düzene" koyduğudur.
- C) Dünya görüşü tutarsızlaştığında insanın kendisini ve başkalarını anlayışı parçalanır ve insan, kendisini yalnız, dışarıda bırakılmış biri olarak yaşamaya başlar. İnsan bir dünya görüşünün tükendiği yerde hayat ahengini kaybeder.
- D) İnsan kendi iç dünyasıyla yüzleşip hesaplaşmayı öğrenirse önemli bir şey yapmış olur. Öyle ki günümüzün devasa, çözülmemiş toplumsal sorunlarının hiç olmazsa küçük bir parçasını sırtlanması için bu yüzleşme şarttır.
- E) İnsan, içinde bulunduğu ilişkiler ağında kendini geliştirip zenginleşebilir. Ancak çok yakın olduğu ya da bilge konumunda algıladığı "kişilerle ilişkisini" büyütürken yaşadığında olgunlaşma sürecini durdurmuş olur.

6. Diyelim ki ben denizden korkan bir insanım. "Deniz" kavramı bende olumsuz bir çağrışıma karşılır. Ama bir deniz tutkunuyysam "deniz" kavramını zihnime çok daha sevinç yüklü, istek dolu olarak kodlarım. Aynı şeyi "bütünlük", "zaman" gibi kavramlar için de düşünebilirsiniz. O hâlde "kavram" bir bilgi birimi olsa da salt nesnel bilgilerden oluşmaz.

Bu parçada kavramlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İnsanların ortak kabullerini yansıttığı
- B) Farklı çağrışımların birleşiminden oluştuğu
- C) Kapsamı geniş bir bilgi birimi olduğu
- D) Zihnin şekillenmesini sağladığı
- E) Kişiden kişiye değişebilen bir yön içerdiği

7. Gözlerimizi kaparız, bütün mesele burada başlar. Gözlerimizi yumarak baktığımızda o, dolaysız bir bakıştır. Dolaysız bilgi buradan doğar. Kişi, kendine bakarak ne öğrenebilirse ancak onu bilir. Bütün sahici tecrübeler bu ve benzeri dolaysız bilgilerden edinilmiştir. Yani gözlemlerimizi içimize bakarak kazanırız. Sahici sanatçının görme gücü böyle oluşur.

Bu parçaya göre "Sahici sanatçının görme gücü nasıl oluşur?" sorusuna verilebilecek cevap aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dikkatini kafa karıştırmaya yönelik sorulardan ve zihni zorlayıcı düşüncelerden uzak tutarak
- B) Tecrübelerin yönlendirici etkisine ve çevreden duyduğu öğüt verici cümlelere mesafeli durarak
- C) Dış dünyayla ilgili gözlemleri önemseyip gördüklerini neden-sonuç ilişkisi içinde yorumlayarak
- D) Görme duyusuyla algıladıklarını bir kenara bırakıp iç dünyasına aracısız şekilde yoğunlaşarak
- E) Duygularının nesneler dünyasının gerçekliğine ve insanlarla ilişkilerine yön vermesini engelleyerek

8. Elbette her şeyin bir vadesi var. Bu yüzyılın insanı artık romanı kanıksamış ve hatta onu geride bırakmaya başlamış gibidir. Romanın çok zamandır zihniyet değiştirici bir kudretten ziyade sektörü yaşatan bir bereket ve imkân olarak hayatına devam ettiğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Öte yandan literatür içerisindeki tartışmaları bir yana koyarsak teknolojinin gelişmesiyle ortaya çıkan roman yine devasa bir teknolojik değişimle birlikte yerinden olmak üzeredir.

Bu parçada romanla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teknolojik gelişmelere paralel olarak okur kitlelerinin değişmesine rağmen insanın iç dünyasını aktarma konusunda hâlâ işlevsel bir tür olduğu
- B) Alışılmış ve diğer edebî türlerin ortaya çıkmasıyla aşılması olmasının yanı sıra dâhil olduğu iş kolunda görev alanlara hatırı sayılır bir kazanç sağladığı
- C) Hayat şartlarındaki değişime paralel olarak bir alanın sürmesinde fırsata dönüşmekle birlikte insanın duyuş ve düşünce tarzını etkileyen bir ürün olmaktan çıktığı
- D) Varlığını ve gelişip yaygınlaşmasını teknolojiye borçlu olması sebebiyle günümüz insanının anlam dünyasına en yakın edebî tür olarak kabul edildiği
- E) Hızla ilerleyen teknolojinin insan üzerinde kurduğu baskıyı anlatma noktasında diğer edebî türlerden daha fazla talep gördüğü

TEST
59

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafta Konu-Ana Düşünce-V

1. Başlangıçta kelimeler, dilin ifade araçlarıydı. Zamanla zihnimizi bir mağara gibi şekillendirdi, üstelik zihnimizi o mağaradan çıkamaz hâle getirdi. Şimdilerde yeni bir kelime grubunun pek kısa bir zaman diliminde bizi çıkmayı akıl edemediğimiz çerçevelere yerleştirdiğine tanık oluyoruz.

Bu parçada kelimelerle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmiştir?

- A) Değişime uyum sağlamayı hızlandırdığına
B) Anlam kapsamının zamanla değiştiğine
C) Zihindeki karmaşık düşünceleri arındırdığına
D) Kendini ifade etme çabasını zorlaştırdığına
E) İnsanı sabit bir fikir alanına sıkıştırdığına

2. I. "Kolektif zekâ"nın en yalın tanımı şöyle: Bir ekip bir görevi başarıyla tamamlıyorsa o ekibin başka bir projede de başarılı olma olasılığı yüksektir. Bu tanıma göre projenin zorluğu veya kapsamı, ekibin muhtemel başarısını etkilemez.
- II. Bireylerin aksine ekip dinamikleri çok karmaşıktır. Buna bağlı olarak bir ekibin etkili performansı ve verimliliği "zekâ" gibi genel bir unsurla öngörülemez. Her ekibin içinde bulunulan duruma göre performansını etkileyen; liderlik, grup iletişimi, karar verme yetisi gibi çeşitli unsurlar var. Bu unsurlar aynı ekipte farklı zamanlarda değişebilir.

Verilen II numaralı parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) I. parçada "ekip başarısı" kavramının içeriğine dair yer verilen iddianın makul bir bakış açısına dayandığına dair veriler sıralanmıştır.
B) I. parçada söz edilen proje çalışmalarıyla ilgili olarak ekipler tarafından yürütülen farklı araştırmaların farklı sonuçlar verdiğinden söz edilmiştir.
C) I. parçada "kolektif zekâ"yla ilgili verilen açıklamanın gerçeği tam olarak yansıtmadığı söylenerek bunun gerekçesi açıklanmıştır.
D) I. parçada tanımı bir örnek üzerinden verilen "kolektif zekâ" kavramının öne çıktığı diğer sahalara ilgili bilgilere yer verilmiştir.
E) I. parçada açıklanan "ekip performansına dayalı başarı"nın "kolektif zekâ"dan başka itici güçlere dayandırılmayacağı vurgulanmıştır.

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Düşüncenin sağlıklı ilerleyişi, aklın kendini kâğıtta somut hâle getirmesini zorunlu kılar. Düşünmek, daha doğrusu düşüncenin tutarlılığı, "düşünen" in düşünceyi ifade edişindeki bütünlükte belirginleşir. İfade edilemeyen, düşünülmemiştir. Düşüncenin bu somutlaşma evresinde kalem aklın, kâğıt ise zihnin dışı vurumudur.

Bu parçada düşünceyle ilgili vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kapsamının ve hedef kitlesinin, ifade edilme yöntemlerindeki çeşitliliğe göre belirlendiği
B) Yazıya aktarılmasının, içerdiği çelişkilerden arındırılması için gerekli olduğu
C) İnsan zihninde çağrışımsal ve bağımsız bir süreçte ortaya çıkıp şekillendiği
D) Bir bütünlüğe ulaşma sürecinde eleştirel bakış açılarından etkilendiği
E) Somutlaşma evresinde ilk hâlini koruduğu oranda içsel bir tutarlılık sergilediği

4. İnsani değerlere ve ahlaki kurallara bakmak, genellikle bilim insanının işinin bir parçası değildir. Yine de çalışmalarında bunları dikkate alan birçok bilim insanı var. Bu, bilime veya bireysel olarak bilim insanlarına yönelik bir tür suçlama değil elbette ama dar bir bakış açısına sahip olmak, belli sınırların ötesine geçememek gibi olumsuz bir sonuç doğurabilir.

Bu parçadaki sözler aşağıdaki düşüncelerden hangisini desteklemektedir?

- A) Bir mesleğin kurallarla belirlenmiş sınırlarını insani gerekleri gözeterek aşmak gerektiği
B) İnsani değerlerin ve ahlaki kuralların dönemlere ve bölgelere göre değiştiği
C) Araştıran ve üreten insanların çevresel etkilerden soyutlanarak çalışmasının zor olduğu
D) Dar bir bakış açısına sahip olmanın bazen de hedefe ulaşmayı kolaylaştırdığı
E) Bilimsel faaliyetlerdeki gelişmelerin insanların evren algısından etkilendiği

Paragrafta Konu-Ana Düşünce-V

5. Bir elektronik mağazasında yeni model bir bilgisayarın karşısında duruyorsunuz. Sizi epey cezbeden bir model bu ama fiyatı biraz yüksek. Bu sırada cebinizden somut olarak çıkacak parayı düşünmek, sizi bu alışverişten rahatlıkla caydırabilir. Ancak ödemede kredi kartı ya da mobil ödeme uygulaması kullanmak, harcamayı daha az stresli ve daha kolay hâle getirecektir.

Bu parçada söz edilen durum aşağıdaki düşüncelerden hangisini desteklemektedir?

- A) Nakit ödeme yöntemi kullanarak alışveriş yapmak, satın alınan ürünü benimsemeyi kolaylaştırır.
 B) Kredi kartı ya da mobil ödeme uygulaması kullanmak, ürünün kalitesini fark etmeyi engeller.
 C) Bir alışverişte ödemeyi nakit para kullanmadan yapmak, satın almayı gerçekleştirme ihtimalini artırır.
 D) Pahalı bir ürün satın alma isteği, kredi kartı ya da mobil ödeme uygulaması kullanmayı gerektirir.
 E) Alışveriş sırasında kullanılacak ödeme yönteminin çeşidi, ürünün karşıladığı ihtiyaca göre değişir.

6. George Simmel "Metropolde bireyler arası temaslar, kasabalara kıyasla daha kısa ve seyrekler. Metropole özgü kısa temaslar sırasında birey, kendini 'özlü bir şekilde' ifade etme, çarpıcı ölçüde karakteristik görünme telaşına düşer." diyordu. Oysa *Bir Başkadır* adlı dizinin replikleri, dünyanın en çarpık metropolünde, en şehirleşmiş taşrasında geçmesine rağmen bitmek bilmez. Çünkü karşılıklı diyalogdan ziyade diyalog görünümü monologlar vardır dizide.

Bu parçaya göre *Bir Başkadır* adlı diziyle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

- A) Olayların bir kasabada geçmesine rağmen diyalogların içeriği yönüyle metropol insanına özgü ihtiyaçları ve problemleri yansıttığı
 B) Metropol insanının "kendini özlü biçimde ifade etme" tarzını George Simmel'in tespitini destekleyecek şekilde örneklendirdiği
 C) Şehirleşmiş bir taşrada yaşayan insanların dünyayı yorumlayış biçimini George Simmel'in kitabını esas alarak aktardığı
 D) Karakterlerin kendilerini ifade etme biçimi yönüyle George Simmel'in metropollerdeki iletişime dair tespitine aykırı bir tarzı olduğu
 E) Çarpıcı ölçüde karakteristik cümleler sarf etme telaşındaki metropol insanının kendini doğru ifade edememe sorununa dikkat çektiği

7. Bir yemek masasındasınız. Cep telefonunuz masanın üzerinde kapalı ve ters bir şekilde duruyor. Buna rağmen karşınızdaki kişiyle daha az empatik bir bağlantı hissedersiniz. Hatta cep telefonunuz masadan kaldırılmış olmasına rağmen çevresel görüş mesafenizde bir yerlerde durduğunda bile bu konumlandırma, empati kapasitenizi baltalar. Bunun sebebi, telefonun varlığının size "olabileceğiniz başka mekânları" hatırlatmasıdır. Başka bir yerde daha bulunabilme, başka bir görevi ya da keyfi bir iletişimi sürdürebilme ihtimali zihni bulandırır.

Bu parçaya göre cep telefonunun kişideki empati kapasitesini baltalamasının sebebi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Başka bir yerde daha bulunamama fikrinin kişide oluşturduğu huzursuzluğu ortadan kaldırması
 B) Çevredeki diğer iletişim imkânlarının işlevsel açıdan yeterli düzeyde kullanılmasına mâni olması
 C) O anda bulunulan mekâna dair daha geniş bilgiye ulaşma fırsatı sunarak insanın dikkatini dağıtması
 D) İletişim hâlinde olunan kişinin sözlerinden farklı anlamlar çıkarmayı kolaylaştırması
 E) Kişide "o an orada bulunduğu gerçeği"ne konsantre olabilme hâlini engellemesi

8. Mola vermek gibi basit şeylerle başlayın. Birçok insan, benim "kutsal zaman" olarak tanımladığım zaman dilimlerine sahiptir. Örneğin yemek yerken, ailenizle veya arkadaşlarınızla sohbet ederken veya kendinizle yalnız zaman geçirirken cep telefonlarınızı kullanmayabilirsiniz. Telefonunuzda bazı acil durum sinyalleri olabilir. Örneğin biri hastaneye kaldırılırsa telefonunuzun size bir sinyal göndermesini sağlayabilirsiniz. Bunun gibi şeyler... Netice olarak telefonunuzun yakınınızda olmadığı zamanlar yaratmak önemlidir.

Bu parçadaki sözlerin sahibi aşağıdakilerden hangisine açıklık getirmektedir?

- A) İnsanlarla iletişim kurarken cep telefonu dışında hangi yöntemlerden yararlanılabileceğine
 B) Acil durumlarda bir cep telefonunun nasıl daha işlevsel kullanılabileceğine
 C) İnsanın cep telefonu kullanma konusunda çevresel koşullardan ne derece etkilendiğine
 D) Cep telefonu bağımlılığından kurtulmak için neler yapılabileceğine
 E) Mola anlarını cep telefonu ile meşgul olarak geçirmenin insanı hangi açılardan etkilediğine

TEST
60

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-I

1. Fibromiyalji, kas ve iskelet sistemini etkileyen bir hastalıktır. Genel kas ağrıları ve vücuttaki belirli noktalarda kronik ağrı ile karakterizedir. Hastalarda yorgunluk ve uykuya neden olduğu gibi hafıza ve ruh hâllerinde değişimlere yol açabilir. Araştırmalara göre fibromiyaljiye beyin ağrı sinyallerini işleme süreci değişiyor ve bu da yorgunluk ve sürekli bir ağrı hissi olarak algılanabiliyor. Bazı insanlarda bir kafa travması, ameliyat veya enfeksiyondan sonra ortaya çıkabilen fibromiyalji, kişide hiçbir sebep yokken de görülebilir. Bazen sadece psikolojik stres yaşamak fibromiyaljinin görülmesi için yeterlidir.

Bu parçada fibromiyaljiyle ilgili aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Vücutta var olan bir ağrının daha şiddetli hissedilmesine sebep olduğuna
B) Kişinin psikolojik durumuna etki edebildiğine
C) Geçmeyen bir ağrı hissi, yorgunluk ve uyku hâli ile ayırt edildiğine
D) Ağrı sinyallerinin beyin tarafından işlenmesi sürecindeki farklılaşmaya dayandığına
E) Fizyolojik bir sebebe bağlı olarak ya da stres kaynaklı ortaya çıkabildiğine
2. Bilinç dışı, "içe" bakılarak deşifre edilebilir bir hâl değildir çünkü bilinçli farkındalığın tamamen dışındadır. Buna karşılık davranışlara bakarak onun nasıl çalıştığını anlayabiliyoruz. İncelemelerden elde edilen sonuçlar, bilinç dışının çoklu sistemler hâlinde çalışan, örüntüleri fark eden, olumsuz verilere karşı hassas, temkinli ve katı bir yapı olduğunu gösteriyor. Yani aslında bilinç dışı, şu anla ilgilenen, yaşananlara hızlı, gayretsiz, kontrol dışı karşılıklar vermeyi hedefleyen zımnî bir muhakeme mekanizmasına sahip olmamızı sağlıyor.
- Bu parçaya göre bilinç dışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
- A) Belli bir çabaya dayanmayan tepkiler ürettiği
B) Uzmanlık gerektiren müdahalelerle düzenlenebildiği
C) Hâlihazırdaki duygu ve düşünceleri etkilediği
D) Farkında olma hâlinin dışında bir durumu ifade ettiği
E) Negatif uyarıcılara karşı duyarlı olduğu

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Bir editör, vazifesi gereği başkalarının yazdığı metinlerle ilgilenir. İlgilenme sürecinde bu metinlerin daha okunaklı hâle gelmesi temel hedeftir. Bu doğrultuda metinleri kesip biçer, metnin fazlalık kısımlarını siler, ihtiyaç varsa metni yeniden organize eder, yazara eksiklerle ilgili önerilerde bulunur, metni imla açısından gözden geçirir. Ancak editörün bu rolü bazen sınırların ötesine geçer. İstenen bir durum olmasa da yapılan iş bir tür yeniden yazma faaliyetine dönüşebilir.

Bu parçadan editörle ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

- A) İncelediği metinden bazı bölümleri çıkarabildiğine
B) Bir metni yazım kuralları açısından da kontrol ettiğine
C) Görevinin kendi yazmadığı metinleri düzenlemek olduğuna
D) Metnin kalitesini artırmak maksadıyla yazarı yönlendirdiğine
E) Yazar tarafından çizilen sınırlara riayet ettiğine

4. Otomobil sporlarına otuz yılı aşkın süredir tutkuyla bağlıyım. Yayınlar hâlâ ilk senelerdeki kadar, hatta belki de daha fazla çalışıyorum. Pazar günleri hâlâ uykudan "Bugün yarış var." heyecanıyla uyanıyorum. Ne mutlu bana ki yirmi bir senedir de profesyonel olarak otomobil sporları alanında faydalı olabilmek, sporu daha geniş kitlelere ulaştırabilmek için çalışıyorum. Bu bağlamda, son senelerde farklı platformlarda içerikler üretme şansını da yakaladım.

Bu parçadaki sözlerin sahibiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Otomobil yarışıyla ilgili yayınlara konuşmacı olarak katılan bir izleyicidir.
B) Otomobil yarışlarında heyecanın yıldan yıla arttığını düşünmektedir.
C) Otomobil sporlarını insanlara tanıtmaya yönelik faaliyetleri vardır.
D) Otomobil sporlarıyla ilgilenmeye otuz yaşından sonra başlamıştır.
E) Otomobil yarışlarında ödüller kazanmış, deneyimli bir sürücüdür.

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-I

5. Renk körlüğü, gözdeki koni hücrelerinin renkleri algılamamasıyla ortaya çıkan bir hastalıktır. En yaygın formu kırmızı ile yeşili ayırt edememek olsa da nadiren tüm renklerin gri ve tonlarındaymiş gibi algılanması şeklinde de görülebilir. Renk körlüğünün erkeklerde görülme oranı %8, kadınlarda ise %0,5'tir. Yani her 12 erkekten 1'inde görülürken kadınlarda bu oran 1/200'dür. Genellikle kalıtsal bir hastalık olan renk körlüğü, X kromozomunda taşınır. Ancak kişide sonradan ortaya çıkması da mümkündür. Bu durum retina veya beynin görme merkezinin hasar alması ya da birtakım ilaçların yan etkileri gibi çeşitli sebeplere bağlı olabilir. Basit bir test ile saptanabilen renk körlüğünde bazı optik cihazlarla ayırt etme kolaylığı sağlanmaktadır ancak bir iyileşme henüz mümkün değildir.

Bu parçada renk körlüğü ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Tespit edilmesinde kolayca uygulanan bir testten yararlanıldığına
B) Farklı çeşitlerde görülebildiğine
C) Çeşitli ilaçlarla tedavisinin mümkün olduğuna
D) Kalıtsal olan türünün X kromozomu aracılığıyla aktarıldığına
E) Erkek bireylerde kadınlara oranla daha çok rastlandığına

6. Yemekler ve çeşitli içecekler konusunda ihtisas derecesinde bilgiye, kültüre ve gelişmiş bir damak tadına sahip olan kişilere "gurme" denir. Tadım uzmanı da diyebileceğimiz "gurme" hem sıra dışı hem de sıradan tatlara hâkim olabilmeli ve bir yemeğin malzemeleri arasındaki uyumu, pişirilmesindeki incelikleri anlayabilmelidir. Kısacası "tatbilir" olarak da tanımlanabilen gurmelerin dünya mutfakları üzerine de geniş bir birikime sahip olmaları gereklidir. Hem geleneksel hem de az bilinen lezzetleri tecrübe etmeli, yeniliklere ve farklılıklara açık olmalıdırlar.

Bu parçaya göre bir gurmenden beklenenler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Farklı milletlerin yeme içme kültürlerine dair çok şey bilme
B) Pek bilinmeyen lezzetlere de ilgi gösterme
C) Uzmanlık düzeyinde bir donanıma sahip olma
D) Yemeklerin tarifini eksiksiz olarak açıklama
E) Bir yemeğin pişirilme tarzını ayırt edebilme

7. Pastel boya ile resim yapmak, kuru bir çalışma tekniğidir. Kuru olduğu için kâğıdın ya da boyanın kurumasını beklemek gibi sinir bozucu bir yanı yoktur. Boyayı elimize alıp rengi doğrudan resmin yüzeyine aktarırız. Ayrıca boyanın pudramsı yüzeyi ışığın etkisini güçlendirir. Bu bakımdan pastel boya ile yapılmış bir resim hiçbir tekniğin ulaşamayacağı bir renk yoğunluğu taşır. Bu boya içinde yağ ya da zamanla sararıp çatlamalara yol açabilecek vernik bulunmaz. Yağlı boyadan daha uzun ömürlü olmasının sebebi de budur.

Bu parçada pastel boyayla ilgili

- I. dayanıklı olmasının sebebi,
II. kullanım avantajları,
III. renk çeşitliliğinin kaynağı,
IV. yapısal özellikleri,
V. içerdiği maddeler

konularından hangilerine dair herhangi bir bilgi yoktur?

- A) I ve II
B) II ve III
C) II ve IV
D) III ve V
E) IV ve V

8. Öykülerde dikkatimi çeken ilk şey kestirilemezlik. Yazar, "absürt" neredeyse oraya götürüyor karakterini. Kahramanlar sanki ortaya bir yere salıveriliyor da nereden mizah varsa oraya doğru yol alıyorlar. Karadeniz şivesiyle başlayan öykü, aniden yüzlerce yıl geride, Mekke'de bitebiliyor. Okuduklarınızın gerçekçi bir yere oturup oturmaması, öykünün başladığı ve bittiği yer... Bunlar yazar için önemli değil gibi. Şunu da atlamamak lazım: Öykülerin hemen hiçbirinde aşırı kötü karakterler yok.

Bu parçada söz edilen öykülerle ilgili

- I. kötülük ve iyilik kavramları arasında tarafsız bir duruş sergilendiği,
II. olay akışına dair fikir yürütülemeyen bir içeriğe sahip olduğu,
III. okura gerçekçi ve anlamlı bir anlatı sunmaktan uzak durulduğu

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

TEST
61

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-II

1. Aslında dijitalleşme çağının tarihi, bilgisayarların ve internetin hizmete girdiği 1960'lara ve 1970'lere dayanıyor. 1951'de basit bir aritmetik ve data işleme sistemi içeren ilk mesleki/ticari amaçlı bilgisayarlar tanıtılmış olsa da internetin öncüsü olan ARPANET ağının devreye girmesi 1969'da gerçekleşti. Keza bugün yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline gelen "mail"leşme ilk defa 1971'de gönderilen "e-posta" ile başladı. Bugün dijital dünyada çok önemli bir yeri olan oyun endüstrisinin temeli ise 1972'de piyasaya sürülen oyun konsolu ile atıldı. Ancak dijitalleşme çağında esas kırılma noktası, 1980'lerde ev bilgisayarlarının kullanılması ve 1990'larda internet kullanımının ve dijital araçların gelişip yaygınlaşmasını müteakip açığa çıktı.
- I. İnternetin ev bilgisayarlarında kullanılması, oyun endüstrisinin gelişiminde ilk önemli eşiklerdendir.
- II. 1969'da ilk internet ağının kullanımı, e-posta gönderiminin denenmesiyle gerçekleşmiştir.
- III. İlk mesleki/ticari bilgisayarların tanıtımı ile ilk internet ağının kullanımı arasında on yılı aşkın bir zaman vardır.

Bu parçadan yukarıda numaralanmış yargıların hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Yüksek modernist şehircilik, yılların tecrübesinden süzülerek belirginleşen düzene karşı planlı görsel düzeni, nihayet bir tür "tarihsizliği" savunur. Bu şehircilik anlayışında ne yaşlı çınar ağacının ne tarihî pastanenin ne leylak ve hanımeli kokulu çıkmaz sokağın bir kalıcılık güvencesinden söz edilebilir. Üstelik sokak, kalabalıkların ses ve hareketlerini denetim altına alacak şekilde tasarlanır. Bu şehircilik anlayışında mimari proje kafada tasarlanır, sonra çizime aktarılır. Arazi ise -ilk sırada yer alması gerekirken- ancak ondan sonra gündeme alınır.

Bu parçada yüksek modernist şehircilikte eleştirilen konular arasında aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Yapay malzemelere ağırlık verilmesi
B) Manevi değeri olan mekânların görmezden gelinmesi
C) Tarihî birikimin hiçe sayılması
D) Ev dışındaki hayatın kontrol altında tutulması
E) Bina yapım sürecinin makul olana aykırı olması

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

3. Karar verme aşamasında bireylerin farklı davranışlar sergiledikleri belirlenmiştir:

I. İç Tepkisel Karar Verme:

Seçenekler üzerinde yeterince düşünmeden, içten geldiği gibi karar verme davranışdır.

II. Kaderci Karar Verme:

Koşullarla mücadele etmeden, kendini zorlamadan karar verme davranışdır.

III. Boyun Eğici Karar Verme:

Kişinin başka bir kişiden kendisi yerine karar vermesini bekleme davranışdır.

IV. Kararsız Karar Verme:

Karar veren kişinin verdiği kararı değiştirmek istemesi ve hiçbir karardan memnun olmaması durumudur.

V. Mantıklı Karar Verme:

Biliş ve duygular arasında bazı dengelemeler ile akılcı bir yaklaşımı temel alma davranışdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen karar verme davranışlarından herhangi biriyle ilişkilendirilemez?

- A) Kişi, diğer insanların planları ile hareket etmeye eğilimlidir.
- B) Kişi, verdiği karardan sürekli bir vazgeçme tavrı içerisinde.
- C) Kişi, diğer insanların uyarılarına bir tepki niteliğinde kararlar verir.
- D) Kişi, karar verirken duygularının onu doğruya götüreceğine inanır.
- E) Kişi, kararlarını çevresel olay veya koşulların yönlendirmesine bırakır.

4. İmza, şahısları bir konuda yasal olarak sorumlu kılan ya da sorumluluktan kurtaran yazı ve işaret kapsamlı bir semboldür. Kişinin kendi el yazısı ile atılması gereken imzanın her daim aynı şekilde olması da önemli bir ayrıntıdır. En iyi imza, açık ad ve soyadının tamamını içeren el yazısıdır. İmzanın kolay taklit edilemeyecek bir şekilde olmasına dikkat edilmelidir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi bir uzmanın imza ile ilgili vereceği tavsiyelerden biri değildir?

- A) İmzanızı evraktan evraka değiştirmeyin.
- B) İsminizin ve soy isminizin yer aldığı bir imza belirleyin.
- C) İmza benzerinin kolayca yapılabileceği basit işaret ve karalamalar kullanmaktan kaçının.
- D) Bir belgeye imza atmanın hukuki açıdan belirleyici olduğunu unutmayın.
- E) İmza atarken her zaman aynı kalem kullanın.

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-II

5 ve 6. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

UEFA Şampiyonlar Ligi'nde grup maçları sonunda takımlar, en çok puanı alan takım ilk sırada yer alacak şekilde sıralanır. Puanlama kuralı şöyledir:

- Bir maçta galip gelen takım 3 puan alırken mağlup olan takım puan kazanmaz.
- Bir maç berabere bittiğinde her iki takım da birer puan almaktadır.
- Puan sıralamasında iki takım arasında puan eşitliği olursa ikili averaja bakılır, averaj üstünlüğü olan üst sıraya geçer.
- İkili averaj, takımların kendi aralarındaki maçlarda attıkları gollerden yedikleri goller çıkarılarak bulunur.
- İkili averajda da eşitlik söz konusu ise daha çok gol atmış takım, üst sıraya çıkar.
- Eşitlik hâlen bozulmamışsa grupta oynanan deplasman maçlarında (karşı tarafın sahasında oynanan maçlarda) daha çok gol atmış takım diğerinin önüne geçer.

Şampiyonlar Ligi gruplarından birinde 4 takım arasındaki maçlar ve sonuçlar şu şekildedir:

1. Hafta	Celtic 0 - 5 Paris Saint-Germain
	Bayern Münih 3 - 0 Anderlecht
2. Hafta	Anderlecht 0 - 3 Celtic
	Paris Saint-Germain 3 - 0 Bayern Münih
3. Hafta	Bayern Münih 3 - 0 Celtic
	Anderlecht 0 - 4 Paris Saint-Germain
4. Hafta	Celtic 1 - 2 Bayern Münih
	Paris Saint-Germain 5 - 0 Anderlecht
5. Hafta	Paris Saint-Germain 7 - 1 Celtic
	Anderlecht 1 - 2 Bayern Münih
6. Hafta	Celtic 0 - 1 Anderlecht
	Bayern Münih 3 - 1 Paris Saint-Germain

5. Bu tabloya ve parçaya göre grupta tüm maçların sonunda 2. ve 4. sırada yer alan takımlar sırasıyla aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) Paris Saint-Germain - Bayern Münih
- B) Bayern Münih - Paris Saint-Germain
- C) Paris Saint-Germain - Anderlecht
- D) Bayern Münih - Anderlecht
- E) Anderlecht - Bayern Münih

6. Bu parçaya göre "UEFA Şampiyonlar Ligi'nde grup maçları"yla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Puan eşitliği durumunda ön sıraya geçmek için önem kazanan ilk durum, atılan ve yenen goller arasındaki farkın az olmasıdır.
- B) Maçta her iki takım da birbirine 2 gol atmışsa bu, her ikisinin de birer puan alacağı anlamına gelir.
- C) Deplasman maçlarında atılan gol sayısı, ikili averaj eşitliği ve atılan gol açısından birbirine üstünlük kuramayan iki takımın sıralanmasında belirleyicidir.
- D) Takımın attığı gollerden yediği goller çıkarıldığında bulunan sayı "averaj" olarak ifade edilir.
- E) Puan eşitliğinden sonra ikili averaj eşit olduğunda attığı gol sayısı daha çok olan takım üst sıraya geçer.

7. Satrançta kendinizi geliştirmek için yapabileceğiniz şeylerin başında satranç tahtasındaki görüşünüzü güçlendirmek gelir. Oyunun akışını görür ve rakibinizin hatalarını tespit edebilirsiniz kazanma şansınız yükselir. Bu da satrançtaki çeşitli oyun yöntemleriyle ilgili çok pratik yapmaya bağlıdır. Öte yandan eğer oyunlarınızı gözden geçirmeden satranç oynamaya devam ederseniz ilerlemeniz zordur. Satrançta ustalık elde etmek için kendi oyunlarınızı eğitim aracı olarak kullanmalısınız. Hatalarınızı ve doğrularınızı görmeniz için teknik bir çözümleme programı iyi olabilir. Satrançta gelişme ve ilerleme bir günde gerçekleşecek bir şey değildir. Satranç, yıllar boyunca çalışmanızı ve oynamanızı gerektirecek derin bir oyundur.

Bu parçada satrançta kendisini geliştirmek isteyen birine yönelik olarak

- I. Belirli bir düzeye ulaşmada aceleci olmayın.
- II. Taktik öğretici alıştırımları sıklıkla uygulayın.
- III. Satrançta ustalaşmış oyuncularla tanışın.
- IV. "İyi satranç oynamanın" ne anlama geldiğini tanımlayın.
- V. Biten oyunlarınızın analizini yaparak gelişiminizi görün.

tavsiyelerinden hangileri yoktur?

- A) I ve III
- B) I ve V
- C) II ve IV
- D) III ve IV
- E) IV ve V

TEST
62

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-III

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

1 ve 2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Kitap, fotoğrafın tarih sahnesine çıkışını, kitle iletişim araçlarında temel anlatım ögesi olarak yer buluşunu ve sosyal ağlarda özellikle de Instagram'da nasıl bir performansa dönüştüğünü ayrıntılarıyla anlatmakta. "Görmek" eylemi kadar "görünür olma"nın da arayışı içinde olan bireyin tüketim kültüründeki rolünü de sorgulayan Instagram kitabı, sosyal medya alanında araştırma yapanlar için âdeta bir baş ucu kitabı niteliğinde. Sosyal medyanın getirdiği yeni olanakların yanı sıra ekonomi-politik yaklaşımdan da izler taşıyan kitapta, yazar sosyal ağlarla birlikte tartışılan kimlik temsili, gözetim, teşhir, mahremiyet, şöhret kültürü vb. kavramlara da değiniyor. Instagram örneği üzerinden makro ve mikro şöhret sınıflandırmasında yer alabilecek örneklerin fotoğraf paylaşımlarını analiz eden yazar, okuyucuya paylaşımlar üzerinden Instagram'ı yeniden düşünme, tartışma zemini de sunmakta.

1. Bu parçadan söz konusu Instagram kitabıyla ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Instagram'da çeşitli seviyelerde ünlü olan kişilerin fotoğraf paylaşımlarının yorumlandığına
- B) İnsanın "kullanma ve harcama" üzerine kurulu sistemdeki yerinden söz edildiğine
- C) İnsanın özel hayatına ya da görünürlüğüne dair birtakım kavramlara yer verildiğine
- D) Sosyal medyanın aktif kullanılmasıyla avantajlarla ilgili olarak okurun yönlendirildiğine
- E) Sosyal medya üzerinde çalışmalar yapanların sık sık yararlanacağı bir nitelik taşıdığına

2. Bu parçaya göre söz konusu kitapta fotoğrafla ilgili

- I. ekonomik ve politik yaklaşımlarda aydınlatıcı ve yönlendirici bir işlev kazanması,
- II. kitle iletişim araçlarındaki anlatımın esas unsuru olması,
- III. internet ortamındaki sosyal platformlarda kişinin kendini gösterme aracına dönüşmesi

konularından hangilerine değinildiği söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I ve III

3. Kitaplarında olağanüstü metaforlar kullanan Japon yazar Haruki Murakami, *Uyku* kitabıyla da yine hayran olacağımız, güzel işlenmiş bir metaforu yani sızılı bir uyanışı anlatmıştır. Kitapta yazar, okuyucusuyla birlikte bir çeşit oyun oynamaktadır. Şayet okuyucu, yazarın metaforlar için verdiği ipuçlarını yakalayamazsa kitabı basit, anlamsız ve içeriksiz bulabilir. Hatta "Bu ne şimdi? Ben ne okudum?" demesi işten bile değildir. Aslında kitap bir varoluş sorgulamasıdır ve Sartre'nin *Varlık ve Hiçlik* adlı başyapıtı satır aralarına ustalıklı gizlenmiştir. Uykusuzluk çeken roman karakteri, kendi gölgesinin içinde bir kadındır. On yedi gün boyunca uyumamasına rağmen bilinci dupduru ve berraktır. Kendini gittikçe genişleyen bir uyanış içinde bulur.

Bu parçada *Uyku* adlı romanla ilgili aşağıdakilerden hangisine değnilmemiştir?

- A) İnsanın varlık sebebini anlama çabası içerdiğine
- B) Bir mecaz üzerine kurulduğuna
- C) Olay örgüsünün Japon bir kadın üzerinden kurgulandığına
- D) Kahramanın uykusuzluğu ile ilişkilendirilen bir uyanış konu aldığına
- E) Gerekli dikkat sarf edilmediğinde olumsuz bir değerlendirmeye sebep olabileceğine

4. İnşasına 13 Haziran 1843 tarihinde başlanan ve 7 Haziran 1856 tarihinde kullanıma açılan Dolmabahçe Sarayı, 110 bin metrekarelik alanıyla İstanbul'daki üçüncü büyük saray konumundadır. Yapımında Barok, Rokoko gibi Batı kökenli mimari üsluplar, Osmanlı'nın geleneksel sanat ve kültür öğeleriyle bütünleşerek yeni bir yoruma kavuşmuştur. Fonksiyon açısından Osmanlı saray geleneğine ve Türk evi özelliklerine bağlı kalınmıştır. Saray'da 285 oda, 44 salon, 68 tuvalet ve 6 hamam vardır.

Bu parçada Dolmabahçe Sarayı'yla ilgili aşağıdakilerden hangisine dair bilgi yoktur?

- A) Kapladığı zeminin genişliği
- B) Yapım faaliyetlerine girildiği dönem
- C) Kullanım mekânlarının sayısı
- D) Aktif hizmet verdiği süre
- E) Taşıdığı mimari etkiler

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-III

5. Günümüzün yalnız insanları arasında en acıklı görünenler, bir hakikati hakikate sağır bir kalabalığa anlatmaya çalışan kişilermiş gibi geliyor bana. Kürsülerde, radyo-televizyon programlarında, gazete sütunlarında rastlayabilirsiniz onlara. Rastlayabilirsiniz derken bir ihtimalden söz ediyorum. O kadar da çok değil sayıları, azalıyorlar üstelik gitgide. Herkesin duymak istediğini duyduğu, görmek istediğini gördüğü, bilmek istediğini bildiği, inanmak istediğine inandığı bir dünyada çaresizce akıntıya karşı kürek çekmeye, eğrinin yerine doğruyu koymaya çalışıyorlar. Bazılarının o kadar çocuksu bir masumiyeti ve saflığı var ki seslerini, dolayısıyla ifade etmeye çalıştıkları hakikati duyulmaz hâle getiren o koca gürültüye, dalga dalga üstlerine gelerek kendilerini hiç ummadıkları yerlere sürükleyen yalan dolan "çığ"ına bir anlam veremiyor, ne olup bittiğini kavrayamıyorlar.

Bu parçaya göre "günümüzün yalnız insanları arasında en acıklı görünenler"le ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hakikati anlatma eylemlerini engelleyen hengame karşısında şaşkındırlar.
- B) Zaman geçtikçe sayı bakımından azalan bir topluluğun üyesidirler.
- C) İnsanlara farklı kanallardan ulaşmaya çalışmaktadırlar.
- D) Hakikate yabancılaşmış insanlara belli bir mesafede durmayı önemserler.
- E) Çoğunluk tarafından benimsenen yanlışların karşısında durma çabası sergilemektedirler.

6. J. K. Rowling'in *Harry Potter* serisi olarak bilinen eseri, eksiksiz bir harmanlamanın ürünüdür. Anlatının kararsızlık durumlarıyla askıya alınması tekniği, mizahi yanı gibi başarılı unsurlarıyla kendini gösteren bir eserdir. Bu eserde çocukların inanmaktan zevk aldığı gizemli yerler, her an karşılaşılan büyü oyunları ve harikulade mekânlar, başarının en önemli faktörleridir. Fantastik roman türünün kurallarına dayanan eser, psikolojik değerlendirmeler açısından da oldukça yoğun.

Bu parçaya göre *Harry Potter* adlı eserle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kahramanların iç dünyasından söz edildiği
- B) Gerçeküstü bir olay örgüsü içerdiği
- C) Bir yanıyla gülmece unsurlarına yer verildiği
- D) Birden fazla kitaptan oluştuğu
- E) Çocuk eğitiminde yol gösterici olduğu

7. Freud'un öğrencisi olan Jung, onun "kişisel bilinç dışı" kavramını bir adım ileri taşıyarak "kolektif bilinç dışı" kavramını ortaya atar. Nasıl ki insan bedeni ırksal farklılıkların ötesinde ortak bir yapıya sahipse aynı şekilde insan zihninin, bilincinin ve bilinç dışının tamamı olan "psişe" de farklı kültür ve bilinç yapılarının ötesinde ortak bir temele dayanır. Jung işte bu temele "kolektif bilinç dışı" adını verir. Kişisel bilinç dışının temelinde kompleksler, kolektif bilinç dışının temelinde ise "arketipler" yer alır. Arketip, içgüdüsel davranış ve algılama biçimleridir ve bunların izi rüyalarda ve mitolojik hikâyelerde bulunabilir. Kolektif bilinç dışının bilinç üzerinde parçalara ayırıcı bir etkisi vardır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Jung'ın "kolektif bilinç dışı" dediği durumun, içgüdüsel davranış ve algılama biçimleri üzerine kurulduğu
- B) Komplekslerin ve ırksal farklılıkların "kolektif bilinç dışı"nın oluşumunu şekillendirdiği
- C) "Psişe" tabirinin insana dair bilinci, bilinç dışını ve zihni kapsayıcı bir kavram olduğu
- D) "Kişisel bilinç dışı" kavramının Freud tarafından ortaya atıldığı
- E) Mitolojik hikâyelerin ve rüyaların içgüdüsel davranış ve algılama biçimlerine dair ipuçları içerebildiği

8. Düzenli olarak yazan kişi, günün birinde elbet kendi yaşadıklarını anlatmaya geçecektir. Önemli olan, bunun doğru bir dönemde ve kaliteli bir üslupla gerçekleşmesidir. Öncelikle hem yazan kişi hem de anılar belli bir kıvama gelmelidir. Zira anı yazmak, ham kalmış insanların işi değildir. Kişi bu koşullarda yazamıyorsa hiç yazmaz, olur biter. Yazabilen de yaşananlara kurgusal olay ve diyaloglar eklemekten kaçınmalıdır. Öte yandan kaleme alınan anılarda bir başkasından söz edilirken de özellikle dikkatli olunmalıdır. Kendisine karşı zalim olamayan insanların, kitaplarında başkalarını hırpalamalarını adil bulmam.

Bu sözleri söyleyen kişinin "anılarını yazan biri"nden beklentileri arasında aşağıdakilerin hangisi yoktur?

- A) Olayları gerçekleştiği şekilde aktarması
- B) Hakaniyetli bir tavır sergilemesi
- C) Öz eleştiriye ağırlık vermesi
- D) Zamanı ve ifade tarzını iyi ayarlaması
- E) Belli bir olgunluğa erişmiş olması

TEST
63

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-IV

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

1 ve 2. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

İlk çağlarda insanlar taş, maden gibi dayanıklı malzemeler üzerine yazı yazıyorlardı. Daha sonraları daha hafif olan tahta, kil gibi malzemeler kullanmaya başladılar. Çinliler ipek malzemeler, Mısırlılar ise Nil kıyılarında yetişen bir bitki olan papirüs üzerine yazmaya başladılar. Papirüs bitkisi yapraklarının genişliği ve lifli oluşu bakımından taş, kil, maden ve tahtadan daha uygun bir yazı malzemesiydi. MÖ VII. yüzyılda Yunanistan'a, MÖ II. yüzyılda da Roma'ya ulaşan papirüs tomarları; saklanması, kolay taşınması yönüyle çabucak yayıldı ve uzun süre kullanıldı. Asya ülkelerinde ise ilk çağlardan beri yazı malzemesi olarak "tabaklanmış deri" kullanılıyordu. Bergama imalathanelerinde koyun derisi cilalanarak ona beyaz bir renk verilmek suretiyle "pergamenum"u (parşömen) bulundu. Parşömenin katlanabilmesi, dayanıklı oluşu da kısa zamanda yayılmasını ve uzun süre tercih edilmesini sağladı.

1. Bu parçada üzerine yazı yazılan bir malzemenin uzun süre kullanılma ve çabuk yayılma sebepleri arasında

- kolayca deforme olmayıp uzun süre sağlam kalabilmesi,
 - bir yerden bir yere rahatça götürülebilmesi,
 - yazılanların silinip başka bir yazı yazılmasına imkân vermesi,
 - çok yer kaplamayacak bir biçimde şekil alabilmesi,
 - harf ve işaretleri belirgin biçimde yansıtması
- özelliklerinden hangilerine değinilmemiştir?**

- A) I ve III B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

2. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine dair bilgi yoktur?

- Parşömenin bulunuşuna
- Asya ülkelerinde taş üstüne yazı yazma sürecine
- Papirüs bitkisinin yazı yazmaya uygunluğuna
- Tahta ve kilden önce üzerine yazı yazılan malzemelere
- Papirüsün Yunanistan ve Roma'da kullanılmaya başlandığı döneme

- Çocuk edebiyatına kazandırdığı pek çok eserle de tanıdığımız Şermin Yaşar'ın, öykü türündeki *Tarihî Hoşça Kal Lokantası*, *Göçüp Gidenler Koleksiyoncusu* ve *Gelirken Ekmek Al* isimli üç kitabının ardından Türkiye coğrafyasında aile ve toplum ekseninde, özellikle de anne figürü etrafında şekillenen hayatları konu edindiği kitabı *Deli Tarla*, okurla buluştu. Kitap, on altı öyküden oluşuyor. Kitaba adını veren öykü ise okuru ilk sırada karşılıyor. Daha bu öyküden itibaren yazarın insan psikolojisine ne kadar hâkim olduğunu ve Türkiye coğrafyasını ne kadar iyi tanıdığını anlıyor okur. Zira adından da anlaşıldığı üzere *Deli Tarla* bir köy öyküsü. Öyküler betimleme değil, olay ağırlıklı. Bu minvalde pek çok öyküde klasik kurgunun "serim-düğüm-çözüm" yapısı mevcut. Zaten öykülerin en vurucu tarafı çözüm bölümünün genellikle sarsıcı olması. Okurun merak duygusunu kamçılayan, okuru sonunda hayrete sevk eden metinler.

Bu parçaya göre *Deli Tarla* adlı kitaba dair aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Taşra hayatından, aile ve toplum yaşamından beslenen, insan odaklı bir içeriği vardır.
- Olayların beklenmedik şekilde nihayete erdirildiği anlatılardan oluşmaktadır.
- Şermin Yaşar'ın dördüncü öykü kitabıdır.
- İlk öykünün adı, kitabın da adı olarak belirlenmiştir.
- Anadolu köylerine dair ayrıntılı bir görsel izlenim oluşturmaya yönelik anlatımı belirgindir.

- Her insan farklı düzeylerde mükemmeliyetçi olabilir ama mükemmeliyetçiliğin esas tanımı şudur: Bir şeyi daha mükemmel hâle getirilemeyecek kadar kusursuz yapmak. Şimdi şunu soralım: Herhangi bir iş ya da eser tek bir kum tanesi kadar daha mükemmel olamaz mı? İllaki olur, daha iyisi her zaman mümkündür. O hâlde "Ben mükemmeliyetçiyim." demek gerçeği yansıtmaz. Eğer gerçek bir mükemmeliyetçi olsaydınız hâlâ ilk eyleminizin/işinizin üzerinde çalışıyor olurdunuz.

- Gerçek bir mükemmeliyetçilik, sahip olunması imkânsız bir özelliktir.
- Kendini "mükemmeliyetçi" olarak tanımlayan insanlar hırslıdır.
- "Mükemmel hedefleme" tavrı her insanda belli seviyelerle sınırlıdır.

Bu parçaya göre numaralanmış yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. "Kanaat", eski Yunanların "doksa" dediği ve "episteme" (bilgi) ile karşıtlık ilişkisi içinde düşündüğü bir bilinç olgusu gibi düşünülmelidir. Yani bir anlamda kişinin dünyayla kurduğu öznel bağı anlatır. Bu bağlamda bir kanaatin değeri gerçeğe ne ölçüde uygun olduğundan yola çıkılarak değil, kişinin arzularına ne ölçüde hitap ettiğine bakılarak değerlendirilir. Kanaatler dünyayı olduğu gibi, olgusal gerçekliğe uygun bir biçimde resmetmez.

Bu parçaya göre kanaat ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

- A) Bir tercih mecburiyetinden kaynaklanır.
- B) Gerçeklikle örtüşmemesi söz konusu olabilir.
- C) Dünyanın kişisel olarak yorumlanmasıdır.
- D) Kişinin, istek ve beklentileriyle ilişkilidir.
- E) Kanıtlanabilir bir ifade biçimi değildir.

6. "Volkan camı" olarak bilinen ve yanardağdan çıkan lavların ani şekilde soğumasıyla meydana gelen kayaç türüne "obsidiyen" adı verilir. Volkanik kökenli, yarı değerli bir doğal taş olan obsidiyen, insanın atom numarasına en uygun taş olması ve içerdiği zengin mineraller nedeniyle günümüzde alternatif tıp, yardımcı tedavi, kozmetik ve mücevherat alanlarında da yoğun bir kullanım potansiyeline sahiptir. Obsidiyen kayacı, genellikle siyah bir renge sahiptir; cam parlaklığında ve yarı saydam görünümündedir. Kayaçlar geçirdikleri evreler sonucunda gri (kül rengi), yeşil, kahverengi, kırmızı, mavi ve altın sarısı gibi renklere dönüşebilir. Ancak bazı obsidiyenler, yanardöner bir görünümde olup bu sarı-mavi-yeşil-kırmızı renk karışımına sahip olanlarına "gökkuşağı obsidiyeni" adı verilir. Kahverengi-kırmızı karışımı renkte olan cinsine "maun/ akaju" obsidiyeni; siyah veya koyu yeşil zemin üzerine kar yağmış görünümüne sahip olanlarına "kar tanesi obsidiyeni" adları verilmiştir.

Bu parçada obsidiyenle ilgili aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Çoğunlukla siyah renkte olmasına rağmen evre geçişlerine bağlı olarak farklı renkleriyle karşılaşılabilirdiğinden
- B) Ani sıcaklık değişimiyle doğal bir süreçte ortaya çıkan, volkanik bir kayaç türü olduğundan
- C) Renk özellikleri açısından farklı şekillerde adlandırıldığından
- D) Mineral içeriği ve insan vücuduna uygunluğu sebebiyle sağlık alanında da kullanıldığından
- E) Mücevher tasarımında en çok yanardöner bir görünümdeki sarı-mavi-yeşil-kırmızı renkli olanlarının tercih edildiğinden

7. Hepimizin zihninde birçok harita var. Bu haritalar iki ana gruba ayrılabilir: İlki "şeyleri" oldukları gibi gösteren haritalar, yani "gerçeklikler"; ikincisi "şeylerin nasıl olmaları gerektiğini" gösteren haritalar, yani "değerler". Yaşadığımız her şeyi bu zihinsel haritalara göre yorumlarız. Ender olarak doğru olup olmadıklarını kendi kendimize sorarız. Ancak genellikle bu haritaların farkına bile varmayız. Farkına varsak bile tutumlarımız ve davranışlarımız bu haritalarda doğar.

Bu parçada zihinsel haritalarla ilgili aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Çoğu zaman varlıklarının farkında olunmadığına
- B) Bir kısmının soyut ölçüler üzerine şekillendiğine
- C) İşlevsiz hâle gelenlerin yerine yenisinin oluştuğuna
- D) Her insanda birden fazla sayıda var olduğuna
- E) İnsanın eylemlerini ve tavırlarını yönlendirdiğine

8. Beden dilinde vücudun duruşu, karşıya verilecek mesajın aracıdır. Yürürken ya da ayakta dururken gövdeyi dik tutmak enerjinin, canlılığın bir temsiliyken çökük bir duruş çekimserliğin ve pısrıklığın bir ifadesidir. Ayrıca vücudun dik duruşu hem sosyal çevrede hem de iş hayatında kişinin kendine olan güveninin bir imajıdır. Bu durumda vücut duruşunun sözel olmayan bir iletişim sembolü olarak özellikle ilk izlenim noktasında büyük önem taşıdığı açıktır. Öte yandan vücut duruşu, yalnızca omuzlar ve gövdenin pozisyonu değildir; duruşa katkıda bulunan başın, ellerin, kolların, bacakların pozisyonu gibi daha küçük ayrıntılar da vardır. Bu ayrıntılar çerçevesinde genel olarak bilinçsizce ortaya çıkan her vücut duruşu, kişinin iç dünyasıyla ilgili bir anlam içermektedir. Kişinin iç dünyasıyla ilişkilendirilmekte birlikte -tıpkı diğer beden dili kodlarında olduğu gibi- farklı çevresel özelliklere göre farklı biçimler de alabilir.

Bu parçada vücudun duruşuyla ilgili aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Özellikle belirlenmediği hâllerde insanın psikolojik durumundan izler barındırdığına
- B) Gövdenin genel duruşuna ek olarak baş, kol, el gibi parçaların konumunu kapsadığına
- C) İnsanın iç dünyasında iyi ya da kötü hislerin ortaya çıkmasına sebep olabildiğine
- D) Mekânın özelliklerinden etkilenecek şekilde alabildiğine
- E) Kişinin kendisine dair fikri hakkında karşı tarafta bir intiba oluşturduğuna

TEST
64

PARAGRAFTA YAPI VE ANLAM

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-V

- Futbolda taraftarlık tavrının öne çıkması, saldırganlığın toplum üzerinde büyük tehlikeler yaratmayacak biçimde dışarı vurulmasını sağlar. Her toplumun kendi kültürel özelliklerine bağlı olarak benimsediği maçlarda coşkulu taraftarlık, kavga etme ve savaşa girme şeklinde gözükken saldırganlık içgüdülerini etkisizleştirir.
- Futbol taraftarlığında birey, ortak paydalar etrafında ve aynı dili konuşabildiği insanlarla bir araya geldiğinde kendisini güvende hissetmektedir. Taraftarlık, bu anlamda bir kimlik oluşturma olgusunu yansıtmakla birlikte aynı zamanda bireylerin kimliklerini yeniden inşa etmesinin de bir aracına dönüşmektedir.

Bu iki parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- Bazı inanışların arka planındaki ruhsal ihtiyaçları giderme yöntemlerini ifade etmektedir.
- Birbiriyle uyuşmayan iki düşüncenin aynı kaynaktan beslenebileceğini göstermektedir.
- Farklı bakış açıları sunarak bir düşüncenin doğruluğunu kanıtlamayı amaçlamaktadır.
- Bir durumun toplum ve birey açısından ortaya çıkardığı farklı kazanımları açıklamaktadır.
- Bir değişimin gerçekleşmesindeki farklı etkenlerden söz etmektedir.

- Çalışmalarına hayranlık duyduğum pek çok bilim insanını dünyanın dört bir yanında dinleme fırsatım oldu. Ortak özellikleri şunlardı: Bilimle uğraşmak onlara bir incelik, bir tevazu, öğrenme yolunda büyük bir iştiaak bağışlamıştı. O yüzden sizden ilginç bir cümle sadır olduğunda nereden geldiğinize ve kim olduğunuza bakmaksızın size kulak kesilip bir şeyler öğrenmek isteyebiliyorlardı. Hayata bilgece bir bakışı önemsiyorlardı. Öte yandan çalıştıkları alanın zaafalarını, sorunlarını idrak edebiliyorlardı.

Bu parçada söz edilen bilim insanlarının özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- Yeni bilgiler edinmek konusunda hevesli olma
- Araştırma yaptıkları sahaların eksiklikleriyle ilgili farkındalık sahibi olma
- Bilgiyi aktarana değil, bilginin içeriğine odaklanma
- Dış çevreyi insanın ruh dünyasından hareketle yorumlama
- Tepeden bakan bir duruş ve tavırdan uzak durma

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

- Biyometri, "tanıma" ve "doğrulama"dan oluşan iki aşamalı sistemleri kapsar. "Tanıma", kayıtların toplanıp bir kod olarak ilgili sistemde saklanması anlamına gelir. "Doğrulama" ise toplanan kayıtlar ile ilgili kişiye ait verilerin anında karşılaştırılarak sonuca hızlıca varılmasıdır. Biyometride parmak izi ve el geometrisinin incelenmesi, yüz özelliklerinin karşılaştırılması, ses ve konuşma analizi, iris ve retina tanımlanması gibi çalışma prensibi aynı ancak şekil ve sonuç itibarıyla birbirinden farklı sistemler yer alır. Kişilerin kendilerine has fizyolojik özelliklerinden faydalanarak otomatik kimliklendirme yapan bu teknoloji, önceleri cep telefonunu, kişisel bilgisayar ya da evin kapısını açmada güvenlik amacıyla geliştirilse de bir kurumda personel ve ziyaretçi takibi için bile kullanılmaktadır.

Bu parçadan biyometrik sistemlerle ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşamaz?

- Kişinin emniyetine yönelik bir ihtiyacı karşılamak maksadıyla ortaya çıktığına
- Kişisel verilerin güvenliğine dair bir endişe sebebiyle az tercih edildiğine
- Kişinin kim olduğunun seri biçimde belirlenmesi esasına dayandığına
- Kişide başkasına benzemeyen özelliklerin tespit edilip kayıt altına alınmasını gerektirdiğine
- Kişiye göz, el, yüz ya da ses üzerinden analiz edip tanımlamaya dayanan türleri olduğuna

- Sana öğretilen, "Bu budur." deyip ötesini görmeyi engelleyen bilgileri üzerinde düşünüp taşınmadan kabul etme. Çünkü bir an gelecek; aksini asla düşünmediğin, yıllardır sahip çıktığın yüzlerce dünyevi doğrunun gözünün önünde bir anda yok olduğuna şahit olacaksın. Şaşacaksın. Reddetmek isteyeceksin çünkü alıştığına sahip çıkmak kolay yol. Ama sen zoru seç. İç sesini öldürmediğin için o sana zor olsa da doğru yolu gösterecek. Yıkılan doğrularının yerine yenilerini ilmek ilmek inşa etmen gerekecek. Hayatın her anı bir mücadeledir. Buna hazır ol yirmi yaşım.

Aşağıdakilerin hangisi bu parçadaki sözlerin sahibinin "yirmi yaşına yönelik tavsiyeleri"nden biri olamaz?

- Düşünce ve inançlarında kolaycılığı bir kenara bırak.
- Gayretinin dışında da güzel şeyler olabileceğine inan.
- İç dünyanı besleyip onun seni yönlendirmesine izin ver.
- İnandığın bazı doğruların yanlış olabileceğini aklından çıkarma.
- Sana başkaları tarafından sunulan hazır bilgileri sorgula.

Paragrafın Yardımcı Düşünceleri-V

5. Fiziksel aktivite sırasında karşılaşılan çarpma, burkulma, ezilme gibi durumlarda hasarlı bölgeye buz ya da soğuk uygulamak; eski, ulaşılabilir ve etkili bir ön tedavi yöntemidir. Kriyoterapi adı verilen bu yöntem, vücudun ilgili bölgeye fazlaca kan ve diğer bazı vücut sıvılarını göndererek başlattığı inflamasyonu (yangı, iltihap) baskılar. Peki, bu nasıl gerçekleşir? Darbe sonrası şişmeye başlayan bölgeye uygulanan soğuk ya da buz, dokular ile damarları büzüştürerek, şişliği büyütecek yeni kan ve sıvı sevkiyatını azaltır. Darbe ya da yaralanmadan hemen sonra uygulanan soğutma işlemi, hücrelerin metabolik faaliyetlerini de yavaşlatarak düşük oksijen seviyesine karşı toleranslarını artırır. Ayrıca soğuyan ortamda nöronlar arasındaki iletişimi sağlayan kimyasal mesajcılar da yavaşladığı için ağrı sinyallerinin miktarı azalır.

Bu parçada kriyoterapiyle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Hücrelerin oksijene geçici bir süre için daha az ihtiyaç duymasını sağladığına
B) Ağrının hissedilen şiddetini azalttığına
C) Hasar alan bölgeye doğru artan kan ve sıvı akışını yavaşlattığına
D) Uygulanan bölgedeki ısıyı düşürmeyi amaçladığına
E) Bölgenin özelliğine göre belli aralıklarla uygulanması gerektiğine
6. *Bir Zamanlar Anadolu'da* yönetmenin diğer filmlerinden felsefi ve estetik boyutuyla da bir hayli farklı. Bir kere olsun kendi haklılığını kanıtlamak için elinden geleni ardına koymayan modernist sanatçılar gibi davranmıyor Nuri Bilge Ceylan. "Aman izleyicileri şurada gıdıklayayım, şunu yapsam izleyiciler hoşlanır, filme daha çok giderler." derdinde de değil. Tarkovsky'nin deyimiyle insanoğlunun gerçeklerini arıyor. Hem de birçok boyutuyla... En önemlisi görsellikteki ayrıntılarla insanların yüreklerini dağlayarak... Filmde bu toprağın bir vicdanı gibi hareket ederek ülkenin otopsisini yapıyor.
- Bu parçaya göre *Bir Zamanlar Anadolu'da* adlı filmle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
- A) Yönetmenin, ait olduğu kültürü inceleme, anlama, araştırma çabalarını yansıtmaktadır.
B) İnsani gerçeklere dair bir arayıştan beslenmektedir.
C) Seyircinin beklentisine göre şekillendirilmiş bir film değildir.
D) Sanatsal güzellik anlayışı ve hayata bakış açısı yönüyle yönetmenin diğer filmlerinden belirgin biçimde farklıdır.
E) Arka plandaki düşünceyle ilgili izleyiciye yönelik bir ikna çabası içermektedir.

7 ve 8. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Bireyciliğin gelişkin olduğu Batı toplumlarında bireysel başarı ve mutluluğa grubunkinden daha fazla önem atfedilir. Fakat bu durum kişinin kendisine aşırı güven duymasını sonucunu da getiriyor. Kolektivist toplum özelliğinin yaygın olduğu Asya ülkelerinde böyle bir eğilime rastlanmadığı gibi insanlar yeteneklerini olduğundan az göstermeyi tercih ediyor. Bireyci toplumlarda yaşayanlar ayrıca kişisel tercih ve özgürlüğe daha fazla önem veriyor. Bu fark başka alanlarda mantık yürütme konularında da karşımıza çıkıyor. Kolektivist toplumlarda yaşayan insanlar sorunlara daha "bütünsel" bir açıdan bakıyor, olaylar arasındaki ilişkiler üzerinde daha fazla yoğunlaşıyor. Oysa bireyci toplumlarda insanlar tek tek unsurlar üzerinde daha fazla duruyor, olguları daha sabit bir tarzda değerlendirmeye çalışıyor.

7. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kolektivist toplumlarda insanlar bir olayı tek yönüyle değil, kapsamlı bir bakış açısıyla yorumlamaya meyillidir.
B) Batı toplumlarında grubun mutluluğu ve başarısı bireyinkinden sonra gelir.
C) Batılı toplumlarda kişinin aşırı öz güven sahibi olması, dâhil olduğu grup tarafından desteklenmesiyle ilgilidir.
D) Bireyci özelliklerin yoğun olduğu toplumlarda değerlendirmeler değişime genel olarak açık değildir.
E) Asya ülkelerinde yaşayan insanlar genellikle yeteneklerinden söz etmek konusunda daha mütevazıdır.
8. I. Amerikalı profesörlerin yüzde 94'ünün akademik yetenek, çalışma performansı ve elde edilen sonuçlar açısından kendilerini "ortalamadan daha iyi" görmesi
II. Bir robotun icat edilmesi sürecinde yer alan Japon bir mühendisin, robot hakkında bilgi verdiği konuşmada ekip arkadaşlarını selamladıktan sonra asıl fikrin kendisine ait olduğunu vurgulaması
III. Uzun boylu birinin daha kısa boylu bir başka insanı korkuttuğunu gösteren fotoğrafı Hindistan'da yaşayan insanlardan çoğunun "Uzun boylu olan diğerinin patronu ya da babası olabilir." şeklinde yorumlaması

Yukarıda numaralanmış tutumlardan hangileri bu parçada anlatılanlarla örtüşmemektedir?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) II ve III

SÖZLÜK

ZEMİN HAZIRLA PARAGRAF
SORU BANKASI

Açıklık	: Bir söz veya yazıda maksadın açık olması özelliği.
Adaptasyon	: Uyarlama.
Aforizma	: Özdeyiş.
Akıcılık	: Yazının okunusunda zorlanma olmaması, yazının rahat okunabilmesi.
Aktüel	: Güncel. Yakın zamanda gerçekleşmiş olan.
Alegori	: Bir görüntü, bir yaşantı veya bir davranışın daha iyi kavranmasını sağlamak için göz önünde canlandırıp dile getirme, yerine koyma.
Anaç	: Şefkatli, anne gibi davranan.
Arı dil	: Sade, öz Türkçe.
Argüman	: Kanıt, tez, iddia, sav.
Arkaik	: Konuşulan ve yazılan dide, kullanımdan düşmüş olan.
Basmakalıp	: Özgünlüğü olmayan, değişiklik göstermeyen, bilineni tekrarlayan, harcıralem, klişe.
Benzetme	: Bir şeyin niteliğini anlatmak için o niteliği eksiksiz taşıyan bir şeyi örnek olarak gösterme işi, benzetme, teşbih.
Betimleme	: Tasarlama, bir şeyi sözle veya yazıyla anlatma, göz önünde canlandırma, tasvir.
Bezgın	: Yaşama veya iş görme isteğini yitirmiş.
Biçim	: Şiirlerin kuruluş ve uyak düzenlerine göre olan dış görünüşü, şekil.
Biçem	: Üslup, yazma biçimi.
Bilinç	: İnsanın kendisini ve çevresini tanıma yeteneği, şuur.
Biyografi	: Öz geçmişi.
Bulgu	: Araştırma verilerinin çözümlenmesinden çıkarılan bilimsel sonuç, netice.
Çağdaş	: *Aynı anda yaşayan, çağcıl, asri, muasır. *Bulunulan çağın anlayışına, şartlarına uygun olan, çağcıl, uygarca, asri, modern.
Çıkarım	: Belli önermelerin kabul edilen veya gerçek olan doğruluklarından, yanlışlıklarından, başka önermelerin kabul edilen veya gerçek olan doğruluklarını, yanlışlıklarını çıkarma, istidlal.
Dağarcık	: Bellek. Yaşananları, öğrenilen konuları, bunların geçmişle ilişkisini bilinçli olarak zihinde saklama gücü. Bilgi.
Deneme	: Herhangi bir konuda yeni ve kişisel görüşlerle bezenmiş bir anlatım içinde sunulan düzyazı türü.
Devinim	: Hareket.
Didaktik	: Öğretici.
Doğallık	: Olduğu gibi yansıma durumu. Süse, sanata girmeden anlatma.
Doğaüstü	: Doğa yasalarına uymayan, doğa yasalarıyla açıklanamayan, tabiatüstü.
Duyarlık	: Duyarlı olma durumu, hassaslık, hassasiyet.
Duyu	: İnsanların ve hayvanların, dış dünyanın uyarılarını görme, işitme, koklama, dokunma ve tatma organlarıyla algılama yeteneği, duyum.
Duyuş	: Seziş. Sezme işi.
Düş	: Gerçekleşmesi istenen şey, umut. Gerçek olmayan şey, imge, hayal.
Düşsel	: Düş ile ilgili, hayali.
Düşünsel	: Düşünce ile ilgili, düşünce sonucu ortaya çıkan, düşünceye dayanan, fikri.
Düzyazı	: Şiir olmayan söz ve yazı, nesir, mensur, inşa.
Ebru	: Kâğıt süslemeciliğinde kire, kola vb. yapıştırıcılarla yoğunlaştırılmış su üzerine, neft yağı ile sulandırılmış yağlı boya damlatılarak yapılan ve kâğıda geçirilen süs.
Eğreti durmak	: Yerini bulmamış olan, uyumsuz, yakışmamış.
Eleştiri	: Bir edebiyat veya sanat eserini her yönüyle anlaşılmasını sağlamak ve değerlendirmek amacıyla yazılan yazı türü, tenkit, kritik.
Eleştirmen	: Eleştiri yazıları yazan kimse, eleştirmeci, tenkitçi, münekkik.
Empoze etmek	: Dayatmak.
Erek	: Amaç, gaye, maksat, hedef.
Estetik	: Sanatta ortaya konulan güzellik.
Evrensel	: Bütün insanlığı ilgilendiren, âlemşümül, cihanşümül, üniversal.
Evrilmek	: Bir biçimden başka bir biçime doğal olarak dönmek.
Fantastik	: Gerçekte var olmayan, gerçek olmayan, hayali.
Gerçeküstü	: Gerçeği aşan, gerçeğin üstündeki gerçek, sürrealite.
Göreceli	: Kesin olmayan, kişiden kişiye değişebilen.
Gözlem	: Bir nesnenin, olayın veya bir gerçeğin, niteliklerinin bilinmesi amacıyla, dikkatli ve planlı olarak ele alınıp incelenmesi, müşahade.
Güncel	: Günün konusu olan, şimdiki, bugünkü (haber, olay vb.) aktüel.
İçerik	: Sözlü veya yazılı anlatımda verilmek istenen öz, düşünce, duygu ve imgelerin bütünü.
İçgüdü	: Bir canlı türünün bütün bireylerinde akıl ve düşünceden bağımsız olarak doğuştan gelen bilinçsiz her türlü hareket ve davranış.
İçtenlik	: İçten olma durumu, içten davranış, samimilik, samimiyet.
İkircik	: Kararsız.
İmge	: Zihinde tasarlanan ve gerçekleşmesi özlenen şey, düş, hayal, imaj, hülya.
İmgelem	: Hayal dünyası, imajinasyon.
İnandırıcılık	: Anlatımların doğru olduğuna inanılmasının sağlanması.
İrdelemek	: Bir konunun incelenmesi ve eleştirilmesi gereken bütün yönlerini birer birer incelemek, araştırmak, tetkik ve tettebbu etmek, mütalaa etmek.
İrticalen	: Doğaçlama.
İroni	: Söylenen sözün tersini kastederek kişiyle veya olayla alay etme. Gülmece.
İşlev	: Görev, fonksiyon.
İvedi	: Acele, acil olarak.
İzlenim	: Bir durum veya olayın duyular yolu ile insan üzerinde bıraktığı etki, intiba, imaj.
Kadim	: Başlangıcı olmayan, eski, ezeli.
Kanı	: İnanç, düşünce, kanaat.
Kanıksamak	: Çok tekrarlama sebebiyle yadırgamaz olmak, alışmak.
Karakter	: Bir eserde duygu, tutku ve düşünce yönlerinden ele alınan kimse.

SÖZLÜK

Kaygı	: Üzüntü, endişe duyulan düşünce, tasa.
Kişisel	: Kişi ile ilgili, kişiye ilişkin, kişinin kendi malı olan, şahsî, zatî.
Kompleks	: Karmaşık.
Köken	: Bir şeyin çıktığı, dayandığı temel, biçim, neden veya yer, menşe.
Kuram	: Belirli bir konudaki düşüncelerin, görüşlerin bütünü. Sistemli bir biçimde düzenlenmiş birçok olayı açıklayan ve bir bilime temel olan kurallar, yasalar bütünü, nazariye, teori.
Kurgu	: Uygulamaya geçmeyen yalnız bilmek ve açıklamak amacını güden düşünce. Gerçek olmayan olay ve kahramanlardan oluşan eser.
Kültür	: Bir topluma özgü düşünce ve sanat eserlerinin tümü.
Kültürel	: Kültüre ilişkin, kültürle ilgili.
Lirik	: Çok etkili, coşkun, genellikle kişisel duyguları dile getiren.
Metafor	: Mecaz.
Metamorfoz	: Başkalaşma.
Metinler arasılık	: Bütüncül bir yapıya kavuşturulması amacıyla bir edebî metnin dokusuna hem edebiyat alanından hem de başka alanlardan metin parçalarının katılması.
Mistik	: Gizemci, gizemsel.
Muğlak	: Anlaşılmaz.
Müphem	: Belirsiz.
Nazım	: Şiir.
Nesir	: Düzyazı.
Nesnel	: Objektif, bireyin kişisel görüşünden bağımsız olan.
Norm	: Yargılama ve değerlendirmenin kendisine göre yapıldığı ölçüt, uyulması gereken kural, düzgü.
Olgu	: Birtakım olayların dayandığı sebep veya bu sebeplerin yol açtığı sonuç, vakia.
Ölçüt	: Bir yargıya varmak veya değer vermek için başvurulacak ilke, kıstas, mısda, kriter.
Öykünmek	: Birinin yaptığı gibi yapmak, birine veya bir şeye benzemeye çalışmak, taklit etmek.
Öz eleştiri	: Bir kişinin kendi davranışları üzerine yönelttiği eleştiri, otokritik.
Özgü	: Birine, bir şeye ait olan, öze, has, mahsus.
Özgünlük	: Başkasına benzememe, ayırt edilebilme, orijinallik.
Özlülük	: Düşünceyi gereksiz söz kullanmadan bildiren.
Özümsemek	: Herhangi bir şeyi öz malı durumuna getirmek, benliğine yerleştirmek.
Özveri	: Bir amaç uğruna veya gerçekleştirilmesi istenen herhangi bir şey için kendi çıkarlarından vazgeçme, fedakârlık.
Paradigma	: Değerler dizisi.
Realite	: Gerçek.
Retorik	: Güzel söz söyleme, hitabet sanatı.
Ritüel	: Âdet hâline gelmiş.
Sağaltmak	: Sağlığa kavuşturmak, iyileştirmek, iyi etmek, tedavi etmek.
Sağduyu	: Doğru, akla uygun yargılar verme yeteneği, akliselim, hissiselim.
Salt	: İçine, kendisine yabancı hiçbir şey karışmamış, arı. Yalnızca. Duru. Sadece.
Salık vermek	: Tavsiye etmek.
Saptamak	: Bir şeyi belirgin kılmak, tespit etmek.
Sav	: İleri sürülerek savunulan düşünce, iddia, dava.
Sayıp dökme	: Ne var ne yok hepsini söylemek.
Sentez	: Yalından karmaşık olana, külliden cüziye, zorunludan olasıya, ilkedan onun uygulanmasına, genel yasadan bireysel duruma, nedenden etkiye, öncülden varılan sonuca giden düşünme biçimi, bireşim, terkip.
Sezgi	: Sezme yeteneği, feraset.
Söz dağarcığı	: Bir dilde kullanılan veya bir kimsenin bildiği, kullandığı sözlerin bütünü, söz varlığı, vokabüler, kelime hazinesi.
Statik	: Durağan. Gelişme, ilerleme göstermeyen.
Süreç	: Belli bir düzen veya zaman içinde tekrarlanan, ilerleyen, gelişen olay ve hareketler dizisi.
Tabii	: Doğal
Tahlil	: Çözümleme
Tabi	: Bağımlı. Birine veya bir şeye uyan, onun arkasına giden.
Tekdüzelik	: Tekdüze olma durumu, yeknesaklık, biteviyelik, monotonluk.
Tema	: Öğretici veya edebî bir eserde işlenen konu, düşünce, görüş.
Terim	: Bir bilim, sanat, meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı karşılayan kelime.
Teoloji	: Tanrı bilimi.
Tip	: Hikâye, roman, tiyatro gibi uzun anlatıma dayalı edebî eserlerde kişi kadrosu içinde yer alan ve belli bir düşüncenin, topluluğun zihniyetini ve ideolojinin temsilciliğini yüklenen kişi.
Tinsel	: Maddeyle ilgisi olmayan, manevi olan, spiritüel.
Tutarlılık	: Anlatı sanatında anlatılanların birbirini tutması, birbiriyle çelişmemesi.
Tutku	: Güçlü istek ve eğilimin yöneldiği amaç.
Tutum	: Tutulan yol, davranış.
Üslup	: Sanatçının görüş, duyusu, anlayış ve anlatıştaki özelliği veya bir türün, bir çağın kendine özgü anlatış biçimi, biçem, tarz, stil.
Varsayım	: Henüz doğrulanmamış ancak doğrulanacağı umulan teorik düşünce, faraziye, hipotez.
Virtüöz	: Herhangi bir müzik aracını büyük ustalıkla çalabilen sanatçı.
Yalınlık	: Açık, süsten ve zorlamadan uzak, kolayca anlaşılabilen anlatım.
Yapıt	: Bir emek sonucunda ortaya konulan ürün, eser.
Yazım	: Bir dilin belli kurallarla yazıya geçirilmesi, imla.
Yazın	: Olay, duygu, düşünce ve hayallerin dil aracılığı ile biçimlendirilmesi sanatı.
Yazınsal	: Edebî.
Yeknesak	: Tekdüze, biteviye, monoton.
Yeğlemek	: Bir şeyi öbürüne göre daha iyi, üstün veya önemli saymak, yeğ tutmak, tercih etmek.
Yeti	: İnsanda bulunan, bir şey yapabilme yeteneği, kuvve, meleke.
Yetkin	: Gerekli olgunluğa erişmiş, olgun, kâmil, mükemmel.
Zanaat	: El ustalığı isteyen işler.

NOTLAR

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

12 GÜNDE ZEMİN HAZIRLA MATEMATİK İLE SETİ TAMAMLA

ZEDUVA

YAYINLARI

Öğretmenlerin Yayını

COĞRAFYANIN KODLARI

BİOSEM BİYOLOJİ

FİZİK FİNİTO

MESCHEMY KİMYA

SML MATEMATİK

ARDIÇ TARİH

TÜRKÇE SAATİ

GEOTOPYA

MERKEZE TEĞET

ZEDUVA İLE EĞİTİM HER YERDE

Dağıtım
www.krakademi.com
0549 630 20 10

ZEDUVA
YAYINLARI

